

Instans: Kommunstyrelsen
Tid: 2023-10-16 kl. 08:30
Plats: Sämsjön (B-salen) Kommunhuset

Mats Palm (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Moa Andersson
Sekreterare

Förslag på justerare: Jacob Brendelius (SD)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>Kl.</i>	<i>Nr.</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande</i>
08.30			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	INFO	Presentation av ny kommundirektör	--	--	Kommundirektör
08.40	2	INFO	Svensk Näringslivs ranking 2023	KS 2023/342	X	Näringslivschef & Representant från svenskt näringsliv
08.55	3	INFO	Utvärderingsrapport Herrljungafestivalen	KS 2023/15	X	Projektledare
09.05	4	KF	Delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun	KS 2023/36	X	Ekonomichef
09.15	5	KS	Budget och verksamhetsplan 2024 Kommunstyrelsen	KS 2023/27	X	Ekonomichef
09.25	6	KF	Fastställande av skattesats som ingår i den preliminära inkomstskatten	KS 2023/32	X	Ekonomichef
09.30	7	KS	Herrljunga kommuns klimatlöften 2024–2026	KS 2023/115	X	Miljöstrateg
09.45	8	KS	Delrapport från projektet En kommun fri från våld	KS 2023/61	X	Projektledare
09.55	9	KS	Budget och verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete 2024	KS 2023/344	X	Ordförande
10.00	10	KS	Revidering av handlingsplan för jämställdhet	KS 2023/88	X	Ordförande
10.10	--	--	PAUS	--	--	--
10.25	11	KS	Remissvar gällande förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, Havs- och vattenmyndighetens samråd	KS 2023/337	X	Ordförande
10.30	12	KS	Fyllnadsval ordförande och ledamot kultur- och fritidsutskottet	KS 2023/51	X	Ordförande
10.35	13	KS	Val av representant till SmåKoms Höstmöte 23–24 november 2023	KS 2023/343	X	Ordförande
10.40	14	KF	Nödvändiga åtgärder för omstrukturering av underkoncernen Herrljunga Elektriska AB	KS 2023/354	X	VD Herrljunga elektriska

<i>Kl.</i>	<i>Nr.</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande</i>
10.50	15	KF	Bolagsordning Herrljunga Elkraft Aktiebolag	KS 2023/355	X	VD Herrljunga elektriska
11.00	16	KF	Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga industrilokaler avseende uppförande av byggnad på Ljung 1:7	KS 2023/353	X	Ordförande
11.10	17	KS	Svar på ansökan från Fokus Herrljunga om ekonomiskt stöd för att marknadsföra och arrangera evenemanget "Walk of Fame" 2023	KS 2023/293	X	Ordförande

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Protokoll från verksamhetsdialoger 2023-09-13	KS 2023/150	X
2	Protokoll från uppsikts- och ägardialog 2023-09-25	KS 2023/58	X
3	Protokoll från förbundsstyrelsen för Sjuhärads samordningsförbund 2023-09- 13	KS 2023/7	X
4	Reviderat förslag till länstal, kommunal nyanlända samt fördelningstal skyddsbehövande 2024	KS 2023/267	X
5	KF § 127/2023-09-11 Revidering av kommunstyrelsens reglemente	KS 2023/269	X
6	KF § 121/2023-09-11 Revidering av budgetramar för kommunstyrelsen år 2023	KS 2023/310	X
7	SN § 107/2023-09-26 Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023	KS 2023/9	X

Ranking 2023

Lokalt företagsklimat

Ärende 2

Innehåll

Bättre företagsklimat är möjligt i alla kommuner	5
Så mäter vi det lokala företagsklimatet	6
32 000 företagarröster i Sveriges 290 kommuner	6
Från enkät till ranking	7
Rankingen 2023	8
Rankingfaktorer	10
Geografisk översikt	14
Årets högsta och lägsta placeringar	15
Bästa kommun per län	15
Årets förbättrare	16
Största tapp i placering	16
Största förbättring på fem år	16
Största förbättring på tio år	16
Ranking per kommungrupp	17
Snittranking	17
A. Storstäder och storstadsnära kommuner	17
B. Större städer och kommuner nära större stad	18
C. Mindre städer/tätorter och landsbygd	19
Hela rankinglistan placering 1–290	23
Rankinglistan A-Ö	32
Appendix	34
Metod	35
Så räknas rankingvinnaren fram	38
Antal svar och svarsfrekvens per kommun A-Ö	40
Svenskt Näringslivs regionkontor	44

Förord

Bättre företagsklimat är möjligt i alla kommuner

Förutsättningarna för att äga, driva och utveckla företag skiljer sig mellan landets 290 kommuner. Trots att det är samma lagar som gäller i Örebro som i Vingåker eller Bjurholm upplever företagen skillnader i förutsättningar. Varför är det så?

Ett skäl är att Sverige har ett decentraliserat myndighetsutövande. Kommunen hanterar därför ett stort antal ärenden som direkt eller indirekt påverkar företagen. Denna decentralisering medför att kommunpolitiker och tjänstepersoner har stora möjligheter att göra skillnad. Med ett öppet förhållningssätt och med inspiration från de som lyckas bra är det möjligt att uppnå en stark kombination av hög regel- efterlevnad och ett bra företagsklimat.

Sedan mer än 20 år tillbaka mäter Svenskt Näringsliv företagens upplevelse av företagsklimatet i den kommun som de är verksamma i. Över 32 000 företag svarar på ett tjugotal frågor och enkätresultaten presenteras i maj. När hösten inleds sammanställs också en ranking av landets kommuner.

I årets ranking är det för tredje året i rad Vårgårda kommun som står högst upp på prispallen. Närmast därefter följer Danderyd och Solna. Grattis Vårgårda!

Mina kollegor runt om i landet lyfter fram några viktiga faktorer som är gemensamma i de framgångsrika kommunerna. Lär av dessa!

- Ledande politiker och tjänstepersoner tar ett starkt ägarskap för att förbättra företagsklimatet.
- Hela kommunorganisationen genomsyras av en positiv och lösningsinriktad attityd och det finns en genuin vilja att förstå de företagare man möter.
- Ett i alla lägen serviceinriktat myndighetsutövande.

På hemsidan www.foretagsklimat.se är det möjligt att fördjupa sig i enskilda kommuner och jämföra med andra kommuner. Där finns också guider till ett bättre företagsklimat och checklistor på vad som kan göras.

Trevlig läsning!

Björn Lindgren
Ansvarig Lokalt företagsklimat & SME
Svenskt Näringsliv

1.

Så mäter vi det lokala företagsklimatet

Konkurrenskraftiga företag är en resurs för kommunerna.

Rankingresultatet används i första hand som ett diskussionsunderlag.

32 000 företagarröster i Sveriges 290 kommuner

Sveriges välbefinnande är ett resultat av framgångsrika och konkurrenskraftiga företag. Det är företagen som är nyckeln till jobb och välfärd. Utan konkurrenskraftiga företag som växer och ger skatteintäkter finns det heller inga resurser till skolor, vägar och sjukhus. För varje enskild kommun är det helt avgörande att ha privata företag som skapar jobb. Sveriges företag agerar på en global marknad med knivskarp konkurrens. Det kräver att Sverige har ett företagsklimat i världsklass.

I över 20 år har Svenskt Näringsliv genomfört en enkätundersökning för att understryka betydelsen av det lokala företagsklimatet. Mätningen görs via en årlig enkät där företagen själva får ge betyg på en rad områden som påverkar deras vardag.

I Sverige har vi kommunalt självstyre. Det gör att det finns stora skillnader i företagsklimatet beroende på var en företagare valt att etablera sig. Det kan till och med finnas stora skillnader mellan två grannkommuner med liknande förutsättningar. Det kan handla om nivån på den kommunala servicen till företagen, hur höga avgifterna är för olika tillståndsärenden eller hur de kommunala inköpen från näringslivet utformas.

Vartannat år skickas enkäten även till alla kommunpolitiker som beslutar om en stor del av de faktorer som påverkar företagarens vardag. Genom att Svenskt Näringsliv frågar både företagare och politiker framträder en bild av vilka frågor det finns samsyn kring i varje kommun och i vilka frågor företagens och politikernas svar skiljer sig åt. Årets undersökning omfattar både företagare och politiker där 32 401 företag och 5 760 kommunpolitiker tyckt till om det lokala företagsklimatet.

Resultatet från enkätundersökningen presenteras på www.foretagsklimat.se och används i första hand som ett diskussionsunderlag i dialogmöten ute i kommunerna. Många kommuner använder resultatet för egen målsättning och planering av sitt arbete för ett bättre företagsklimat men också för att hitta exempel på andra kommuner som har nått framgång och jobbar strukturerat och bra med näringslivsfrågor.

Från enkät till ranking

Enkätresultatet presenteras i maj varje år. Under hösten presenteras sedan rankingen. Syftet med rankingen är att visa var företagen just nu upplever att det lokala företagsklimatet är bäst. Det är viktigt att ha i åtanke att många kommuner jobbar intensivt med att förbättra förutsättningarna, även kommuner som hamnar längre ned på listan. Arbetet leder förhoppningsvis på sikt till nöjdare företagare och därmed ett förbättrat resultat i enkäten och en högre placering i rankingen.

En kommuns rankingplacering beror till två tredjedelar på företagens enkät-svar och till en tredjedel på statistik utvald av Svenskt Näringsliv, som hämtas från SCB och UC. Exempel på de statistiska faktorerna är jobb i kommunen och företagsamhet. Genom att sammanställa en rankinglista vill vi ge kommunerna en möjlighet att inspireras av varandra. När kommuner med liknande strukturella förutsättningar hamnar på helt olika placeringar finns det goda skäl för den som presterar sämre att ta kontakt och lära av andra.

Vår förhoppning är att de goda exemplen ska bli fler. Men det kräver att politiker och tjänstepersoner i hela Sverige tar företagens upplevelser av företagsklimatet på allvar. Vi hoppas att politiker och tjänstepersoner kommer göra sitt yttersta för att varje dag skapa ännu bättre förutsättningar för de lokala företagen. Det kommer i sin tur medföra att företagen växer och skapar fler jobb och därmed mer resurser till vår gemensamma välfärd.

**Vi vill ge
kommunerna en
möjlighet att
inspireras
av varandra.**

2. Rankingen 2023

Rankingfaktorer

1/3

Sammanfattande omdöme

Den viktigaste frågan i enkäten, och den tyngst vägande rankingfaktorn, är det sammanfattande omdömet om företagsklimatet i kommunen. Företagarna får utifrån sina egna erfarenheter ge ett samlat betyg på upplevelsen av att driva företag i kommunen.

Topp 5

1. Vårgårda
2. Timrå
3. Staffanstorp
4. Ydre
5. Munkfors

1/9

Kommunens service och bemötande vid handläggning av företagsärenden

Den kommunala servicen har stor betydelse för företagen. För ett enskilt företag kan det vara förödande om ett bygglovsärende eller ett serverings-tillstånd drar ut på tiden. Företagarna har sällan detaljkunskap i alla lagar och regler de behöver följa. En bra kommunal service präglas av effektivitet, tillgänglighet och kunskap om företagandets villkor samt råd och vägledning.

Topp 5

1. Vårgårda
2. Timrå
3. Trosa
4. Munkfors
5. Herrljunga

1/18

Tillgång på medarbetare med relevant kompetens

Tillgången på medarbetare med relevant kompetens är avgörande för företagens möjlighet att växa. Här kan kommunen bidra till att stärka kvaliteten i yrkesutbildningar och på så sätt öka deras attraktivitet. Näringslivets kompetensbehov bör kartläggas och en löpande dialog med företagen är nödvändig.

Topp 5

1. Solna
2. Danderyd
3. Sundbyberg
4. Habo
5. Staffanstorp

1/36

Kommunpolitikernas attityder till företagande

Det är politikerna som i slutändan har den yttersta makten att fatta de beslut som påverkar förutsättningarna att driva företag i kommunen. Politikernas syn på och samarbete med näringslivet är därför en avgörande faktor för det lokala företagsklimatet.

Topp 5

1. Vårgårda
2. Timrå
3. Staffanstorp
4. Mariestad
5. Götene

1/36

Kommunala tjänstemäns attityder till företagande

Två av tre företagare har årligen kontakt med sin kommun. Det kan handla om bygglov, miljötillsyn eller en upphandling. Hur tjänstepersoner agerar är av yttersta vikt för hur enkelt det är att starta, driva och utveckla företag i kommunen. Även de tjänstepersoner som inte direkt arbetar med service till företagen behöver inse att deras agerande också påverkar företagsklimatet.

Topp 5

1. Vårgårda
2. Timrå
3. Munkfors
4. Kungsör
5. Götene

1/54

Kommunens upphandling

Faktorn mäter företagets upplevelse av den kommunala upphandlingen. Den kommun som lyckas med sitt upphandlingsarbete skapar stor nytta för både medborgarna, kommunen, det lokala näringslivet och i slutändan hela samhället genom att använda skattemedel på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Topp 5

1. Ydre
2. Vårgårda
3. Munkfors
4. Grums
5. Timrå

1/54

Konkurrens från kommunens verksamheter

Faktorn mäter i vilken utsträckning företagen anser att kommunens verksamhet tränger undan privat verksamhet. En kommun bör fråga sig om det finns kommunalt utförda tjänster som lika väl hade kunnat utföras av företagen. Genom att lägga ut verksamheter på entreprenad, införa valfrihetssystem och utmaningsrätt kan kommunen uppmuntra till att offentligt finansierade verksamheter utförs av privata företag.

Topp 5

1. Ydre
2. Munkfors
3. Bjurholm
4. Markaryd
5. Vårgårda

1/54

Brott och otrygghet

Brottslighet och otrygghet hämmar företagets tillväxt- och utvecklingsmöjligheter. Faktorn beskriver i vilken utsträckning som företag påverkas negativt av brottslighet/otrygghet i kommunen.

Topp 5

1. Vaxholm
2. Sorsele
3. Vansbro
4. Övertorneå
5. Hammarö

1/72 Vagnät, tåg- och flygförbindelser

Hur företagen upplever vagnätet samt tåg- och flygförbindelser, det vill säga den fysiska infrastrukturen. För företagen är god infrastruktur en avgörande fråga för företagsklimatet eftersom den påverkar såväl leveranser som tillgång till kunder och personal.

Topp 5

1. Sundbyberg
2. Mjölby
3. Solna
4. Ale
5. Alvesta

1/72 Mobilnät och bredband

Hur företagen upplever mobilnät och bredband i kommunen. I takt med att digitaliseringen ökar blir det allt viktigare för företag att snabbt och enkelt kunna kommunicera med omvärlden. Ett undermåligt fibernät ger en negativ begränsning som i värsta fall kan leda till att viktiga affärer går förlorade.

Topp 5

1. Solna
2. Mjölby
3. Stockholm
4. Vårgårda
5. Landskrona

1/72 Kommunens information till företagen

Faktorn mäter hur väl kommunen lyckas med information till företagen. Det händer mycket i en kommun som är relevant för företagen att veta om. Det kan vara information som berör företagen direkt men också som är av indirekt karaktär.

Topp 5

1. Timrå
2. Munkfors
3. Vårgårda
4. Kungsör
5. Orsa

1/72 Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare

Dialog utgör grunden för kommunens näringslivsarbete, och syftar till att bygga relationer och skapa ömsesidigt förtroende mellan företagen och kommunen. Ömsesidigt förtroende och förståelse är särskilt viktigt i kontakterna mellan företagare och de myndighetsutövande enheterna inom kommunen.

Topp 5

1. Vårgårda
2. Munkfors
3. Götene
4. Timrå
5. Orsa

1/15 Marknadsförsörjning

Hur stor andel av kommuninvånarnas inkomster som kommer från privata företag, föreningar och stiftelser. Marknadsförsörjning kan ses som ett mått på det lokala näringslivets vitalitet och omfattning. Om marknadsförsörjningen ökar, och fler får sina inkomster från den privata sektorn, stärks finansieringen av den offentliga servicen.

Källa: SCB:s registerbaserade lönesummor (LSUM) 2022.

Topp 5

1. Danderyd
2. Lidingö
3. Sollentuna
4. Nacka
5. Täby

1/15 Kommunalskatt

Den totala kommunalskatten, inklusive skatt till regionen. Kommunalskatten har störst påverkan på människors privatekonomi. Den påverkar möjligheten att bygga det kapital som krävs för att starta företag. För företagen är det också viktigt att den lokala köpkraften är så stark som möjligt. En låg kommunalskatt gör också kommunen mer attraktiv för inflyttare, vilket är viktigt för företagets kompetensförsörjning.

Källa: SCB 2023.

Topp 5

1. Österåker
2. Solna
3. Täby
4. Vellinge
5. Kävlinge

1/15 Entreprenader

Andelen varor och tjänster som kommunen köper in från privata företag, föreningar och stiftelser. En kommun som lägger ut en stor andel av sin verksamhet på entreprenad bidrar till att marknaden och affärsmöjligheterna växer för företagen, vilket stimulerar näringslivet i kommunen.

Källa: SCB:s räkenskapsammandrag för kommuner 2021.

Topp 5

1. Täby
2. Solna
3. Vellinge
4. Nacka
5. Danderyd

1/15 Jobb i kommunen

Relationen mellan antalet personer (20–74 år) som har sin arbetsplats i kommunen och antalet personer (20–74 år) som bor i kommunen. Har kommunen ett bra företagsklimat är det lättare att starta och driva företag. Det skapar fler företag och i sin tur fler arbetstillfällen.

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2021.

Topp 5

1. Solna
2. Gnosjö
3. Stockholm
4. Älmhult
5. Danderyd

1/15 Företagsamhet

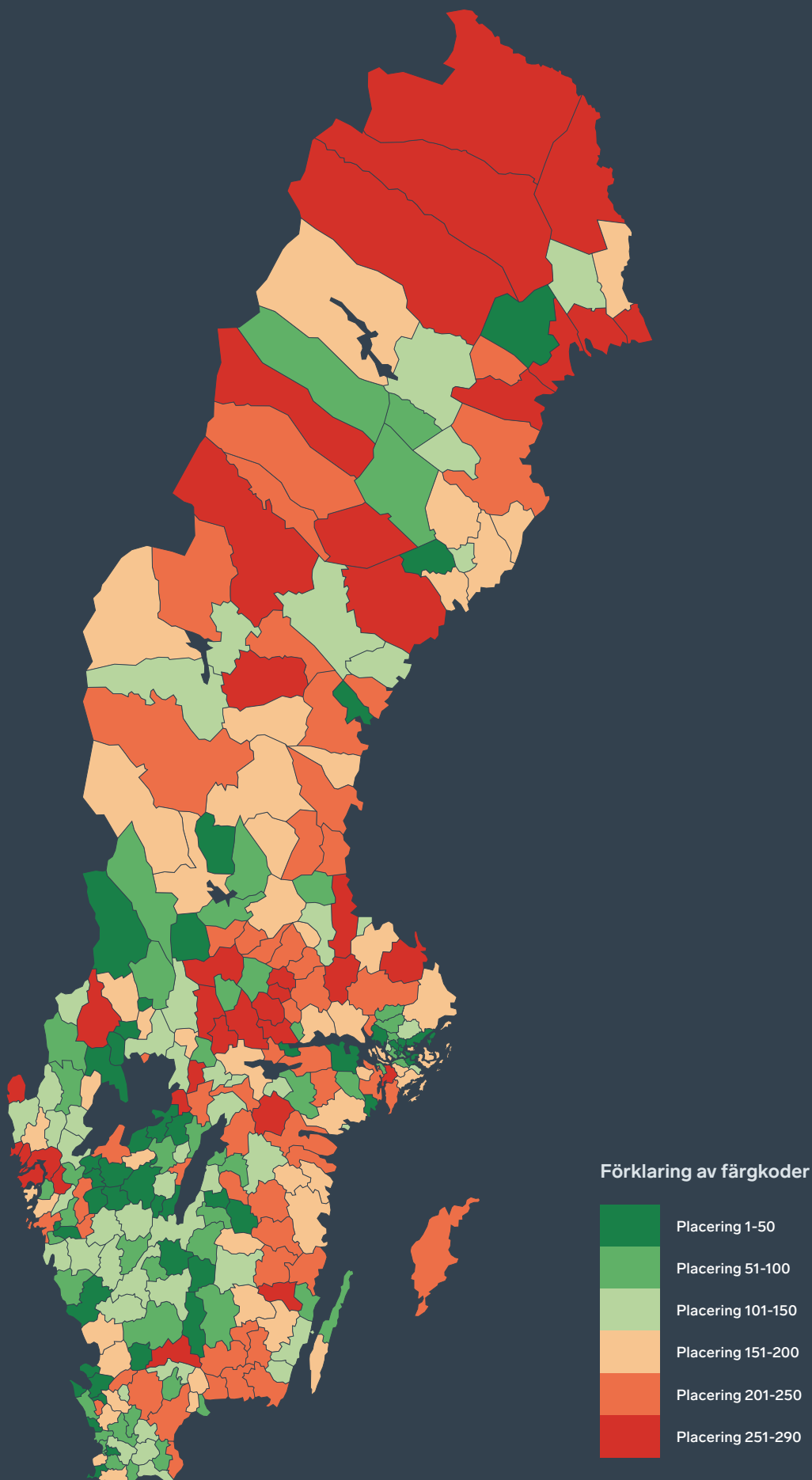
Andelen företagsamma personer av den arbetsföra befolkningen (16–74 år). De individer som är godkända för F-skatt, är delägare i ett aktivt handelsbolag eller är vd eller styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag räknas som företagsamma.

Källa: UC AB 2022.

Topp 5

1. Danderyd
2. Åre
3. Lidingö
4. Vaxholm
5. Båstad

Geografisk översikt

Årets högsta och lägsta placeringar

Plats 1-10

Kommun	Län	Ranking 2023	Förändring från 2022
Vårgårda	Västra Götalands län	1	0
Danderyd	Stockholms län	2	2
Solna	Stockholms län	3	0
Staffanstorps	Skåne län	4	-2
Höganäs	Skåne län	5	3
Trosa	Södermanlands län	6	-1
Burlöv	Skåne län	7	-1
Herrljunga	Västra Götalands län	8	-1
Falkenberg	Hallands län	9	3
Vellinge	Skåne län	10	6

Plats 281-290

Kommun	Län	Ranking 2023	Förändring från 2022
Norberg	Västmanlands län	290	0
Pajala	Norrbottnens län	289	0
Haparanda	Norrbottnens län	288	-80
Skinnskatteberg	Västmanlands län	287	-7
Arvika	Värmlands län	286	-3
Lysekil	Västra Götalands län	285	2
Köping	Västmanlands län	284	2
Degerfors	Örebro län	283	-13
Hällefors	Örebro län	282	6
Nora	Örebro län	281	1

Bästa kommun per län

Toppkommun i länet*

Län	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022
Västra Götalands län	Vårgårda	1	0
Stockholms län	Danderyd ★	2	2
Skåne län	Staffanstorps	4	-2
Södermanlands län	Trosa	6	-1
Hallands län	Falkenberg	9	3
Kronobergs län	Markaryd	14	-1
Värmlands län	Säffle	17	-2
Jönköpings län	Vaggeryd ★	18	6
Östergötlands län	Ydre	21	11
Västmanlands län	Kungsör	23	12
Dalarnas län	Vansbro	27	-8
Västernorrlands län	Timrå	29	1
Västerbottens län	Bjurholm ★	41	23
Norrbottnens län	Boden	49	-5
Örebro län	Ljusnarsberg ★	56	15
Kalmar län	Mönsterås	60	-18
Blekinge län	Sölvesborg	78	-30
Uppsalaregionen	Knivsta ★	80	17
Gävleborgs län	Ockelbo	97	-14
Jämtlands län	Berg ★	115	24
Gotlands län	Gotland	237	14

Bästa förbättrare per län

Län	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022
Västra Götalands län	Färgelanda	117	142
Norrbottnens län	Överkalix	121	123
Värmlands län	Årjäng	58	120
Västmanlands län	Surahammar	122	96
Gävleborgs län	Sandviken	128	81
Östergötlands län	Valdemarsvik	200	69
Västerbottens län	Vindeln	188	68
Skåne län	Svedala	84	67
Södermanlands län	Oxelösund	69	53
Stockholms län	Nykvarn	119	50
Jönköpings län	Sävsjö	46	42
Blekinge län	Karlskrona	222	42
Hallands län	Hylte	124	40
Uppsalaregionen	Enköping	177	40
Kalmar län	Borgholm	95	36
Örebro län	Örebro	162	29
Dalarnas län	Säter	233	27
Västernorrlands län	Ånge	192	24
Jämtlands län	Berg	115	24
Gotlands län	Gotland	237	14
Kronobergs län	Tingsryd	227	9

* Kommun med en stjärna bredvid betyder att kommunen är ny på listan för i år.

Årets förbättrare

Kommun	Län	Ranking 2023	Förändring från 2022
Färgelanda	Västra Götalands län	117	142
Överkalix	Norrbottnens län	121	123
Årjäng	Värmlands län	58	120
Arvidsjaur	Norrbottnens län	149	105
Surahammar	Västmanlands län	122	96
Tranemo	Västra Götalands län	99	91
Eda	Värmlands län	150	85
Sandviken	Gävleborgs län	128	81
Valdemarsvik	Östergötlands län	200	69
Ljusdal	Gävleborgs län	186	69

Största tapp i placering

Kommun	Län	Ranking 2023	Förändring från 2022
Sunne	Värmlands län	166	-109
Tyresö	Stockholms län	145	-87
Haparanda	Norrbottnens län	288	-80
Arjeplog	Norrbottnens län	181	-71
Lekeberg	Örebro län	144	-69
Arboga	Västmanlands län	215	-63
Älvkarleby	Uppsala län	147	-61
Emmaboda	Kalmar län	229	-61
Ystad	Skåne län	143	-61
Nordmaling	Västerbottnens län	161	-61

Största förbättring på fem år

Kommun	Län	Ranking 2023	Snittförändring per år de senaste fem åren
Malå	Västerbotten	74	42
Malung-Sälen	Dalarna	71	37
Lycksele	Västerbotten	85	35
Kungsör	Västmanland	23	35
Sollefteå	Västernorrland	112	33
Surahammar	Västmanland	122	33
Orsa	Dalarna	48	32
Höör	Skåne	83	31
Osby	Skåne	126	29
Borgholm	Kalmar	95	29

Största förbättring på 10 år

Kommun	Län	Ranking 2013	Ranking 2023	Snittförändring per år
Kungsör	Västmanland	253	23	23
Boden	Norrbotten	270	49	22
Smedjebacken	Dalarna	289	75	21
Oxelösund	Södermanland	264	69	20
Borgholm	Kalmar	277	95	18
Torsby	Värmland	219	37	18
Karlskoga	Örebro	243	62	18
Sollefteå	Västernorrland	290	112	18
Mariestad	Västra Götaland	204	28	18
Strängnäs	Södermanland	217	42	18

Ranking per kommungrupp

Snittranking

SKR kommun-grupp	Namn kommungrupp	Antal kommuner	Snitt-ranking	Bästa ranking-placering	Sämsta ranking-placering	Andel kommuner i kvartil			
						1	2	3	4
2	Pendlingskommun nära storstad	43	101	2	251	42%	26%	23%	9%
4	Pendlingskommun nära större stad	63	125	5	281	29%	27%	27%	17%
7	Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	51	147	1	290	24%	24%	25%	27%
1	Storstäder	3	157	93	211	0%	33%	67%	0%
9	Landsbygdskommun med besöksnäring	21	160	25	279	19%	24%	29%	29%
6	Mindre stad/tätort	27	165	9	280	26%	7%	26%	41%
8	Landsbygdskommun	35	172	17	289	11%	26%	23%	40%
3	Större stad	23	173	88	270	0%	39%	26%	35%
5	Lågpendlingskommun nära större stad	24	176	34	284	13%	29%	17%	42%

A. Storstäder och storstadsnära kommuner

A1. Storstäder – kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten

Kommun	Län	Ranking 2023
Stockholm	Stockholms län	93
Malmö	Skåne län	167
Göteborg	Västra Götalands län	211

A2. Pendlingskommun nära storstad – kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en storstad eller storstadsnära kommun

Kommun	Län	Ranking 2023
Danderyd	Stockholms län	2
Solna	Stockholms län	3
Staffanstorps	Skåne län	4
Burlöv	Skåne län	7
Vellinge	Skåne län	10
Härbyda	Västra Götalands län	11
Täby	Stockholms län	13
Lidingö	Stockholms län	16
Öckerö	Västra Götalands län	19
Upplands-Bro	Stockholms län	24
Sollentuna	Stockholms län	31
Partille	Västra Götalands län	32
Österåker	Stockholms län	38
Nacka	Stockholms län	47

Kommun	Län	Ranking 2023
Skurup	Skåne län	51
Mölnadal	Västra Götalands län	57
Upplands Väsby	Stockholms län	61
Sundbyberg	Stockholms län	64
Lomma	Skåne län	67
Sigtuna	Stockholms län	73
Salem	Stockholms län	76
Kävlinge	Skåne län	82
Svedala	Skåne län	84
Lerum	Västra Götalands län	86
Stenungsund	Västra Götalands län	90
Vallentuna	Stockholms län	102
Järfälla	Stockholms län	110
Kungsbacka	Hallands län	116
Ale	Västra Götalands län	138
Tyresö	Stockholms län	145
Vaxholm	Stockholms län	169
Huddinge	Stockholms län	175
Trelleborg	Skåne län	184
Kungälv	Västra Götalands län	191
Ekerö	Stockholms län	194
Värmdö	Stockholms län	197
Haninge	Stockholms län	198
Bollebygd	Västra Götalands län	210

Kommun	Län	Ranking 2023
Håbo	Uppsala län	212
Alingsås	Västra Götalands län	223
Lilla Edet	Västra Götalands län	230
Nynäshamn	Stockholms län	238
Botkyrka	Stockholms län	251

B. Större städer och kommuner nära större stad

B3. Större stad – kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten

Kommun	Län	Ranking 2023
Trollhättan	Västra Götalands län	88
Helsingborg	Skåne län	91
Växjö	Kronobergs län	92
Lund	Skåne län	106
Linköping	Östergötlands län	120
Borås	Västra Götalands län	125
Jönköping	Jönköpings län	131
Kalmar	Kalmar län	132
Östersund	Jämtlands län	133
Karlstad	Värmlands län	140
Västerås	Västmanlands län	155
Örebro	Örebro län	162
Umeå	Västerbottens län	163
Halmstad	Hallands län	189
Eskilstuna	Södermanlands län	206
Kristianstad	Skåne län	217
Uppsala	Uppsala län	221
Södertälje	Stockholms län	241
Borlänge	Dalarnas län	242
Sundsvall	Västernorrlands län	244
Norrköping	Östergötlands län	247
Gävle	Gävleborgs län	266
Luleå	Norrbottnens län	270

B4. Pendlingskommun nära större stad – kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad

Kommun	Län	Ranking 2023
Höganäs	Skåne län	5
Trosa	Södermanlands län	6
Herrljunga	Västra Götalands län	8
Landskrona	Skåne län	15
Vaggeryd	Jönköpings län	18
Habo	Jönköpings län	20
Mullsjö	Jönköpings län	22
Ängelholm	Skåne län	26
Timrå	Västernorrlands län	29
Grums	Värmlands län	33
Åstorp	Skåne län	39
Grästorp	Västra Götalands län	40
Bjurholm	Västerbottens län	41
Strängnäs	Södermanlands län	42
Alvesta	Kronobergs län	43
Östra Göinge	Skåne län	44
Mjölby	Östergötlands län	54
Kil	Värmlands län	65
Aneby	Jönköpings län	72
Hallstahammar	Västmanlands län	77
Sölvesborg	Blekinge län	78
Knivsta	Uppsala län	80
Gnesta	Södermanlands län	96
Ockelbo	Gävleborgs län	97
Eslöv	Skåne län	98
Vännäs	Västerbottens län	101
Torsås	Kalmar län	103
Kumla	Örebro län	107
Svenljunga	Västra Götalands län	113
Nykvärn	Stockholms län	119
Surahammar	Västmanlands län	122
Hörby	Skåne län	127
Vänersborg	Västra Götalands län	130
Sjöbo	Skåne län	136
Mark	Västra Götalands län	139
Perstorp	Skåne län	142
Lekeberg	Örebro län	144
Älvkarleby	Uppsala län	147

Kommun	Län	Ranking 2023
Laholm	Hallands län	151
Tierp	Uppsala län	158
Forshaga	Värmlands län	159
Nordmaling	Västerbottens län	161
Klippan	Skåne län	165
Robertsfors	Västerbottens län	168
Åtvidaberg	Östergötlands län	170
Bromölla	Skåne län	174
Enköping	Uppsala län	177
Svalöv	Skåne län	179
Mörbylånga	Kalmar län	195
Valdemarsvik	Östergötlands län	200
Söderköping	Östergötlands län	201
Örkelljunga	Skåne län	205
Krokom	Jämtlands län	214
Bjuv	Skåne län	216
Gagnef	Dalarnas län	218
Hallsberg	Örebro län	224
Sala	Västmanlands län	231
Säter	Dalarnas län	233
Kinda	Östergötlands län	234
Hammarö	Värmlands län	239
Lessebo	Kronobergs län	259
Heby	Uppsala län	264
Nora	Örebro län	281

B5. Lågpendlingskommun nära större stad – kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad

Kommun	Län	Ranking 2023
Munkfors	Värmlands län	34
Boden	Norrbottnens län	49
Nässjö	Jönköpings län	63
Tranemo	Västra Götalands län	99
Ulricehamn	Västra Götalands län	104
Kristinehamn	Värmlands län	105
Berg	Jämtlands län	115
Hylte	Hallands län	124
Sandviken	Gävleborgs län	128
Askersund	Örebro län	129

Kommun	Län	Ranking 2023
Uppvidinge	Kronobergs län	152
Nybro	Kalmar län	176
Vindeln	Västerbottens län	188
Älvsbyn	Norrbottnens län	203
Motala	Östergötlands län	225
Tingsryd	Kronobergs län	227
Hässleholm	Skåne län	243
Laxå	Örebro län	249
Bräcke	Jämtlands län	255
Uddevalle	Västra Götalands län	256
Finspång	Östergötlands län	261
Östhammar	Uppsala län	272
Lindesberg	Örebro län	278
Köping	Västmanlands län	284

C. Mindre städer/tätorter och landsbygd

C6. Mindre stad/tätort – kommuner med minst 15 000 men mindre än 40 000 invånare i den största tätorten

Kommun	Län	Ranking 2023
Falkenberg	Hallands län	9
Mariestad	Västra Götalands län	28
Falköping	Västra Götalands län	50
Katrineholm	Södermanlands län	53
Skövde	Västra Götalands län	59
Karlskoga	Örebro län	62
Ljungby	Kronobergs län	66
Varberg	Hallands län	70
Värnamo	Jönköpings län	114
Ystad	Skåne län	143
Nyköping	Södermanlands län	156
Norrtälje	Stockholms län	164
Västervik	Kalmar län	173
Falun	Dalarnas län	190
Oskarshamn	Kalmar län	207
Härnösand	Västernorrlands län	208
Avesta	Dalarnas län	219
Lidköping	Västra Götalands län	220
Karlskrona	Blekinge län	222
Karlshamn	Blekinge län	228

Kommun	Län	Ranking 2023
Gotland	Gotlands län	237
Hudiksvall	Gävleborgs län	245
Ludvika	Dalarnas län	253
Skellefteå	Västerbottens län	258
Kiruna	Norrbottnens län	276
Örnsköldsvik	Västernorrlands län	277
Piteå	Norrbottnens län	280

C7. Pendlingskommun nära mindre stad/tätort – kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun

Kommun	Län	Ranking 2023
Vårgårda	Västra Götalands län	1
Götene	Västra Götalands län	12
Markaryd	Kronobergs län	14
Ydre	Östergötlands län	21
Kungsör	Västmanlands län	23
Vara	Västra Götalands län	35
Töreboda	Västra Götalands län	36
Essunga	Västra Götalands län	45
Sävsjö	Jönköpings län	46
Gnosjö	Jönköpings län	52
Ljusnarsberg	Örebro län	56
Mönsterås	Kalmar län	60
Tomelilla	Skåne län	68
Oxelösund	Södermanlands län	69
Smedjebacken	Dalarnas län	75
Vadstena	Östergötlands län	79
Höör	Skåne län	83
Karlsborg	Västra Götalands län	100
Dals-Ed	Västra Götalands län	108
Färgelanda	Västra Götalands län	117
Vingåker	Södermanlands län	118
Ödeshög	Östergötlands län	123
Osby	Skåne län	126
Mellerud	Västra Götalands län	137
Tidaholm	Västra Götalands län	146
Eksjö	Jönköpings län	153
Storfors	Värmlands län	154

Kommun	Län	Ranking 2023
Skara	Västra Götalands län	171
Tjörn	Västra Götalands län	178
Tibro	Västra Götalands län	180
Åmål	Västra Götalands län	182
Hofors	Gävleborgs län	183
Munkedal	Västra Götalands län	185
Olofström	Blekinge län	187
Nordanstig	Gävleborgs län	199
Ronneby	Blekinge län	202
Hjo	Västra Götalands län	204
Hultsfred	Kalmar län	213
Arboga	Västmanlands län	215
Emmaboda	Kalmar län	229
Boxholm	Östergötlands län	235
Hedemora	Dalarnas län	240
Gullspång	Västra Götalands län	252
Flen	Södermanlands län	257
Fagersta	Västmanlands län	265
Älmhult	Kronobergs län	269
Orust	Västra Götalands län	273
Högsby	Kalmar län	275
Degerfors	Örebro län	283
Skinnskatteberg	Västmanlands län	287
Norberg	Västmanlands län	290

C8. Landsbygdskommun – kommuner med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten, lågt pendlingsmönster (mindre än 30 procent)

Kommun	Län	Ranking 2023
Säffle	Värmlands län	17
Vansbro	Dalarnas län	27
Tranås	Jönköpings län	30
Torsby	Värmlands län	37
Malå	Västerbottens län	74
Bengtstors	Västra Götalands län	81
Lycksele	Västerbottens län	85
Hagfors	Värmlands län	94
Norsjö	Västerbottens län	109
Vetlanda	Jönköpings län	111
Sollefteå	Västernorrlands län	112

Kommun	Län	Ranking 2023
Överkalix	Norrbottnens län	121
Kramfors	Västernorrlands län	134
Filipstad	Värmlands län	141
Gislaved	Jönköpings län	148
Arvidsjaur	Norrbottnens län	149
Övertorneå	Norrbottnens län	157
Ovanåker	Gävleborgs län	160
Sunne	Värmlands län	166
Ljusdal	Gävleborgs län	186
Ånge	Västernorrlands län	192
Bollnäs	Gävleborgs län	226
Dorotea	Västerbottens län	232
Vimmerby	Kalmar län	236
Söderhamn	Gävleborgs län	246
Vilhelmina	Västerbottens län	248
Strömsund	Jämtlands län	254
Åsele	Västerbottens län	260
Ragunda	Jämtlands län	267
Kalix	Norrbottnens län	274
Hällefors	Örebro län	282
Lysekil	Västra Götalands län	285
Arvika	Värmlands län	286
Haparanda	Norrbottnens län	288
Pajala	Norrbottnens län	289

C9. Landsbygdskommun med besöksnäring – landsbygds-kommun med minst två kriterier för besöksnäring, det vill säga antal gästnätter, omsättning inom detaljhandel/hotell/restaurang i förhållande till invånarantalet

Kommun	Län	Ranking 2023
Båstad	Skåne län	25
Orsa	Dalarnas län	48
Rättvik	Dalarnas län	55
Årjäng	Värmlands län	58
Malung-Sälen	Dalarnas län	71
Sorsele	Västerbottens län	87
Leksand	Dalarnas län	89
Borgholm	Kalmar län	95
Tanum	Västra Götalands län	135
Eda	Värmlands län	150
Älvdalen	Dalarnas län	172
Arjeplog	Norrbottnens län	181
Mora	Dalarnas län	193
Åre	Jämtlands län	196
Simrishamn	Skåne län	209
Härjedalen	Jämtlands län	250
Sotenäs	Västra Götalands län	262
Storuman	Västerbottens län	263
Jokkmokk	Norrbottnens län	268
Gällivare	Norrbottnens län	271
Strömstad	Västra Götalands län	279

Hela rankinglistan placering 1–290

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023		Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
			1	0																		
Vårgårda	Västra Götalands län	7	1	0	1	1	12	1	1	2	5	67	18	4	3	1	67	109	125	60	78	
Danderyd	Stockholms län	2	2	2	37	121	2	23	33	78	45	28	16	13	121	113	1	12	5	5	1	
Solna	Stockholms län	2	3	0	31	47	1	53	37	18	22	164	3	1	73	105	7	2	2	1	163	
Staffanstorps	Skåne län	2	4	-2	3	7	5	3	6	10	10	97	43	35	14	8	45	11	10	262	166	
Höganäs	Skåne län	4	5	3	9	6	78	6	10	94	13	85	98	73	6	7	59	14	80	231	33	
Trosa	Södermanlands län	4	6	-1	12	3	18	8	7	55	47	43	61	98	8	12	52	63	43	255	70	
Burlöv	Skåne län	2	7	-1	18	18	13	14	8	34	6	224	13	27	13	13	64	20	59	76	283	
Herrljunga	Västra Götalands län	4	8	-1	11	5	15	25	16	24	27	69	90	91	31	15	95	142	134	135	69	
Falkenberg	Hallands län	6	9	3	21	31	35	52	42	80	176	229	47	40	47	20	73	68	39	96	83	
Vellinge	Skåne län	2	10	6	35	95	16	36	43	40	41	59	39	61	65	61	26	4	3	280	10	
Härryda	Västra Götalands län	2	11	-2	34	66	33	40	27	74	40	102	27	69	36	59	23	48	110	104	95	
Götene	Västra Götalands län	7	12	-2	6	10	6	12	5	6	7	127	153	82	7	3	126	162	243	51	88	
Täby	Stockholms län	2	13	27	48	91	26	56	53	69	87	81	64	104	125	102	5	3	1	203	25	
Markaryd	Kronobergs län	7	14	-1	8	17	155	9	14	21	4	206	103	102	11	9	78	131	246	9	177	
Landskrona	Skåne län	4	15	11	27	42	54	17	31	33	93	217	7	5	52	38	65	26	41	190	260	
Lidingö	Stockholms län	2	16	-2	71	85	21	58	63	79	57	39	36	12	152	122	2	7	9	284	3	
Säffle	Värmlands län	8	17	-2	19	14	71	16	25	32	34	136	123	34	33	28	210	123	81	153	126	
Vaggeryd	Jönköpings län	4	18	6	30	25	55	26	26	15	67	83	21	28	60	41	48	125	179	160	145	
Öckerö	Västra Götalands län	2	19	-2	20	49	72	44	38	160	70	13	233	42	29	23	88	100	88	269	51	
Habo	Jönköpings län	4	20	-9	15	57	4	19	50	47	49	17	80	71	9	19	68	211	123	216	133	
Ydre	Östergötlands län	7	21	11	4	21	32	6	11	1	1	46	267	275	20	10	254	238	69	234	11	
Mullsjö	Jönköpings län	4	22	15	14	22	10	32	24	7	11	126	31	189	16	11	101	238	145	193	156	
Kungsör	Västmanlands län	7	23	12	7	9	63	11	4	22	44	56	26	62	4	6	172	87	195	226	220	
Upplands-Bro	Stockholms län	2	24	23	65	41	31	54	70	49	62	198	59	122	46	32	24	31	36	169	207	
Båstad	Skåne län	9	25	2	57	103	87	77	108	49	12	147	25	114	182	119	124	25	86	83	5	
Ängelholm	Skåne län	4	26	-4	62	98	46	74	120	93	73	188	11	26	98	86	63	29	48	99	103	
Vansbro	Dalarnas län	8	27	-8	24	26	197	24	18	97	16	3	274	205	89	44	130	211	58	80	101	
Mariestad	Västra Götalands län	6	28	-7	13	18	45	4	9	12	35	150	157	94	18	13	226	77	143	152	237	
Timrå	Västernorrlands län	4	29	1	2	2	20	2	2	5	20	18	6	23	1	4	137	267	159	235	263	
Tranås	Jönköpings län	8	30	-12	43	32	60	32	45	45	51	88	106	16	67	42	80	184	105	73	228	
Sollentuna	Stockholms län	2	31	-11	72	148	9	65	78	56	140	218	17	21	84	115	3	9	8	205	85	
Partille	Västra Götalands län	2	32	9	53	50	14	42	34	63	92	202	28	53	60	46	36	28	113	253	193	
Grums	Värmlands län	4	33	0	25	24	17	20	15	4	20	138	44	158	12	26	136	245	100	138	251	

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförskörning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Munkfors	Värmlands län	5	34	-3	5	4	29	5	3	3	2	21	179	25	2	2	237	173	274	94	272
Vara	Västra Götalands län	7	35	21	55	46	87	67	82	84	114	171	133	134	66	58	87	197	146	38	57
Töreboda	Västra Götalands län	7	36	31	17	37	67	21	20	71	9	236	68	88	30	22	201	123	244	145	134
Torsby	Värmlands län	8	37	14	28	15	77	49	28	23	26	19	94	124	27	27	275	173	258	49	107
Österåker	Stockholms län	2	38	15	90	101	53	64	94	25	60	116	100	56	123	100	11	1	6	287	38
Åstorp	Skåne län	4	39	46	36	18	168	57	19	57	8	219	20	156	37	31	39	29	190	174	271
Grästorp	Västra Götalands län	4	40	-12	26	43	24	39	35	27	81	79	79	105	43	37	198	151	228	223	55
Bjurholm	Västerbottens län	4	41	23	16	58	91	28	22	42	3	6	232	45	28	33	243	268	144	188	21
Strängnäs	Södermanlands län	4	42	-17	64	79	81	47	56	60	154	189	75	90	49	40	55	68	31	241	115
Alvesta	Kronobergs län	4	43	0	42	38	140	43	35	68	65	231	5	76	23	36	105	142	162	167	136
Östra Göinge	Skåne län	4	44	21	33	11	175	10	12	135	24	272	216	255	42	16	145	56	65	242	211
Essunga	Västra Götalands län	7	45	59	41	12	181	22	30	19	18	64	273	253	10	17	161	103	272	172	41
Sävsjö	Jönköpings län	7	46	42	68	36	90	29	41	35	43	185	139	118	81	49	125	170	148	111	125
Nacka	Stockholms län	2	47	37	82	124	141	88	128	185	121	176	136	46	176	190	4	8	4	232	17
Orsa	Dalarnas län	9	48	7	10	26	176	12	13	64	14	33	235	49	5	5	213	217	226	233	117
Boden	Norrbottnens län	5	49	-5	23	16	119	30	23	16	200	92	85	115	32	25	278	213	51	163	247
Falköping	Västra Götalands län	6	50	-21	44	52	136	35	46	40	139	254	12	52	48	43	166	144	180	137	127
Skurup	Skåne län	2	51	-28	59	87	116	73	75	107	103	187	10	20	51	78	79	37	155	265	97
Gnosjö	Jönköpings län	7	52	16	22	96	238	37	51	61	30	137	154	125	95	55	40	226	287	2	173
Katrineholm	Södermanlands län	6	53	13	51	33	82	38	32	31	111	160	51	50	41	65	206	90	188	108	264
Mjölby	Östergötlands län	4	54	-9	58	111	133	61	80	124	105	172	2	2	54	80	70	148	101	65	222
Rättvik	Dalarnas län	9	55	-16	32	34	166	31	29	8	32	55	149	85	63	47	266	148	286	179	39
Ljusnarsberg	Örebro län	7	56	15	50	28	19	67	61	9	89	99	107	247	20	21	238	103	150	214	196
Mölnadal	Västra Götalands län	2	57	-8	87	170	28	144	165	81	109	214	40	57	174	170	27	50	64	6	199
Årjäng	Värmlands län	9	58	120	88	72	146	70	89	17	53	37	251	241	139	94	107	167	40	117	76
Skövde	Västra Götalands län	6	59	-9	75	92	36	83	100	77	159	134	63	18	161	112	168	109	89	7	265
Mönsterås	Kalmar län	7	60	-18	29	23	92	15	17	26	33	183	193	110	25	18	171	233	261	185	187
Upplands Väsby	Stockholms län	2	61	-25	97	81	65	110	115	117	100	195	32	48	146	83	10	32	7	248	223
Karlskoga	Örebro län	6	62	1	61	48	37	34	40	51	104	129	178	37	130	74	135	157	241	37	288
Nässjö	Jönköpings län	5	63	-11	49	39	27	82	65	37	102	238	8	32	55	50	138	254	199	122	239
Sundbyberg	Stockholms län	2	64	9	98	199	3	171	171	153	42	145	1	6	186	201	6	22	17	114	191
Kil	Värmlands län	4	65	-31	47	82	127	78	93	97	65	100	9	39	50	71	176	157	119	252	140
Ljungby	Kronobergs län	6	66	4	81	78	165	51	66	90	195	224	202	136	53	63	112	107	136	57	141

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Lomma	Skåne län	2	67	-13	107	147	7	155	176	59	35	38	28	72	232	208	32	13	103	271	29
Tomelilla	Skåne län	7	68	65	101	70	212	140	106	62	38	196	147	204	159	128	111	43	35	171	45
Oxelösund	Södermanlands län	7	69	53	77	109	42	45	69	38	224	65	37	14	17	35	157	103	129	81	290
Varberg	Hallands län	6	70	-10	100	154	131	114	133	183	194	166	127	43	104	101	75	40	68	63	86
Malung-Sälen	Dalarnas län	9	71	8	52	62	284	50	67	54	182	30	264	226	103	54	129	247	250	40	22
Aneby	Jönköpings län	4	72	-34	67	45	55	75	79	92	124	70	137	128	70	52	160	197	264	189	61
Sigtuna	Stockholms län	2	73	8	142	100	86	95	132	96	127	258	62	112	106	114	13	53	30	27	170
Malå	Västerbottens län	8	74	-13	40	30	169	94	47	36	142	73	242	174	15	60	209	277	254	86	122
Smedjebacken	Dalarnas län	7	75	16	37	8	120	54	44	11	94	24	144	29	45	29	180	237	279	267	190
Salem	Stockholms län	2	76	1	109	123	8	99	131	81	63	115	34	121	190	160	33	32	22	290	176
Hallstahammar	Västmanlands län	4	77	-15	69	75	66	69	83	76	117	98	113	232	35	65	116	74	139	229	266
Sölvesborg	Blekinge län	4	78	-30	44	56	44	115	62	72	80	239	65	92	34	34	174	202	283	181	169
Vadstena	Östergötlands län	7	79	-5	60	94	103	46	73	30	15	34	240	84	77	67	240	255	181	147	54
Knivsta	Uppsala län	4	80	17	113	67	95	208	172	145	137	54	66	109	132	156	25	72	25	288	80
Bengtstorsfors	Västra Götalands län	8	81	25	46	13	173	18	21	48	25	259	270	239	26	24	250	261	235	116	113
Kävlinge	Skåne län	2	82	-23	86	145	144	85	142	64	50	206	73	218	108	140	43	5	49	277	139
Höör	Skåne län	7	83	26	109	111	58	120	147	190	69	113	24	149	67	68	113	89	29	250	81
Svedala	Skåne län	2	84	67	93	131	93	106	105	150	72	106	14	67	78	73	54	26	121	247	184
Lycksele	Västerbottens län	8	85	9	39	35	249	27	49	14	242	22	134	147	44	30	270	261	280	33	155
Lerum	Västra Götalands län	2	86	44	105	190	25	92	168	170	129	87	19	130	124	126	38	55	54	282	89
Sorsele	Västerbottens län	9	87	6	54	40	262	66	90	46	17	2	284	270	74	77	274	286	221	110	9
Trollhättan	Västra Götalands län	3	88	11	85	64	74	81	77	86	262	249	15	17	96	92	123	194	157	55	286
Leksand	Dalarnas län	9	89	-11	119	90	149	96	81	102	77	52	162	55	155	150	195	148	96	103	43
Stenungsund	Västra Götalands län	2	90	-14	115	146	72	90	159	138	244	151	104	119	163	130	37	114	141	56	123
Helsingborg	Skåne län	3	91	16	152	105	75	116	124	152	147	273	49	30	181	178	41	24	27	46	224
Växjö	Kronobergs län	3	92	0	112	130	134	135	156	115	131	256	110	38	165	172	100	58	57	32	215
Stockholm	Stockholms län	1	93	-3	162	209	11	229	232	191	149	211	46	3	271	263	8	6	12	3	59
Hagfors	Värmlands län	8	94	-7	88	60	101	63	84	13	31	50	186	120	39	48	239	173	147	144	236
Borgholm	Kalmar län	9	95	36	63	65	264	41	39	106	164	7	218	116	56	69	285	146	278	170	7
Gnesta	Södermanlands län	4	96	32	126	119	105	76	88	194	58	95	131	272	72	81	85	90	46	272	72
Ockelbo	Gävleborgs län	4	97	-14	56	93	164	86	52	52	152	89	99	203	40	52	217	252	172	212	118
Eslöv	Skåne län	4	98	5	102	89	115	131	139	75	55	266	70	139	59	72	86	39	164	237	204
Tranemo	Västra Götalands län	5	99	91	118	125	143	91	103	136	120	135	194	186	62	82	72	93	231	42	124

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Karlsborg	Västra Götalands län	7	100	37	103	54	112	147	96	97	46	10	222	108	141	139	290	80	171	139	130
Vännäs	Västerbottens län	4	101	1	66	69	139	78	60	131	267	25	55	100	83	79	203	277	142	217	143
Vallentuna	Stockholms län	2	102	-56	140	185	68	126	123	140	144	169	76	133	168	167	9	15	11	275	71
Torsås	Kalmar län	4	103	21	78	55	69	99	58	146	48	233	229	279	133	136	256	128	256	207	77
Ulricehamn	Västra Götalands län	5	104	39	104	215	82	89	187	193	156	154	156	154	93	76	76	70	165	156	93
Kristinehamn	Värmlands län	5	105	6	83	76	148	103	54	89	136	181	57	10	81	75	242	167	130	187	246
Lund	Skåne län	3	106	-8	134	172	23	173	186	172	175	186	33	68	221	210	154	66	47	12	210
Kumla	Örebro län	4	107	-12	74	140	48	117	87	158	198	101	30	65	97	106	109	117	270	215	254
Dals-Ed	Västra Götalands län	7	108	11	80	156	94	72	99	132	108	156	196	251	75	56	233	276	229	59	50
Norsjö	Västerbottens län	8	109	58	79	61	246	122	55	103	273	77	225	211	69	91	223	277	203	70	100
Järfälla	Stockholms län	2	110	-41	168	99	40	158	175	87	97	262	67	95	99	131	21	18	14	228	241
Vetlanda	Jönköpings län	8	111	25	130	74	170	109	91	85	157	220	260	131	168	160	81	184	154	64	146
Sollefteå	Västernorrlands län	8	112	-7	70	51	229	62	57	66	170	170	280	262	58	64	288	275	204	97	116
Svenljunga	Västra Götalands län	4	113	36	109	110	215	150	98	126	68	158	197	228	143	110	114	155	130	175	84
Värnamo	Jönköpings län	6	114	-34	99	155	216	71	130	162	204	215	128	51	173	125	69	127	219	36	180
Berg	Jämtlands län	5	115	24	73	118	196	48	74	147	112	20	268	264	100	90	271	250	262	128	6
Kungsbacka	Hallands län	2	116	9	155	202	49	137	164	116	161	203	35	83	178	160	29	75	50	239	31
Färgelanda	Västra Götalands län	7	117	142	144	63	22	111	84	20	19	151	212	220	113	84	212	259	84	221	47
Vingåker	Södermanlands län	7	118	-2	84	77	182	59	59	108	153	131	117	135	38	51	230	154	224	213	186
Nykvarn	Stockholms län	4	119	50	123	174	113	124	178	227	177	76	56	212	109	121	14	52	102	274	135
Linköping	Östergötlands län	3	120	-8	139	178	108	142	205	189	237	242	38	9	228	245	84	41	23	23	261
Överkalix	Norbottens län	8	121	123	75	107	286	118	102	52	96	29	254	265	19	88	284	240	210	95	68
Surahammar	Västmanlands län	4	122	96	96	80	141	129	95	120	90	153	159	215	24	45	104	119	166	268	287
Ödeshög	Östergötlands län	7	123	-51	117	59	239	60	70	112	64	84	245	209	138	99	119	242	184	238	26
Hylte	Hallands län	5	124	40	114	129	189	156	113	278	81	263	169	217	128	97	77	83	212	90	148
Borås	Västra Götalands län	3	125	7	135	168	61	185	191	138	234	275	145	64	202	168	71	79	95	29	248
Osby	Skåne län	7	126	-25	92	142	76	80	135	269	110	192	52	126	170	134	102	146	271	194	172
Hörby	Skåne län	4	127	-31	157	137	96	128	122	169	116	285	141	180	115	116	98	62	120	211	34
Sandviken	Gävleborgs län	5	128	81	135	68	154	160	72	121	190	194	142	101	101	87	99	114	170	102	276
Askersund	Örebro län	5	129	-16	124	138	39	87	111	168	76	144	208	268	118	89	133	139	281	157	96
Vänersborg	Västra Götalands län	4	130	66	120	86	34	93	64	101	75	201	50	24	102	70	241	171	209	183	250
Jönköping	Jönköpings län	3	131	4	132	191	132	213	215	142	191	177	120	31	204	212	74	139	77	20	233
Kalmar	Kalmar län	3	132	-6	143	113	52	113	125	104	183	243	182	99	117	109	189	169	156	31	231

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Östersund	Jämtlands län	3	133	-13	128	135	121	175	155	192	246	106	165	163	137	191	260	179	87	15	160
Kramfors	Västernorrlands län	8	134	4	95	97	243	132	104	88	162	78	154	153	122	85	264	265	185	100	149
Tanum	Västra Götalands län	9	135	-1	122	139	267	119	146	111	84	106	247	197	88	154	220	100	264	132	14
Sjöbo	Skåne län	4	136	5	154	169	219	162	208	225	122	190	160	47	142	151	93	54	56	243	44
Mellerud	Västra Götalands län	7	137	-10	106	116	171	112	107	43	38	227	209	246	131	137	262	236	211	177	67
Ale	Västra Götalands län	2	138	4	129	203	47	143	194	179	29	199	4	171	87	93	42	133	132	278	229
Mark	Västra Götalands län	4	139	38	161	159	102	145	141	28	95	167	188	141	159	160	110	95	163	204	106
Karlstad	Värmlands län	3	140	-51	166	162	79	179	167	154	206	125	175	19	225	238	164	90	83	11	243
Filipstad	Värmlands län	8	141	-18	124	29	124	84	48	67	167	191	272	257	22	39	252	217	197	164	285
Perstorp	Skåne län	4	142	18	165	150	233	108	86	220	37	235	86	150	64	103	106	50	115	82	279
Ystad	Skåne län	6	143	-61	160	192	128	196	214	217	185	148	146	41	197	193	200	21	124	98	92
Lekeberg	Örebro län	4	144	-69	121	227	121	98	145	173	86	178	140	160	114	98	82	224	191	259	37
Tyresö	Stockholms län	2	145	-87	167	204	114	235	206	249	203	163	119	74	261	225	17	35	15	286	91
Tidaholm	Västra Götalands län	7	146	2	135	102	41	159	144	200	228	245	230	137	111	111	187	157	259	146	154
Älvkarleby	Uppsala län	4	147	-61	91	221	129	127	76	163	210	42	45	129	57	62	156	261	74	256	282
Gislaved	Jönköpings län	8	148	8	159	149	226	104	184	140	71	252	224	173	201	145	46	182	139	28	194
Arvidsjaur	Norrbottnens län	8	149	105	141	44	157	194	127	69	79	36	84	207	134	143	283	240	268	123	111
Eda	Värmlands län	9	150	85	148	53	185	187	149	38	221	122	192	200	147	149	127	217	196	142	189
Laholm	Hallands län	4	151	-34	151	184	201	202	177	265	189	279	77	181	153	152	115	48	114	199	66
Uppvidinge	Kronobergs län	5	152	-37	173	166	231	134	119	197	52	208	237	271	150	144	60	189	104	17	147
Eksjö	Jönköpings län	7	153	18	146	120	99	139	137	110	261	139	162	142	144	95	282	229	202	10	157
Storfors	Värmlands län	7	154	38	93	88	207	105	68	133	214	44	188	181	71	57	231	258	269	266	185
Västerås	Västmanlands län	3	155	21	190	201	89	256	238	219	247	274	70	11	239	226	51	19	18	53	256
Nyköping	Södermanlands län	6	156	3	176	183	145	146	161	203	258	210	78	36	127	155	165	61	32	121	203
Övertorneå	Norrbottnens län	8	157	46	158	122	236	169	154	58	170	4	261	269	91	142	289	109	150	149	40
Tierp	Uppsala län	4	158	14	172	127	162	171	126	129	249	157	83	210	90	118	141	97	159	202	104
Forshaga	Värmlands län	4	159	-2	149	73	55	153	101	95	107	104	131	195	85	123	222	157	174	281	249
Ovanåker	Gävleborgs län	8	160	-52	127	206	194	178	121	208	123	179	256	138	149	175	182	135	183	69	188
Nordmaling	Västerbottens län	4	161	-61	135	126	218	97	110	236	130	60	96	166	157	160	228	271	91	230	108
Örebro	Örebro län	3	162	29	180	187	51	228	223	123	233	265	95	22	269	247	158	86	67	26	252
Umeå	Västerbottens län	3	163	-19	133	217	161	164	190	121	275	68	53	7	219	187	196	242	73	39	253
Norrtälje	Stockholms län	6	164	-10	201	195	138	195	243	254	215	133	183	236	206	217	47	44	38	196	46
Klippan	Skåne län	4	165	-51	179	141	125	200	174	233	220	246	93	178	175	183	62	46	126	209	183

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Sunne	Värmlands län	8	166	-109	163	167	174	176	142	279	184	31	227	59	179	211	194	133	213	125	35
Malmö	Skåne län	1	167	7	199	236	43	247	220	137	250	276	23	8	242	232	56	66	70	21	244
Robertsfors	Västerbottens län	4	168	-47	116	117	274	125	97	244	119	9	269	233	139	104	251	268	223	210	74
Vaxholm	Stockholms län	2	169	-3	212	281	59	245	249	290	23	1	166	151	238	249	16	23	16	289	4
Åtvidaberg	Östergötlands län	4	170	-25	147	134	212	154	140	212	56	66	185	225	220	180	148	213	63	245	202
Skara	Västra Götalands län	7	171	-53	177	151	223	133	114	258	228	247	188	89	110	127	121	93	218	61	164
Älvdalen	Dalarnas län	9	172	1	156	127	228	123	117	114	151	117	276	229	79	120	181	264	289	101	42
Västervik	Kalmar län	6	173	7	168	115	150	121	152	143	283	103	281	154	151	96	280	99	192	126	197
Bromölla	Skåne län	4	174	-27	153	133	107	165	92	155	174	230	42	127	76	107	146	181	253	184	281
Huddinge	Stockholms län	2	175	11	230	186	84	244	241	176	213	281	126	175	235	253	19	34	24	143	158
Nybro	Kalmar län	5	176	22	171	71	80	102	109	72	187	270	130	199	126	135	188	246	249	154	234
Enköping	Uppsala län	4	177	40	195	257	98	207	261	236	168	143	74	159	192	184	89	103	62	155	105
Tjörn	Västra Götalands län	7	178	24	186	208	126	163	162	221	236	110	207	214	183	209	103	119	137	257	23
Svalöv	Skåne län	4	179	14	202	219	217	190	208	124	58	222	118	247	120	157	58	45	53	263	99
Tibro	Västra Götalands län	7	180	-51	145	157	186	149	117	109	113	204	187	167	136	158	178	119	247	222	219
Arjeplog	Norrbottnens län	9	181	-71	131	182	279	174	203	166	199	8	288	286	210	219	265	282	238	34	12
Åmål	Västra Götalands län	7	182	31	168	114	70	166	150	177	217	200	200	78	105	117	255	213	234	151	168
Hofors	Gävleborgs län	7	183	-18	108	165	231	177	160	173	192	49	228	242	154	141	169	256	224	165	278
Trelleborg	Skåne län	2	184	-44	207	196	62	227	248	144	146	114	60	81	196	186	90	35	99	260	200
Munkedal	Västra Götalands län	7	185	16	193	175	30	136	112	100	85	241	112	216	111	146	147	283	186	191	94
Ljusdal	Gävleborgs län	8	186	69	203	152	214	223	170	181	212	119	168	80	234	203	185	204	71	115	65
Olofström	Blekinge län	7	187	36	189	84	183	189	129	128	206	232	259	222	148	128	118	182	290	16	269
Vindeln	Västerbottens län	5	188	68	150	238	281	198	212	244	222	12	213	222	94	173	211	286	115	91	30
Halmstad	Hallands län	3	189	33	218	233	109	219	252	148	188	255	41	15	187	229	142	64	78	43	212
Falun	Dalarnas län	6	190	-15	196	234	99	222	228	196	186	75	164	103	200	215	234	173	42	44	165
Kungälv	Västra Götalands län	2	191	-12	217	239	116	217	236	230	197	244	111	146	251	234	44	88	52	158	121
Ånge	Västernorrlands län	8	192	24	178	106	151	192	136	81	181	63	217	284	207	224	245	273	222	129	98
Mora	Dalarnas län	9	193	-6	191	250	163	197	195	188	135	74	219	54	145	159	236	222	72	22	131
Ekerö	Stockholms län	2	194	10	246	261	118	199	234	280	83	61	290	192	260	246	12	16	19	258	13
Mörbylånga	Kalmar län	4	195	4	175	161	137	193	166	151	206	53	215	219	92	124	261	233	187	201	56
Åre	Jämtlands län	9	196	-43	182	277	187	242	267	261	117	40	206	245	241	269	49	209	205	74	2
Värmdö	Stockholms län	2	197	-12	237	249	152	271	263	224	77	111	231	184	268	270	15	17	13	279	16
Haninge	Stockholms län	2	198	-48	209	230	111	234	221	216	216	284	122	183	244	207	18	42	21	244	218

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Nordanstig	Gävleborgs län	7	199	50	192	158	147	210	231	202	99	57	238	238	252	259	216	229	65	219	62
Valdemarsvik	Östergötlands län	4	200	69	186	173	211	180	198	105	106	121	234	237	116	148	267	231	85	208	58
Söderköping	Östergötlands län	4	201	-7	219	204	205	188	216	270	128	96	236	196	224	189	152	75	34	249	64
Ronneby	Blekinge län	7	202	-41	184	144	193	130	148	119	240	266	57	143	119	133	258	197	106	168	232
Älvsbyn	Norrbottnens län	5	203	-21	164	164	177	161	116	253	219	117	151	278	166	198	197	188	272	173	152
Hjo	Västra Götalands län	7	204	-58	174	197	247	107	157	148	61	123	198	188	180	182	225	153	230	220	79
Örkelljunga	Skåne län	4	205	-42	223	243	263	201	173	164	98	269	177	261	162	160	66	10	118	176	114
Eskilstuna	Södermanlands län	3	206	-23	214	193	191	101	192	157	248	289	115	97	185	176	143	83	97	105	277
Oskarshamn	Kalmar län	6	207	-23	198	83	276	150	137	159	271	224	286	113	129	138	96	248	255	24	274
Härnösand	Västernorrlands län	6	208	18	183	136	156	152	158	29	264	168	199	111	164	132	286	274	127	133	230
Simrishamn	Skåne län	9	209	-47	220	240	237	191	237	167	177	86	225	161	213	249	249	38	76	166	15
Bollebygd	Västra Götalands län	2	210	-55	216	283	64	215	262	247	54	80	129	244	184	258	50	107	128	264	90
Göteborg	Västra Götalands län	1	211	-16	242	259	167	260	266	252	266	253	125	33	277	271	28	71	44	8	214
Håbo	Uppsala län	2	212	-24	228	253	153	229	199	283	226	123	54	148	226	240	30	80	55	270	144
Hultsfred	Kalmar län	7	213	-3	204	108	273	138	151	164	231	240	257	243	86	108	199	184	158	159	206
Krokom	Jämtlands län	4	214	-17	185	206	208	206	226	266	169	51	211	283	171	206	224	204	207	206	19
Arboga	Västmanlands län	7	215	-63	188	171	220	224	183	118	202	142	72	235	172	171	179	128	252	195	213
Bjuv	Skåne län	4	216	-27	245	189	203	229	185	242	180	259	109	170	247	179	34	56	20	218	280
Kristianstad	Skåne län	3	217	-47	232	231	210	205	235	156	232	282	114	168	211	218	177	73	82	62	198
Gagnef	Dalarnas län	4	218	-60	181	226	234	168	169	214	124	47	239	201	194	202	175	209	220	254	87
Avesta	Dalarnas län	6	219	-38	197	250	179	182	180	222	257	223	121	152	80	177	159	162	217	88	216
Lidköping	Västra Götalands län	6	220	52	225	198	172	204	230	201	274	93	241	107	227	227	190	77	263	68	153
Uppsala	Uppsala län	3	221	26	257	252	85	270	259	264	256	213	97	75	262	256	120	83	26	87	217
Karlskrona	Blekinge län	6	222	42	215	188	178	238	244	178	206	149	195	44	222	221	269	171	117	52	245
Alingsås	Västra Götalands län	2	223	8	267	278	50	257	271	209	211	112	88	96	250	251	92	82	89	162	119
Hallsberg	Örebro län	4	224	14	241	225	121	224	197	182	196	228	22	165	208	204	97	112	266	41	235
Motala	Östergötlands län	5	225	-20	213	224	209	167	163	229	251	237	91	60	218	195	170	125	93	197	255
Bollnäs	Gävleborgs län	8	226	-5	224	163	252	221	188	255	278	248	158	164	246	237	227	135	109	120	162
Tingsryd	Kronobergs län	5	227	9	238	221	198	216	201	215	138	234	246	190	229	205	184	226	152	50	60
Karlskrona	Blekinge län	6	228	-17	208	180	130	211	208	203	280	193	138	77	135	160	207	256	166	130	238
Emmaboda	Kalmar län	7	229	-61	255	143	110	224	181	170	270	286	81	116	157	174	134	193	275	45	182
Lilla Edet	Västra Götalands län	2	230	28	248	218	104	140	224	127	132	180	167	266	177	197	57	197	92	273	175
Sala	Västmanlands län	4	231	1	211	181	256	229	225	267	218	161	143	259	233	199	191	119	213	182	110

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Dorotea	Västerbottens län	8	232	-2	200	176	241	229	219	113	239	15	265	260	214	214	248	290	267	78	73
Säter	Dalarnas län	4	233	27	205	267	159	184	204	197	143	82	174	231	107	169	202	217	178	246	75
Kinda	Östergötlands län	4	234	-6	234	220	235	202	247	268	115	119	201	277	199	188	193	97	169	192	52
Boxholm	Östergötlands län	7	235	-23	235	153	180	249	189	235	170	159	172	252	284	252	131	135	206	227	129
Vimmerby	Kalmar län	8	236	-36	233	200	241	183	153	239	150	155	258	206	216	213	122	250	227	35	142
Gotland	Gotlands län	6	237	14	253	268	225	218	255	247	255	58	250	79	212	220	244	162	60	79	32
Nynäshamn	Stockholms län	2	238	-19	254	248	199	209	251	272	238	146	180	213	263	281	53	46	75	285	138
Hammarö	Värmlands län	4	239	-6	222	176	38	251	202	211	155	5	124	63	189	244	150	271	257	276	209
Hedemora	Dalarnas län	7	240	-16	239	237	265	236	216	180	88	283	152	208	188	152	186	189	111	127	108
Södertälje	Stockholms län	3	241	-1	276	275	203	261	275	276	281	290	102	179	265	257	20	59	28	25	258
Borlänge	Dalarnas län	3	242	1	229	214	206	254	257	228	230	251	108	66	249	262	155	232	135	13	270
Hässleholm	Skåne län	5	243	10	263	265	135	262	273	213	225	277	48	162	278	280	151	64	108	113	161
Sundsvall	Västernorrlands län	3	244	-24	256	229	160	255	270	226	252	212	173	87	257	235	163	206	61	30	227
Hudiksvall	Gävleborgs län	6	245	0	252	221	187	241	229	246	254	197	148	172	272	230	219	114	168	58	150
Söderhamn	Gävleborgs län	8	246	-21	194	228	245	181	218	250	269	287	69	131	198	192	253	118	240	141	240
Norrköping	Östergötlands län	3	247	16	270	263	106	259	281	271	279	280	105	58	254	248	91	130	45	71	267
Vilhelmina	Västerbottens län	8	248	27	250	131	269	250	179	195	288	44	171	227	156	200	277	281	177	118	53
Laxå	Örebro län	5	249	-43	226	213	189	148	208	257	163	250	135	250	215	243	173	180	251	136	192
Härjedalen	Jämtlands län	9	250	-13	231	246	271	170	195	273	134	14	274	273	248	228	214	244	276	77	18
Botkyrka	Stockholms län	2	251	-44	259	254	195	275	250	184	166	288	150	177	231	231	31	59	36	283	257
Gullspång	Västra Götalands län	7	252	-23	221	211	158	157	134	206	141	216	244	105	191	222	276	222	282	186	120
Ludvika	Dalarnas län	6	253	26	236	235	248	186	239	236	91	130	220	176	195	215	108	173	232	66	284
Strömsund	Jämtlands län	8	254	-6	205	244	285	220	207	207	193	71	287	289	236	235	273	284	239	89	48
Bräcke	Jämtlands län	5	255	13	239	179	200	237	213	130	227	26	204	198	243	261	279	289	208	180	63
Uddevalla	Västra Götalands län	5	256	-15	251	247	221	268	233	223	276	278	161	169	256	242	183	166	98	85	205
Flen	Södermanlands län	7	257	-42	261	194	250	253	253	173	253	221	191	157	209	185	246	112	79	200	171
Skellefteå	Västerbottens län	6	258	-44	244	210	280	252	227	240	290	72	262	70	253	255	117	217	236	54	226
Lessebo	Kronobergs län	4	259	-17	227	212	278	248	254	160	133	268	101	140	166	147	204	192	138	236	225
Åsele	Västerbottens län	8	260	-21	210	216	261	239	246	186	263	48	279	274	203	193	287	286	288	148	24
Finspång	Östergötlands län	5	261	1	264	269	96	240	265	274	177	141	184	230	267	233	83	173	193	75	275
Sotenäs	Västra Götalands län	9	262	-5	247	282	253	265	258	263	158	175	283	234	240	241	205	151	216	134	27
Storuman	Västerbottens län	9	263	-13	268	160	289	274	256	134	242	27	252	221	266	266	257	266	201	84	49
Heby	Uppsala län	4	264	-18	262	273	260	246	268	285	160	35	203	193	255	239	132	248	94	178	82

Kommun	Län	SKR kommungrupp	Ranking 2023	Förändring 2022-2023	Sammanfattande omdöme	Kommunens service och bemötande	Tillgången på arbetskraft med relevant kompetens	Kommunpolitikernas attityder till företagande	Kommunala tjänstemäns attityder till företagande	Kommunens upphandling	Konkurrens från kommunens verksamheter	Brott och otrygghet	Vägnät, tåg- och flygförbindelser	Mobilnät och bredband	Kommunens information till företagen	Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	Marknadsförsörjning 2022	Kommunalskatt 2023	Entreprenader 2021	Jobb i kommunen 2021	Företagsamhet 2022
Fagersta	Västmanlands län	7	265	13	264	272	256	272	240	218	145	173	181	191	273	267	144	95	176	47	289
Gävle	Gävleborgs län	3	266	5	284	264	202	280	279	186	282	271	87	93	264	276	140	184	33	48	273
Ragunda	Jämtlands län	8	267	-33	249	242	251	212	182	256	74	23	255	282	223	272	272	284	245	124	36
Jokkmokk	Norrbottnens län	9	268	-3	258	255	287	278	264	199	259	11	289	287	286	265	229	253	182	93	8
Älmhult	Kronobergs län	7	269	-8	282	285	254	266	280	289	223	264	92	224	259	268	22	202	194	4	195
Luleå	Norrbottnens län	3	270	-3	266	276	255	277	278	230	245	128	82	86	280	278	167	194	189	19	221
Gällivare	Norrbottnens län	9	271	3	283	290	290	289	290	277	272	41	263	256	285	286	61	207	112	18	181
Östhammar	Uppsala län	5	272	-6	288	288	275	288	288	288	260	132	214	288	288	289	94	139	122	107	102
Orust	Västra Götalands län	7	273	8	273	279	277	282	276	251	101	105	285	267	279	287	162	225	107	225	20
Kalix	Norrbottnens län	8	274	-1	260	245	240	269	242	210	205	109	170	254	258	282	247	207	198	131	151
Högsby	Kalmar län	7	275	-48	272	104	258	214	199	234	265	257	205	258	193	181	268	233	200	240	159
Kiruna	Norrbottnens län	6	276	1	289	280	288	284	283	241	286	32	277	285	290	285	35	259	149	14	179
Örnsköldsvik	Västernorrlands län	6	277	8	279	284	259	264	286	286	289	91	220	187	276	277	139	226	133	72	178
Lindesberg	Örebro län	5	278	6	271	258	192	267	274	261	148	205	176	276	283	274	208	197	213	106	174
Strömstad	Västra Götalands län	9	279	-27	274	270	283	285	284	205	267	162	249	185	274	283	153	138	277	109	112
Piteå	Norrbottnens län	6	280	-4	275	262	266	279	269	232	287	62	223	123	275	273	128	161	248	119	201
Nora	Örebro län	4	281	1	277	273	227	263	245	275	28	90	243	249	282	275	215	189	153	224	128
Hällefors	Örebro län	8	282	6	269	260	224	243	193	91	241	174	266	240	204	196	263	162	175	150	259
Degerfors	Örebro län	7	283	-13	243	241	184	258	222	242	126	94	89	145	230	254	221	270	259	261	268
Köping	Västmanlands län	5	284	2	281	266	244	287	282	260	277	261	116	144	281	284	149	100	284	67	262
Lysekil	Västra Götalands län	8	285	2	280	271	230	283	277	281	235	184	278	202	237	264	232	213	173	140	137
Arvika	Värmlands län	8	286	-3	285	287	222	276	287	282	285	209	210	194	270	279	192	144	233	112	167
Skinnskatteberg	Västmanlands län	7	287	-7	286	255	269	286	272	259	173	165	253	263	245	260	218	132	285	161	132
Haparanda	Norrbottnens län	8	288	-80	278	232	272	273	260	44	201	182	248	281	217	223	281	194	159	198	242
Pajala	Norrbottnens län	8	289	0	290	289	268	290	289	284	284	16	282	290	289	290	259	280	242	92	28
Norberg	Västmanlands län	7	290	0	287	286	282	281	285	287	165	140	271	280	287	288	235	156	237	251	208

Rankinglistan A-Ö

Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022
Ale	138	4	Essunga	45	59	Hudiksvall	245	0	Kävlinge	82	-23
Alingsås	223	8	Fagersta	265	13	Hultsfred	213	-3	Köping	284	2
Alvesta	43	0	Falkenberg	9	3	Hylte	124	40	Laholm	151	-34
Aneby	72	-34	Falköping	50	-21	Håbo	212	-24	Landskrona	15	11
Arboga	215	-63	Falun	190	-15	Hällefors	282	6	Laxå	249	-43
Arjeplog	181	-71	Filipstad	141	-18	Härjedalen	250	-13	Lekeberg	144	-69
Arvidsjaur	149	105	Finspång	261	1	Härnösand	208	18	Leksand	89	-11
Arvika	286	-3	Flen	257	-42	Härryda	11	-2	Lerum	86	44
Askersund	129	-16	Forshaga	159	-2	Hässleholm	243	10	Lessebo	259	-17
Avesta	219	-38	Färgelanda	117	142	Höganäs	5	3	Lidingö	16	-2
Bengtstors	81	25	Gagnef	218	-60	Högsby	275	-48	Lidköping	220	52
Berg	115	24	Gislaved	148	8	Hörby	127	-31	Lilla Edet	230	28
Bjurholm	41	23	Gnesta	96	32	Höör	83	26	Lindesberg	278	6
Bjuv	216	-27	Gnosjö	52	16	Jokkmokk	268	-3	Linköping	120	-8
Boden	49	-5	Gotland	237	14	Järfälla	110	-41	Ljungby	66	4
Bollebygd	210	-55	Grums	33	0	Jönköping	131	4	Ljusdal	186	69
Bollnäs	226	-5	Grästorps	40	-12	Kalix	274	-1	Ljusnarsberg	56	15
Borgholm	95	36	Gullspång	252	-23	Kalmar	132	-6	Lomma	67	-13
Borlänge	242	1	Gällivare	271	3	Karlsborg	100	37	Ludvika	253	26
Borås	125	7	Gävle	266	5	Karlshamn	228	-17	Luleå	270	-3
Botkyrka	251	-44	Göteborg	211	-16	Karlskoga	62	1	Lund	106	-8
Boxholm	235	-23	Götene	12	-2	Karlskrona	222	42	Lycksele	85	9
Bromölla	174	-27	Habo	20	-9	Karlstad	140	-51	Lysekil	285	2
Bräcke	255	13	Hagfors	94	-7	Katrineholm	53	13	Malmö	167	7
Burlöv	7	-1	Hallsberg	224	14	Kil	65	-31	Malung-Sälen	71	8
Båstad	25	2	Hallstahammar	77	-15	Kinda	234	-6	Malå	74	-13
Dals-Ed	108	11	Halmstad	189	33	Kiruna	276	1	Mariestad	28	-7
Danderyd	2	2	Hammarö	239	-6	Klippan	165	-51	Mark	139	38
Degerfors	283	-13	Haninge	198	-48	Knivsta	80	17	Markaryd	14	-1
Dorotea	232	-2	Haparanda	288	-80	Kramfors	134	4	Mellerud	137	-10
Eda	150	85	Heby	264	-18	Kristianstad	217	-47	Mjölby	54	-9
Ekerö	194	10	Hedemora	240	-16	Kristinehamn	105	6	Mora	193	-6
Eksjö	153	18	Helsingborg	91	16	Krokom	214	-17	Motala	225	-20
Emmaboda	229	-61	Herrljunga	8	-1	Kumla	107	-12	Mullsjö	22	15
Enköping	177	40	Hjo	204	-58	Kungsbacka	116	9	Munkedal	185	16
Eskilstuna	206	-23	Hofors	183	-18	Kungsör	23	12	Munkfors	34	-3
Eslöv	98	5	Huddinge	175	11	Kungälv	191	-12	Mölnadal	57	-8

Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022	Kommun	Ranking 2023	Förändring från 2022
Mönsterås	60	-18	Skara	171	-53	Timrå	29	1	Vännäs	101	1
Mörbylånga	195	4	Skellefteå	258	-44	Tingsryd	227	9	Värmdö	197	-12
Nacka	47	37	Skinnskatteberg	287	-7	Tjörn	178	24	Värnamo	114	-34
Nora	281	1	Skurup	51	-28	Tomelilla	68	65	Västervik	173	7
Norberg	290	0	Skövde	59	-9	Torsby	37	14	Västerås	155	21
Nordanstig	199	50	Smedjebacken	75	16	Torsås	103	21	Växjö	92	0
Nordmaling	161	-61	Sollefteå	112	-7	Tranemo	99	91	Ydre	21	11
Norrköping	247	16	Sollentuna	31	-11	Tranås	30	-12	Ystad	143	-61
Norrälje	164	-10	Solna	3	0	Trelleborg	184	-44	Ämål	182	31
Norsjö	109	58	Sorsele	87	6	Trollhättan	88	11	Änge	192	24
Nybro	176	22	Sotenäs	262	-5	Trosa	6	-1	Äre	196	-43
Nykvarn	119	50	Staffanstorps	4	-2	Tyresö	145	-87	Ärjäng	58	120
Nyköping	156	3	Stenungsund	90	-14	Täby	13	27	Åsele	260	-21
Nynäshamn	238	-19	Stockholm	93	-3	Töreboda	36	31	Åstorp	39	46
Nässjö	63	-11	Storfors	154	38	Uddevalla	256	-15	Åtvidaberg	170	-25
Ockelbo	97	-14	Storuman	263	-13	Ulricehamn	104	39	Älmhult	269	-8
Olofström	187	36	Strängnäs	42	-17	Umeå	163	-19	Älvdalen	172	1
Orsa	48	7	Strömstad	279	-27	Upplands Väsby	61	-25	Älvkarleby	147	-61
Orust	273	8	Strömsund	254	-6	Upplands-Bro	24	23	Älvsbyn	203	-21
Osby	126	-25	Sundbyberg	64	9	Uppsala	221	26	Ängelholm	26	-4
Oskarshamn	207	-23	Sundsvall	244	-24	Uppvidinge	152	-37	Öckerö	19	-2
Ovanåker	160	-52	Sunne	166	-109	Vadstena	79	-5	Ödeshög	123	-51
Oxelösund	69	53	Surahammar	122	96	Vaggeryd	18	6	Örebro	162	29
Pajala	289	0	Svalöv	179	14	Valdemarsvik	200	69	Örkelljunga	205	-42
Partille	32	9	Svedala	84	67	Vallentuna	102	-56	Örnsköldsvik	277	8
Perstorp	142	18	Svenljunga	113	36	Vansbro	27	-8	Östersund	133	-13
Piteå	280	-4	Säffle	17	-2	Vara	35	21	Österåker	38	15
Ragunda	267	-33	Säter	233	27	Varberg	70	-10	Östhammar	272	-6
Robertsfors	168	-47	Sävsjö	46	42	Vaxholm	169	-3	Östra Göinge	44	21
Ronneby	202	-41	Söderhamn	246	-21	Vellinge	10	6	Överkalix	121	123
Rättvik	55	-16	Söderköping	201	-7	Vetlanda	111	25	Övertorneå	157	46
Sala	231	1	Södertälje	241	-1	Vilhelmina	248	27			
Salem	76	1	Sölvesborg	78	-30	Vimmerby	236	-36			
Sandviken	128	81	Tanum	135	-1	Vindeln	188	68			
Sigtuna	73	8	Tibro	180	-51	Vingåker	118	-2			
Simrishamn	209	-47	Tidaholm	146	2	Vårgårda	1	0			
Sjöbo	136	5	Tierp	158	14	Vänernsberg	130	66			

3. Appendix

Metod

Undersökningen avser att ge en bild av företagsklimatet i landets kommuner.

Undersökningen genomförs av Ipsos på uppdrag av Svenskt Näringsliv. SCB tar fram urvalet av företag. Kompletteringar av kontaktuppgifter köps in från Marknadsinformation i Sverige AB.

Population

Populationen utgörs av företag med säte i kommunen samt arbetsställen med fler än 25 anställda.

Företag som kan ingå i respektive kommuns urval är samtliga privata företag (ej offentliga eller kommunala bolag) med huvudkontor i kommunen med juridiska formerna 10, 21, 22, 31–51, 92 eller 93 tas ut om de har anställda. För företag utan anställda gäller att de två första siffrorna i näringsgrenen enligt SNI 2007 skall vara 05–99. Dessutom undantas SNI 35.11 (Generering av elektricitet).

Följande bolagsformer ingår därmed:

- Bankaktiebolag
- Ekonomiska föreningar
- Enkla bolag
- Fysiska personer (enskild firma)
- Försäkringsaktiebolag
- Handelsbolag, kommanditbolag
- Sparbanker
- Ömsesidiga försäkringsbolag
- Övriga aktiebolag

Urval

Urvalet görs per kommun. Antalet företag i urvalet uppgår till 200, 400, 800 eller 1 200 enligt följande:

- **200 företag:** Kommuner med färre än 50 000 invånare och färre än 1 200 företag/arbetsställen
- **400 företag:** Kommuner med fler än 50 000 invånare och/eller fler än 1 200 företag/arbetsställen
- **800 företag:** Göteborg och Malmö
- **1 200 företag:** Stockholm

**Sedan mer
än 20 år mäter
Svenskt Näringsliv
företagsklimatet i
kommunerna.**

Företag utan anställda, som finns i kommuner där antalet enkäter är 200 ska ha en årsomsättning på minst 300 000 kr. För företag som finns i kommuner där antalet enkäter är 400 eller fler är omsättningsgränsen 500 000 kr.

Urvalet tas fram av SCB med följande kriterier:

- Svenskt Näringslivs medlemsföretag samt företag som de finns e-postadress till prioriteras.
- Kompletteringar görs från SCB:s företagsdatabas i de kommuner där medlemsföretagen inte räcker till.
- Andelen egenföretagare ska uppgå till högst 10 procent av urvalet i en kommun om inte företagsstrukturen kräver annat.

Bruttourval, nettourval och bortfall

Undersökningen genomförs i följande steg:

1. Ipsos genomför en föravisering om undersökningen till företag i urvalet. Detta medför att ett antal företag faller bort från urvalet.
2. SCB kompletterar urvalet för att nå upp till rätt antal företag per kommun. Detta är undersökningens bruttourval.
3. Ipsos skickar ut enkäten till företagen i **bruttourvalet**.
 - De företag som efter kontaktförsök med e-post, brev och telefon kan konstatera att kontaktinformationen inte är korrekt går ur populationen.
 - De företag som meddelar att de inte driver någon verksamhet i den aktuella kommunen går ur populationen.
 - De företag som är avvecklade/vilande/sålda och om kontaktpersonen har språkproblem, är långtidssjukskriven eller har avlidit går ur populationen.
 - De företag som redan har svarat för ett företag och inte vill svara för det eller de andra företag de ansvarar för och som är med i undersökningen går ur populationen.
 - De företag som blir kvar kategoriseras som **nettourval**.

Svarsfrekvensen beräknas på antal svar i förhållande till nettourvalet.

2023 uppgick svarsfrekvensen till 46 procent.

I tabellen nedan går det att utläsa bruttourval, nettourval, bortfall och svarsfrekvens. För en mer detaljerad redovisning, se filen som länkas på <https://www.foretagsklimat.se/about>.

Insamlingsmetod

I den första omgången skickas enkäten digitalt till de företag där det finns e-postadress. Till övriga företag skickas en postal inbjudan att besvara enkäten digitalt. Efter ett antal påminnelser skickas enkäten postalt till samtliga företag som inte svarat. I ett sista steg sker telefonpåminnelse samt insamling via telefon. Telefoninsamlingen koncentreras till de kommuner som har lägst svarsfrekvens.

Enkäten adresseras till VD eller platschef. Svaren ges anonymt.

Insamlingen för undersökningen 2023 har skett under perioden januari till och med mars 2023.

Resultatredovisning

Resultaten på www.foretagsklimat.se redovisas som oviktade medelvärden.

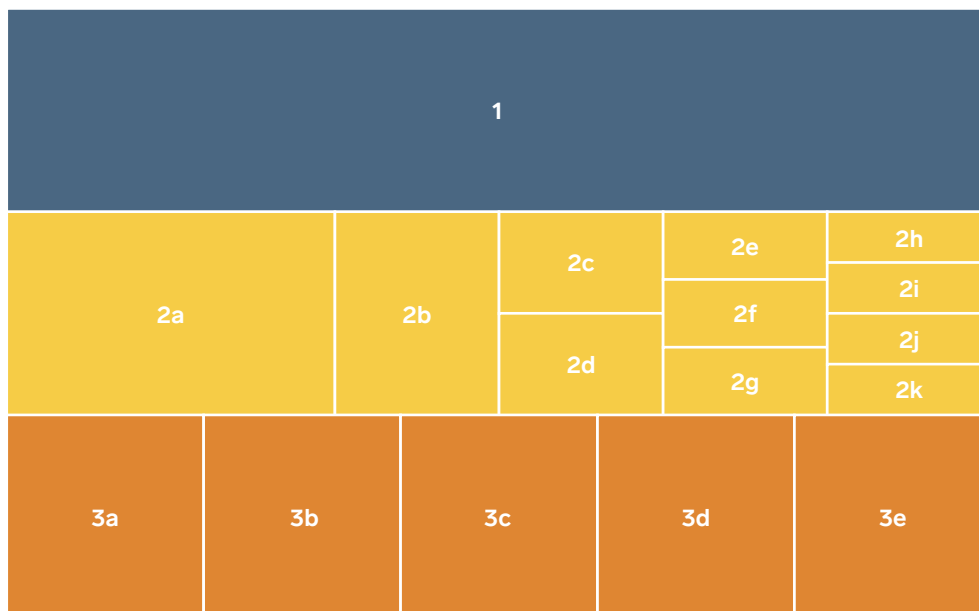
Urval och svarsfrekvens 2023

Bruttourval	73 166
Ur populationen	2 754
Driver ingen verksamhet i kommunen	371
Fel kontaktperson/ingen på företaget som kan besvara	189
Språkproblem	125
Postala retur/felaktiga kontaktuppgifter	754
Avlidit	8
Sjukskriven/föräldraledig	29
Vill bara svara för ett bolag / hänvisar till annat företag	984
Företaget har upphört/vilande/konkurs	294
Nettourval	70 412
Känt bortfall	5 779
Vill inte svara/har inte tid	3 339
Vägrar framtida undersökningar/Principvägran	175
Avbruten telefonintervju	
Ej anträffbar under undersökningsperioden	389
Får ej tala med kontaktpersonen	563
Uppger att de redan svarat, men inte gjort det	147
Uppger att de ska svara, men inte gjort det	1 166
Okänt bortfall – Ingen telefonkontakt	22 232
Antal svar	32 401
Svarsfrekvens	46 %

Så räknas rankingvinnaren fram

Rankingen består av 17 faktorer – 12 som härrör från enkäten och fem som bygger från statistik från SCB och UC. Totalt utgör enkätsvaren 2/3 av den totala rankingen, och statistikfaktorerna 1/3.

De olika faktorerna väger olika tungt, från 1/3 till 1/72 av den totala rankingen (se respektive vikt i figuren nedan).

Enkätsvar:

1. Sammanfattande omdöme (1/3)
- 2a. Kommunens service och bemötande (1/9)
- 2b. Tillgång till medarbetare med relevant kompetens (1/18)
- 2c. Kommunpolitikernas attityder (1/36)
- 2d. Tjänstemännens attityder (1/36)
- 2e. Kommunens upphandling (1/54)
- 2f. Konkurrens från kommunens verksamheter (1/54)
- 2g. Brott och otrygghet (1/54)
- 2h. Vägnät, tåg- och flygförbindelser (1/72)
- 2i. Mobilnät och bredband (1/72)
- 2j. Kommunens information till företagen (1/72)
- 2k. Dialog med kommunens beslutsfattare (1/72)

Statistikfaktorer:

- 3a. Marknadsförsörjning 2022 (1/15)
- 3b. Kommunalskatt 2023 (1/15)
- 3c. Entreprenader 2021 (1/15)
- 3d. Jobb i kommunen 2021 (1/15)
- 3e. Företagsamhet 2022 (1/15)

Rankingpoängen för kommunerna beräknas enligt följande formel:

$$\text{Rankingpoäng}_k = \sum_{f=1}^{17} 18 * \text{Vikt}_f * (291 - \text{Placering}_{fk})$$

Där:

Rankingpoäng_k = Total rankingpoäng för kommun k

Vikt_f = Vikt för faktor f

Placering_{fk} = Placering för kommun k i relation till övriga kommuner avseende faktor f

Kommunen med högst totalpoäng får högst rankingplacering. Den maximala totalpoängen är 5 220.

Exempelvis får kommunen med bäst sammanfattande omdöme följande poäng för den faktorn, som väger 1/3 av den totala rankingen: $18 * (1/3) * (291-1) = 1 740$.

Denna poäng läggs samman med kommunens poäng för resterande 16 rankingfaktorer, för att få fram kommunens totalpoäng.

På hemsidan www.foretagsklimat.se finns hela rankinglistan, både totalt och för respektive rankingfaktor. Där går det även att se tidigare års rankingplaceringar.

Antal svar och svarsfrekvens per kommun A–Ö

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Ale	86	43%
Alingsås	177	44%
Alvesta	77	39%
Aneby	94	47%
Arboga	89	45%
Arjeplog	61	36%
Arvidsjaur	102	51%
Arvika	120	60%
Askersund	85	43%
Avesta	102	51%
Bengtstors	80	40%
Berg	78	39%
Bjurholm	32	34%
Bjuv	71	36%
Boden	88	44%
Bollebygd	73	37%
Bollnäs	96	48%
Borgholm	108	54%
Borlänge	188	47%
Borås	203	51%
Botkyrka	153	38%
Boxholm	67	38%
Bromölla	83	42%
Bräcke	90	45%
Burlöv	79	40%
Båstad	104	52%
Dals-Ed	79	40%
Danderyd	152	38%
Degerfors	80	40%
Dorotea	39	39%
Eda	79	40%
Ekerö	157	39%
Eksjö	115	58%
Emmaboda	82	41%
Enköping	182	46%
Eskilstuna	179	45%
Eslöv	98	49%
Essunga	87	44%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Fagersta	74	37%
Falkenberg	189	47%
Falköping	103	52%
Falun	181	45%
Filipstad	85	43%
Finspång	84	42%
Flen	91	46%
Forshaga	82	41%
Färgelanda	76	38%
Gagnef	85	43%
Gislaved	109	55%
Gnesta	81	41%
Gnosjö	107	54%
Gotland	221	55%
Grums	86	43%
Grästorp	72	36%
Gullspång	73	37%
Gällivare	97	49%
Gävle	181	45%
Göteborg	331	41%
Götene	94	47%
Habo	90	45%
Hagfors	92	46%
Hallsberg	91	46%
Hallstahammar	79	40%
Halmstad	205	51%
Hammarö	77	39%
Haninge	156	39%
Haparanda	76	38%
Heby	84	42%
Hedemora	93	47%
Helsingborg	175	44%
Herrljunga	101	51%
Hjo	89	45%
Hofors	79	40%
Huddinge	150	38%
Hudiksvall	161	40%
Hultsfred	95	48%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Hylte	88	44%
Håbo	85	43%
Hällefors	78	39%
Härjedalen	101	51%
Härnösand	96	48%
Härryda	146	37%
Hässleholm	197	49%
Höganäs	79	40%
Högsby	74	37%
Hörby	86	43%
Höör	87	44%
Jokkmokk	84	42%
Järfälla	154	39%
Jönköping	195	49%
Kalix	94	47%
Kalmar	191	48%
Karlsborg	75	38%
Karlshamn	112	56%
Karlskoga	107	54%
Karlskrona	177	44%
Karlstad	191	48%
Katrineholm	102	51%
Kil	76	38%
Kinda	87	44%
Kiruna	93	47%
Klippan	94	47%
Knivsta	75	38%
Kramfors	104	52%
Kristianstad	199	50%
Kristinehamn	98	49%
Krokom	97	49%
Kumla	89	45%
Kungsbacka	156	39%
Kungsör	80	40%
Kungälv	153	38%
Kävlinge	97	49%
Köping	109	55%
Laholm	88	44%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Landskrona	192	48%
Laxå	86	43%
Lekeberg	68	34%
Leksand	115	58%
Lerum	152	38%
Lessebo	70	35%
Lidingö	153	38%
Lidköping	198	50%
Lilla Edet	77	39%
Lindesberg	106	53%
Linköping	185	46%
Ljungby	113	57%
Ljusdal	88	44%
Ljusnarsberg	66	36%
Lomma	76	38%
Ludvika	99	50%
Luleå	190	48%
Lund	154	39%
Lycksele	96	48%
Lysekil	107	54%
Malmö	326	41%
Malung-Sälen	116	58%
Malå	45	46%
Mariestad	100	50%
Mark	87	44%
Markaryd	100	50%
Mellerud	79	40%
Mjölby	88	44%
Mora	101	51%
Motala	112	56%
Mullsjö	81	41%
Munkedal	80	40%
Munkfors	56	52%
Möndal	162	41%
Mönsterås	114	57%
Mörbylånga	104	52%
Nacka	147	37%
Nora	113	57%

Antal svar och svarsfrekvens per kommun A–Ö

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Norberg	65	34%
Nordanstig	69	35%
Nordmaling	78	39%
Norrköping	183	46%
Norrtälje	172	43%
Norsjö	67	41%
Nybro	89	45%
Nykvarn	73	37%
Nyköping	167	42%
Nynäshamn	79	40%
Nässjö	102	51%
Ockelbo	91	46%
Olofström	91	46%
Orsa	92	46%
Orust	98	49%
Osby	108	54%
Oskarshamn	103	52%
Ovanåker	100	50%
Oxelösund	90	45%
Pajala	98	49%
Partille	153	38%
Perstorp	72	36%
Piteå	208	52%
Ragunda	77	39%
Robertsfors	89	45%
Ronneby	95	48%
Rättvik	100	50%
Sala	75	38%
Salem	67	34%
Sandviken	93	47%
Sigtuna	157	39%
Simrishamn	102	51%
Sjöbo	86	43%
Skara	89	45%
Skellefteå	205	51%
Skinnskatteberg	52	36%
Skurup	85	43%
Skövde	184	46%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Smedjebacken	81	41%
Sollefteå	88	44%
Sollentuna	152	38%
Solna	128	32%
Sorsele	63	44%
Sotenäs	98	49%
Staffanstorps	93	47%
Stenungsund	76	38%
Stockholm	459	38%
Storfors	47	34%
Storuman	94	47%
Strängnäs	185	46%
Strömstad	75	38%
Strömsund	105	53%
Sundbyberg	151	38%
Sundsvall	196	49%
Sunne	116	58%
Surahammar	85	43%
Svalöv	81	41%
Svedala	88	44%
Svenljunga	87	44%
Säffle	101	51%
Säter	79	40%
Sävsjö	104	52%
Söderhamn	101	51%
Söderköping	92	46%
Södertälje	161	40%
Sölvesborg	99	50%
Tanum	98	49%
Tibro	94	47%
Tidaholm	89	45%
Tierp	95	48%
Timrå	98	49%
Tingsryd	106	53%
Tjörn	90	45%
Tomelilla	86	43%
Torsby	97	49%
Torsås	82	41%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Tranemo	102	51%
Tranås	95	48%
Trelleborg	167	42%
Trollhättan	190	48%
Trosa	89	45%
Tyresö	151	38%
Täby	157	39%
Töreboda	80	40%
Uddevalla	165	41%
Ulricehamn	108	54%
Umeå	191	48%
Upplands Väsby	141	35%
Upplands-Bro	78	39%
Uppsala	197	49%
Uppvidinge	104	52%
Vadstena	86	43%
Vaggeryd	86	43%
Valdemarsvik	105	53%
Vallentuna	160	40%
Vansbro	93	47%
Vara	101	51%
Varberg	188	47%
Vaxholm	79	40%
Vellinge	151	38%
Vetlanda	121	61%
Vilhelmina	92	46%
Vimmerby	97	49%
Vindeln	90	45%
Vingåker	89	45%
Vårgårda	108	54%
Vänersborg	78	39%
Vännäs	76	38%
Värmdö	160	40%
Värnamo	94	47%
Västervik	103	52%
Västerås	190	48%
Växjö	176	44%
Ydre	73	42%

Kommun	Antal svar	Svarsfrekvens
Ystad	107	54%
Åmål	96	48%
Ånge	91	46%
Åre	80	40%
Årjäng	106	53%
Åsele	57	39%
Åstorp	70	35%
Åtvidaberg	83	42%
Älmhult	97	49%
Älvdalen	96	48%
Älvkarleby	66	33%
Älvsbyn	94	47%
Ängelholm	177	44%
Öckerö	92	46%
Ödeshög	84	42%
Örebro	183	46%
Örkelljunga	75	38%
Örnsköldsvik	194	49%
Östersund	195	49%
Österåker	169	42%
Östhammar	88	44%
Östra Göinge	109	55%
Överkalix	54	39%
Övertorneå	93	47%

Svenskt Näringslivs regionkontor

Vi finns representerade i hela landet. Läs mer på svensktnaringsliv.se/regioner.

Blekinge län

Regionchef: Johan Dalén
johan.dalen@svensktnaringsliv.se

Dalarnas län

Regionchef: Henrik Navjord
henrik.navjord@svensktnaringsliv.se

Gotlands län

Regionchef: Olle Karstorp
olle.karstorp@svensktnaringsliv.se

Gävleborgs län

Regionchef: Lotta Petterson
lotta.petterson@svensktnaringsliv.se

Hallands län

Regionchef: Kristian Ryberg
kristian.ryberg@svensktnaringsliv.se

Jämtlands län

Regionchef: Ola Toftegaard
ola.toftegaard@svensktnaringsliv.se

Jönköpings län

Regionchef: Anna Gillek
anna.gillek@svensktnaringsliv.se

Kalmar län

Regionchef: Ulrica Bennesved
ulrica.bennesved@svensktnaringsliv.se

Kronobergs län

Regionchef: Ulrica Bennesved
ulrica.bennesved@svensktnaringsliv.se

Norrbottnens län

Regionchef: Hans Andersson
hans.andersson@svensktnaringsliv.se

Skåne län

Regionchef: Johan Dalén
johan.dalen@svensktnaringsliv.se

Stockholms län

Regionchef: Olle Karstorp
olle.karstorp@svensktnaringsliv.se

Södermanlands län

Regionchef: Sofia Sjöström
sofia.sjostrom@svensktnaringsliv.se

Uppsalaregionen

Regionchef: Anna-Lena Holmström
anna-lena.holmstrom@svensktnaringsliv.se

Värmlands län

Regionchef: Anna Hedberg
anna.hedberg@svensktnaringsliv.se

Västerbottens län

Regionchef: Mats Andersson
mats.andersson@svensktnaringsliv.se

Västernorrlands län

Regionchef: Eva Nordlander
eva.nordlander@svensktnaringsliv.se

Västmanlands län

Regionchef: Kristin Lahed
kristin.lahed@svensktnaringsliv.se

Västra Götalands län

Regionchef: Rudolf Antoni
rudolf.antoni@svensktnaringsliv.se

Örebro län

Regionchef: Karl Hulterström
karl.hulterstrom@svensktnaringsliv.se

Östergötlands län

Regionchef: Johan Gustafsson
johan.gustafsson@svensktnaringsliv.se

→ Hitta allt som rör just din kommun på foretagsklimat.se

HERRLJUNGA FESTIVALEN

Slutrapport för 2023

Herrljunga
kommun

Projektamn
Projektledare
Projektperiod

Herrljungafestivalen 2023
Jesper Jansson
sept. 2022 – nov. 2023

Ärende 3

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte & mål.....	1
1.2.1	Syfte.....	1
1.2.2	Mål.....	2
1.2.3	Agenda 2030.....	2
1.2.4	Målgrupp.....	2
1.3	Omfattning	2
2	Beskrivning.....	3
2.1	Erfarenheter från 2022.....	3
2.2	Metod & Modell.....	3
2.2.1	Utvärdering & resultat	3
2.2.2	Intressenter.....	4
2.3	Omfattning & strategi	5
2.3.1	Omfattning.....	5
2.3.2	Strategi	5
2.3.3	Organisation.....	6
2.4	Tidsplan	7
3	Genomförande.....	9
3.1	Strategiskt förarbete & koordinering.....	9
3.2	Operativt arbete inför & under.....	10
4	Resultat.....	11
4.1	Herrljungafestivalens syfte och måluppfyllnad	12
4.2	Herrljungafestival och Agenda 2030	13
5	Erfarenheter.....	15
5.1	Förarbete.....	15
5.2	Genomförande.....	16
5.3	Sammanfattning	16
6	Avgränsningar	18
7	Framtiden	18

Ärende 3

Förord

Organisationen bakom Herrljungafestivalen vill passa på att tacka alla sponsorer och medverkande föreningar. Utan ert generösa bidrag hade den 26 augusti 2023 aldrig blivit så bra.

1 Inledning

Herrljungafestivalen arrangerades av Herrljunga kommun för andra året i rad, lördagen den 26 augusti 2023. Evenemanget var en gratisfestival för alla, oavsett ålder och förmåga, med ett primärt fokus på inkludering, glädje och gemenskap. Vidare är festivalen en del av kommunens långsiktiga arbete för att stärka varumärket Herrljunga som en attraktiv plats att besöka, bo och verka i.

Vid 2023 årsupplaga centerades festivalens områden till tätorten Herrljunga och programmet utökades med fler programpunkter och aktiviteter för att visa upp det bästa med Herrljungabygden. En stark bidragande orsak till programmets utökning var beviljandet av projektmedel från Leader Sjuhärad och EU med syftet att fokusera på barn och ungdomars (10–15 år) fysiska så väl som psykiska hälsa. En målgrupp som förbisågs vid Herrljungafestivalen 2022.

Sammanfattningsvis var målet med Herrljungafestivalen ett steg i en stärkt bild av Herrljunga som en kommun med ett vibrerande kulturliv där fysisk och psykisk hälsa är viktigt.

1.1 Bakgrund

Herrljungafestivalen genomfördes för första gången den 20 augusti 2022. Evenemanget blev otroligt lyckat med ca 10 500 unika besökare. Som en del i det långsiktiga arbetet med att stärka Herrljunga kommun som en attraktiv plats för boende, verksamheter och besökare beslutade kommunstyrelsen (KS) att genomföra en stadsfestival även 2023.

För 2023 års festival föll valet av datum på 26 augusti som ett sätt att kombinera de redan etablerade aktiviteterna **Föreningslördag** och **Lionsdagen** som varje år infaller sista lördagen i augusti.

Således gav KS kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att genomföra projektet Herrljungafestivalen 2023 – En dag fylld av inkludering, glädje och gemenskap, samt barn och ungdomars fysiska och psykiska hälsa. En ledningsgrupp formades och en projektledare utsågs med mandat att genomföra uppdraget.

1.2 Syfte & mål

I detta avsnitt beskrivs Herrljungafestivalens syfte och mål. Kapitlet är uppdelat i **Syfte** där effekten beskrivs, och **Mål** som illustrerar avsikten med projektet.

1.2.1 Syfte

Herrljungafestivalens syfte kan segmenteras i tre olika beståndsdelar. Det första syftet berör kommunens långsiktiga arbete med att stärka bilden av Herrljunga som en attraktiv plats att besöka, bo och verka i. Effekten är således långsiktig och avser marknadsföra Herrljunga som en kommun med ett vibrerande kulturliv och är ett sätt att placera Herrljunga på kartan.

Det andra syfte möjliggjordes av projektmedel från Leader Sjuhärad och EU, vilket resulterade i en satsning på barn och ungdomars hälsa. Effekten av satsningen avser vara en positiv kraft som belyser föreningslivets roll i barn och ungas hälsa. En grupp som om den är välmående gynnar alla i samhället.

Herrljungafestivalens tredje syfte var att genomföra ett kulturevenemang där Herrljunga kommun står som arrangör, samt plattform och katalysator för en starkare samverkan mellan innevånare, föreningar och näringslivet. Den önskade effekten är att visa på hur en liten kommun också kan, samt skapa möjligheter för nya initiativ och samarbeten som har ett positivt utfall för hela Herrljungabygden.

Sammanfattningsvis kan syftet och effekten av Herrljungafestivalen sammanfattas som 1) stärka Herrljungas platsvarumärke, 2) satsa mer på barn och ungdomars hälsa och 3) verka som plattform och katalysator för nya spännande initiativ. Även om effekterna är långsiktiga och det är för tidigt att dra några definitiva slutsatser är och bör Herrljungafestivalen 2023 vara något som alla Herrljungabor ska vara stolta över.

1.2.2 Mål

Målet med Herrljungafestivalen 2023 var att genomföra en endagarsfestival för alla. Festivalens huvudfokus var inkludering, gemenskap och glädje, men i år tillkom även ett delfokus på fysisk och psykisk hälsa. Ett mer greppbart mål var att överträffa 2022 års besökssiffror som skrevs till ca 10 500. För att nå det målet krävdes bred förankring i lokala föreningar och verksamheter för att skapa intressanta programpunkter, spännande områden och kvalitativa artistuppträdanden.

1.2.3 Agenda 2030

Genom Herrljungafestivalen 2023 skapas nya möten mellan människor. Möten som har en positiv inverkan på social hållbarhet och integration. Vidare berörde även festivalen flera mål i arbetet med Agenda 2030. Nedan listas vilka mål och i kapitel fyra beskrivs hur de berördes:

- **Mål 1: Ingen fattigdom**
- **Mål 3: Hälsa och välbefinnande**
- **Mål 4: God utbildning för alla**
- **Mål 10: Minskad ojämlikhet**
- **Mål 11: Hållbara städer och samhällen**
- **Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen**

1.2.4 Målgrupp

Herrljungafestivalens målgrupp kan segmenteras och kategoriseras i fyra grupper:

- **Barnfamiljen** – besökare som ingår i barnfamiljer oavsett konstellation och ålder.
- **Barn och ungdomar** – besökare i åldern 10–15 år.
- **Mat- och musikälskaren** – besökare med intresse för mat och musik.
- **Övretönåren/Unga vuxna** – besökare med intresse av att uppleva kulturevenemang och enstaka programpunkter.

Det finns dock inget som säger att de olika målgrupperna inte går in i varandra. Målgrupperna var endast ett stöd i utformandet av ett program med syftet att skapa en festival för alla.

1.3 Omfattning

I denna slutrapport diskuteras endast de områden som Herrljunga kommun ansvarade för, samt samarbeten med innevånare, föreningar och näringslivet.

Aktiviteter eller områden som arrangerades av andra aktörer under Herrljungafestivalen 2023 utvärderas inte. Eftersom evenemangets effektmål är långsiktiga och kräver år av kartläggning innehåller denna rapport ingen djupgående analys av festivalens effekter, inte heller festivalens budgetering.

2 Beskrivning

I detta kapitel beskrivs arbetet med Herrljungafestivalen 2023 uppdelat i avsnitten **Erfarenheter från 2022**, **Metod & Modell**, **Omfattning & Strategi**, samt **Tidsplan** och **Organisation**.

2.1 Erfarenheter från 2022

Som ett steg i utvecklingen av Herrljungafestivalen har projektet använt sig av väsentliga insikter och erfarenheter från tidigare år.

Den första upplagan av Herrljungafestivalen (2022) genererade betydande erfarenheter som inkluderades i planering och genomförande av Herrljungafestivalen 2023. Sammanfattningsvis handlar det framför allt om fem punkter (vid intresse se **Slutrapport Herrljunga Festival 2022**):

- En gemensam och genomarbetad projektplan från start till mål som innefattar alla delar från förarbete till genomförande och efterarbete, men som samtidigt har utrymme för förändring.
- Dokumenterade avstämningsmöten för en lättare överblick av festivalens utveckling.
- En större organisation med bättre förankring i kommunens förvaltningar.
- Tidigare involvering av kommunens lokala föreningar och verksamheter.
- Bättre koordinering av efterarbete.

Ovanstående delar genomsyrade arbetet med Herrljungafestivalen 2023 från start till mål.

2.2 Metod & Modell

Projektet använde sig i största möjliga mån av agila metoder. Agilt i den omfattningen ett projekt likt detta tillåter. I praktiken innebar det att projektorganisationen delades upp i mindre tvärfunktionella projektgrupper utifrån ansvarsområde. Det medförde att arbetet kunde fortlöpa i mindre team utan direkt påverkan av varandra. Kontinuerliga stormöten dokumenterades och användes för att följa upp aktiviteter och styra utvecklingen av festivalen mot dess syfte och mål. Valet av metod för arbetssätt och organisation grundas i stora drag av erfarenheter från 2022 års evenemang.

2.2.1 Utvärdering & resultat

För att utvärdera kommunens roll som arrangör, hölls diskussioner med intressenter både under och efter festivaldagen den 26 augusti. Vidare genomfördes, precis som 2022, en anonym enkätundersökning med deltagare vid kommunens fyra områden. Samtliga frågor och påståenden besvarades på en skala från 1 till 5 och kategoriserades i tre delar: Upplevelse, Utförande och Framtidsutsikter. Resultatet av enkätundersökningen presenteras i medianen och

utgör basen i analysen av Herrljunga kommuns arbete och inför kommande kulturevenemang.

Sammanfattningsvis användes samma metoder för datainsamling som vid festivalen 2022 (se **Slutrapport Herrljunga Festival 2022**), för att på ett trovärdigt sätt analysera evenemangets utveckling.

2.2.2 Intressenter

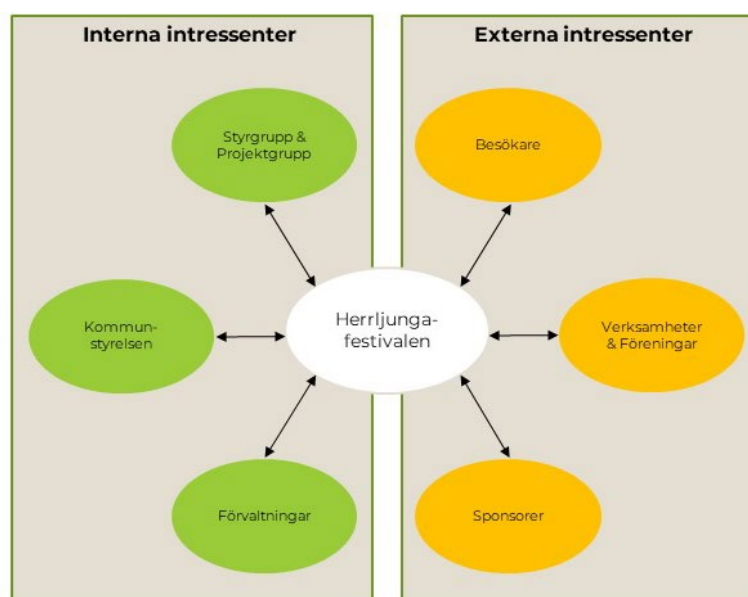
För att möta Herrljungafestivalens mål identifierades projektets intressenter. Projektets intressenter bestod av både interna och externa med olika påverkan och engagemang. De interna intressenterna var:

- **Kommunstyrelsen** (KS) – övergripande ansvar för festivalens ekonomiska möjligheter.
- **Styrgrupp & Projektgrupp** – generellt ansvar för festivalens riktning i linje med KS beslut. Projektgruppen består av individer från kommunens förvaltningar med ansvar för planering, genomförande och efterarbete.
- **Förvaltningar** – Eftersom projektgruppen bestod av individer från kommunens förvaltningar togs tid och resurser från ordinarie uppdrag.

Herrljungafestivalens externa intressenter var:

- **Besökare** – alla som besöker evenemanget under den 26 augusti. Starkt bidragande till festivalens utfall och bilden av Herrljunga kommun som en attraktiv plats.
- **Verksamheter & Föreningar** – deltagare under Herrljungafestivalen. En viktig del som påverkar evenemangets utfall.
- **Sponsorer** – möjliggör utvecklingen av Herrljungafestivalen genom monetärt stöd eller varor/tjänster.

Sammanfattningsvis kan även intressenterna fördelas i **primära** och **sekundära**. Effekten av Herrljungafestivalen ska stärka Herrljunga kommun som en attraktiv plats, därför är de primära intressenterna också det externa.

Figur 1. Herrljungafestivalens interna och externa intressenter

2.3 Omfattning & strategi

I detta avsnitt presenteras projektets omfattning och strategi.

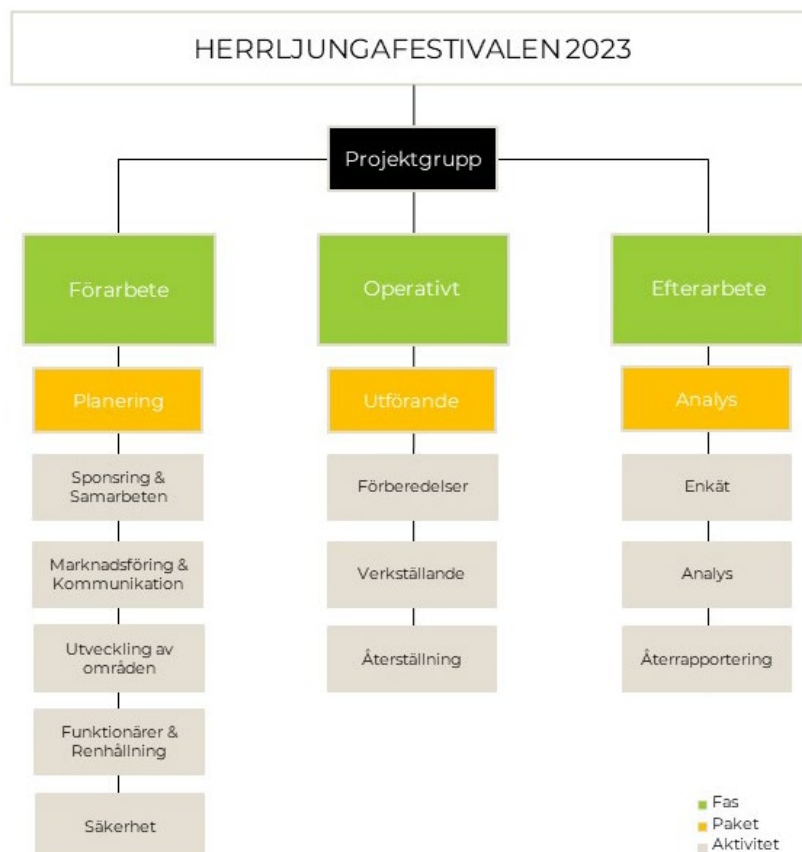
2.3.1 Omfattning

Överskådligt omfattades projektet av tre faser: **Förarbete**, **Operativt** och **Efterarbete**.

Fasen **Förarbete** innefattade aktiviteter som berörde allt från utveckling av områden och säkerhet till strategisk koordinering. Denna fas på gick hela vägen fram till festivaldagen och var direkt avgörande för att skapa rätt förutsättningar. Således var förarbetet den mest kritiska fasen för att lyckas med en väl genomförd festival.

Nästa fas var det **Operativt** och innefattar själva genomförandet av Herrljungafestivalen 2023. Det operativa arbetet påbörjades med förberedelser av områden och avslutades med återställning.

Projektet gick in i den tredje fasen **Efterarbete** när festivalens områden var återställda. Denna fas är administrativ och innefattade allt från fakturabetalning och enkätundersökningar, till analys och sammanställning av slutrapport. För att organisationen ska lära och utvecklas av projektet är transparens och reflektion avgörande. Nedan följer en förenklad WBS (work based structure) av arbetet med Herrljungafestivalen.

Figur 2. WBS över Herrljungafestivalen 2023

2.3.2 Strategi

Projektarbetet med Herrljungafestivalen 2023 försökte, i största möjliga mån, applicera agila arbetsmetoder inom projektorganisationens delar (se **Aktivitet** i

WBS ovan). För att säkerställa en bra styrning mot festivalens ambition (se kapitel **Syfte & Mål**) genomfördes kontinuerliga uppföljningsmöten i storgrupp. Genom en sådan strategi kunde projektet hantera snabba förändringar och minska arbetsbelastning samtidigt som mål och syfte vid hölls.

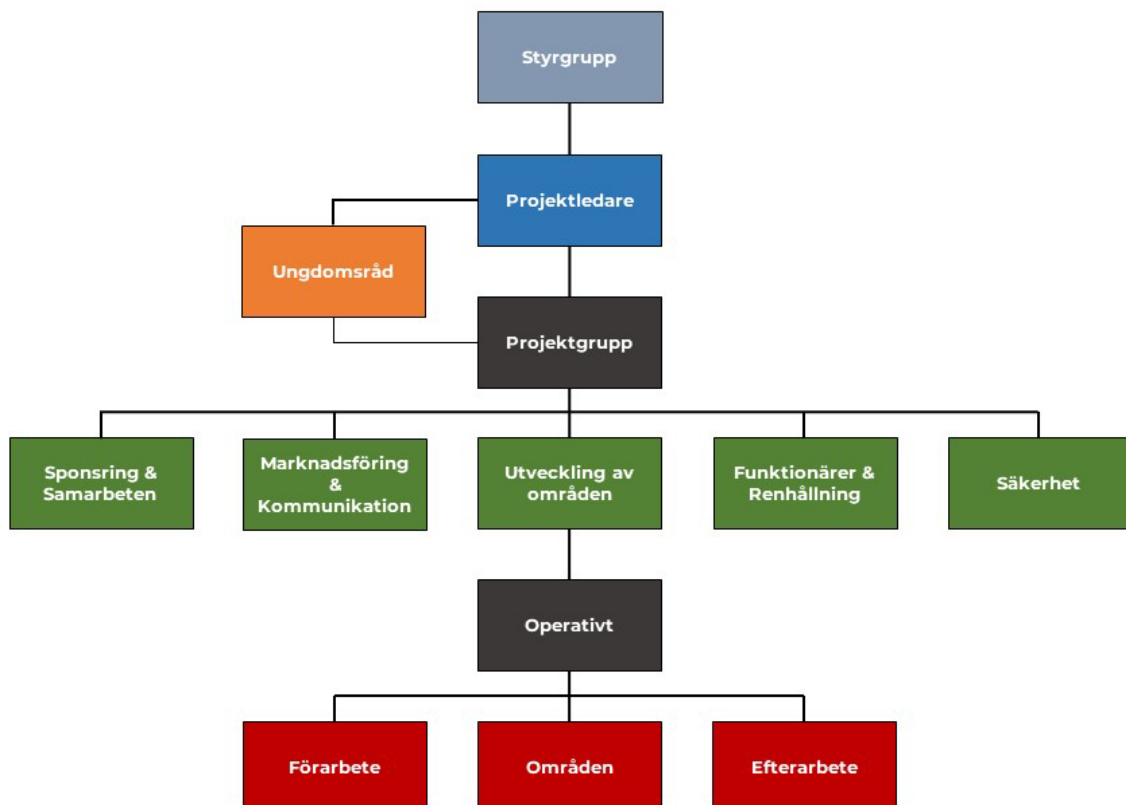
2.3.3 Organisation

Herrljungafestivalen 2023 bestod av följande guppningar och ansvar:

- Styrgrupp – Övergripande ansvar för projektets riktning i linje med KS beslut.
- Projektledare – Övergripande ansvar för festivalens utveckling i samråd med såväl styrgrupp som projektgrupp.
- Projektgrupp – Ansvarade för genomförande av projektets tre faser i linje med direktiv från projektledare. Individer från Herrljunga kommuns olika förvaltningar.
- Ungdomsråd/Festivalambassadörer – Elever i åldern 10-15år från skolor i Herrljunga. Ansvarade för planering och genomförande av prova-på aktiviteter i Stadsparken utifrån direktiv från projektledare.

Baserat på erfarenheter från 2022 års arrangemang (se **Slutrapport Herrljunga Festival 2022**) utformades projektorganisationen enligt **Figur 2**.

Nedan följer en översiktsbild av organisationen och dess funktioner (**Figur 2**).

Figur 2. Projektorganisation och funktioner

2.4 Tidsplan

Förarbetet med Herrljungafestivalen startade i september 2022 och efterarbetet förväntas avslutas i november 2023. Nedan följer en tabell för att visualisera viktiga aktiviteter i projektets utformning.

Tabell 1. Viktiga aktiviteter i utvecklingen av Herrljungafestivalen 2023

Datum (MM/ÅR)	Aktivitet
September 2022	Ansökan Leader-projekt påbörjas
Oktober 2022	Ansökan Leader-projekt skickas in
December 2022	Leader-projekt beviljas
December	
Januari 2023	Tjänsteskrivelse till KS
Februari 2023	KS beviljar medel för genomförande av festival 2023
Februari 2023	Projektplan tas fram
Februari 2023	Kommunikationsplan tas fram
Februari 2023	Kommunikation & marknadsföring om festival påbörjas
Februari 2023	Projektgrupp formas
Februari 2023	Sponsorpaket tas fram
Februari 2023	Områdesansvariga utses
Februari 2023	Första mötet med Festivalambassadörer, fortsatt sen månadsvis
Februari 2023	Kontakt med sponsorer initieras
Mars 2023	Digitala anmälningstjänster lanseras (intresse-, krögare- och marknadsanmälan)
Mars 2023	Grafiskprofil & logotyp tas fram
Mars 2023	Konceptutveckling av områden
Mars 2023	Fyra områden tas fram - Torget, Trädgårdsgatan, Stadsparken och Stora scenen
Mars 2023	Förutsättningar för festivalens program beslutas
Mars 2023	Artister bokas
April 2023	Artistbokningar släpps löpande
April 2023	Risk & Konsekvensanalys genomförs
April 2023	Polistillstånd ansöks
April 2023	Kontakt med scen-, ljud- & ljusleverantörer initieras
Maj 2023	Allt markarbete planeras och beställs av berörda aktörer
Maj 2023	Scen-, ljud- & ljusleverantörer bokas
Maj 2023	Program med artister färdigställs
Maj 2023	Tillsammans med festivalambassadörer färdigställs programmet för Stadsparken
Juni 2023	Marknadsföringen av festivalen intensifieras
Juni 2023	Faktura för medverkande krögare skickas ut
Juni 2023	Program för alla områden färdigställs
Juli 2023	Polistillstånd beviljas
Juli 2023	Sista detaljerna för artister samt scen-, ljud- & ljusleverantörer färdigställs
Augusti 2023	Alla medverkande får information och platser
Augusti 2023	Informationsmöte med funktionärer sker
Augusti 2023	Praktiskt förarbete och områden byggs upp
Augusti 2023	Herrljungafestivalen 2023 genomförs, lördagen 26/8
Augusti 2023	Återställning av områden, städ etc.

Ärende 3

September 2023	Enkätundersökning till medverkande föreningar, verksamheter etc.
September 2023	Analys och utvärdering
Oktober 2023	Analys och slutsats presenteras för KS

3 Genomförande

I detta kapitel beskrivs genomförandet av Herrljungafestivalen 2023 uppdelat i två avsnitt – **Strategiskt förarbete & koordinering**, samt **Operativt arbete inför & under**. Avsnitten tar också vara på följande erfarenheter från tidigare evenemang:

- En gemensam och genomarbetad projektplan från start till mål som innefattar alla delar från förarbete till genomförande och efterarbete, men som samtidigt har utrymme för förändring.
- Dokumenterade avstämningsmöten för en lättare överblick av festivalens utveckling.
- En större organisation med bättre förankring i kommunens förvaltningar.
- Tidigare involvering av kommunens lokala föreningar och verksamheter.
- Bättre koordinering av efterarbete.

3.1 Strategiskt förarbete & koordinering

När KS beslutade att finansiera Herrljungafestivalen 2023 skapades en projektgrupp med medlemmar från kommunens förvaltningar. En projektorganisation som var avsevärt större än vid 2022 års evenemang. Vid nästa steg togs det fram en genomarbetad projektplan som avsåg fungera som festivalens styrdokument. Projektplanen kommunicerades på möten med för att alla inom organisationen skulle dela samma vision.

Nästa steg var att utforma områden för evenemangets målgrupper. Baserat på erfarenheter från 2022 och festivalens huvudfokus (glädje, gemenskap och inkludering, samt barn och ungdomars fysiska och psykiska hälsa) togs fyra festivalområden fram:

- Torget med trubadur- och rockscen samt krögare – målgrupp **Mat- och musikälskaren**.
- Trädgårdsgatan med marknad och kommundäkt – målgrupp alla.
- Stadsparken med artistshower och prova-på aktiviteter – målgrupp **Barnfamiljen** och **Barn och ungdomar** (10-15år).
- Stora scenen med livemusik – målgrupp Övretonåren/**Ungvuxen**.

Tre av fyra ovan nämnda områden hade ett liknande upplägg som tidigare evenemang, om en med fler programpunkter, krögare och prova-på aktiviteter. Stora scenen däremot flyttades från Skoghälla IP till centrala Herrljunga. Målet med placeringen var att skapa en bättre sammanhållning av festivalens områden, samt möjliggöra för besökare att lättare röra sig mellan scener. Vidare innefattade även förarbete och koordinering bland annat:

- Ansökningsprocesser för olika fonder, så som Leader-Sjuhärad och Sparbanksstiftelsen Alingsås
- Förhandling och bokning av artisters och andra underhållare.
- Intern och externa marknadsföring av festivalen i linje med kommunikationsplanen.
- Utveckling av digitala tjänster för intresseanmälan, samt anmälan food trucks och marknadsplats.
- Skapa kontakt med och koordinera medverkande aktörer vid festivalens områden.
- Arbeta med och styra festivalambassadörer i planering och genomförande av aktiviteter i Stadsparken.

- Utformande av sponsringspaket, kontakt och avtal med sponsorer.
- Val av platser för scener och områden.
- Offerthemtagnings och förhandling med leverantörer av scen, ljud och ljus. En förmåga fanns inte internt och behövde därför sökas externt.
- Risk- och konsekvent analys med berörda verksamheter (polis och annan blåljuspersonal).
- Koordinering med operatör av kollektivtrafik.
- Kontakt med och koordinering av funktionärer.
- Skapandet av ett brett utbud av programpunkter och aktiviteter.
- Framtagning av interaktiv karta i det digitala verktyget GIS.

2023 års projektorganisation var större och fler frekventa avstämningsmöten hölls än vid tidigare evenemang, vilket delvis fördelade arbetsbelastningen. Dock deltog alla medlemmar, förutom projektledare, på frivillig basis och i mån av tid, samtidigt som programmet för Herrljungafestivalen 2023 utökades. Som ett resultat av detta fick projektledaren initiera och driva stora delar av det strategiska förarbetet på egen hand.

3.2 Operativt arbete inför & under

Som tidigare nämnt bestod 2023 års projektorganisation av fler medlemmar än vid tidigare evenemang. Arbetsbördan för det operativa arbetet kunde därför fördelas jämnare vilket var avgörande för ett bra genomförande för en festival av denna storlek och omfattning. Eftersom projektorganisationen var uppdelad i olika ansvarsområden kunde projektledaren fokusera på det generella ansvaret för genomförandet av Herrljungafestivalen 2023.

Det operativa arbetet inför och under festivalen innefattade bland annat:

- Färdigställande och praktisk uppbyggnad av festivalens områden.
- Avspärrningar av gator, ytor och parkeringar.
- Koordinering av medverkan aktörer under festivaldagen.
- Delegering av arbetsuppgifter till funktionärer.
- Omhändertagande av artister.
- Återställning av områden.

Trots en jämnare fördelning av arbetsbörda och fokusområden för organisationen resulterade genomförandet av Herrljungafestivalen 2023 i stor arbetsbelastning för projektgruppen. Vid framtida festivaler kan detta undvikas med en tydligare styrning från beslutande organ (KS och ledningsgrupp) gällande förväntningar på kommunens medarbetare.

4 Resultat

KS uppdrag till kommunledningen var att genomföra en festival med två fokusområden: (1) en endagarsfestival med fokus på glädje, gemenskap och inkludering, samt (2) barn och ungdomars fysiska och psykiska hälsa. Resultatet blev Herrljungafestivalen 2023 där kommunen var initiativtagare och arrangör med ansvar för fyra områden: **Torget, Trädgårdsgatan, Stadsparken och Stora scenen**. Nedan följer en kortare beskrivning och avsikt med varje område, samt en summering av resultatet.

'[..] Tänk att det kom så mycket folk till Torget trots allt regn[..] vilken bredd av mat det fanns[..] musiken var otroligt, det fanns något för alla[..]'

Torget avsåg, precis som tidigare år, fungera som en samlingsplats för besökare under dagen med aktiviteter från kl. 11 till kl. 19. På området fanns, tillskillnad från 2022, en riktig scen där sju artister uppträdde med musik av varierade genrer. På området deltog även 13 krögare som serverade ett brett utbud av mat. Även om målgruppen var **Mat- och musikälskare** var syftet med området att skapa en härlig stämning av finstämd musik och god mat. Dock orsakade regnet tekniska problem och förseningar som resulterade i att aktiviteter pågick till kl. 22. Trots detta kan Torget beskrivas som lyckat med många besökare, något som stärks av både enkätundersökningen – betyg 4 av 5 – och samtal med aktörer och underhållare.

'[..] vi hade att göra hela tiden, så mycket har jag aldrig sålt[..] alla Herrljungabor gick verkligen ur huset[..] kul, otroligt kul[..]'

På **Trädgårdsgatan** arrangerades marknad för alla som ville delta. Där fanns också ett kommundäkt med representanter från kommunens förvaltningar och politiker. Här kunde även besökare medverka i skapandet av tavlor tillsammans med en konstnär. Aktiviteter pågick från kl. 10 till kl. 17 och riktades till alla festivalbesökare. Området avsåg också binda ihop och bidra till ett bra flöde av besökare mellan områdena **Torget** och **Stadsparken**. I enkätundersökningen fick område en 4a i betyg, och trots regn var alla marknadsförsäljare nöjda med sitt deltagande.

'[..] Barnfamiljerna är ju bäst, där kan vi prata 'kläder efter väder'[..] alla var så glada och det fanns så mycket att göra[..]'

Området **Stadsparken** utökades från föregående år och hade två primära målgrupper – **Barnfamiljen**, samt **barn och ungdomar** (10-15år). I samarbete med Circus Titan genomfördes programpunkter för barnfamiljen, vilket utmärkte sig genom artistshower och gatukonst. Projektmedel från Leader Sjuhärad och EU möjliggjorde satsningen på fysisk och psykisk hälsa för barn och ungdomar. En satsning som resulterade i sju delområden med prova-på aktiviteter och föreläsningar. Många av aktiviteterna planerades och genomfördes tillsammans med evenemangets festivalambassadörer. Området pågick mellan kl. 10 och kl. 16 och fick en 4a i betyg av medverkande föreningar och aktörer.

'[..] Konserterna på Stora scenen var riktigt bra[..] så mysigt när alla food trucks var på plats också, ett riktigt festivalområde[..]'

Kommunens fjärde område var **Stora scenen** som tillskillnad från föregående år placerades mitt i Herrljunga centralort. Syftet med placeringen av området var att skapa ett bättre flöde av besökare och öka tillgängligheten. Programmet på Stora

scenen började vid kl. 17 och pågick till 23.30. På scen erbjöds besökare ett brett utbud av musik, och det var här festivalens stora dragplåster Peg Parnevik och Daniel Adams-Ray uppträdde. Den primära målgruppen var **Övre tonåren/Ung vuxen**. Den sammantagna bilden av Stora scenen kan inte annat beskrivas som en succé med fler än 4 000 i publiken när festivalens sista akt stod på scenen. Detta styrks ytterligare av enkätundersökningen där betyget är 4, samt av samtal och observationer.

'[...] Detta var något utöver det vanliga [...] historiskt det ni gjort och ni måste ju fortsätta med detta [...]'

Utöver ovanstående områden arrangerades ett antal aktiviteter av andra aktörer som ingick i plattformen Herrljungafestivalen. Köpmannaföreningen hade föreningslördag på Storgatan, Lionsdagen pågick på Röda Torget, både Räddningstjänsten och Fokus hade öppet hus, på Horsbyvägen 16 kunde besökare gå på chiliprovning och julgranssafari, samt konsert i Herrljunga kyrka.

'[...] det kändes bra med så mycket tydliga avspärningar [...] det gick ju inte att missa var en bil inte kunde åka [...]'

'[...] Så skönt att se gulavästar på funktionärer överallt, nu händer det aldrig något men det kändes lätt att få tag på någon om jag hade behövt [...]'

Trygghet och säkerhet är alltid viktiga aspekter vid kulturevenemang och ännu mer på grund av det rådande nationella säkerhetsläget. Det var självklart inget undantag för Herrljungafestivalen 2023 och tillskillnad från tidigare evenemang utökades antal avspärningar och vuxna funktionärer. Alla områdesansvariga och funktionärer fick också en kortare utbildning i våldsprevention och vikten av att vara uppmärksam. I enkätundersökningen fick trygghet och säkerhet 5 av 5.

'[...] jag träffade gamla gymnasiekompisar som jag inte satt på... jag vet inte hur länge [...]'

'[...] det känns som om folk pratar om Herrljunga på ett annat sätt nu [...] det här sätter liksom Herrljunga på kartan [...]'

Sammanfattningsvis, Herrljungafestivalen 2023 var en omfattande stadsfestival som pågick från morgon till kväll. De fyra områdena i kommunens regi var utformade för att attrahera en mångfald av besökare. Festivalen utgjorde en möjlighet för kommunen att framhäva det bästa med Herrljunga, främja gemenskap och glädje, samt fungera som en plattform och drivkraft för kommande samarbeten. Evenemanget fick också 4 av 5 på genomförande i enkätundersökningen. Med andra ord, lördagen den 26 augusti 2023 är en dag som alla Herrljungabor kan och ska vara stolta över.

4.1 Herrljungafestivalens syfte och måluppfyllnad

Syftet med och effekten av Herrljungafestivalen bestod av tre delar: 1) Stärka Herrljungas platsvarumärke, 2) satsa mer på barn och ungdomars hälsa och 3) verka som plattform och katalysator för nya initiativ. Baserat på genomförandet och reaktioner efter den 26 augusti uppnåddes syftet. Medverkande i enkätundersökningen gav festivalen en 5a gällande huruvida evenemanget bidrog till inkludering, glädje och gemenskap. Effekten är dock svårare att i

dagsläget dra definitiva slutsatser om, men Herrljunga har placerats på kartan. Vi visade att barn och unga är viktiga, samtidigt som festivalen har skapat rätt förutsättningar för framtida initiativ. Detta styrks ytterligare av enkätundersökningen där betyget blev 4a respektive en 5a.

'[...] tänka att det kom så mycket folk trots väder, det är ju så man undrar vad som hänt om solen sken [...]'

'[...] Ni höjde verkligen nivån av arrangemanget med flera snäpp, [...] festivalen måste varit femgångar större?'

'[...] Det var otroligt roligt att få vara med. Det gör vi gärna igen [...]'

Förutom projekt målet med genomförandet av en gratisfestival den 26 augusti, var målet att slå publikantalet från tidigare år (ca 10 500 unika besökare). Det uppskattade besökarantalet för 2023 års evenemang landar på ca 8 500. Således uppnåddes inte det generella målet med antal unika besökare, där väder och det faktum att evenemanget krockade med festivaler i närområdet påverkade. Samtidigt slogs publikrekordet vid Stora scenen med fler än 1 000 individer från tidigare år (ca 3 000 2022). Herrljungafestivalen 2023 bör därför ses som en succé och dag som alla i Herrljunga ska vara stolta över, där det endast var vädret som inte gick enligt plan. Vidare är framtidsutsikterna goda då alla aktörer har uttryckt ett stort intresse för medverkan vid framtida festivaler.

4.2 Herrljungafestival och Agenda 2030

I detta kapitel redovisas hur Herrljunga Festival 2022 bidrog till kommunens arbete med fem av målen i Agenda 2030.

- **Mål 1: Ingen fattigdom** – Herrljungafestivalen var ett gratis evenemang för alla. Ekonomiska så väl som sociala förutsättningar avgjorde inte vilka som kunde eller ville besöka evenemanget.
- **Mål 3: Hälsa och välbefinnande** – 2023 års upplaga hade ett specifikt fokus på barn och ungas hälsa (Stadsparken), vilket bör stärka livskvalitén.
- **Mål 4: God utbildning för alla** – Under dagen hade alla besökare möjligheten att utbildas kring vikten av ett hälsosamt liv. Specifikt fokus riktades till barn och ungdomar i åldern 10–15 år.
- **Mål 10: Minskad ojämlikhet** – Genom en stor variation av aktiviteter avsåg projektet tilltala så många som möjligt oavsett kön eller förmåga, vilket bör främja ett mer jämställt och icke-diskriminerande samhälle.
- **Mål 11: Hållbara städer och samhällen** – Ett av projektets mål var ökad livskvalité genom upplevelser, vilket skapar bra förutsättningar för social hållbarhet och samhällsnytta i Herrljunga kommunen. Projektet avsåg också stärka Herrljungas attraktionskraft för boende, verksamheter och besökare, något som skapar bättre förutsättningar för ett hållbart samhälle.
- **Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen** – Festivalens huvudfokus var inkludering, gemenskap och glädje. Detta kännetecknades av aktiviteter som tilltalade alla människor och på så sätt skapades nya möten, vilket bör ge en positiv inverkan på så väl inkludering som integration.

Ärende 3

Sammanfattningsvis, utvärderingen av Herrljungafestivalen 2023 visar hur evenemanget bidrog till kommunens arbete med Agenda 2030 utifrån målen ovan. Det är dock viktigt att arbetet fortlöper för att festivalen ska nå en önskad och långsiktig effekt.

5 Erfarenheter

I detta kapitel presenteras erfarenheterna från Herrljungafestivalen fördelat i avsnitten **Förarbete**, **Genomförande** och **Sammanfattning**. Uppdelningen är gjord för att lättare belysa erfarenheter från projektets faser. Avsnitten presenteras framför allt i punktform och innefattar positiva erfarenheter, samt områden med förbättringspotential. Vissa punkter förekommer på flera ställen och belyser viktiga erfarenheter inför framtida evenemang. Flera lärdomar från tidigare festival (2022) inkluderades i projektets alla faser.

5.1 Förarbete

Planeringen av Herrljungafestivalen bestod av strategiskt förarbete och koordinering. Positiva erfarenheter innefattade:

- Syfte och mål med evenemanget – Underlättade arbetet med och besvarade varför Herrljungafestivalen skulle genomföras.
- Projektplan – En tydlig tidsplan, delmål och arbetsfördelning underlättade konceptutvecklingen av festivalen.
- Projektorganisation – bred förankring i kommunensförvaltningar innebar bra kompetenser i gruppen och skapade rätt förutsättningar för arbetet.
- Målgruppsanalys – Underlättade arbetet med skapandet av festivalprogrammet, framför allt arbetet med festivalambassadörerna (10-15år).
- Konceptutveckling och utformning av kommunens festivalområden.
- Val av platser och annan logistik.
- Riskhantering och säkerhet.
- Marknadsföring och extern kommunikation.
- Samarbete med näringslivet, föreningar, och andra medverkande aktörer.
- Dokumenterad uppföljning av evenemangets utveckling.

Utvecklingen av Herrljungafestivalen var ambitiösare än tidigare. Den växte i både antal programpunkter och medverkande aktörer, samtidigt resulterade det i högre arbetsbelastning för projektledaren. Nedan presenteras ett antal områden med förbättringspotential:

- Styrning från beslutande organ – Vid framtida evenemang är det väsentligt att KS ger projektledare mandat att plocka individer från de olika förvaltningarna. Så var inte fallet vid 2023 års evenemang utan där handlade det mer om önskningar.
- Projektorganisation med bred förankring i kommunensförvaltningar – organisationen var större än vid tidigare festival men vissa viktiga funktioner saknades, vilket resulterade i hög arbetsbelastning och utmaningar när dessa funktioner behövde involveras.
- Samarbete med sponsorer – Arbetet med sponsorer påbörjades först efter KS beslut i början av 2023, vilket resulterade i färre sponsorer och mindre medel än om arbetet hade påbörjats under hösten 2022.
- Samarbete med föreningar – Denna punkt berör framför allt avsaknaden av styrning för funktionärer på festivaldagen, vilket orsakade förvirring.
- Marknadsföring och extern kommunikation – kommunikationsplan fanns på plats men eftersom kommunens kommunikatörer har andra

arbetsuppgifter blev arbetet inte alltid effektivt. Resulterade i perioder med hög arbetsbelastning.

- Personal med enbart eller delvis festivalen som arbetsuppgift – vid 2023 års evenemang fanns en projektledare som hade evenemanget som huvudsakliga uppgift, dock inte utan andra arbetsuppgifter. Resterande medlemmar i projektorganisationen deltog på frivillig basis och i mån om tid. Detta resulterade i hög arbetsbelastning under planeringsfasens mest intensiva perioder (ca fyra månader innan festivaldag).

5.2 Genomförande

Erfarenheterna från genomförandet berör det operativa arbetet inför, under och efter Herrljungafestivalen. Planeringen inför 2023 års evenemang var mer omfattande än tidigare, vilket resulterade i ett bättre fokus på genomförande. De positiva delarna innefattar:

- Samarbete och arbetsfördelning i projektorganisationen – genomförandet drog nytta av uppdelningen per område eftersom medlemmar kunde fokusera på sin del.
- Samarbete med räddningstjänst, polis, ordningsvakter och väktare – En tidig involvering skapade trygghet.
- Genomförandet av kommunens fyra områden och festivalen i stort – Herrljungafestivalens genomförande var inte utan problem, men alla individer i projektgruppen var problemlösare vilket resulterade i knappt märkbart problem för besökare, med undantag för teknikstrulet på Torget.

Det operativa arbetet inför och under evenemanget fortlöpte på bästa möjliga sätt, men delar med förbättringspotential innefattar:

- Projektorganisationen – en festival av denna storlek hade behövt involvera fler av kommunens funktioner, nu blev arbetsbördan stor på projektorganisationen.
- Styrning av funktionärer – Herrljungafestivalen hade gynnats av en individ vars primära uppgift var att styra funktionärer hela dagen och kvällen. Avsaknaden gjorde att flera tyngre uppgifter föll på projektorganisationen.
- Delegering av arbetsuppgifter från projektledare – visioner om områden och kontakt med aktörer hade gynnats av tydligare delegering från projektledare. Samtidigt försvårades detta något då de andra i organisationen innehar andra viktiga funktioner i kommunen.

5.3 Sammanfattning

Erfarenheterna från Herrljungafestivalen 2023 är många, och att projektet tog vara på och använde sig av tidigare evenemang är uppenbart. För kommunens fortsatta utvecklingsarbete med kulturevenemang är det viktigt att erfarenheter delas och används. Sammanfattningsvis är följande punkter tillsammans med tidigare erfarenheter avgörande inför framtida Herrljungafestivaler:

- Bättre styrning från beslutande organ (KS) och ledningsgrupper – När ett evenemang av denna storlek ska genomföras behöver alla förvaltningar samlas för att dela så väl förmågor som resurser (personal).
- En projektorganisation med bredare förankring som inte bara medverkar på frivillig basis och i mån av tid – i detta avseende handlar det om att alla

Ärende 3

medlemmar behöver kompenseras mer för arbetet som läggs ner, speciellt under festivaldagen. Förslagsvis med tre gånger flexetid för att det interna engagemanget inte ska försvinna.

- Ett tidigare beslut från KS – detta skulle underlätta arbetet med sponsorer och på så sätt ha en positiv effekt på festivalens storlek.
- Avtal, koordinering och styrning av funktionärer – för att minska arbetsbelastning, motverka förvirring och effektivisera funktionärernas arbete behövs en individ/grupp med ansvaret från start till slut.

Avslutningsvis, Herrljungafestivalen 2023 blev en dag som alla ska och bör vara stolta över. Fortsättningsvis har evenemanget alla möjligheter att växa och bli större för varje genomförande. Inom Herrljunga kommun finns tillräckliga förmågor och engagemang, så med rätt styrning är det bara kommunen själv som sätter begränsningar för hur Herrljungafestivalen utvecklas i framtiden.

6 Avgränsningar

Denna slutrapport om Herrljungafestivalen 2023 är inte utan avgränsningar. Som tidigare nämnts analyseras inte programpunkter som arrangerades av andra aktörer, eller festivalens budgetering. Vidare behandlas inte heller festivalens långsiktiga effekt gällande platsvarumärket Herrljunga eller om området **Stadsparken** bidrog till ett förhöjt fysiskt och psykiskt mående för barn och ungdomar. Valet av en exkludering av dessa aspekter grundar sig i att mätbara resultat kräver fleråriga analyser. Det är med andra ord förtidigt att dra några definitiva slutsatser gällande festivalens långsiktiga effekter.

7 Framtiden

Herrljungafestivalen har stort potential att fortsätta växa för varje gång den arrangeras. Det speglas särskilt i att kommunen med ganska så begränsade resurser lyckades höja nivån flera snäpp från tidigare evenemang. Festivalen har nu också blivit en referenspunkt för så väl näringsliv, föreningar och medborgare, och har satt Herrljunga på kartan. Det har också skapats rätt förutsättningar för fortsatt arbete med externa partners. Finns det ett politiskt beslut året innan festivalen arrangeras finns alla möjligheter för att Herrljungafestivalen kan bli Västsveriges största gratisfestival.

Som tidigare nämnt analyseras inte budgeteringen av Herrljungafestivalen men en reflektion är värd att nämna. Efter arbetet med både 2022 och 2023 års upplaga har det visats att kommunen gick in med för mycket ekonomiska medel 2022 och för lite 2023 i förhållande till utväxling, storlek och arrangemang.

Delårsrapport per 2023-08-31 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har upprättat delårsrapport per 2023-08-31 för kommunen. Delårsrapporten redogör för det ekonomiska utfallet till och med augusti månad, samt lämnar en prognos över förväntat utfall per 2023-12-31. Delårsrapporten följer även upp de av kommunfullmäktige fastställda verksamhetsmål. Delårsrapporten innehåller även nämndernas uppföljningar av ekonomiskt utfall samt prognos.

Kommunen redovisar för årets första åtta månader ett resultat som uppgår till 18,6 mnkr, vilket jämfört med delårsbokslut 2022 är 23,5 mnkr lägre. Prognosen för helåret beräknas för kommunen uppgå till 3,2 mnkr vilket i snitt över de fem senaste åren motsvarar 3,8 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nämnder och styrelse redovisar vid delåret en positiv nettokostnadsavvikelse på 12,4 mnkr. Detta beror framför allt på de positiva resultatavvikelserna mot budget för Bildningsnämnden, Internservicenämnden och Samhällsbyggnadsnämnden.

Prognosen för nämndernas samlade utfall är ett underskott på -4,9 mnkr. Den negativa prognosen beror på att socialnämnden förväntas understiga budget med -11,6 mnkr. De övriga nämnderna prognostiserar överskott eller budget i balans vid slutet av året.

Årets investeringsbudget uppgår till 131,1 mnkr varav 13,3 mnkr är ombudgeterade investeringsmedel. Utfallet per sista augusti uppgår till 36,1 mnkr. Prognosen visar att investeringsutgifterna kommer att uppgå till 96,1 mnkr vid helåret.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-01
Delårsrapport per 2023-08-31 för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås godkänna upprättad delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: kommunens revisorer
För kännedom till: Samtliga nämnder

Delårsrapport

Herrljunga kommun

Underlag till beslut diarienummer:

KS 36/2023

Herrljunga
kommun

Innehåll

Förvaltningsberättelse	3
Händelser av väsentlig betydelse	3
Den kommunala koncernen	3
Finansiell analys	7
Måluppföljning	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	21
Balanskravsavstämning	23
Personalredovisning	24
Ekonomisk redovisning	25
Noter	29
Nyckeltal	34
Driftredovisning	35
Investeringsredovisning	39
Begreppsförklaringar	42

Förvaltningsberättelse

Delårsrapporten sträcker sig över perioden januari till augusti med prognos för hela året 2023. I delårsrapporten ingår förutom Herrljunga kommun även det helägda bolaget Nossan Förvaltningsaktiebolag med dotterbolag och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Den offentliga sektorn står inför stora utmaningar med ökande efterfrågan och behov av välfärdstjänster. Detta är en naturlig konsekvens av demografiförändringar i kombination med en ökad försörjningskvot. Utmaningarna påverkar hela kommunsverige men Herrljunga har utmaningar kring en åldrande befolkning (25%) samt behov av välfärdstjänster över hela den geografiska ytan. För kommunens del så innebär detta fortsatt behov att prioritera bland verksamheter, effektivisera och utveckla med hjälp av digitalisering samt behov av effektiv kompetensförsörjning. Kommunens strategiska läge inom regionen gör Herrljunga till del av den regionförstoring som pågår och detta bör gynna kommunens förmåga till attraktivitet och tillväxt.

Händelser av väsentlig betydelse

För att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv plats att bo och verka på så skapades 2023 en gemensam kultur och fritidsorganisation med uppdrag att samordna och utveckla de aktiviteter som sker i Herrljunga kommun tillsammans med föreningslivet och civilsamhället.

Det säkerhetspolitiska läget har fortsatt försämrats och totalförsvarsplanering har återkommit som ett uppdrag till kommunerna. Det innebär ett omfattande arbete med återuppbyggnaden av förmågan till civilt försvar och att säkra samhällets funktionalitet och värna civilbefolkningen. Där pågår fortfarande ett arbete med att utreda möjligheterna till att ingå i ett

räddningstjänstförbund för att stärka kommunens strategiska och långsiktiga förmåga utifrån de krav som nu ställs på kommunen.

Kommunfullmäktige har beslutat att påbörja en process att ansluta räddningstjänsten till Räddningstjänsten Storgöteborg, RSG. Kommunstyrelsen har beslutat om en oberoende utredning för att se om det finns ytterligare alternativ till organisationsform.

Infrastruktur fortsätter att vara en prioriterad fråga, vilket också har stor vikt för kommunens näringsliv. Arbetet med att identifiera behov av elnätskapacitet inom kommun för att förbereda inför framtida näringslivsetableringar och kunna hantera detta behov preventivt är också fortsatt ett prioriterat område.

Demenscentrum Nya Hagen etapp 1 med fyra enheter (38 platser) stod klar i början av juni. Hagen etapp 2 påbörjas i november. Under september kommer överflyttning från Hemgården ske till Nya Hagen och hela hälso- och sjukvårdsorganisationen kommer att flytta till gemensamma lokaler.

Upphandling för nya dokument- och ärendehanteringssystemet har avslutats. Systembytet kommer förutom effektivare system för nämndsamordnare även medföra ny plattform för läsning av handlingar för förtroendevalda och en ny arbetsyta övriga tjänstepersoner.

Omvärldsläget med inflation och räntehöjningar har påverkat både för kommunen och den kommunala koncernen.

I augusti genomfördes Herrljunga Festivalen för andra gången.

Förvaltningen fortsätter leda arbetet med klimatmålen för 2023 som en del av länets arbete med Klimat 2030.

Den kommunala koncernen

Förutom Herrljunga Kommun består koncernen av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ägs till 100 procent av Herrljunga Kommun. Stiftelsen förvaltar 23 fastigheter och dess syfte med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter som ägs av stiftelsen hyrs ut, leasas eller säljs beroende på kundens intresse och behov.

Nossan Förvaltningsaktiebolag AB

Nossan Förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag vars syfte är att äga och förvalta de kommunala bolagen Herrljungabostäder AB och Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag. Bolaget äger och förvaltar även en skogsfastighet. Eftersom Nossan förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag finns inga anställda i bolaget utan bolaget köper via avtal resurser av Herrljunga Kommun.

Herrljungabostäder AB

Herrljungabostäder AB ägs till 100 procent av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Syftet med verksamheten är att erbjuda ett kundanpassat och varierat utbud av lägenheter. Lägenheterna ska passa alla och bolaget strävar efter att kunden ska känna trygghet och trivsel i bostaden och området. Affärsplanen för Herrljungabostäder är fortsatt planering för byggnation med hyresrätt som upplåtelseform i första hand till de båda tätorterna Herrljunga och Ljung.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB

Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB:s verksamhetsområde består av fyra affärsområden: Elnät, EL-/energiteknik, Fjärrvärme och

Stadsnät, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster. Bolaget har till syfte att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom. Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av nämnda verksamheter. Flera av verksamheternas miljömål har höjts och man främjar utbyggnaden av solet för kommuninvånarna.

Herrljunga Vatten AB

Herrljunga Vatten AB är helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB och ingår därmed i koncernen för Nossan Förvaltningsaktiebolag. Verksamheten omfattar vatten-, dagvatten och avloppsverksamhet för Herrljunga Kommuns VA-område.

Herrljunga Elkraft AB

Herrljunga Elkraft AB är ett helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB. Bolagets verksamhet är vilande och sköts av moderbolaget enligt avtal.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Den kommunala koncernen

Det kommunala bostadsbolaget Herrljungabostäder AB har är i slutfasen av byggnationen på Tornvägen i Ljung, där det nu finns ett radhus med åtta lägenheter varav sex treor och två tvåor, sju av lägenheterna är uthyrda.

Bolaget fortsätter med det påbörjade arbetet av planering för framtida byggnation och driver detaljplanarbete i egen regi.

Övriga insatser under året är fönsterbyte på fastigheten Boken 7 och fasadmålning på kvarteret Slöjdaren 5 är färdigställd. Bolaget är också i slutfasen av det omfattande arbetet med stamreningarna på kvarteret Styrbjörn.

Bolaget har under året fortsatt med det uppskattade arbetet att premiera våra kunder som har bott hos oss under lång tid (20+).

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler förvaltar 22 fastigheter. Syftet med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter i stiftelsens ägo hyrs, leasas eller säljs beroende på kundens intresse och behov.

För Herrljunga Elektriska har de första åtta månaderna har kännetecknats av fortsatt hög aktivitet inom affärsområde EI-/energiteknik. Den höga aktiviteten är resultatet av bostadsbyggande och industriexpansion i kommunen. Under återstoden av året förväntas en viss avmattning genom att pågående projekt avslutas samtidigt som nya projekt inte tillkommer i en motsvarande grad. Situationen för EI-/energiteknik ser därmed ut att gå från tidigare överbeläggning till normalbeläggning mot årets slut.

Verksamheterna inom Elnät, Fjärrvärme och Stadsnät följer planen för året. Herrljunga Vatten följer plan men har under perioden haft en vakans i tjänsten som VA-tekniker. Rekrytering har pågått sedan i våras men tjänsten är inte

tillsatt än. Personalkostnaderna har därmed blivit lägre än budgeterat.

För finansiering av Hagens demenscentra har Nossan Förvaltnings AB betalat tillbaka ett lån till kommunen för motsvarande 90 mnkr. Det höga ränteläget gör att Nossan förvaltningsaktiebolag kommer att höja koncernbidraget från totalt 1,3 mnkr till 3,6 mnkr år 2023.

Herrljunga kommun

Herrljunga kommun fortsätter att satsa för att öka inflyttningen till kommunen. I samband med budget görs ett antagande om invånarantal i kommunen per 1 november året innan budgetåret. Årets intäkter är budgeterade utifrån ett invånarantal på 9 510 personer, medan det verkliga antalet blev 9 490. SKR:s prognos visar på en skatteunderlagstillväxt som är bättre än vad tidigare prognoser visat. Det innebär att Herrljunga kommun prognostiseras att få ett positivt skatteutfall jämfört med vad som budgeterats för år 2023.

Samtliga verksamheter har på ett eller annat sätt påverkats av kostnadsökningar på grund av omvärldsläget med högre inflation, räntehöjningar och ökade pensionskostnader.

Investeringsprognosen för året innebär en genomförandegrad på 90 procent. Den enskilt största investeringen är Hagens demenscentra.

Befolkningsutveckling

Antal invånare i kommunen uppgick den 30 juni 2023 till 9 504 (9 492), vilket är en ökning sedan juni 2022 med 12 personer. Dock är det en minskning med 13 personer jämfört med invånarantalet vid årsskiftet då antal invånare uppgick till 9 517. Minskningen beror på negativt flyttnetto och födelsenetto. Under årets första sex månader hade kommunen 246 inflyttade och 254 utflyttade. Antalet födda var 51 och antalet döda 56.

Arbetsmarknad

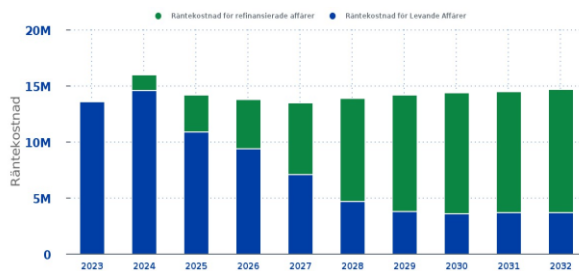
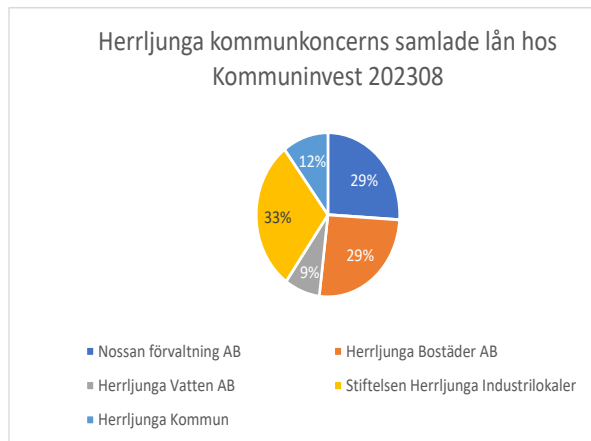
Antalet arbetslösa ökar något i Herrljunga kommun. Enligt Arbetsförmedlingens statistik

var den sista augusti 178 (166) personer arbetslösa i Herrljunga, vilket innebär 12 personer fler arbetslösa än vid samma tid föregående år. Av dessa 178 personer var 96 personer öppet arbetslösa medan 82 personer omfattades av program med aktivitetsstöd. Jämfört med samma period föregående år har antalet öppet arbetslösa ökat medan färre personer omfattades av program med aktivitetsstöd.

Antalet arbetslösa ungdomar (upp till 24 år) uppgick vid samma period till 34 (25) personer vilket är 19 personer fler än vid samma tid föregående år. Av dessa 34 var 21 öppet arbetslösa medan 13 omfattades av program med aktivitetsstöd.

Finansiell analys

I Herrljunga kommunkoncern finns de fem låntagarna Herrljungabostäder AB, Herrljunga Vatten AB, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler och Herrljunga kommun. Den totala låneskulden uppgår till 516,7 mnkr. Den största låntagaren är Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler med en andel på 33 procent motsvarande 171,3 mnkr. Nossan förvaltningsaktiebolag och Herrljunga bostäders lån uppgår till 149,6 mnkr vardera och har en andel på 29 procent. Herrljunga kommuns lån uppgår till 60 mnkr, 12 procent av den totala låneportföljen.

Likviditeten speglar koncernens kortfristiga betalningsberedskap. De löpande utgifterna måste kunna betalas med antingen de månatliga skattebetalningarna, avgifter och ersättningar eller andra omsättningsbara tillgångar. Med högre investeringsgrad ökar behovet av nyupptagning av lån.

Koncernens likviditet uppgår till 90 procent, jämfört med 2022 har den försvagats något, Kortfristiga fordringar och kassa/bank har

minskat mer än kortfristiga skulder jämfört med 221231.

Borgensåtaganden är förknippade med risk och därför är det viktigt att analys görs vid varje enskild förfrågan om borgensförbindelse. När borgensåtagande ska beaktas är det lika viktigt att analysera innehållet i åtagandet som storleken. Den största risken uppstår i de borgensåtaganden som inte har några väsentliga tillgångar att realisera vid betalningssvårigheter, vanligtvis föreningar. Detta har Herrljunga kommun beskrivit i en upprättad policy för borgensförbindelser. Herrljunga kommuns borgensåtaganden uppgick vid delåret 2023 till 516,5 mnkr vilket var en minskning med 2,5 mnkr mot samma period föregående år.

Herrljunga kommun

Herrljunga kommun har en skuldportfölj på 59,6 mnkr hos långivaren Kommuninvest. Den genomsnittliga räntan de senaste 12 månaderna uppgår till 2,15 procent och räntekostnaderna per augusti 2023 uppgår till 0,75 mnkr. Samma period föregående år uppgick räntekostnaderna till 0,3 mnkr. Skuldportföljen för kommunens lån har 59,03 procent andel fast ränta (exklusive refinansieringsåtaganden). Den genomsnittliga kapitalbindningen är 2,57 år och den genomsnittliga räntebindningen är 2,57 år. För 2023 förväntas räntekostnaderna uppgå till 1,8 mnkr.

Måluppföljning

Verksamhetens mål

Kommunens målarbete utgår från tre fokusområden som alla bidrar till att uppfylla kommunens vision. Den kommunala organisationen jobbar mot gemensamma mål utifrån den egna förvaltningens perspektiv och ansvarsområde.

Växtkraft 10 000			
Fokusområde	En hållbar och inkluderande kommun	En välkomnande och attraktiv kommun	En utvecklande kommun
	Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.	Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En smärtsändnyll nära storstad och fritid, du är i centrum!	Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppsår vi tillväxt genom nytänkande
Kommunövergripande mål	<ol style="list-style-type: none"> Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet. 	<ol style="list-style-type: none"> Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen. 	<ol style="list-style-type: none"> Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Målarbetet fortsätter att utvecklas genom iterativa arbetsätt och metoder. De uppföljningar och analyser som görs i samband med del- och helårsrapporter visar att målen når ut i förvaltningar och verksamheter och skapar en engagemang, vilja och förståelse för samverkan. Gemensamma processer över förvaltningsgränserna synliggörs och ger förutsättningar för ett arbete med medborgaren i fokus – ”du är i centrum” – är en ledstjärna.

Att skapa förutsättningar för god och hållbar tillväxt handlar om en organisation som arbetar strategiskt tillsammans för att skapa förutsättningar; att det finns detaljplanerad mark som tillåter bostadsbyggande, att den kommunala servicen utvecklas i samma takt, att genom ekonomiska och demografiska prognoser i tidigt skede kan utveckla den service som behövs i framtiden på ett kostnadseffektivt och kvalitativt sätt.

En del mål och aktiviteter återfinns under olika huvudrubriker, utifrån det enskilda nämnd- och förvaltningsansvar. Det finns också exempel på att vissa mål har en mer strategisk och övergripande inriktning, där kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar men där det också finns ett utförar- och verksamhetsperspektiv.

Organisationen jobba med mätetal, det handlar om att skapa långsiktighet och hållbarhet i beslutsprocesser över tid och underlag för kloka politiska beslut.

Ett flertal förvaltningsspecifika siffror har inte tagits med i den kommunövergripande delårsrapporten utan återfinns i respektive nämnds delårsrapport.

I det löpande arbetet med uppföljning är det än mer tydligt att kommunen behöver effektivare verksamhetssystem och analysverktyg för att än bättre kunna sammanställa och följa upp planer och resultat löpande under året.

Bedömning av måluppfyllelse utifrån god ekonomisk hushållning

Utifrån den kommunövergripande måluppföljningen gör en prognos om måluppfyllelsen bedöms att nås under året.

Verksamhetsmål: Medelgod måluppfyllelse

Finansiella mål: God till medelgod måluppfyllelse

Mål

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

Herrljunga kommun arbetar med det kommunövergripande målet, bland annat genom åtgärder och aktiviteter kopplade till Klimat 2030 och de klimatlöften som kommunen antagit. Det handlar bland annat om renovering och återvinning av möbler och lekturströmming, miljömedvetna val i bygg- och upphandlingsprocesser samt framtagande av en kommunal koldioxidbudget.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv för att klara finansieringen av kommunens välfärdsuppdrag, både nu och i framtiden.

En stor del av kommunens arbete handlar om hur kommunen ska kunna möta framtidens behov på ett hållbart sätt då dagens resurser inte kommer att räcka till. Det kommer att krävas ändrade arbetssätt och processer. Digitaliseringsarbetet är en viktig del av utvecklingen. Genom att utnyttja möjligheterna till effektivisering och möjlighet till självservice till kommunens invånare med hjälp av e-tjänster, automatisering och robotisering genom digitala verktyg stödjer kommunen inkludering och jämställdhet. Detta bidrar till det övergripande hållbarhetsarbetet, både ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Den gemensamma framtiden är mångt och mycket våra barn- och unga och tidiga insatser och samverkan prioriteras. Heltid som norm deltid som möjlighet fortsätter att vara ett arbetssätt och organisationen strävar mot och vill att arbetet inom kommunen skall vara ett arbete som man vill ha på heltid och där man stannar kvar.

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- Upprätta ett kommunövergripande klimat och miljöprogram
- Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande.
- Främja hållbara och säkra verksamheter, både interna och externa
- Energieffektivisering
- Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande
- Socialförvaltningen ska eftersträva resurseffektivitet i de insatser som erbjuds, genom att utveckla och stärka samverkan.
- Socialförvaltningen ska utveckla/förstärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser samt bidra till medborgarnas möjlighet till aktivt liv och god hälsa.
- Skillnad pojkar och flickor genomsnittliga meritvärde

Herrljunga arbetar för en hållbar framtid genom samordnat miljöarbete. Miljö- och klimatprogrammet ska innehålla strategier som ska koordinera arbetet med miljömål och driva på omställningen samt underlätta samverkan med andra aktörer på olika nivåer. En stor del av de åtgärder som ska komma att ingå i kommunens miljöstrategiska program hanteras just nu genom olika insatser. Framför allt görs detta i och med kraftsamlingen Kommunernas Klimatlöften inom ramen för Klimat 2030, Åtgärdsprogrammet för Miljömålen, samarbeten delregionalt och inom kommunalförbundet.

Herrljunga kommun ska främja återbruk och ska informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma ifråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Herrljunga kommun ska utföra tillsyn enligt bland annat miljöbalken, livsmedelslagen och lagen om skydd mot olyckor. Tillsynen ska hålla en godtagbar nivå, både när det gäller kvalitet (inriktas på de områden där nyttan är som störst och eventuella avvikelser ska leda fram till rättssäkra beslut som i praktiken ger en reell nytta) och kvantitet (mängden kontroller ska motsvara tillsynsplanen).

Kommun ska aktivt arbeta med att minska miljöpåverkan på hållbart och långsiktigt sätt genom att om möjligt öka andel förnybar energi och minska energiförbrukningen i kommunens fastigheter. Vi skall informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma i fråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Framtagande av miljöstrategisk policy			Färdig och antas	Ej påbörjad
Identifiering och genomförande av åtgärder i koldioxidbudget	Arbetas med	Antagen	Uppföljning av antagen budget	Ej påbörjad
Antagande och genomförande av 2022 års klimatlöften inför Klimat 2030	7/10	Arbete genomfört inom samtliga, hälften av löftena färdigställda	Färdig och antas	Målet uppfylls
Antal återanvända förbrukningsinventarier (st)	3	2	öka	Helår
Antal kontroller jämfört med planerat, miljö (%)	80%	80%	100%	43%
Antal kontroller jämfört med planerat, räddning (%)	100%	100%	100%	-
Energiförbrukning i kommunens fastigheter	129	132	minska	-
Förbrukning Värme kWh/kvm	76	69	minska	-
Förbrukning el kvh/kvm	53	62	minska	-
Antal återanvända förbrukningsinventarier	10	-	Öka	Helår
Totalt svinn per port (g) förskola/skola	62,5 g	55,0 g	62,0 g	51,0g
Totalt svinn per port (g) äldreomsorg	73 g	75,0 g	65,0 g	69,0g
Antal externt samordnade planer (SIP), upprättade	12 st.	26 st.	öka 10%	29st
100 % av alla enheter (ansvar) skall redovisa en budget i balans - mål 2021	72%	Totalt 65 % SS 60% VoO 57 % IFO 75%	100%	58%
Antal registreringar i Senior alert och Svenskt register för Beteendemässiga och Psykiska Symptom (BPSD)	25 SA 12 BPSD	66 SA 9 BPSD	60 SA 40BPSD	55 SA 30 BPSD

2. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Budgetföljsamheten har under året varit god i de flesta nämnder. Endast socialnämnden redovisar underskott.

I förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag uppgår årets prognostiserade resultat till 0,5 procent, vilket innebär att budgeterad målsättning på 0 % uppnås. Resultatet över en treårsperiod blir 4,2 procent. Därför är bedömningen att målet om 2 procent i resultat över tid infrias. Årets nettoinvesteringar uppgår till 96,1 mnkr. Investeringsutgifterna är högre än årets resultat och avskrivningar, och kan egenfinansieras till 37 procent. Självfinansieringsgraden på fem års genomsnitt är 63 procent. Prognosen för soliditet uppgår till 37,4 procent.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Årets resultat, % av skatte- och bi-dragsintäkter	4,7	7,4	0	0,5
Soliditet, %	41,0	45,4	>35	37,4
Självfinansieringsgrad av investeringar, %	101,0	64,0	70	36,8

3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Stärka kommunens strategiska kompetensförsörjning med fokus på identifierade bristyrken.**
- **Samverka med övriga förvaltningar för att tillsammans upprätthålla en effektiv och rättssäker förvaltningsorganisation**
- **Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.**

Kompetensbristen ökar såväl inom den offentliga som den privata sektorn och det är av stor vikt att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv och hållbar arbetsgivare. Behovet av utbildade inom skola och hälso- och sjukvård är stort inom den offentliga sektorn och förväntas bli större de närmaste åren. Arbetet pågår kontinuerligt att erbjuda heltid som norm med deltid som möjlighet, utveckla arbetsmiljö och interna karriärmöjligheter samt förbättrad introduktionsprocess.

Administrations- och kommunikationsenheten stöttar förvaltningar och nämnder i upprätthållandet av en effektiv, transparent och rättssäker demokratiprocess. Enheten är också ansvarig för ett flertal kommunövergripande processer såsom ärendehanteringsprocess och nämndprocessen. Samverkan mellan IT-avdelningen, administrations- och kommunikationsenheten och övriga organisationen utvecklas för att ta för att kunna digitalisera och förbättra servicen för de medborgare och näringsidkare som har kontakt med kommunen.

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ställa miljö- och sociala krav i upphandlingsprocesser bidrar till en hållbar utveckling och kan vara ett verktyg för att uppnå social, miljömässig och ekonomisk balans vid upphandling av varor, tjänster eller byggentreprenader.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
-------	-------------	-------------	----------	--------------

Avgångna tillsvidareanställda 1	12%	14%	<12%	<12%
Sjukfrånvaro	7,9%	8,3%	<7%	7,9%
Heltidsanställda månadsavlönade/heltidsarbetande månadsavlönade i %	84/60	86/64	Öka	90,7
Arbetad tid utförd av månadanställda/ visstid/timanställda i %	82/11/7	82/11/7	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna fungerar bra, andel (%)	40,3% (38,6%)	48% (40,5%)	+ 2022	Ej publicerat
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra, andel (%)	35,1% (26,7%)	36,9% (27,6%)	+ 2022	Ej publicerat
Medborgarundersökningen - Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra, andel (%)	35,3% (33,3%)	41,4% (35,5%)	+ 2022	Ej publicerat
Medborgarundersökningen - Kommunens information kring större förändringar fungerar bra, andel (%)	47,4% (50,7%)	57,3% (51,5%)	+ 2022	Ej publicerat
Andelen egna upphandlingar där ovan nämnda krav ställs ²		Nytt mål därför inget mätetal ännu	80%	80%

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadssidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Genom samverkan, internt och externt, skapar vi tillsammans ett tryggare Herrljunga. En trygg och stimulerande boende och verksamhetsmiljö där kommunens alla intressenter trivs och kan verka inom fortsätter att vara en prioriterad utmaning. För Herrljunga gäller det att kunna vara ett attraktivt alternativ med tillgång till natur och bra infrastruktur är en viktig del, men också att det finns ett aktivt och välkomnande förenings, fritids och kulturliv som skapar ett mervärde.

Kommunen deltog även 2022 i SCB:s medborgarundersökning och resultatet från den första undersökningen publicerades i december. Medborgarna upplever Herrljunga som tryggt, tryggare än rikssnittet, och det finns även en tilltro till att kunna påverka politiska beslut. Däremot saknar medborgarna ett kulturutbud och önskar att kommunen ska arbeta mer främjande för kommunens kulturutbud. Det sker mycket inom detta område i kommunens geografiska område men det har upplevts att man har saknat en sammanhållande och central plattform för detta arbete. Därför beslutade kommunens politiker på att satsa på

en kultur och fritidsorganisation för att utveckla och stärka det här arbetet vilken kommer att sjösättas vid årsskiftet 2022/23.

Samverkan över funktions och verksamhetsgränser har gynnats av det målarbetet med gemensamma fokusområden och kommunövergripande mål. Särskilt är detta märkbart inom förvaltningens folkhälsoarbete, bland annat genom utvecklingen av SkolSoc och medverkan i EST (effektiv trygghet för samordning), STK (säker och trygg kollektivtrafik) samt SSPF (skola, socialtjänst, fritid, polis).

4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Fortsätta utveckla varumärket utifrån kommunens vision.**
- **Utveckla kommunikationen med medborgare och företagare för att främja samarbete och ge en positiv upplevelse vid kontakt med kommunen oavsett utfall på ärende**
- **Skapa möjligheter för boenden och verksamhetsetablering i hela kommunen**
- **Socialförvaltningen ska skapa förutsättningar för att vara en god och attraktiv arbetsgivare.**

Genom det varumärkesarbete som bedrivits finns nu en tydlig och enhetlig grafisk identitet. Detta innebär att vi kan särskilja oss från andra kommuner och stärka vår position som en attraktiv plats för såväl invånare som företag.

Det ska vara möjlighet att lämna in ett ärende på det sätt som passar bäst för kunden, dvs. antingen genom e-tjänst, blankett, personligt möte eller annat. Erbjud e-tjänster som möjlighet för alla våra handlägningsärenden.

Analysera presumtiva tomter som kommunen äger och strategiskt planera in dessa för avstyckning. Därutöver inventera privatägd mark i strategiska lägen för på längre sikt tillgängliggöra tomter till försäljning i hela kommunen. Ta fram en hållbar och effektiv process över tid för marknadsföring och försäljning av tomter för att nå framtida önskad effekt.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel % (riket)	58,6% (60,4%)	58,2% (62,6%)	+ 2022	Ej publicerat
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade, andel % (riket) ³	23,3% (25,3%)	26,35 (28,2%)	+2022	Ej publicerat
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs vara transparenta, andel % (riket)	24,2% (24,8%)	39,8% (26,4%)	+2022	Ej publicerat
Andel ärenden utförda genom e-tjänster, bygg (%)	1,8	25	10	23

Andel ärenden utförda genom e-tjänster, miljö (%)	3	28	10	13
Handläggningstid, bygg (dagar)	34	13	50	28
Handläggningstid, miljö (dagar)	21	21	20	12
Antal planlagda tomter till försäljning i kommunen	45	45	50	40
Antal kvm planlagd industrimark till försäljning	65 000	175 000	100 000	50.000
Arbetet känns meningsfullt	4,4	4,4	4,7*	4,4
Sjukfrånvaro i socialförvaltningen (%)	9,5%	10,4 %	5%	9 %
Personalomsättning, chefer. Socialförvaltningen	5/17	6/19 varav två i pension	3/19	2/19 varav en i pension
Andel heltidsanställda, Socialförvaltningen	90,1%	94 %	92%	94%
Andel arbetad tid (av total arbetad tid) utförd av timanställda. Socialförvaltningen	VoO 18,9% SS 16,24%	VoO 20% SS 17%	VoO 12% SS 10%	VoO 15% SS 16%
Andel tillsvidareanställda undersköterskor inom vård och omsorg		149/192	100%	75%

5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och verka och leva i

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förebygga och förhindra social oro samt öka trygghet.**
- **Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.**
- **Verka för att skapa en trygg närmiljö och för våra medborgare samt kommunicera ett attraktivt Herrljunga för potentiella nya kommuninvånare**
- **Socialförvaltningen ska vara förtroendeskapande och verka för ökad trygghet, jämlikhet och rättssäkerhet.**
- **Trygghet i skolan**

2021 påbörjades ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck. Målet är att skapa ett "Hela Herrljunga tillsammans mot våld" där tjänstepersoner, politiken, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle kan arbeta tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen och detta arbete fortsätter under 2023/2024.

Det brottsförebyggande samverkansarbetet med kommunpolis fortsätter genom arbete med att synliggöra och åtgärda otrygga platser i kommunen. Arbetet fortsätter med STK (Säker och trygg kollektivtrafik) som leds av Västrafik, där Herrljunga kommun är representerade tillsammans med Lerum kommun, Alingsås kommun, Vårgårda kommun, Polisdistrikt Alingsås samt Trafikverket. Inom kommunen fortsätter arbetet tillsammans med näringslivet, föreningsliv och civilsamhälle genom EST och SSPF.

Arbetet med förebyggande och främjande folkhälsoarbete utgår från Folkhälsopolitiska rådets verksamhetsplan. För att främja barn och ungas delaktighet och inflytande fortsätter arbetet med utbildningar och övriga insatser tillsammans med skola, familjecentral och Närhälsan. Arbetet fortsätter att tillsammans med föreningslivet och SISU för att främja fysisk aktivitet bland barn och unga, bland annat genom den nystartade Fritidsbanken. Arbetet pågår med att förebygga ANDT (alkohol, narkotika, droger och tobak) där Herrljunga har en mer negativ utveckling än bland ungdomar i länet i övrigt. Kartläggning av aktiviteter som finns för kommunen äldre samt målgrupps-behov sker med syfte att förebygga psykiska besvär, ensamhet och isolering.

Förvaltningen skall arbeta med trygghetsskapande åtgärder, enskilt genom översyn av utemiljöer, gatubelysning, kameraövervakning, lås och larm och medverka tillsammans med våra grannkommuner i trygghetsskapande projekt såsom Säker och trygg kollektivtrafik.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%) ⁴	78,9% (72,9%)	85,9% (75,1%)	Öka	Ej publicerat
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 inv. (riktet) ⁵	9,3 20,7)	9,2 (20,8)	Minska	Målet beräknas uppnås under 2023.
Anmälda våldsbrott/100 000 inv. (riktet) ⁶	926 (962)	(788 (964)	Minska	Målet beräknas uppnås under 2023.
Antal Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12 ⁷	13,9% 4,6%)	Inget utfall	Max 7,5%	Målet på 7,5 % beräknas inte nås.
Deltagartillfällen i idrottsförening 13–20 år ⁸	11	Inget utfall	Min 29	Målet på minst 29 deltagartillfällen beräknas inte uppnås.
Boende med hemtjänst – besväras ofta av ensamhet ⁹	Ingen mätning	22 %	Max 14%	Målet på max 14 % beräknas inte uppnås.
Totalt antal kamerapunkter	43	43	öka	helår
Trygghet och säkerhet - Kommunindex ¹⁰ (alla kommuner)	-	61 (57)	öka	helår
Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv ¹¹ (riktet)	9,3 (20,7)	9,2 (20,8)	minska	helår
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning IFO (%)	20%***	*	80%	Brukarundersökningen pågår tom 31 oktober
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning hemtjänst – helhetssyn (%)	**	82%	94%	Resultat publiceras vecka 40

4 SCB Medborgarundersökning

5 Kolada Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

6 Kolada Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv

7 Kolada Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8-12, andel (%)

8 Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år

9 Kolada Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%)

¹⁰ Kolada

¹¹ Kolada Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning särskilt boende – helhetssyn (%)	**	72%	86%	Resultat publiceras vecka 40
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning LSS (vartannat år), trivsel daglig verksamhet (%)	57%	*	88%	Brukarundersökningen pågår tom 31 oktober
Antal personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (medelvärde)	18	18	13	Mätning genomförs i september och november
Trygghet åk 5	86%	85%		80%
Trygghet åk 8	95%	66%		63%
Trygghet åk 2 gymnasiet	91%	82%		68%
Trygghet förskolan (vårdnadshavare)	98%	97%		98,5%
Trygghet fritidshem (vårdnadshavare)	97%	96%		95,1%
Meritpoäng slutbetyg åk 2	232,0	194,1		212,7

6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förbygga och förhindra social oro samt öka trygghet.**
- **Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.**

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%) ¹²	78,9% (72,9%)	85,9% (75,1%)	Öka	Ej publicerat
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 inv. (riket) ¹³	9,3 20,7)	9,2 (20,8)	Minska	Målet beräknas uppnås under 2023.
Anmälda våldsbrott/100 000 inv. (riket) ¹⁴	926 (962)	(788 (964)	Minska	Målet beräknas uppnås under 2023.
Antal Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12 ¹⁵	13,9% 4,6%)	Inget utfall	Max 7,5%	Målet på 7,5 % beräknas inte nås.
Deltagartillfällen i idrottsförening 13–20 år ¹⁶	11	Inget utfall	Min 29	Målet på minst 29 deltagartillfällen beräknas inte uppnås.

12 SCB Medborgarundersökning

13 KolAda Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

14 KolAda Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv

15 Kolada Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8-12, andel (%)

16 Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år

Boende med hemtjänst – besväras ofta av ensamhet ¹⁷	Ingen mätning	22 %	Max 14%	Målet på max 14 % beräknas inte uppnås.
--	---------------	------	---------	---

Fokusområde 3: En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande *Att skapa möjlighet för befolknings- och bostadsutveckling i hela kommunen, som en förutsättning för tillväxt utifrån de behov som finns hos medborgare, brukare och de som verkar i kommunen är fokus för det här målområdet. Arbetet pågår med att uppdatera kommunens "riktlinjer för bostadsförsörjning" för att identifiera behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation utifrån förväntad utveckling i kommunen de kommande åren. Prioriterar är sedan arbetet med planeringsförutsättningarna som ska antas senast 11 september 2024.*

7. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Utveckla digitala verktyg för att underlätta insyn och deltagande i processer som rör medborgaren.**

Digitalisering är ett verktyg för att öka både samhällsengagemang och medborgardeltagande samt underlättar kommunikation och medborgardialog. Genom införande av Kommun-Kim, en digital kundtjänstmedarbetare skapas en förbättrad och förenklad synpunktshantering som underlättar för medborgare och näringsliv att kontakta kommunen och ger data för fortsatt verksamhetsutveckling. Fortsatt arbete pågår också tillsammans med IT för att införa automatisering och integrerade e-tjänster för att underlätta för kommunens medborgare att kontakta kommunen och utföra självservice på individens villkor.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Medborgarundersökningen - Möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva, andel (%)	91,0% (85,9%)	90% 86,6%)	Bibehålla	Ej publicerat

8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Förstärka näringslivsutvecklingen och arbeta för att fler kommuninvånare ska få möjlighet till egen försörjning.**
- **Genom strategisk planering och inköp av industrimark skapa goda förutsättningar för nyetablering av företag.**

¹⁷ Kolada Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%)

- **Som ambassadör för Herrljunga kommun verka för en god service och rätts-säkerhet vid bemötande av invånare och kunder**
- **Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande**

För att främja näringslivsutvecklingen samverkar kommunen med FOKUS Herrljunga AB, ett näringslivsbolag som ägs av Föreningen Företagarna Herrljunga. FOKUS Herrljunga AB arbetar efter en egen verksamhetsplan som är framtagen och godkänd av bolagets styrelse och som viss del knyter an till kommunens övergripande mål.

Den kommunala organisationen arbetar för att förbättra dialog och tjänster till kommunens företagare, strategiskt köpa mark där det är möjligt att göra så samt planlägga nya verksamhetsområden.

Tillgång till verksamhetsmark är mycket viktig för att möjligheten för nyetablering samt möjliggöra expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. Plankommittén arbetar med att utveckla en strategi för verksamhetsmark för att underlätta etablering och förkorta ledtider.

Herrljunga kommun ska hålla en hög servicenivå vid kundkontakter och genom ett effektivt bemötande underlätta och visa att vi värdesätter organisationens och medborgarens tid. Den som kontaktar kommunen ska snarast få hjälp, mottagaren har ett personligt ansvar för att se till att medborgaren, företagare och övriga intressenter får den hjälp som efterfrågas i enlighet med kommunens riktlinje.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Antalet nystartade företag/1 000 invånare ¹⁸ (riket/VGR)	13,2 (12,4/11,8)	9,2 (11,5/11,2)	Minst medel VGR	Minst medel VGR
Antalet nystartade företag ¹⁹	72	68	>50	>50
Andel företagare Herrljunga. Hur stor del av befolkningen i åldern 20–64 driver eget företag ²⁰ . (riket)	8% (6,1%)	Ej publicerat	Öka	Öka
Arbetslöshet i procent ²¹ (riket)	4,2% (6,7%)	3,9% (6,7%)	>1,5% lägre än riket	>1,5% lägre än riket
Branschbredd ²²	26,6	Ej publicerat	Öka	Öka
Ranking näringsliv (Svenskt näringsliv) 1. Totalranking 2. Kommunpolitikernas attityder till företagande. Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet.	11/22/22	7/21/19	+15 plats	Samma
Ranking Företagsklimat enligt svenskt Näringsliv	11	7	behålls	8

¹⁸ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

¹⁹ antal nystartade företag i siffror, 2018 47, 2019 47. Kolada

²⁰ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

²¹ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

²² Kolada

9. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Vi uppnår detta genom nämndmål:

- **Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling internt och externt.**
- **Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad.**
- **Socialförvaltningen ska arbeta aktivt och strategiskt med hjälp av digitala lösningar/ny teknik och utvecklande arbetssätt för att skapa nytta för välfärden, medborgare och medarbetare.**

För att den offentliga sektorn ska klara att leverera förväntad samhällsservice och göra våra tjänster mer effektiva, mer tillgängliga och enklare för medborgare, näringsliv och medarbetare krävs en utveckling mot ökad digitalisering. Herrljunga kommun fokuserar på regeringens fem delmål för ett hållbart digitaliserat Sverige; digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur. Vår målsättning är att utveckla digitala arbetssätt och metoder för att öka transparens, tillgänglighet och effektivitet. För att genomföra detta behövs det en robust och väl förankrad digitalstrategi med fokus på digitalt först tillsammans med nyttokalkylering som underlag för prioritering av initiativ och uppföljning.

Under 2023 pågår arbetet med att hålla översiktsplanen aktuell: dels inleds arbetet med kommunens planeringsstrategi, dels pågår arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna utgör ett viktigt underlag i översiktsplanen och visar bland annat på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunen.

För närvarande pågår detaljplanering som förvaltningen bedömer innebär att målet om +25 nya bostäder/1000 invånare (vilket jämfört med år 2021 års resultat skulle innebära att det finns antagna detaljplaner som medger byggnation av 51,3 nya bostäder/1000 invånare, alltså knappa 500 bostäder totalt i kommunen) kan uppnås när dessa är antagna, men förvaltningen bedömer inte att detta kommer ske innan årsskiftet. I slutet av 2023 har ett stort antal av de detaljplaner som år 2021 medgav utrymme för ny bostadsbyggnation bebyggts, vilket innebär att mätetalet i slutet på 2023 bedöms vara något lägre än 2021. Nuvarande översiktsplan bedöms därefter inte längre ge tillräckligt stöd för framtida detaljplanearbete, det råder bland annat brist på utpekade exploaterings- och bostadsområden. Resurserna för att ta fram en ny Översiktsplan är för närvarande högst begränsade och medger inte att revidering av själva Översiktsplanen påbörjas under 2024

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Prognos 2023
Framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi		Ej klar	Antas	
Utveckling av nyttokalkyl och för välfärdsteknik och digitalisering	Arbetet påbörjades	Ej klar	Uppföljning utvärdering för att skapa mål	
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?	93% (92%)	92,2% (92,4%)	Öka 2022	Ej publicerat
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?	79% (81%)	84,6% (80,7%)	Öka 2022	Ej publicerat

Ärende 4

20(43)

Förändring i antal invånare över senaste femårsperioden ²³	+0,2%	+0,3%	1,2%	+0,1%
Nya bostäder som kan byggas med stöd av gällande detaljplan antal/1000 inv. ²⁴ mäts vartannat år	26,3	Mäts 2023	+25	Minskar
Antal nattkameror inom hemtjänsten	7	2	14	7
Antal digitala lösningar inom IFO	5	5	10	8
Antal digitala läkemedelsskåp i ordinärt boende, inskrivna kommunal hälso- och sjukvård	0	13	75	44
Gymnasieelever med examen andel % (män/kvinnor)	62/75	65/55		82/79
Antal pojkar i kulturskolan		29,8%		29,1%

²³ Kolada, samhällsbyggnad

²⁴ Kolada, samhällsbyggnad

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunkoncernens resultat

Kommunkoncernens samlade resultat per 31 augusti 2023 uppgår till 22,7 mnkr vilket är en försämring med 26,4 mnkr jämfört med samma period föregående år. Av koncerns resultat är 18,6 mnkr hänfört till Herrljunga kommun. Koncernens intäkter har ökat jämfört med föregående år med 16,7 mnkr och verksamhetens kostnader har ökat med 49,6 mnkr. Prognostiserat resultat uppgår till 8,6 mnkr.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers resultat per augusti 2023 uppgår till 1,2 mnkr vilket är samma resultat som föregående år. Prognosen visar på samma resultat.

Nossan Förvaltningsaktiebolags resultatet 5,0 mnkr sämre än vid delåret augusti 2022. Det höga ränteläget förklarar det sämre resultatet

Herrljunga Elektriskas koncernresultat uppgår till 5,9 mnkr, det är en förbättring med 2,5 mnkr jämfört med samma period föregående år. Prognosen förväntas hamna på 4,0 mnkr före skatt.

Herrljunga Vattens resultat per augusti 2023 uppgår till -0,6 mnkr vilket är samma resultat som föregående år. Prognosen visar ett resultat på 0,7 mnkr.

Herrljunga bostäder redovisar ett resultat på -1,9 Vilket är 4,8 mnkr sämre än samma period föregående år. Den främsta orsaken till det försämrade resultatet är en nedskrivning på 3,0 mnkr och ökade räntekostnader. Det prognostiserade resultat för år 2023 uppgår till -0,1 mnkr.

Herrljungabostäder AB ska enligt ägardirektiv ha ett marknadsmässigt avkastningskrav. Avkastningen ska stärka bolaget för att dels klara framtida investeringar samt dels klara av oförutsedda utgifter. Enligt prognos kommer Herrljungabostäder AB inte klara det finansiella målet.

Kommunens resultat

Kommunen redovisar för årets första åtta månader ett resultat på 18,6 mnkr, vilket jämfört med delårsbokslut 2022 är en försämring med 23,5 mnkr.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter har ökat med 10 procent (9,1 mnkr). Den främsta orsaken till de ökade intäkterna är ökade intäkter hänfödda till försäljning av verksamhet och hyresintäkter. Prognostiserade intäkter för år 2023 uppgår till 151,8 mnkr, vilket är 4 procent (6,4 mnkr) bättre än utfallet 2022.

Verksamhetens kostnader har ökat med 11 procent (48,1 mnkr) jämfört med samma period föregående år. Förändringen beror till största del på ökade pensionskostnader. De ökade pensionskostnaderna beror på nytt pensionsavtal 2023 och den höga inflationen. Övriga kostnadsökningar följer inflationstakten.

Avskrivningar

Avskrivningskostnaderna per 31 augusti uppgår till 20 mnkr vilket är 0,8 mnkr högre än vid motsvarande period föregående år. Jämfört med periodens budgeterade avskrivningar är det en positiv avvikelse med 0,5 mnkr. Den positiva budgetavvikelsen beror på att stora investeringar ännu inte aktiverats. Prognostiserat utfall för 2023 är enligt budget.

Investeringar

Investeringsutgifterna är per 31 augusti 36 mnkr, vilket är 33,9 mnkr lägre än föregående period Prognosen visar att utgifterna kommer att uppgå till 96 mnkr. Avvikelse mot budget 2023 uppgår till 35 mnkr. Avvikelsen beror på att planerad exploatering Skoghälla har blivit senarelagd och att om/nybyggnation Hagen äldreboende har beviljats investeringsbidrag på 7,5 mnkr från Boverket. Dessa bidrag var inte budgeterade.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår per 31 augusti till 435,2 mnkr vilket är 14,1

mnkr bättre än budget. De ökade intäkterna beror på positiva skatteavräkningar för åren 2022—2023 (10,4 mnkr). Generella statsbidrag utanför utjämningsystemet, som skolmiljard, tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina och vissa satsningar inom vård och omsorg uppgår till 3,7 mnkr

Finansnetto

De finansiella intäkterna består främst av utdelning från Kommuninvest och borgensavgifter för de kommunala bolagen. Intäkterna uppgår för perioden till 0,4 mnkr vilket är 0,5 mnkr lägre jämfört med samma period föregående år. Avvikelsen beror på senarelagd utdelning från Kommuninvest. Prognostiserade intäkter uppgår till 0,9 mnkr, vilket är i nivå med budget.

De finansiella kostnaderna utgörs framför allt av räntekostnader på lån och pensionsskuld.

För perioden januari-augusti 2023, uppgår kostnaderna till 1,7mnkr. Jämfört med samma period föregående år är det en ökning med 1,3 mnkr De finansiella kostnaderna prognostiseras att uppgå till 3,3 mnkr, vilket är 2,5 mnkr högre än budget.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Balanskravet är definierat så att intäkterna ska överstiga kostnaderna, det vill säga resultatet ska vara positivt. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmaste tre åren.

Prognosen för årets resultat innebär ett positivt resultat på 3,2 mnkr. Effekter av prognostiserade reavinster och av fullfundsmodellen gällande pensioner exkluderas resultatprognosen i balanskravsutredningen. Bedömningen är att Herrljunga kommun kommer att uppnå balanskravet 2023.

Balanskravsavstämning

Balanskravsavstämning	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	27,9	46,2	3,2
- Samtliga realisationsvinster	-1,7	0,0	-1,7
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			-
- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper			-
Fullfonderingens resultatpåverkan	-3,5	-4,9	8,1
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	22,7	41,3	9,6
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		-20,0	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv			-
= Årets balanskravsresultat	22,7	21,3	9,6

Personalredovisning

Personalavdelningen har som uppdrag att säkerställa att det personalpolitiska programmet verkställs. Genom att lyfta relevanta nyckeltal i personalredovisningen kan kommunen få en fingervisning om personalsituationen i organisationen.

Statistiken i detta avsnitt är hämtad från 1/12 2022 —30/6 2023 och jämförs med motsvarande period föregående år.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas i förhållande till ordinarie arbetstid och omfattar även timavlönade.

Sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid, %	Juni 2022	Juni 2023
Total sjukfrånvaro	8,6	7,9
Total sjukfrånvarotid		
för kvinnor	9,4	8,6
för män	5,4	5,3
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)	39,7	45,0
Total sjukfrånvarotid		
för kvinnor	41,7	47,0
för män	26,5	32,9

Den totala sjukfrånvaron uppgår till 7,9 procent vilket är en minskning med 0,7 procentenheter

jämfört med motsvarande period föregående år. Sjukfrånvaron har minskat för båda könen men är totalt sett högre bland kvinnor än män.

Av den totala sjukfrånvaron utgörs 45,0 procent av långtidssjukfrånvaro, vilket är en ökning med 5,3 procentenheter mot föregående år. Här redovisas en ökning för både kvinnor och män, dock har kvinnor en högre andel långtidssjukskrivna än män.

Andel heltidsanställda

Heltid/deltid tillsvidareanställda %	Juni 2022	Juni 2023
Andel heltidsanställda	88,3	90,7
varav kvinnor	88,0	90,2
varav män	89,8	92,7

Förvaltningarna arbetar utifrån politisk viljeriktning med heltid som norm och deltid som möjlighet. Inom ramen för denna målsättning finns dock strävan efter att inte bara öka antalet medarbetare som har en heltidsanställning, utan att fler också arbetar heltid.

Andel heltidsanställda har ökat med 2,4 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

	Kommunen					Koncernen		
	Not	Utfall 202208	Utfall 202308	Bud- get 2023	Prognos 2023	Utfall 202208	Utfall 202308	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	3	89,1	98,2	145,3	151,8	202,9	219,6	327,8
Verksamhetens kostnader	4	-445,2	-493,3	-743,9	-764,8	-532,3	-581,9	-894,3
Avskrivningar		-19,1	-20,0	-33,2	-32,2	-36,8	41,3	-63,6
Verksamhetens nettokostnader		-375,2	-415,2	-631,7	-645,2	-366,2	-403,6	-630,1
Skatteintäkter	5	315,5	328,6	483,2	491,9	315,5	328,6	491,9
Gen statsbidrag och utjämningsystemet	5	101,3	106,2	148,4	158,8	101,3	106,5	158,8
Verksamhetens resultat		41,6	20,0	-0,1	5,6	50,5	31,6	20,7
Finansiella intäkter		0,9	0,4	0,9	0,9	0,7	0,4	0,4
Finansiella kostnader		-0,4	-1,7	-0,8	-3,3	-2,2	-9,3	-12,5
Resultat efter finansiella poster		42,1	18,6	0,0	3,2	49,0	22,7	8,6
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-	-
Årets resultat		42,1	18,6	0,0	3,2	49,0	22,7	8,6

Balansräkning

Tillgångar, mnkr	Not	Kommunen				Koncernen	
		Utfall 202212	Utfall 202308	Budget 2023	Prognos 2023	Utfall 202212	Utfall 202308
Anläggningstillgångar							
Immateriella anläggningstillgångar		0,2	0,2	-	0,2	0,2	0,2
Materiella anläggningstillgångar		542,1	560,1	640,0	620,1	1 093,3	1 129,9
varav mark, byggnader och tekniska anlägg.		400,8	407,0	-	-	793,2	968,8
varav maskiner och inventarier		34,8	37,1	-	-	185,6	45,1
varav pågående investeringar		106,7	116,0	-	-	114,5	116,0
Finansiella anläggningstillgångar		58,8	59,8	28,7	59,8	13,3	13,6
Summa anläggningstillgångar		601,2	620,0	668,7	680,1	1 106,8	1 143,7
Bidrag till statlig infrastruktur		1,9	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8
Omsättningstillgångar							
Förråd/exploatering		2,9	2,8	4,0	2,8	7,3	6,7
Fordringar		111,4	78,1	72,5	100	170,2	110,5
Kortfristiga placeringar		-	-	-	-	-	-
Kassa och bank		51,6	43,1	14,4	34,4	83,6	66,2
Summa omsättningstillgångar		165,9	124,1	90,9	137,2	261,0	183,4
Summa Tillgångar		768,9	745,9	761,4	819,0	1 369,7	1 328,9

Ärende 4

27(43)

Eget kapital, Avsättningar och skulder (mnkr)	Not	Kommunen				Koncernen	
		Utfall 202212	Utfall 202308	Budget 2023	Prognos 2023	Utfall 2022	Utfall 202308
Eget kapital							
Periodens resultat		46,2	18,6	-	3,2	55,1	22,9
Resultatutjämningsreserv		44,5	44,5	24,5	44,5	44,5	44,5
Övrigt eget kapital		258,4	304,5	302,6	258,4	218,7	275,2
Summa eget kapital	6	349,0	367,6	327,1	306,1	318,3	342,5
Avsättningar							
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser	8	178,8	187,9	178,5	183,4	178,8	187,9
Andra avsättningar		20,8	20,5	20,0	20,5	40,0	41,8
Summa avsättningar		199,6	208,4	198,5	203,9	218,8	229,7
Skulder							
Långfristiga skulder		63,2	64,9	150,0	94,9	597,5	566,9
Kortfristiga skulder		157,1	105,1	85,8	214,0	235,0	189,8
Summa skulder		220,3	170,0	235,8	308,9	832,5	756,7
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		768,9	746,0	761,4	834,0	1 369,6	1 328,9
Poster inom linjen							
Borgensåtagande		510,7	516,6			-	-
Övriga ansvarsförbindelser		2,1	2,1			2,1	2,1
Pensionsförpliktelser		-	-			-	-
Särskild löneskatt på pensions- förpliktelser		-	-			-	-

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys (mnkr)	Not	Kommunen			
		Utfall 202208	Utfall 202308	Budget 2023	Prognos 2023
Löpande verksamhet					
Inbetalningar från kunder		75,9	61,1	92,7	92,7
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm		410,3	457,9	631,6	684,9
Inbetalningar av bidrag		34,2	36,8	90,0	90,0
Övriga inbetalningar		0,5	0,1	-	-
Utbetalningar till leverantörer		-160,2	-179,4	-264,9	264,9
Utbetalningar till anställda		-314,3	-346,6	-525,0	-525,0
Utbetalningar av bidrag		-9,9	-9,6	-18,0	-18,0
Övriga utbetalningar		-	-	-	-
Räntebetalningar		0,9	0,4	0,9	0,9
Ränteutbetalningar		-0,0	-0,7	-0,5	-3,3
Förändring avsättning		-1,6	9,1	-8,4	-8,8
Summa Löpande verksamhet		35,8	29,0	-1,6	48,5
Investeringsverksamhet					
Investeringar i materiella anl. tillg.		-69,8	-38,0	-117,8	-96,1
Försäljning av materiella anl. tillg.		-	1,7	-	1,7
Investeringar i immateriella anl. tillg.		-	-	-	-
Försäljning av immateriella anl. tillg.		-	-	-	-
Investeringar i finansiella anl. tillg.		89,6	-0,9	29,9	-0,9
Bidrag till statlig infrastruktur		-	-	-	-
Summa Investeringsverksamhet		19,8	-37,2	-87,9	-95,3
Finansieringsverksamhet					
Upptagande av lån		9,9	-	60,0	30,0
Amortering av lån		-	-0,2	-	-0,3
Summa Finansieringsverksamhet		9,9	-0,2	60,0	29,7
Förändring av likvida medel		65,5	-8,4	-29,5	-17,2
Likvida medel vid årets början		25,6	51,6	43,9	51,6
Likvida medel vid årets slut		91,0	43,1	14,4	34,4
Förändring av likvida medel		65,4	-8,5	-29,5	-17,2

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen om inget annat uppges.

Redovisning av medel för flyktingar och ensamkommande barn

Verksamhet gällande flyktingar samt ensamkommande barn finansieras av statliga medel från Migrationsverket. Intäkter och kostnader skiljer sig av olika orsaker mellan åren. Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret. Undantag från denna regel gäller redovisningen för ankomstår 2016 som var ett år med exceptionellt stora volymer. Intäkterna för detta ankomstår kan följa gruppen under maximalt åtta år. För perioden januari-augusti 2023 har kostnaderna överstigit intäkterna för både flyktingverksamheten och ensamkommande barn. Underskottet har förts till flyktingbufferten och bufferten för ensamkommande barn. Bufferten har minskats och resultatet har således ökat med totalt 3 584 tkr, inklusive resultatföring av 2018 års flyktinggrupp med 2 884 tkr.

Uppllysning om investeringsredovisningens uppbyggnad samt ekonomistyrningsprinciper Investeringsredovisningen visar årets utgifter för avslutade samt pågående investeringsprojekt. Varje år fattar

kommunfullmäktige beslut om investeringsbudget och flerårsplan.

Kommunfullmäktige beslutar om en investeringsbudget per projekt när det gäller de större investeringsprojekten (>3 mnkr). Lokalförsörjnings- och underhållsplaner ligger till grund för den beslutade investeringsbudgeten. För mindre löpande lokalförsörjning- och underhåll finns medel avsatta i investeringsbudgeten årligen.

För investeringsobjekt understigande 3 miljoner kronor beslutar kommunfullmäktige om årlig investeringsram för kommunstyrelsen/servicenämnden. Inom erhållen investeringsram disponerar kommunstyrelsen/servicenämnden anslagen.

Kommunfullmäktiges beslutade investeringsbudget år 2023:

- Skattefinansierade investeringsobjekt >3 mnkr
- Skattefinansierade investeringsobjekt <3 mnkr
- Avgiftsfinansierade investeringar
- Exploateringsinvesteringar

Ombudgetering mellan år prövas av kommunfullmäktige i samband med prövning av årsredovisningen. Kommunen har under år 2023 omklassificerat leasingavtal som avser lös egendom och har en nyttjandeperiod som sträcker sig längre än tre år.

Internredovisning

Eget arbete som är kopplat till investeringar redovisas som en investeringsutgift övriga interna kostnader redovisas som en driftkostnad.

Leasing

Leasingavtal ska enligt RKR R5 klassificeras och redovisas som operationellt och finansiellt avtal, varav finansiell leasing redovisas som en tillgång i balansräkningen. Vårgårda kommun redovisar den del av lös egendom som klassificeras som finansiell leasing från och med januari 2023

Vårgårda kommun gör avsteg från RKR R5 när det gäller hyra av lokal som klassificeras som finansiell leasing. De fastigheter som Herrljunga hyr och eventuellt skulle kunna klassas som finansiell leasing har en årskostnad på knappt 3 mnkr per år.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Upprättande av års- och koncernredovisning enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt enligt BFN 2012:1 (K3) för bolagskoncernen kräver att fullmäktige, nämnd, styrelse och företagsledning gör antaganden om framtiden och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder i framtiden.

Det görs också bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i denna års- och koncernredovisning. Uppskattningar och bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga.

Resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar används sedan för att fastställa redovisade värden på tillgångar och skulder som inte framgår tydligt från andra källor.

Genomgående för kommunkoncernen är att uppskattningar och bedömningar utgår från försiktighetsprincipen. Exempel på försiktighetsprincipen, samt ovanstående ställningstagande, är främst hänförligt till poster som till exempel osäkra fordringar, tvister, avsättningar i övrigt med mera.

Ärende 4

31(43)

*Posten generella bidrag från staten är stats-

Not 3-4, mnkr		Kommunen	
	Utfall 202208	Utfall 202308	
Not 3			
Verksamhetens intäkter			
Bidrag	41,7	39,1	
Exploateringsintäkter	0,9	0,3	
Försäljning av verksamhet	13,9	18,7	
Försäljningsintäkter	14	17,1	
Hyror och arrenden	5	5,7	
Realisationsvinster	1,1	1,7	
Taxor och avgifter	12,4	15,6	
Summa intäkter	89,1	98,2	
Not 4			
Verksamhetens kostnader			
Inköp av anl. tillg.	-2,2	-1,9	
Köp av huvudverksamhet	-55,1	-66,2	
Lokal- o markhyror	-3,3	-3,6	
Lämnade bidrag	-10,2	-9,7	
Lön och soc avg*	-279,1	-291,1	
Pensionskostnad*	-19,6	-42,6	
Realisationsförluster	-	-0,0	
Skattekostnad	-	-	
Övriga kostnader	-37,5	-39,8	
Övriga tjänster	-38,2	-38,2	
Summa kostnader	-445,2	-493,3	

bidrag riktat till diverse satsningar inom vård- och omsorg.

Not 5, mnkr		Kommunen	
	Utfall 202208	Utfall 202308	
Not 5			
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning			
Kommunalskatteintäkter			
Preliminära skatteintäkter	305,5	323,2	
Preliminär slutavräkning innevarande år	6,6	3,4	
Slutavräkning f g år	3,4	2,0	
Summa kommunalskatteintäkter	315,5	328,6	
Generella statsbidrag & utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	71,8	78,1	
Strukturbidrag	-	-	
Regleringsbidrag/avgift	18,7	17,5	
Generella bidrag från staten*	-	3,0	
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	-0,3	-3,3	
Bidrag/Avgift för LSS-utjämning	-9,1	-9,1	
Fastighetsavgift	15,9	15,1	
Summa generella statsbidrag och utjämning	97,0	101,3	
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	393,9	416,7	

Ärende 4

32(43)

Not 6, mnkr	Kommunen	
	Utfall 202212	Utfall 202308
Eget kapital		
Ingående eget kapital	302,9	349,1
Årets resultat	46,2	18,6
Rättning finansiell leasing 2022	-	-0,4
Utgående eget kapital	349,1	367,2
Varav		
Resultatutjämningsreserv	24,5	44,5
Övrigt eget kapital	324,6	322,7

Not 7, mnkr	Kommunen	
	Utfall 202212	Utfall 202308
Operationell leasing över- stigande 1 år		
Inom 1 år	1,9	3,1
Senare än 1 år men inom 5 år	0,9	1,9
senare än 5 år	-	-
Summa	2,8	5,0
Finansiella leasingavtal		
Totala minimileaseavgifter	0,6	1,6
Framtida finansiella kostnader	-	-0,2
Nuvärdet av minimile- asingavgifterna	0,6	1,4
Nuvärdet av minimileaseav- gifterna förfaller enligt föl- jande		
Inom 1 år		
Senare än 1 år men inom 5 år	0,1	0,2
senare än 5 år	0,5	1,2
Summa	0,6	1,4

Ärende 4

33(43)

Not 8, mnkr		Kommunen	
Avsättningar	Utfall 202212	Utfall 202308	
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	9,2	9,0	
Nyintjänad pension varav:	-		
Förmånsbestämd ålderspension	-	0,2	
Särskild avtalspension	0,1	0,1	
Efterlevandepension	-	-	
Övrigt	-	-	
Årets utbetalningar	-0,5	-0,3	
Ränte- och basbeloppsuppräkning	0,2	0,7	
Ändring av försäkringstekniska grunder	-	-	
Övrig post	0,1	0,3	
Byte av tryggande	-	-	
Förändring av löneskatt	-0,0	0,2	
Utgående avsättning till pensioner och löneskatt	9,0	10,1	

Not 8, mnkr		Kommunen	
Avsättningar forts	Utfall 202212	Utfall 202308	
Ingående avsättning för ansvarsförbindelse inkl löneskatt	175,8	169,7	
Fullfonderingens resultatpåverkan varav:			
Ränte- och basbeloppsuppräkning	4,0	10,9	
Ändring av försäkringstekniska grunder	-	-	
Nyintjänad pension	-0,7	1,3	
Årets utbetalningar	-8,3	-6,6	
Övrig post	-0,0	1,0	
Byte av tryggande	-0,0	-	
Förändring av löneskatten	-1,2	1,6	
Utgående avsättning för ansvarsförbindelse inkl löneskatt	169,7	177,8	
	-	-	
Utgående avsättning till pensioner inkl ansvarsförbindelse och löneskatt	178,8	187,9	

*År 2019 införde Herrljunga kommun fullfondering av sin pensionsförpliktelse. Ränte- och basbeloppsuppräkning har bidragit till högre pensionskostnader inkl särskild löneskatt för perioden 2022-12 till 2023-08 med 8,1 mnkr.

Nyckeltal

Nyckeltal (procent där inget annat anges)	Kommunen			
	Utfall 202208	Utfall 202308	Budget 2023	Prognos 2023
Resultat – Kapacitet				
Verksamhetens nettokost/ skatteintäkt och statsbidrag	85,4	90,8	95,0	94,2
Planenliga avskrivningar / skatteintäkter och statsbidrag	4,6	4,6	5,2	4,9
Finansnetto / skatteintäkter och statsbidrag	-0,1	0,3	-0,0	0,4
Kostnadernas andel av skatteintäkt och statsbidrag	89,9	95,7	100,2	99,5
Årets resultat / Skatteintäkt och generella statsbidrag	10,1	4,3	-0,2	0,5
Årets resultat/ eget kapital	12,2	5,1	0,0	0,5
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	87,5	107,2	25,3	36,8
Investeringsvolym/nettokostnader	19,7	9,1	21,9	15,7
Avskrivningar / nettoinvesteringar	27,3	55,6	25,3	33,5
Soliditet	46,5	49,0	43,0	37,4
Soliditet inkl. pensionsskuld och löneskatt	46,5	49,3	43,0	37,4
Soliditet exkl pensionsskuld och löneskatt	70,1	73,1	65,5	58,4
Total skuld- och avsättningsgrad	53,5	50,7	57,0	62,6
varav avsättningsgrad	27,9	27,9	26,1	24,9
varav kortfristig skuldsättningsgrad	17,1	14,1	11,3	26,1
varav långfristig skuldsättningsgrad	8,6	8,7	19,7	11,6
Risk och kontroll				
Kassalikviditet	138,6	115,4	101,3	62,8
Rörelsekapital (mnkr)	91,0	43,1	14,4	34,4

Driftredovisning

Belopp i mnkr	Utfall 202208	Utfall 202308	Budget 202308	Prognos 2023	Budget- Avvikelse 202308	Prognosavvi- kelsemot budget
Kommunfullmäktige	1,1	1,1	1,3	1,9	0,1	-
Kommunstyrelse	27,9	40,5	41,9	67,3	1,3	-0,0
Bildningsnämnd	162,6	169,5	173,5	268,3	4,0	2,0
Socialnämnd	158,4	161,5	155,4	251,1	-6,1	-11,6
Teknisk nämnd	16,5	-	-	-	-	-
Bygg och miljönämnd	10,9	-	-	-	-	-
Internservicenämnd	-	-2,3	1,5	2,1	3,8	1,9
Samhällsbyggnads- nämnd	-	18,0	20,8	26,0	2,8	1,5
Utvecklingsmedel	-	-	0,9	0,9	0,9	-
Kapitalkostnads- potten	-	0,1	0,8	1,0	0,7	1,0
Lönepotten	-	-	4,9	1,4	4,9	0,3
Nettokostnad nämnder	367,4	388,4	400,9	620,0	12,4	-4,9
Exploatering/markförsälj- ning	-	-2,0	-	-2,2	2,0	2,2
Semesterlöneskuld och upplupna löner	1,5	1,7	1,0	1,5	-0,7	-
Personalomkostnader	6,3	23,3	14,3	25,4	-9,0	-4,0
Satsningar	-	1,1	-0,2	-0,2	-1,3	-
Övrigt	0,6	1,3	-1,3	1,6	-2,7	0,2
Summa finansverksam- heten	8,4	25,4	13,8	26,1	-11,7	-1,6
Återföring generella bi- drag bokförda på verk- samheten	3,0	3,8	-	5,4	-3,8	-5,4
Återföring kapitalkostnad	-22,6	-22,5	-24,8	-38,5	-1,1	-1,0
Återföring fin post bok- förda på vsh	-	-	-	-	-	-
Resultat före avskriv- ningar	356,2	395,1	390,3	613,0	-4,9	-12,9
Interna poster	74,9	82,9	71,5	108,3		
Avskrivningar	19,1	20,0	20,6	32,2	32,2	1,0
Verksamhetens netto- kostnad	375,3	415,2	410,8	645,2	27,3	-11,9

Perioden januari-augusti 2023 redovisar nämnder och styrelser en positiv nettokostnadsavvikelse om 12,4 mnkr. Den positiva avvikelsen beror främst på det överskott som Bildningsnämnden, Internservicenämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden visar. Kommunens gemensamma kostnader visar ett negativt resultat om 12,4 mnkr vilket huvudsakligen beror på personalomkostnader. Totalt visar verksamhetens samtliga nettokostnader ett positivt resultat om 27,3 mnkr.

För helåret är prognosen att nämnder och styrelser visar en negativ nettokostnadsavvikelse om 4,9 mnkr. Orsaken är främst socialnämndens prognos. För kommunens gemensamma kostnader visas en prognos om ett negativt resultat om 1,6 mnkr vilket härleds till ökade personalomkostnader. Prognosen för helåret är att den totala verksamhetens nettokostnader avviker om 11,9 mnkr.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige redovisar vid delåret 2023 ett positivt resultat mot budget om 0,1 mnkr. Det positiva resultatet härrör ej nyttjade budgetmedel under Revision och beror på att kostnaderna för revision främst uppstår under den senare delen av året. Prognosen för helåret är enligt budget.

Kommunstyrelse

Hela kommunstyrelseförvaltningen redovisar per augusti en avvikelse på 1,3 mnkr. De olika delarna inom förvaltningen redovisar både över- och underskott. Prognosen för kommunstyrelseförvaltningen är budget i balans. Arvoden och feriearbete belastar prognosen negativt med vägs upp av positiva avvikelser på IT- och personalavdelningen.

Herrljungas andel av IT enheten redovisar ett utfall om 7,7 mnkr, vilket är en positiv avvikelse mot budget om 0,3 mnkr. Prognosen för IT som helhet ligger oförändrad men ökar något för Herrljungas del jämfört med föregående prognos. Prognos för helår är ett överskott om 0,2 mnkr mot årsbudget.

Ekonomiavdelningen prognostiserar ett underskott för budgetåret om 0,1 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. Underskottet beror på högre konsultkostnader än budgeterat då konsultstöd har tagit in under delar av våren för att täcka vakant controller-tjänst. Personalavdelningen prognostiserar ett överskott på 0,2 mnkr tkr vilket beror på lägre personalkostnader än budgeterat på grund av sjukskrivningar samt vakant tjänst vid föräldraledighet.

Bildningsnämnden

Bildningsnämndens budget 2023 uppgår till 270,3 mnkr och utfallet per 31/8 uppgår till 169,5 mnkr vilket blir ett överskott om 4 mnkr. Prognosen för helåret är ett överskott om 2 mnkr jämfört med årsbudget.

Bildningsnämndens prognosticerade överskott beror till störst del på lägre personalkostnader än budgeterat vilket kan hänföras till vakanser inom grundskolor och förskolor. Trots pågående rekryteringsarbete så bedöms den ekonomiska påverkan av vakanserna kvarstå tills slutet av året. Dock har även mer intäkter än budgeterat prognosticerats, en betydande del i detta har varit relaterad till fler sålda platser inom interkommunal ersättning för grundskolorna samt ökat statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan. Utöver detta prognosticeras högre kostnader som beror på fler antal köpta platser i annan kommun för gymnasiet, merkostnad för interimchef, merkostnader för implementering av digitala system (Schoolsoft, Tyra och Optiplan) och ökade kostnader för skolskjuts både inom grundskola och gymnasiet.

En utredning pågår gällande merkostnader för implementering av digitala system (Schoolsoft, Tyra och Optiplan) där ovisshet råder och där större skiftning i prognosen kan ske baserat på utfallet av denna utredning. Vidare är det fortsatt svårt att få tag på vikarier till flera verksamhetsformer.

Socialnämnden

Socialnämnden visar ett underskott på 6,1 mnkr per den siste augusti 2023 samt en prognos med ett underskott om 11,6 mnkr på helår 2023. Underskottet per augusti härleds framför allt till Vård och Omsorg samt Socialt stöd. Ordinarie verksamhet, exklusive resultatföringen av 2018 års flyktinggrupp visar ett underskott på 7,8 mnkr. Under året har förvaltningen fått ta del av fler statsbidrag.

Socialnämnden gick in i året 2023 med ett redan identifierat budgetunderskott. Detta medförde att redan i januari beslutade förvaltningsledningen om en anställningsprövning där alla anställningar prövas innan de tillsätts. För att ytterligare bromsa underskottet infördes under våren ett förtydligande om anställningsprövning, vikarieprövning, inköpsprövning, utbildningsstopp och konsultstopp. Året har fortsatt att generera ett budgetunderskott och i april aviserades en prognos på helår på minus 14,95 mnkr. I prognosen i augusti har förvaltningen med gemensamma resurser lyckas att bromsa in sitt underskott och hämta tillbaka 3,3 mnkr och prognostiserat underskott på helår uppskattas i delåret till minus 11,6 mnkr.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) har fortsatt ett underskott för placerade barn men underskottet har minskat sedan föregående prognos. IFO har fortsatt minskat antalet dygn som barn placeras på HVB hem, hittills i år 329 dygn och för 2022 543 dygn. Ett fortsatt arbete pågår för att fler barn och familjer skall kunna få stöd på hemmaplan.

Socialt stöd gick in i 2023 med ett underskott för personlig assistans i egen regi samt kostnader för externa placeringar. Ny gruppbostad och korttidsvistelse förväntas stå färdigt i mars 2024 där de externa placeringarna har erbjudits plats. Förvaltningen kommer då att klara verkställa sina korttidsvistelsebeslut vilket varit en svårighet under flera år.

Vård och omsorg visar en prognos om ett totalt underskott på 7,55 mnkr, prognosen är en försämring med 3,45 mnkr jämfört med tidigare prognos. Försämringen beror främst på att

tidigare prognos varit för optimistisk och att det varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget. Hemtjänsten har en prognostiserat underskott om 7 mnkr. Underskottet beror ungefär hälften på ökade behov (demografi) och hälften på att effektiviteten inte är optimal. Effektiviteten har dock förbättrats till 59,3% (genomsnitt för januari-juli). Underskottet utifrån demografi motsvarar till stor del det effektiviseringsbeting på 4,2 mnkr som hemtjänsten tidigare fått.

Under juni månad invigdes kommunens nya demenscentrum Hagen. Under september kommer brukare från Hemgården att flytta in på nya Hagen och kommunens hälso-och sjukvårdsenhet/rehab kommer att samlokaliseras på plan två. Under hösten påbörjas även projektet Hagen etapp 2 samt projekteringen av ombyggnation på Hemgården.

Internservicenämnd och Samhällsbyggnadsnämnd

Internservicenämnden redovisar ett överskott mot budget på 3,7 mnkr per augusti. Överskottet härleds huvudsakligen till lägre personalkostnader samt periodiseringseffekter på löpande underhållsarbete.

Prognosen för året är ett överskott om 1,8 mnkr. På grund av periodiseringseffekter på det löpande underhållsarbetet är prognosen lägre än utfallet per augusti.

Det löpande underhållsarbetet på fastighet löper på enligt plan. Högre intäkter har tillkommit till följd av att verksamheter börjat flytta in i Nya Hagen. Måltid redovisar ett överskott per 31 augusti. Orsaker till detta är ett medvetet arbete med bemanningen genom en flexibel anställningsform som bidrar till lägre personalkostnader. Lokalvård redovisar ett överskott vilket härleds till lägre kostnader för inköp av inventarier.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar sammantaget en avvikelse från budget per augusti på 2,8 mnkr. De största orsakerna till avvikelserna är högre intäkter för avverkning av skog

och virke samt lägre personalkostnader. Prognosen beräknas till 1,5 mnkr till följd av ovan nämnda orsaker.

Gemensamma kostnader

Under gemensamma kostnader redovisas intäkter och kostnader som berör hela kommunen. Här finns budgeterat kostnader för semesterlöneskulden, upplupna löner och personalomkostnader. De gemensamma kostnaderna har ett negativt resultat för perioden mot budget om 11,7 mnkr. Den negativa avvikelsen beror på högre pensionskostnader än vad som budgeterats för perioden.

Prognosen visar på ett underskott om 1,6 mnkr. Exploatering/ markförsäljning prognostiserar ett överskott på 2,2 mnkr och personalomkostnaderna prognostiserar ett underskott på 3,8 mnkr. Det prognostiserade underskottet på personalomkostnader beror framför allt på pensionskostnader.

Från och med 2019 redovisar Herrljunga kommun pensionsåtagandet enligt fullfonderingsmodellen, vilket innebär att hela pensionsskulden tas upp i balansräkningen och det är minskningen av pensioner intjänade före 1998 som gör att årets resultat blir annorlunda med fullfonderingsmodellen jämfört med blandmodellen. Pensionskostnader enligt denna fullfondering ligger enligt budget.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning per projekt, tkr	Budget 2023	Om-budgetering från f. g. år	Totalt budget 2023	Utfall 202308	Avvikelse 202308	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Markköp	1,5	0,0	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0
Inventarier kommunhus	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Kommunövergr förstudiemedel	1,0	-0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Förstudie kommunhuset	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
Förstudie Gäsenegården	0,0	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	0,0
Reservkraft	3,8	0,0	3,8	0,0	3,8	3,8	0,0
Nytt ärendesystem och e-arkiv	0,0	0,6	0,6	0,0	0,6	0,6	0,0
Reinvestering IT	2,4	0,0	2,4	0,3	2,0	2,4	0,0
Ombyggnation Wifi Bildning	0,0	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	0,0
Reinv trådlöst nätverk Hlj	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Inventarier kulturverksamhet	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Biblioteket entré	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Räddningsmateriel/Inv. RTJ	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0
Insatsledarbil Räddning	0,0	0,8	0,8	0,0	0,8	0,0	0,8
Idrottsmateriel/redskap	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
Reinvestering löparspår	0,3	0,0	0,3	0,1	0,2	0,3	0,0
Belysning elljusspår	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4	0,4	0,0
Bryggor badplats	0,4	0,0	0,4	0,5	-0,1	0,4	0,0
Kommunstyrelse	11,7	2,0	13,8	1,1	12,6	13,0	0,8
Inventarier BN	1,8	0,0	1,8	0,6	1,2	1,8	0,0
Lekplatser	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0
Inventarier Horsby	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier Altor	0,5	0,5	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Varmförråd Kultursk	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Bildningsnämnd	2,8	0,5	3,3	0,6	2,7	3,3	0,0
Inventarier	0,5	0,0	0,5	0,3	0,2	0,5	0,0
Infrastruktur IT	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0
Nytt verksamhetssystem	0,0	0,9	0,9	0,2	0,7	0,5	0,4
IT konf.rum IFO	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
Hjälpmedel	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Inventarier Hagen	1,9	0,7	2,6	0,4	2,3	2,0	0,6
Inventarier dagträff/ hemtjänst	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3

Ärende 4

40(43)

Investeringsredovisning per projekt, mnkr	Budget 2023	Om- budgete- ring från f. g. år	Totalt budget 2023	Utfall 202308	Avvi- kelse 202308	Prognos 2023	Avvi- kelse 2023
Läkemedel- och värdeskåp SÄBO	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Inv mm gruppb. LSS	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4
Inv mm korttidsvist LSS	0,8	0,0	0,8	0,0	0,8	0,0	0,8
Ombyggnad Hemgården	0,0	0,8	0,8	0,0	0,8	0,8	0,0
Socialnämnd	4,2	2,7	6,9	1,2	57,7	4,5	2,4
Förstudie Gäsenegården	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förstudie Hagen demenscentra	0,0	-1,3	-1,3	0,0	-1,3	-1,3	0,0
-Maskiner fastighetsskötsel	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	0,0	0,1	0,1	1,6	-1,5	1,3	-1,2
Utrustning kök (fastighet)	0,5	0,0	0,5	0,6	-0,1	0,5	0,0
Säkerhethöjande åtgärder	1,0	0,0	1,0	0,4	0,6	1,0	0,0
Renovering Hemgården	0,5	0,2	0,7	0,0	0,7	0,7	0,0
Energibesparande åtgärder	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Verksamhetsanpassning	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Tillgänglighetsanpassning	0,5	0,0	0,5	0,3	0,2	0,5	0,0
Reinvesteringar	9,0	0,0	9,0	0,0	9,0	9,0	0,0
Renovering klassrum, Horsby	0,0	0,0	0,0	0,6	-0,6	0,0	0,0
Tak Musikskolan	0,0	0,0	0,0	1,7	-1,7	0,0	0,0
Fönster/Fasad Od skola	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,2	0,0
Utemiljö o lekutrustn	0,0	0,0	0,0	0,8	-0,8	0,0	0,0
Omb + målning kök C1 Hemgård	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Fönster Mörlandaskolan	0,0	0,0	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,0
Golvbyte Altorpsskolans kök	0,0	0,0	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,0
Fönster/Fasad Eggvena	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0
Fönster/Fasad Musikskkola	0,0	0,8	0,8	0,6	-0,2	0,8	0,0
Tak/Fasad Eriksberg	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
Brandskydd Hemgården	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	0,0	4,0
Fläktaggregat Molla	0,0	0,0	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,0
Förstudie renovering Simhall	0,0	0,5	0,5	0,7	-0,2	0,5	0,0
Renov omkl+dusch Altorpshall	0,0	0,0	0,0	1,5	-1,5	0,0	0,0
Inventarier Måltid	0,4	0,0	0,4	0,2	0,1	0,4	0,0
Städ och tvättmaskiner lokalv	0,3	0,0	0,3	0,1	0,2	0,3	0,0
Ombyggnad Altorp	15,0	5,8	20,8	1,0	19,8	16,8	4,0
Hagen ombyggn + nybyggn	50,0	-2,6	47,4	21,6	25,8	37,4	10,0
Hagen etapp 2 ombyggnad	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0
Simhallen renovering	5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	5,0
Internservicenämnd	83,4	7,8	91,1	33,6	57,6	69,3	21,8

Investeringsredovisning per projekt, mnkr	Budget 2023	Om-budgetering från f. g. år	Totalt budget 2023	Utfall 202308	Avvikelse 202308	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Asfalt/reinv gata & GC-väg	3,0	1,3	4,3	0,1	4,2	4,3	0,0
Upprustn allmänna lekplatser	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0
Upprustn parkering kyrkan + GC	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,7	0,0	0,0
Juldekoration	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Räddningsmateriel/Inv. RTJ	0,3	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Insatsledarbil Räddning	0,8	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Exploatering	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Expl Skoghälla/skogsg	10,0	0,0	10,0	0,0	10,0	0,0	10,0
Samhällsbyggnadsnämnd	15,8	0,3	16,0	-0,4	16,4	6,0	10,0
Totalt	117,8	13,3	131,1	36,1	95,0	96,1	35,0

Årets investeringsbudget uppgår till 131 mnkr varav 13 mnkr är ombudgerade investeringsmedel från tidigare år. Utfallet per sista augusti uppgår till 36 mnkr och prognosen för 2023 är 96 mnkr.

Kommunstyrelsen förväntas inte utnyttja alla budgeterade investeringsmedel under året. Bildningsnämnd räknar med att använda de investeringsmedel som finns budgeterade. Socialförvaltningen prognostiseras ej att nyttja alla budgeterade investeringsmedel under året.

Internservicenämnden ansvarar för 91 mnkr av totala investeringsbudgeten. Ombyggnad Mörlanda skola/förskola blev klar under våren 2023. Vad gäller ombyggnad Hagen är första etappen av två färdigställda och i slutet av juni överlämnades tillbyggnaden av 38 lägenheter och kontor till Socialförvaltningen. Andra etappen omfattande 10st lägenheter samt

växelvård och övriga administrativa ytor projekteras och går ut på anbudsförfrågan i början av oktober.

Projektet Ombyggnad Altorp kommer ut för anbud under hösten och byggstart förväntas bli i november.

Reinvesteringar av större karaktär som skett hittills är renovering av omklädningsrum och duschar i Altorpshallen samt att Altorpsskolans kök fått nytt golv och andra inventarier. Fönster har bytts på ett antal fastigheter. Brandskydd Hemgården förväntas inte påbörjas i år och likaså renovering av simhallen.

Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ej att utnyttja alla budgeterade investeringsmedel. Exploatering Skoghälla/Skogsg förväntas inte påbörjas i år.

Flerårsinvesteringar, tkr	Total investerings-budget	Totalt utfall 202308	Kvar av budget	Prognos	Avvikelse
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	20 000	21 451	-1 451	21 200	-1 200
Ombyggnad Altorp*	32 300	1 511	30 789	32 300	0
Hagen ombyggn + nybyggn*	122 000	97 771	24 229	122 000	0
Simhallen renovering	10 500	754	9 746	10 500	0
					-
Exploatering Skoghälla/Skogsgatan	10 000	0	10 000	10 000	0
Summa	194 800	121 487	73 313	196 000	-1 200
* inkl förstudie					

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgång

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelser i form av borgensåtaganden, ställda panter och dylikt.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde som ska spegla värdeminskningen.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen. Här framgår vilka tillgångar och skulder kommunen hade vid bokslutstillfället.

Driftsredovisning

Redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

Kapitalkostnad

Periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning och dels av ränta på bundet kapital. Är en intern post.

Kassaflödesanalys

Visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringen.

Kassalikviditet

Är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 procent täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar.

Kommunbidrag

Tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Omsättningstillgång

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

RKR

Rådet för Kommunal Redovisning som har i sin roll som normgivande organ i uppgift att utveckla god redovisningssed enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

Självfinansieringsgraden

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade av främmande kapital. Motsatsen till soliditet.

Soliditet

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

Övriga begreppsförklaringar

I alla tabeller med siffror anges värden med tal. Finns det inget värde för perioden anges: "-". Värden i tusen kronor är förkortade som tkr och värden i miljoner kronor som mnkr.

Förkortningar:

- KF = Kommunfullmäktige
- KS = Kommunstyrelsen
- BN = Bildningsnämnd
- SN = Socialnämnd
- SB = Samhällsbyggnadsnämnd
- IN = Internservicenämnd

Ärende 4

43(43)

Budget och verksamhetsplan 2024 för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har för år 2024 tilldelats en driftbudget på 62 165 tkr samt en investeringsbudget på 6 175 tkr.

2023 års mål föreslås oförändrade till 2024. Målindikatorerna byts i vissa delar ut till mer relevanta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-05

Budget och verksamhetsplan 2024 för Kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Budget och verksamhetsplan 2024 för Kommunstyrelsen godkänns.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Bakgrund

Enligt Herrljunga kommuns ekonomistyrningsprinciper ska styrelse och nämnder innevarande år besluta hur nästkommande års verksamhet ska genomföras utifrån det beslut kommunfullmäktige har fattat. Nämndens budget och verksamhetsplan utgår från kommunfullmäktiges beslut om mål och ekonomiska ramar i juni 2023.

Ekonomisk bedömning

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Prisuppräknning tillfaller respektive ansvarsområde utifrån budget 2023. Löner och kapitalkostnader beräknas separat. Förändring kapitalkostnader tillfaller framför allt IT. KS utvecklingsmedel ligger under kommunens gemensamma kostnader/intäkter och förs över till verkställande nämnd efter fattade beslut. I 2023 års budget ligger överförda medel med. KS utvecklingsmedel för budgetår 2024 uppgår till 2 000 tkr, vilket är en oförändrad nivå mot föregående år.

Löneökning för 2024 läggs i en lönepott och fördelas ut efter lönerevideringen i april och ligger inte med i kommunbidraget. Kapitalkostnadsförändringar för 2024 hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret.

Samverkan

CSG 19 oktober

Budget och verksamhetsplan 2024

Kommunstyrelsen
Underlag till beslut dnr: KS 27/2023

Herrljunga
kommun

Innehållsförteckning

Ansvar och uppdrag.....	3
Gemensamma nämnder	3
Organisationsskiss.....	4
Verksamhetsbeskrivning.....	4
Kommunledning	4
Administration och kommunikation	4
Kultur och fritid	4
Räddningstjänst.....	5
Vad händer i verksamheten under 2024?.....	6
Kommunledning	6
Folkhälsa	7
Strategisk planering	7
Säkerhet och beredskap	8
Miljöstrategiskt arbete	8
Administration och kommunikation	8
Kultur och fritid	9
Räddningstjänst.....	10
Mål	12
Ekonomi.....	20
Budgetförutsättningar.....	20
Driftbudget	21
Investeringar	23

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

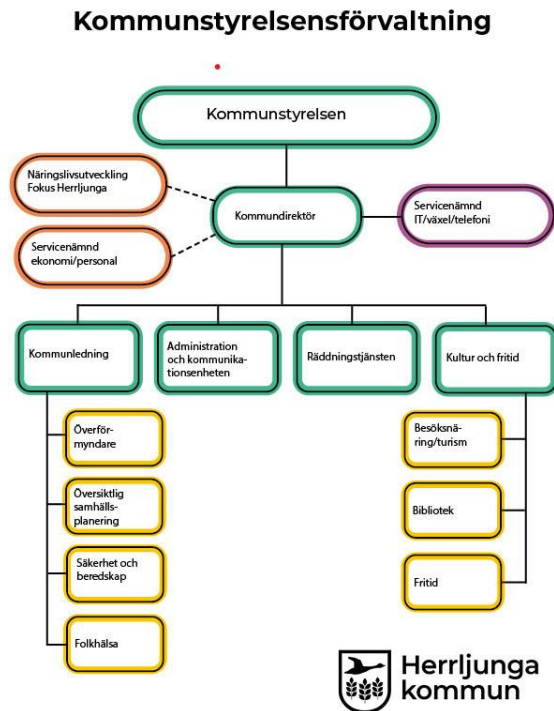
Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Gemensamma nämnder

Mellan Herrljunga och Vårgårda kommuner inrättades 1 januari 2015 två gemensamma service-nämnder. En nämnd med verksamheterna ekonomi och personal med Vårgårda kommun som huvudman och den andra nämnden har Herrljunga kommun som huvudman och består av verksamheterna IT, växel och telefoni. Samverkan och samarbete mellan kommuner är en åtgärd för att öka effektivitet, skapa robustare organisationer och nyttja kompetens och resurser på bästa sätt. I kommunutredningen så lyfts samverkan och samarbete mellan kommunerna fram som en möjlighet för att öka effektivitet och klara framtidens demografiska utmaningar. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att identifiera nya verksamhetsområden som skulle vara lämpliga för interkommunal samverkan.

Organisationsskiss

Verksamhetsbeskrivning

Kommunledning

Verksamhet kommunledning har en övergripande roll att leda och styra kommunens verksamhet mot de uppsatta målen. Kommunledning ansvarar för säkerhetsarbete och att samordning av detta genomförs i kommunen.

Kommunledning ansvarar också för samarbetet med myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunens näringslivsutveckling sker genom samarbete med Fokus Herrljunga. Under kommunledning bedrivs också det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet, arbete med besöksnäring och turism, kultur och fritid, räddningstjänst samt den översiktliga samhällsplaneringen.

Administration och kommunikation

ion

Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv administration och kommunikation. Intern och extern kommunikation ska vara snabb, korrekt och med tydliga budskap. Avdelningen ska säkerställa att kommunövergripande styrdokumenterna är aktuella och ändamålsenliga. Ordning i arkiven och snabb registratur ska bidra till god insyn i kommunens verksamheter och processer.

Enheten stödjer även den politiska organisationen och de förtroendevalda i det dagliga arbetet. Transparens och öppenhet ska genomsyra samtliga verksamhetsområden. Medborgare och övriga intresserade ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt komma i kontakt med kommunen och få hjälp med sina ärenden.

Kultur och fritid

Kultur, fritid, föreningsliv, friluftsliv och turism är viktiga delar för att en kommun ska kunna utvecklas till en attraktiv boendeort med förutsättningar för livslångt lärande och hållbar tillväxt. Detta är också verksamhetsområden som får allt större betydelse i det övergripande och strategiska arbetet med att uppfylla de mål som kommunen strävar efter i syfte att bli en attraktiv kommun att leva och bo i. Bland annat visar resultatet från SCB:s medborgarundersökning att de flesta (92,6%) är nöjda med att bo i Herrljunga kommun, men "kultur och fritid" och "kommunens förmåga att ta tillvara på den kreativa kraften" är de områden som kommunen får lägst betyg på, bland de lägsta i regionen. Verksamheter som idag har koppling till olika kultur- och fritidsområden har organiserats inom tre olika förvaltningar vilket inte har gynnat möjligheten att utveckla detta verksamhetsområde. En samlad enhet inom kommunstyrelseförvaltningen bedöms ge verksamheten en mer strategisk placering där

många frågor av denna karaktär samlas och skapa en plattform för utveckling av kultur och fritid men även av kommunen som helhet.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Räddningstjänsten ansvarar även för frågor om tillstånd för hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande, dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. En del i det förebyggande arbetet är att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lag. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Upprätthållande av beredskap i kommunen. Detta görs igenom att bemanna två brandstationer, en i Herrljunga och en i Ljung/Annelund.

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man genomfört och i skälig omfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts skall dokumenteras.

Räddningstjänsten ansvarar för prov av brandlarmanläggningar utifrån avtal med fastighetsenheten. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och lokala företag i kommunen.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015 och är en gemensam funktion för både Herrljunga och Vårgårda kommun. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT/Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för IT-säkerheten i de kommunala verksamheterna. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa. Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Ekonomiavdelningens uppdrag utgår från antaget dokument "Gemensam överenskommelse om gemensam servicenämnd för verksamhetsstödande funktioner inom personal och ekonomi".

Ekonomiavdelningens uppdrag är att till politiken, förvaltningsledningen och verksamheterna ge stöd och service i ekonomi- och upphandlingsfrågor samt upprätthålla en tydlig styrning i dessa frågor

utifrån gällande lagstiftning och rekommendationer. Medborgare, politiker, chefer och medarbetare kan av ekonomiavdelningen förvänta sig en hög tillgänglighet, ett professionellt bemötande samt hög kvalitet i framtagna redovisningar, upphandlingar, rapporter och dokument.

Personalavdelningen har tre huvuduppdrag - styra, stödja och serva - verksamhetens chefer i alla förekommande HR-frågor och lönefrågor. Personalavdelningen har två huvudområden – en HR-avdelning som ansvarar för personalstrategiska frågor och ger stöd i personaloperativa frågor och en löneavdelning som administrerar löner och arvoden till anställda och förtroendevalda med flera samt ansvar för systemförvaltning och pensionsförvaltning. HR-avdelningen ansvarar för att driva en enhetlig personalpolitik för hela kommunen samt att arbeta med arbetsmiljöfrågornas utveckling. HR-avdelningen ger stöd vid rekrytering, rehabilitering, förhandlingar, arbetsrättsliga frågor och samordnar bland annat samverkansprocesserna och pensionsfrågor.

Vad händer i verksamheten under 2024?

Kommunledning

Under oktober månad 2023 har kommunen fått en ny kommundirektör, under 2024 kommer hon att arbeta för att lära känna sin nya kommun och de utmaningar som kommunen står inför.

Den offentliga sektorn står inför stora utmaningar, ett faktum som har varit känt under många år. Ökad efterfrågan och krav på välfärdstjänster som en naturlig konsekvens av demografiförändringar i kombination med en ökad försörjningskvot, tillsammans med räntehöjningar, inflation och allmän kostnadsutveckling och råvarubrist. Utmaningarna påverkar hela den offentliga sektorn men arbetet måste utgå från Herrljungas förutsättningar och möjligheter när vi identifierar strategier och handlingsplaner.

För Herrljungas del innebär detta prioriterat att fortsätta utveckla och effektivisera verksamheterna med hjälp av digitalisering, arbete med att klara framtidens behov av kompetensförsörjning samt vidareutveckla infrastruktur. Kommunens strategiska läge inom regionen både vad det gäller väg- och spårbunden trafik gör Herrljunga till en självklar del av Västsveriges arbetsmarknad. Detta tillsammans med ökade möjligheter till bostadsbyggande gör att kommunen gynnas och skapar möjligheter till både tillväxt och arbetskraft.

Infrastrukturen till och från, men också inom kommunen är en viktig fråga för alla som bor och verkar i Herrljungabygden. Våra huvudtrafikleder är prioriterade områden och framför allt utvecklingen av Västra Stambanan och är av nationellt intresse, vilket också kräver resurser och engagemang från kommunerna längs stambanan. Under 2024 fortsätter arbetet med att identifiera behov av, och existerande kapacitet inom kommunen kraftnätsförsörjning för att förbereda inför framtida näringslivetableringar och kunna hantera detta behov preventivt.

Det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld är fortsatt försämrat vilket gör att kommunens ansvar att bidra till uppbyggnaden av totalförsvaret fortsatt är i fokus. Även den förhöjda hotbilden mot Sverige bidrar till att det ställs högre krav på kommunens arbete med den civila beredskapsplaneringen. Samtliga verksamheter i kommunen berörs och måste medverka för att skapa trygghet för medborgare, företagare, förtroendevalda och medarbetare.

Kommunen har ansökt om medlemskap i räddningstjänsten Stor Göteborg (RSG) och arbete inför ett medlemskap kommer att pågå under 2024 med förväntad anslutning årsskiftet 2024/25.

Folkhälsa

Fokus framåt ligger på att leva upp till den nya brottsförebyggande lagen, som berör flera delar av folkhälsoarbete, bland annat det våldspreventiva arbetet. Med lagen som grund kommer det trygghetsfrämjande arbetet att bli mer organiserat och sammanhållet, genom en styrgrupp som kommer ge uppdrag till samtliga samverkansgrupper som arbetar för trygghet/våldsprevention. Satsningen *En kommun fri från våld* kommer fortsätta bygga ett systematiskt arbete för våldsprevention. De redan påbörjade processerna, som Utmärkt förening, utbildningsinsatser och implementering av metoder, fortsätter. Satsningen kommer samtidigt ha ett större fokus på näringsliv och allmänheten för att sprida informationen om det våldspreventiva budskapet *Trygga Herrljunga*. I februari-mars kommer kampanjen *Svartsjuka är inte romantiskt* genomföras och i november genomförs *En vecka fri från våld*.

Folkhälsan fortsätter jobba aktivt med mänskliga rättigheter genom Rättighetsnätverket. HBTQI-diplomering genomförs under hösten 2023, och en utbildningsdag i mänskliga rättigheter planeras i slutet av året 2023, riktat till förtroendevalda, chefer, medarbetare. Under 2024 kommer arbetet med mänskliga rättigheter förstärkas och synliggöras genom styrdokument. Att arbeta med mänskliga rättigheter ingår i kommunens ordinarie uppdrag, men styrdokument för arbetet saknas. Framtagandet av styrdokument organiserar under nya styrgruppen kopplat till brottsförebyggande lagen som trädde i kraft 2023, samt genom kommunens Rättighetsnätverk.

Genom samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen kommer folkhälsan ingå i projektet Skola-hem. Projektet pågår ett år, med start hösten 2023. Syftet med projektet är att främja medskapande insatser för att höja elevernas närvaro i grundskolan, och på sikt gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

I kartläggning av folkhälsan i Herrljunga kommun syns ett negativt mönster i statistiken gällande fysisk hälsa och levnadsvanor. Att främja goda levnadsvanor och fysisk aktivitet kommer därför prioriteras under 2024.

Strategisk planering

Under andra delen av 2023 och inledningen av 2024 ligger fokus i verksamheten på att ta fram en Planeringsstrategi och att färdigställa Riktlinjer för bostadsförsörjning. Ambitionen är att de bägge ska kunna antas våren 2024. Planeringsstrategin prioriteras högst om tidsbrist uppstår, eftersom den måste antas innan 11 september 2024 för att inte Översiktsplanen ska bli inaktuell.

Enheten bevakar kommunens roll i andra aktörers processer som berör kommunen, med fokus på de processer som medför ett långsiktigt fysiskt anspråk över en större yta. Den statliga transportinfrastrukturen är ett sådant exempel. Arbetet med att revidera nästa regionala och nationella transportinfrastrukturplan inleds under andra halvan av 2023, och intensifieras under 2024, då kommunens medverkan kommer efterfrågas tydligare. Redan i övergången mellan 2023/2024 pågår arbete med att hantera kommande ökning i trafikbelastningen på väg 181, en följd av förändringar i näringslivet i andra kommuner. En annan särskilt aktuell fråga är Försvarsmaktens intressen i och runt Remmene skjutfält, där Försvarsmakten arbetar med en utredning om en eventuell utökning av påverkansområdet för buller eller annan risk. September 2023 pågår två vindkraftsprojekt som berör kommunen, där enhet strategisk planering samordnar kommunens medverkan i processen. Enheten är också en del av arbetet med att, i enlighet med nya lagkrav, revidera kommunens VA-plan och ta fram en vattenförsörjningsplan tillsammans med miljöenheten och Herrljunga Vatten AB.

Tidigare prioriterade frågor kring energiförsörjning och klimatanpassning kommer under året att få stå tillbaka på grund av resursbrist. Det arbete som sker är beroende av gemensamma processer i

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, där fokus just nu ligger på energiförsörjningsfrågan.

Säkerhet och beredskap

Under mandatperioden 2023 - 2026 prioriteras följande arbetsområden för att minska kommunens sårbarhet och stärka den civila beredskapen:

- Fortsatt arbete med att stärka IT-systemens robusthet.
- Utveckla informationssäkerhetsarbetet.
- Säkerställa fungerande nödvattenplan.
- Fortsatt arbete med reservkraftlösningar.
- Verksamhetens kontinuitetsplanering.
- Planering för storskalig utrymning.
- Utveckling av kommunens trygghetspunkter.
- Utveckling av rutiner vid upphandling.
- Fysisk säkerhet i byggnader.
- Alternativa kommunikationslösningar vid IT-/telefoniavbrott.
- Analys av hur kommunen påverkas av pågående klimatförändringar.

Under 2024 kommer det ske arbete inom alla områden ovan men extra fokus kommer att läggas på informationssäkerhet, reservkraft och nödvattenplan.

Miljöstrategiskt arbete

Förvaltningen fortsätter leda arbetet med Klimat 2030 och de åtaganden som kommunen antar för att uppfylla sin del av kommunernas klimatlöften 2024 - 2026, vilket ingår i regionens arbete med att minska klimatförändringarna och deras effekt. Som en del i detta ingår implementering och uppföljning av koldioxidbudget.

En sammanställning för vilka åtaganden kommunen bör anta för *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogrammet för Miljömålen* planeras. Programmet har tagits fram av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, är gemensamt för hela region och pågår 2021–2025.

Fortsatt samarbete med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund fortgår med kunskapsutbyte och omvärldsbevakning i frågor som *Hållbar framtid* och *Fossilfri Boråsregion*. Som en del av detta görs en gemensam kartläggning av förnybara energikällor i delregionen. Medlemskommunerna gör även satsningar för att förändra konsumtionsmönstren hos invånarna genom olika kampanjer med utgångspunkt i avfallsplanen.

Arbetet med frågan om bildande av Naturreservat vid Orraholmens friluftsområde förväntas fortgå. Dokument så som kommunens *energiplan* samt *strategi för laddinfrastruktur* förväntas uppdateras. Dialog förs med upphandlingsenheten för att driva på klimat-, miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling och inköp.

Administration och kommunikation

Ett av enhetens fokusområden för 2024 är effektivisering och digitalisering av ärendehanteringsprocessen inklusive nämndprocessen. Enligt tidsplanen kommer det nya dokument- och ärendehanteringssystemet, Ciceron, att driftsättas i början av 2024. Systembytet kommer förutom effektivare system för nämnsamordnare även medföra ny plattform för distribution av handlingar för förtroendevalda och en ny arbetsyta övriga tjänstepersoner. Resurser kommer fortsatt behöva avsättas för

implementering av nya systemet men även översyn av arbetsrutiner utifrån nya systemet samt genomförande av utbildningar för handläggare och förtroendevalda.

Enheten är kommunens valkansli och planerar för genomförande av EU-valet i maj 2024. Detta kommer kräva en omstrukturering av arbetsuppgifter för befintlig personal på avdelningen.

Arbetet med implementering av varumärkesplattformen fortsätter under 2024. Syftet med den nya plattformen är att göra det enklare för vår organisation, liksom för externa aktörer, att hitta relevant information och material som är kopplat till vår visuella identitet

Kommunens intranät, Komnet, är en viktig kommunikationskanal som når många anställda. Den används dagligen för informationssökningar. Däremot är nuvarande intranät gammal och behöver bytas. Kommunikationsavdelningen planerar för genomförande av en förstudie för att undersöka alternativ samt kostnader.

Inom arkivet fortsätter inventering av centralarkivet och föreningsarkivet. Digitalisering och uppdatering av kommunen arkivförteckningar klarställs under 2024. E-arkivprojektet tillsammans med Boråsregionen och Sjuhärads kommunerna fortsätter under 2024 med slutmålet att upphandla och implementera ett gemensamt e-arkiv. Preliminärt slutdatum för projektet är 2025.

Enheten är samordnare av kommunens GDPR-arbete och informationssäkerhet. De personella resurserna till detta arbete saknas dock i dagsläget på enheten. Behovet av arbetsinsatser inom dessa områden är större än vad enheten har kapacitet att bemanna men befintliga resurser vilket innebär att under 2024 behöver kommunstyrelseförvaltningen se över hur kommunen ska fortsätta arbeta med dessa ansvarsområden framöver.

Kultur och fritid

Under våren 2024 fortsätter Kultur- och fritidsutskottets arbete, under ledning av Kultur- och fritidschef, att ta fram en ny Kultur- och fritidsplan, som ska innefatta utskottets alla verksamheter.

Badplatsen vid norra Säm kommer att tillgänglighets anpassas, med bland annat en bad-ramp. Renovering av badanläggningen i Sportcenter planeras att komma i gång under året.

En översyn av kommunens skötselavtal planeras och ett arbete med att se över kommunens bidragsformer till föreningslivet kommer att initieras. En fortsatt kontinuerlig kontakt med föreningarna med utbildningar och föreläsningar planeras och arbetet med att hitta former för kontinuerlig dialog mellan föreningslivet och kommunen fortsätter.

Inom Besöksnäring och turism kommer arbetet att fortsätta med att stärka Herrljunga som en attraktiv destination för besökare. Detta görs i Herrljunga genom samverkan med aktörer i Herrljungabygden, samt tillsammans med Sjuhärads besöksnäringssätverk där vi fortsatt arbetar med att informera och stärka Sjuhärad som framtidens besöksmål.

I februari 2024 införs ett nytt biblioteksdatasystemen i Herrljunga och Knallebibliotekssamverkan startar. Samverkan innebär att alla som har bibliotekskort i de här kommunerna kommer att kunna låna och lämna fritt på de olika biblioteken. Focus kommer även vara att öka och synliggöra kulturutbudet i Herrljunga kommun om resurserna tillåter detta. Planerna på en ombyggnad av Bibliotekets entré fortgår.

Räddningstjänst

Kommunfullmäktige har beslutat att påbörja en process att ansluta räddningstjänsten till räddningstjänsten i Storgöteborg (RSG). En ansökan finns inlämnad.

Under 2024 kommer verksamheten att arbeta för att en anslutning till RSG skall bli möjlig. Under 2024 kommer kommunikation att behöva ske mellan räddningschef och medarbetare för att trygga dem i övergången till ett förbund. Under 2023 har det framkommit att det finns flertalet frågor och farhågor från anställda brandmän och dessa behöver redas ut i samverkan. Rekryteringar för att skapa en robust räddningstjänst i Herrljunga är också prioriterat under 2024.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Enheten fortsätter sitt arbete med omformering av roller och tjänster för att kunna tillhandahålla moderna metoder och nya tekniska lösningar för kommunens verksamheters mål.

- Digitaliseringsgrupperingen kommer under hösten starta upp ett digitaliseringsråd som ska arbeta med de behov som kommer in från våra verksamheter, verksamheterna kommer ha representanter med i rådet. Enheten kommer i framtiden arbeta med user stories dvs titta på användarnyttan och värdet av ett behov för att arbeta smartare och effektivare med instyrning/prioritering av ärenden till enheten.
- Erbjuder tekniskt stöd i projekt
- Definiera roller och ansvar i varje del av IT
- Fungera rådgivande under idéstadiet av behov
- Under 2024 samt nästkommande år kommer vi byta stora delar av vår infrastruktur den kommer delvis vara ett molnbaserat datacenter som minskar behovet av fysiska servrar, vilket resulterar i energibesparingar och minskade koldioxidutsläpp.
- IT stödjer innovationsprocesser som syftar till att utveckla mer hållbara produkter och tjänster genom att integrera hållbarhetskriterier i design och utveckling såsom exempelvis att återanvända integrationer.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Ekonomi

Ekonomiavdelningen kommer under de kommande åren att fortsätta arbetet med att vara en professionell och proaktiv avdelning som ger stöd och service till medborgare, politiker, chefer och medarbetare i kommunen inom ekonomi och upphandlingsfrågor. Ekonomiavdelningen kommer också att tillse att lagar, regler, policys och andra styrdokument efterföljs inom ekonomi- och upphandlingsområdet.

Ekonomiavdelningen arbetar vidare med aktiviteter inom området personalekonomi för att öka förståelsen mellan ekonomiska medel och personalresurser. Arbetet inom internhandel fortsätter genom ändamålsenliga modeller för internhandel i syfte att skapa mervärde och minska suboptimering i kommunerna. Ekonomiavdelningen ska genom relevanta analyser och underlag bidra till att verksamheterna på bästa sätt ska kunna bedriva kostnadseffektiv verksamhet. Avdelningen kommer också att arbeta mot effektivare processer i syfte att förenkla och förbättra, både för verksamheterna och för ekonomiavdelningen.

Kommunernas avtal kring ekonomisystemet Raindance går ut i slutet av 2026. Ekonomiavdelningen har beviljats investeringsmedel för upphandling och införande av nytt ekonomisystem. Projektplanering pågår och upphandling beräknas genomföras under 2024.

Personal

Personalavdelningen kommer under 2024 fokusera på att skapa förutsättningar för förenklade processer för förvaltningarna i fråga om systemstöd. En automatiserad process gällande behörigheter till alla system som en nyanställd behöver tillgång till. En rad förberedelser till upphandlingar av system kommer också att påbörjas, så som Lönesystem och pensionsadministratör.

Löneenhetens fokus har varit att fortsätta på den inslagna linjen med att kunskapsöverföra mellan löneadministratörerna för att göra arbetat mindre sårbart. Under 2024 fortsätter digitaliseringen med anställningsavtalet där en klientlösning ersätts med en webbaserad lösning. Fördelarna är många, bl.a. att vi framgent kan anmäla och hantera bisyssla helt digitalt samt att det blir enklare och mer överskådligt med företrädesrätter mm.

Ledarutvecklingsprogrammet som startades under våren 2022 med 15 deltagare från båda Kommunerna fick sitt utbildningsbevis i mitten av juni 2023. En ny omgång kommer att startas under 2024, där vi skruvar om i utbildningspaketet utifrån de önskemål som framkommit i utvärderingarna. I övrigt fortsätter utbildningarna i Arbetsmiljö, samverkan där Kommunen gjorde en extra insats under 2023.

Mål

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun

Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Upprätta ett kommunövergripande klimat och miljöprogram

Herrljunga arbetar för en hållbar framtid genom samordnat miljöarbete. Genom ett kommunövergripande klimat och miljöprogram utvecklas Herrljunga kommun till en hållbar kommun genom gemensamma mål, arbetssätt och strategier för att planera, genomföra, följa upp och prioritera miljöarbetet. Miljö- och klimatprogrammet ska innehålla strategier som ska koordinera arbetet med miljömål och driva på omställningen samt underlätta samverkan med andra aktörer på olika nivåer. En stor del av de åtgärder som ska komma att ingå i kommunens miljöstrategiska program hanteras just nu genom olika insatser. Framför allt görs detta i och med kraftsamlingen Kommunernas Klimatlöften inom ramen för Klimat 2030, Åtgärdsprogrammet för Miljömålen, samarbeten delregionalt och inom kommunalförbundet samt genom händelsestyrda ärenden.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Framtagande av miljöstrategiskt program			Påbörjas	Färdig och antas
Antagande av Koldioxidbudgeten och implementering i ärendeberedningen	Arbetas med	Arbetas med	Antagen	Implementering i ärendeberedningen
Genomförande av 2024 - 2026 års klimatlöften inom ramen för Klimat 2030	7/10	Arbete genomfört inom samtliga, hälften av löftena färdigställda	Färdig. Nya löften för 2024 - 2026 antas.	Fortsättning och uppstart av nya klimatlöften.

Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är grunden för den kommunala verksamheten. Att hushålla med våra resurser på ett klokt sätt är grunden för att skapa hållbar och långsiktig välfärd, och skapa utrymme för investeringar i våra verksamheter.

Ekonomiavdelningen arbetar strategiskt med att utveckla den ekonomiska kompetensen och analytiska förmågan hos kommunens chefer, samt genom stöd och stöttning i uppföljning och analys. Under året kommer fortsatt översyn och utvärdering av budgetprocessen ske.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
--	-------------	-------------	----------	----------

Soliditetskrav Herrljunga kommun	41,4%	45,4%	Min 35%	Min 35%
Resultatöverskott som motsvarar två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning över tid	4,7%	7,4%	2% (budgeterat 1,5%)	2% (budgeterat 0,9 %)
Kommunfullmäktiges fastställda mål om självfinansiering, kommun		61,8%	70% (budgeterat 31%)	70% (budgeterat 38,9%)

Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Stärka kommunens strategiska kompetensförsörjning med fokus på identifierade bristyrken.

Kompetensbristen ökar såväl inom den offentliga som den privata sektorn och det är av stor vikt att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv och hållbar arbetsgivare. Behovet av utbildade inom skola och hälso- och sjukvård är stort inom den offentliga sektorn och förväntas bli större de närmaste åren.

Arbetet pågår kontinuerligt att erbjuda heltid som norm med deltid som möjlighet, utveckla arbetsmiljö och interna karriärmöjligheter samt förbättrad introduktionsprocess.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Avgångna tillsvidareanställda 1	12%	14%	<12%	<12%
Sjukfrånvaro	7,9%	8,3%	<7%	<7%
Heltidsanställda månadsavlönade/heltidsarbetande månadsavlönade i %	84/60	86/64	Öka	Öka
Arbetad tid utförd av månadanställda/ visstid/timanställda i %	82/11/7	82/11/7	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda

2. Samverka med övriga förvaltningar för att tillsammans upprätthålla en effektiv och rättssäker förvaltningsorganisation

Administrations- och kommunikationsenheten är en liten enhet som servar både förvaltningar och nämnder och är ansvariga för ett flertal kommunövergripande processer. Ett fokusområde för enheten är att öka organisationens kunskap om bl.a. GDPR, kommunikation, offentlig förvaltning och informationssäkerhet.

Det är viktigt att fortsätta utveckla samverkan mellan IT/kansli och övriga organisationen för att ta för att kunna digitalisera och förbättra servicen för de medborgare och näringsidkare som har kontakt

¹ Alla mätetal hämtas från Kolada; Personal. Utfall 2023-06 hämtas från lönesystemet

med kommunen. Det är dock viss resurs- och kapacitetsbrist utifrån både de externa och interna krav och önskemål som ställs för att tillgodose en effektiv förvaltning i alla organisationer. Verksamheten fortsätter stötta utvecklingen och implementeringen av e-tjänster, automatisering och robotisering där digitala verktyg stödjer inkludering och jämställdhet.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna fungerar bra, andel (%)	40,3% (38,6%)	48% (40,5%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra, andel (%)	35,1% (26,7%)	36,9% (27,6%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra, andel (%)	35,3% (33,3%)	41,4% (35,5%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Kommunens information kring större förändringar fungerar bra, andel (%)	47,4% (50,7%)	57,3% (51,5%)	+ 2022	+ 2022

3. Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ställa miljö- och sociala krav i upphandlingsprocesser bidrar till en hållbar utveckling och kan vara ett verktyg för att uppnå social, miljömässig och ekonomiskbalans vid upphandling av varor, tjänster eller byggentreprenader. Den nya upphandlingspolicyn är antagen och kommer under planåren att följas upp och ev. behov av att ytterligare konkretisera kravnivåer identifieras och utvecklas.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Andelen egna upphandlingar där ovan nämnda krav ställs ²		Nytt mål därför inget mätetal ännu	80%	80%

² Information från upphandlingsenhet/gemensam ekonominämnd

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Fortsätta utveckla varumärket utifrån kommunens vision.

Ett starkt varumärke är inte en slump. Det är ett resultat av ett målinriktat, metodiskt och långsiktigt arbete av politiker och tjänstemän. För att förstärka kommunens varumärke pågår arbetet med att skapa en varumärksplattform. En varumärkesplattform är ett strategiskt styrmedel och innehåller bland annat organisationens kärnvärden, varumärkesstrategi och grafiska identitet. Syfte med varumärkesplattformen är att definiera kommunens identitet, utveckla kommunen på ett planerat och strategiskt sätt samt stärka vår attraktionskraft som en plats att bo, arbeta och verka på. 2021 deltog Herrljunga kommun i SCB:s medborgarundersökning för första gången. I december 2022 publiceras resultatet av 2022 års undersökningen vilket ger underlag för fortsatta varumärkesarbete inom flera områden.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel % (riket)	58,6% (60,4%)	58,2% (62,6%)	+ 2022	+ 2022
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade, andel % (riket) ³	23,3% (25,3%)	26,35 (28,2%)	+2022	+2022
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs vara transparenta, andel % (riket)	24,2% (24,8%)	39,8% (26,4%)	+2022	+2022

Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förebygga och förhindra social oro samt öka trygghet.

2021 påbörjades ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck. Målet är att skapa ett "Hela Herrljunga tillsammans mot våld" där tjänstepersoner, politiken, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle kan arbeta tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen och detta arbete fortsätter under 2023/2024.

Utifrån den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete har en ny struktur skapats där alla arbetsgrupper inom Herrljunga kommun som arbetar brottsförebyggande och trygghets-skapande (tex. EST och SSPF) samlas under en och samma styrgrupp. Genom arbetsgrupperna fortsätter det förebyggande arbetet genom samverkan med polis, näringsliv, föreningsliv och civil-samhälle med målet att synliggöra och åtgärda otrygga platser och andra otrygghets-skapande fak-torer i kommunen.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Trygg ut-omhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%) ⁴	78,9% (72,9%)	85,9% (75,1%)	Öka	Öka
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 inv. (rikt) ⁵	9,3 20,7)	9,2 (20,8)	Minska	Minska
Anmälda våldsbrott/100 000 inv. (rikt) ⁶	926 (962)	(788 (964)	Minska	Minska

2. Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.

Arbetet med förebyggande och främjande folkhälsoarbete utgår från Folkhälsopolitiska rådets verk-samhetsplan. För att främja barn och ungas delaktighet och inflytande fortsätter arbetet med utbild-ningar och övriga insatser tillsammans med skola, familjecentral och Närhälsan. Arbetet fortsätter att tillsammans med föreningslivet och SISU för att främja fysisk aktivitet bland barn och unga, bland annat genom den nystartade Fritidsbanken. Arbetet pågår med att förebygga ANDT (alkohol, narko-tika, droger och tobak) där Herrljunga har en mer negativ utveckling än bland ungdomar i länet i öv-rigt. Kartläggning av aktiviteter som finns för kommunen äldre samt målgruppsbehov sker med syfte att förebygga psykiska besvär, ensamhet och isolering.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antal Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12 ⁷	13,9% 4,6%)	Inget utfall	Max 7,5%	12 %
Deltagartillfällen i idrottsförening 13–20 år ⁸	11	Inget utfall	Min 29	13
Boende med hemtjänst – besvärar ofta av ensamhet ⁹	Ingen mätning	22 %	Max 14%	20 %

4 SCB Medborgarundersökning

5 Kolada Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv

6 Kolada Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv

7 Kolada Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8-12, andel (%)

8 Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år

9 Kolada Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besvärar av ensamhet kommun, andel (%)

Fokusområde 3: En utvecklande kommun

Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Utveckla digitala verktyg för att underlätta insyn och deltagande i processer som rör medborgaren.

Digitalisering är ett verktyg för att öka både samhällsengagemang och medborgardeltagande samt underlättar kommunikation och medborgardialog. Genom införande av Kommun-Kim, en digital kundtjänstmedarbetare skapas en förbättrad och förenklad synpunktshantering som underlättar för medborgare och näringsliv att kontakta kommunen och ger data för fortsatt verksamhetsutveckling.

Fortsatt arbete pågår också tillsammans med IT för att införa automatisering och integrerade e-tjänster för att underlätta för kommunens medborgare att kontakta kommunen och utföra självservice på individens villkor.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Medborgarundersökningen - Möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva, andel (%)	91,0% (85,9%)	90% 86,6%)	Bibehålla	Bibehålla

Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Förstärka näringslivsutvecklingen och arbeta för att fler kommuninvånare ska få möjlighet till egen försörjning.

För att främja näringslivsutvecklingen samverkar kommunen med FOKUS Herrljunga AB, ett näringslivsbolag som ägs av Föreningen Företagarna Herrljunga. FOKUS Herrljunga AB arbetar efter en egen verksamhetsplan som är framtagen och godkänd av bolagets styrelse och som viss del knyter an till kommunens övergripande mål.

Den kommunala organisationen arbetar för att förbättra dialog och tjänster till kommunens företagare, strategiskt köpa mark där det är möjligt att göra så samt planlägga nya verksamhetsområden.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Antalet nystartade företag/1 000 invånare ¹⁰ (riket/VGR)	13,2 (12,4/11,8)	9,2 (11,5/11,2)	Minst medel VGR	Minst medel VGR
Antalet nystartade företag ¹¹	72	68	>50	>50
Andel företagare Herrljunga. Hur stor del av befolkningen i åldern 20–64 driver eget företag ¹² . (riket)	8% (6,1%)	Ej publicerat	Öka	Öka

¹⁰ <https://www.ekonomifakta.se>

¹¹ antal nystartade företag i siffror, 2018 47, 2019 47. Kolada

¹² <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

Arbetslöshet i procent ¹³ (riket)	4,2% (6,7%)	3,9% (6,7%)	>1,5% lägre än riket	>1,5% lägre än riket
Branschbredd ¹⁴	26,6	Ej publicerat	Öka	
Ranking näringsliv (Svenskt näringsliv) 1. Totalranking 2. Kommunpolitikernas attityder till företagande. Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet.	11/22/22	7/21/19	8/25/16	+ 10 plats

2. Genom strategisk planering och inköp av industrimark skapa goda förutsättningar för nyetablering av företag.

Tillgång till verksamhetsmark är mycket viktig för att möjliggöra nyetablering samt expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. I Plankommittén diskuteras strategiska markförvärv, men resurser saknas för ett mer proaktivt arbete. Arbetet bör fortsätta utvecklas med kommunens näringslivschef för att bättre kunna identifiera marknadssegment och geografiska områden i kommunen som är potentiellt aktuella för etablering så att detta kan tas om hand i översiktsplanen samt i det fortsatta utvecklandet av kommunens varumärkesplattform. Marknadsföring med inriktning mot företagare och framtida etablerare sker bland annat på Business Region Borås hemsida.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Inget måttal identifierat i budget 2024				

Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling internt och externt.

För att den offentliga sektorn ska klara att leverera förväntad samhällsservice och göra våra tjänster mer effektiva, mer tillgängliga och enklare för medborgare, näringsliv och medarbetare krävs en utveckling mot ökad digitalisering. Herrljunga kommun fokuserar på regeringens fem delmål för ett hållbart digitaliserat Sverige; digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur. Vår målsättning är att utveckla digitala arbetssätt och metoder för att öka transparens, tillgänglighet och effektivitet.

För att genomföra detta behövs det en robust och väl förankrad digitalstrategi med fokus på digitalt först tillsammans med nyttokalkylering som underlag för prioritering av initiativ och uppföljning.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi		Ej klar	Klar, men ej antagen	Verksamheternas digitaliseringsstrategi påbörjas
Utveckling av nyttokalkyl och för välfärdsteknik och digitalisering	Arbetet påbörjades	Ej klar	80% Klar, metodstöd saknas	Verksamheterna använder nyttokalkylering för att

¹³ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

¹⁴ Kolada

				värdera värdet av behov
--	--	--	--	-------------------------

2. Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad.

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som beskriver kommunens syn på hur den fysiska miljön ska utvecklas över tid. Översiktsplanen är vägledande för hur mark- och vattenområden ska utvecklas och ange grunddragen för användning av mark och bebyggelse i hela kommunen samt ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Från och med valet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen med krav på kommunfullmäktige att ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Syftet är att detta ska vara mer framåtsyftande och bidra till en aktiv och kontinuerlig översiktsplanering. Det ger också ökade möjlighet att fånga in eventuella förändrade förutsättningar och ändra strategin från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Senast 11 september 2024 måste en planeringsstrategi vara antagen av Kommunfullmäktige, annars förklaras Översiktsplanen inaktuell och kommunen behöver i så fall ta fram en ny Översiktsplan. Under 2023 pågår arbetet med att hålla översiktsplanen aktuell: dels har arbetet med kommunens planeringsstrategi inletts, dels pågår arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna utgör ett viktigt underlag i översiktsplanen och visar bland annat på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunen. Att ta fram planeringsstrategin parallellt med riktlinjer för bostadsförsörjning ger en god överblick över förutsättningarna för den fysiska planeringen i kommunen framöver.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Mål 2024
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?	93% (92%)	92,2% (92,4%)	Öka 2022	+ 2022
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?	79% (81%)	84,6% (80,7%)	Öka 2022	+ 2022
Förändring i antal invånare över senaste femårsperioden ¹⁵	+0,2%	+0,3%	1,2%	1,2%
Nya bostäder som kan byggas med stöd av gällande detaljplan antal/1000 inv. ¹⁶ mäts vartannat år	26,3	Mäts 2023	+25	+25

¹⁵ Kolada, samhällsbyggnad

¹⁶ Kolada, samhällsbyggnad

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i juni 2023. Ramförändringen som visas i tabellen nedan utgår från ursprungsbudget 2023. Under innevarande år fördelas sedan ytterligare ramar för tillkommande kapitalkostnader samt lönerrevision.

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönerevidering 2023		ej klart till KF:s junibeslut
Förändring kapitalkostnader	555	främst till IT
Politiska prioriteringar	-357	Serviceämnd IT
Politiska prioriteringar	-91	Serviceämnd Ekonomi/Personal
Politiska prioriteringar	-149	Idrottsbibliotek
Prisuppräknig, externt	448	3,4%
Prisuppräknig, internt	675	
Driftkostnad pga investering	2 430	Planavgifter
Nationella beslut	99	Kommuner mot brott
Ramväxlingar	0	November beslut KF
Totalt	3 611	

Driftbudget

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2025–2026. Dessa finns därför inte med här.

Fördelning per ansvarsområde

Driftbudget, tkr	Bokslut 2022	Ur-sprunglig budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Kommunstyrelsen	4 945	3 144	4 038	5 593
Kommunledning	10 580	10 898	11 474	11 491
Adm.- och kommunikationsenheten	5 935	4 901	4 992	4 927
IT/Växel/Telefoni	10 228	11 628	12 079	11 346
Reception	438	504	515	504
Ekonomi/Personal	11 342	11 852	11 778	12 124
Kultur och Fritidsenhet	*	15 628	15 910	16 179
Räddningstjänst	**	**	6 524	Ramväxlas i novemberbeslutet
Summa	43 468	58 555	67 311	62 165
Kommunbidrag	42 565	58 555	67 292	62 165
Resultat	-903	0	-20	0
Intäkter	-20 870		-30 057	
Kostnader	64 339		97 368	
Nettokostnad	43 468		67 311	

1 ** Räddningstjänsten redovisas under Samhällsbyggnadsnämnden t o m 30/6 2023

2 * Kultur- och fritidsverksamheter redovisas uppdelat under Bildningsnämnden och Tekniska nämnden t o m bokslut 2022

Kommentarer till fördelning av kommunbidrag

Kommunstyrelsens budgetram för 2024 är 62 165 tkr vilket är en ökad budgetram med 3 611 tkr jämfört med föregående år. Budgetens förändring mot föregående år kan härledas till följande områden:

- Indexuppräknig enligt tidigare fastställda beslut om 3,4 % på externa kostnadsökningar och 10,3 % på interna kostnadsökningar om totalt 1 122 tkr.
- Justering kapitalkostnader om 555 tkr.
- Politiska prioriteringar innebär en ramminskning på -597 tkr, som främst beror på justering av befolkningsandelar mellan Vårgårda och Herrljunga för gemensamma verksamheter samt en minskning av anslag till idrottsbiblioteket.
- Uppräknig av kommunstyrelsens budgetram innehåller ökade kostnader på 2 350 tkr för planavgifter på grund av kommande års exploateringsutgifter.
- Löneökningar enligt 2023 års löneredering kommer att tillföras kommunbidraget.

KS utvecklingsmedel ligger under kommunens gemensamma kostnader/intäkter och förs över till KS efter fattade beslut. I 2023 års budget ligger överförda medel med. KS utvecklingsmedel för budgetår 2024 uppgår till 2 000 tkr, vilket innebär en oförändrad nivå jämfört med 2023.

Löneökning för 2024 läggs i en lönepott och fördelas ut efter lönerederingen i april och ligger inte med i kommunbidraget. Kapitalkostnadsförändringar för 2024 hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret.

Investeringar

Investeringsbudget antagen av KF juni 2023

Investering, tkr	Bokslut 2022	Budget 2023 inkl ombudget	Prognos 202308	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunledning/adm.- och komm						
Markköp	9 404	1 500	1 500	2 000	2 000	2 000
Reservkraft		3 800	3 800			
Kommunövergripande förstudie-medel		500	500	500	500	1 000
Förstudie kommunhuset		129	129			
Förstudie Gäsenegården		350	350			
Civilt beredskap						1 500
Inventarier kommunhus		150	150	150	200	200
Ombyggnad kommunhus						15 000
Nytt ärendesystem och e-arkiv		600	600			
Kultur och fritid						
Inventarier Kulturverksamhet		200	200	100	100	100
Tillbyggnad Bibliotekets entré		1 000	1 000		2 000	
Ombyggnad bibliotekets kontor						1 000
Idrottsmaterial/redskap		125	125	225	250	325
Översyn komplettering av utegym Herrljunga och Annelund					350	
Utveckling/Kvalitetsäkring av Vandringsleder					300	350
Reinvestering löparspår tätort		300	300	300	300	
Renovering belysning elljusspår		400	400	400	400	
Utbyte bryggor badplats		400	400		100	
Byggnation multisportshall						500
Upprustning utemiljöer					200	300
IT						
Nätverk	1 553					
Reinvestering IT	980	2 350	2 350	2 500	2 500	2 500
Reinv trådlöst nätverk Hj		500	500			
Ombyggnation Wifi Bildning		400	400			

Räddningstjänst						
Räddningsmateriel/Inv. RTJ		250	250			
Insatsledarbil Räddning		800	0			
Totala investeringar	11 938	13 754	12 954	6 175	9 200	24 775

Markköp

Medel för att möjliggöra köp av strategisk mark.

Kommunövergripande förstudiemedel

En investeringspott där det är möjligt för nämnderna att äska medel för förstudier kopplade till framtida investeringar för att säkerställa förbättrade beslutsunderlag och prognoser.

Inventarier kommunhus

Medel för att täcka framtida behov av inköp av kontorsinventarier/utrustning. Upprustning kommunhus.

Inventarier Kulturverksamhet

Medel för att täcka framtida behov av inköp av inventarier/utrustning.

Tillbyggnad Bibliotekets entré

Om- och nybyggnation av entré till bibliotek/kulturhuset för att öka tillgänglighet, attraktionskraft och synlighet för bibliotek och kulturhus.

Idrottsmaterial/redskap

Underhåll och inköp av materiel i Idrottshallar och simhall.

Reinvestering löparspår tätort

Upprustning av löparspår

Renovering belysning elljusspår

Byte av belysning Elljusspår är akut. Delar av nuvarande belysning är trasig och föråldrad, byts ut

Bryggor badplats

Bryggor byts ut vid Säms badplats

Reinvestering IT

Ersätta uttjänta servers och lagringsenheter i vår driftsmiljö samt mindre utökning av utrustning

Fastställande av preliminär skattesats 2024

Sammanfattning

Av kommunallagen, 11 kap. 8 §, framgår att kommunstyrelsen före oktober månads utgång ska föreslå skattesats för det följande året. Enligt beslutad tidsplan ska budgetförslaget behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-11-13. Kommunfullmäktige beslutar om budgeten och fastställer skattesatsen för 2024 vid sammanträdet 2023-11-27.

Förslaget innebär oförändrad skattesats jämfört med 2023

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-01

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att fastställa 2024 års skattesats till 21,94

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: kommunens revisorer
För kännedom till:

Förslag till klimatlöften 2024-2026 inom ramen för Klimat 2030

Sammanfattning

Herrljunga kommun skrev år 2009 under satsningen ”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om”: ett samarbete drivet av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland för att öka takten i omställningen till ett mer klimatsmart samhälle. För att stötta kommunerna i omställningen uppmanades deltagande kommuner att ange vilka klimatlöften som de ämnade arbeta med under vardera år 2021 samt 2022. Inga nya löften för 2023 upprättades, men arbetet fortsatte under året med 2022 års löften. Kommunernas klimatlöften har av politiker och tjänstemän upplevts som en mycket positiv och pådrivande faktor för att både samla och driva Herrljunga kommuns klimatarbete framåt. Nu har satsningen omarbetats med nya löften som både blir fler, 30 stycken, samt fleråriga och kommer att pågå mellan åren 2024-2026. Klimat 2030 vill nu att kommunstyrelsen beslutar om vilka av de föreslagna löfterna Herrljunga kommun ska anta för att arbeta med under perioden 2024-2026.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att Herrljunga kommun antar 21 av de 30 löften som föreslås. Förslaget baseras på en dialog med berörda tjänstepersoner inom olika förvaltningar om vad som är rimligt att anta inom ramen för befintlig och planerad verksamhet. De löften som inte finns i förslag till antagande bedöms inte rimliga att i sin helhet genomföra under perioden, eller bedöms inte vara prioriterade för Herrljunga kommun i dagsläget.

Förvaltningen bedömer att följande löften är relevant att arbeta med för att uppnå angivna kriterier under 2024-2026:

- löfte nummer 1 (Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet);
- löfte nummer 2 (Vi har en koldioxidbudget);
- löfte nummer 4 (Vi finansierar investeringar genom grön obligation);
- löfte nummer 5 (Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet);
- löfte nummer 7 (Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn);
- löfte nummer 8 (Vi arbetar aktivt med vår energiplan);
- löfte nummer 9 (Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling);
- löfte nummer 10 (Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn);
- löfte nummer 11 (Vi gör klimatsmarta inköp);
- löfte nummer 12 (Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle);
- löfte nummer 16 (Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas);
- löfte nummer 17 (Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal);

- löfte nummer 18 (Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader);
- löfte nummer 20 (Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda);
- löfte nummer 21 (Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål);
- löfte nummer 22 (Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål);
- löfte nummer 23 (Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden);
- löfte nummer 24 (Vi möjliggör cirkulära arbetskläder);
- löfte nummer 25 (Vi använder cirkulära möbler);
- löfte nummer 28 (Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd)
- löfte nummer 29 (Vi bygger i trä).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2023-10-07

Epost från Klimat 2030, daterad 2023-03-02

Inbjudan till kommunstyrelsen, daterad 2023-03-02

30 löften och beskrivning Kommunernas klimatlöften 2024-2026, daterad 2023-03-02

Svarsformulär inför 2024-2026, ifyllt för Herrljunga kommun, daterad 2023-10-02

Förslag till beslut

- Förslag till klimatlöften 2024-2026 för Herrljunga kommun, vilka anges i *Svarsformulär inför 2024-2026, ifyllt för Herrljunga kommun, daterad 2023-10-02* godkänns.
- Förvaltningen uppdras att meddela kommunens klimatlöften till Västra Götalandsregionen så fort beslutet är taget.
- Kommunens nämnder och förvaltningar uppmanas att under åren 2024-2026 arbeta för att genomföra det som anges i antagna klimatlöften.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Expedieras till: Klimat 2030, Västra Götalandsregionen, klimat2030@vgregion.se
För kännedom: Maria Eléhn, Projektledare Klimat 2030, Energikontor Väst, maria.elehn@innovatum.se
till:

Bakgrund

”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om” är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län, där relevanta aktörer i regionen bjuds in att bidra till en omställning av samhället mot en mer klimatsmart region. Herrljunga kommun skrev år 2009 under satsningen och kompletterade år 2019 med Herrljunga kommuns lokala miljömål som åtaganden inom satsningen. För att få till en tydligare framdrift i omställningen föreslog Klimat 2030 inför året 2021 ett antal klimatlöften som skulle hjälpa de deltagande kommunerna, som har en viktig strategisk roll för att klimatmålen ska nås, att komma framåt i sitt klimatarbete. Varje kommun tog ställning till vilka löften som var aktuella att jobba med och antog dess i avsikt att jobba med dem under det kommande året. Projektet visade sig vara framgångsrikt och fortsatte med nya löften inför 2022. Under 2021 och 2022 så beräknas det att kommunerna tillsammans har bidragit med en utsläppsminskning motsvarande drygt 75 000 ton koldioxidekvivalenter genom genomförda åtgärder inom satsningen för kommunernas klimatlöften. Fördjupad information om Klimat 2030 och kommunernas klimatlöften finns på projektets hemsida: <http://www.klimat2030.se>.

I Herrljunga kommun har kommunernas klimatlöften haft en positiv effekt på klimatarbetet. Vi har genom Klimat 2030 fått mycket hjälp, stöttning, samverkan mellan kommuner, goda exempel samt expertrådgivning för att föra vårt egna arbete framåt mot en klimatsmartare framtid. Det har även samlat arbetet som redan pågår i flera olika förvaltningar inom kommunen under samma tak.

Inför 2021 och 2022 föreslogs tjugo klimatlöften för respektive år. Mellan åren så omformades löfterna något där några kvarstod, några omvandlades och några byttes ut helt. 2021 antog Herrljunga kommun sex löften som vi sa att vi skulle jobba med. Vi angav även att vi redan uppfyllde ytterligare tre löften. Vid slutet på året uppfyllde vi fem löften och hade kommit igång med arbetet med resterande fyra löften av de totalt antagna nio löfterna. 2022 antog Herrljunga kommun nio löften som vi sa att vi skulle jobba med. Vi angav även att vi redan uppfyllde ytterligare ett löfte sedan innan. Vid slutet på året uppfyllde vi fem löften och hade kommit igång med arbetet med resterande fem löften av de totalt antagna tio löfterna. Arbetet har fortsatt under 2023 på flera av kommunens förvaltningar, men resultatet på hur långt vi kommit har inte sammanställts ännu.

Under 2023 har processledningen för Klimat 2030 omformat kommunernas klimatlöften en del. Nu presenteras 30 löften som är möjliga för kommunerna att anta. Löfterna kommer dessutom att vara fleråriga och med en genomförandetid mellan åren 2024-2026. Detta gör att kommunerna kan jobba mer strategiskt och med lite större frågor som tar längre tid att genomföra, eller som kan behöva olika stadier för fullföljande. Stöttning från Klimat 2030 kommer att erbjudas som tidigare under hela perioden och en årlig lägesuppföljning om hur det går med arbetet inom kommunen kommer att genomföras. Vi kan inte längre ange vilka löften vi redan uppfyller, men möjligheten att anta dem kvarstår.

Processledningen för Klimat 2030 ber nu kommunstyrelsen att ta ställning till vilka löften som Herrljunga kommun ska anta för att jobba med under perioden 2024-2026. Kommunstyrelsens förvaltning har därför, genom miljöstrategen i samråd med

tjänstepersoner från flera andra av kommunens förvaltningar, tagit fram ett förslag på vilka löften som är passande för oss att anta. Av de totalt 30 klimatlöftena föreslår förvaltningen att följande 21 löften antas av kommunen:

1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet.
2. Vi har en koldioxidbudget.
4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation.
5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet.
7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn.
8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan.
9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling.
10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn.
11. Vi gör klimatsmarta inköp.
12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle.
16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas.
17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal.
18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader.
20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda.
21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål.
22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål.
23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden.
24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder.
25. Vi använder cirkulära möbler.
28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd.
29. Vi bygger i trä.

Förvaltningen föreslår att kommunen *inte* antar följande 9 löften:

3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.
6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimatomställning.
13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet.
14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering.
15. Vi klimatväxlar tjänsteresor.
19. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer och når angiven poängnivå.
26. Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning.
27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.
30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial.

Förslaget motiveras under *Motivering av förslag till beslut* i slutet av denna tjänsteskrivelse.

Bedömning av måluppfyllelse

Förslaget bidrar till alla kommunens tre fokusområden då en minskad klimatpåverkan är av stor vikt för att alla mål ska kunna genomföras:

1. En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.

2. En välkomnande och attraktiv kommun
Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!
3. En utvecklande kommun
Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

Ekonomisk bedömning

Att anta dessa löften innebär i sig ingen direkt ekonomisk påverkan på kommunens budget. Däremot kan de åtgärder som löftena medför innebära ekonomiska konsekvenser vilka bör utredas och hanteras i beredningen av respektive åtgärd. Att inte fullt ut lyckas med att genomföra ett löfte innebär inga ekonomiska, eller andra, sanktioner.

Juridisk bedömning

För genomförandet av åtgärder kan flera lagar komma i fråga men exakt vilka behöver utredas i det enskilda fallet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Klimatförändringarna är ett faktum och konsekvenserna av den pågående och accelererande uppvärmningen blir allt tydligare på allt fler platser runt om i världen. Därför är det av yttersta vikt att kraftfulla åtgärder vidtas inom alla samhällssektorer för att minska de skadliga och kostsamma konsekvenserna av den pågående och kommande uppvärmningen. Kommunerna har en viktig roll i klimatarbetet och ett stort ansvar för att tillgängliggöra resurser för att bekosta de åtgärder som krävs för att minska utsläppen av växthusgaser. Att aktivt delta i det regionsgemensamma arbetet med Klimat 2030 är ett sätt att arbeta för att uppnå detta. Att redan nu arbeta med förebyggande åtgärder minskar dels vår fortsatta förändring av vårt framtida klimat, som just nu går åt fel håll, samt vårt behov av att senare anpassa oss till de klimatförändringar som kommer att uppstå. De löften som förvaltningen föreslår kan, rätt genomförda, bidra till att minska de skadliga effekterna på klimatet som orsakas av den kommunala verksamheten i Herrljunga kommun.

Motivering av förslag till beslut

Utförlig beskrivning (utifrån Klimat 2030's formulering) av löftena ges nedan. Följt av detta för vardera löfte återfinns motivering till varför förvaltningen föreslår att klimatlöftens antingen bör eller inte bör antas.

Förvaltningen föreslår att följande klimatlöften antas för tidsperioden 2024-2026:

1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet. *Det innebär kommunens politiska ledning har en årlig genomgång av klimatarbetet i kommunen inklusive klimatlöftena samt följer upp utsläppen i förhållande till kommunala, regionala och nationella mål. Exempelvis med utgångspunkt i den regionala analysen som erbjuds från Klimat 2030*

Förvaltningen anser att det kan vara av stor vikt och intresse för politik att ta del av

nulägeanalys för klimatläget. Genom att kommunen erbjuds en sammanställning från Klimat 2030 bedömd arbetsinsatsen vara möjligt i förhållande till nyttan.

2. Vi har en koldioxidbudget. *Det innebär att kommunen har en politiskt antagen koldioxidbudget som årligen följs upp för att visa hur mycket av utsläppsutrymmet som finns kvar.*

Herrljunga kommun har sedan 2021 en politiskt antagen koldioxidbudget för Herrljunga kommuns geografiska yta. Det finns en önskan från politiken att fortsätta följa upp denna även framöver.

4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation. *Det innebär att kommunen gör minst en investering genom grön obligation eller via gröna lån per år och att minst 50% av all nybyggnation och större ombyggnation av bostäder och lokaler har grön finansiering.*

Kommunen tillämpar redan detta när lån behöver tas ut, framför allt vid investeringar så som byggprojekt. Detta bedöms fortsätta framöver och förvaltningen anser därmed att löftet kan antas.

5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet. *Det innebär att kommunen årligen gör insatser tillsammans med näringslivet. Exempelvis genom att initiera samtal mellan företag kring industriell symbios, driver gemensamma projekt eller på andra sätt samverkar med näringslivet för minskade utsläpp.*

Företagen får från och med 2024 sina egna klimatlöften riktade till sig, fristående från kommunernas klimatlöften. Därmed finns goda potential för samverkan mellan kommun och näringsliv för att minska utsläppen.

7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn. *Det innebär att kommunerna fokuserar på energi och klimat i miljötillsynen genom minst två satsningar under perioden. Med detta menas att kommunen väljer ut lämpliga tillsynsobjekt för att genomföra miljötillsyn med fokus på energi och klimat. Löftet kan handla om att i tillsynen efterfråga energikartläggning och/eller en handlingsplan samt genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och energikonverteringar, till exempel fasa ut oljepannor. Det kan även innebära att informera om olika investeringsstöd eller att samverka med kommunens energi- och klimatrådgivare.*

Miljöenheten kan utifrån passande tema genomföra riktad tillsyn under perioden mot utvalda verksamhetsutövare för att på så sätt bidra till en utsläppsminskning. Kommunens energi- och klimatrådgivare har även ett redan väl etablerat samarbete med företagen i Herrljunga för att genomföra efterfrågade åtgärder vilket förväntas fortgå under perioden.

8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan. *Det innebär att kommunen har en uppdaterad energiplan som är kopplad till översiktsplaneringen och som omfattar lokal produktion, tillförsel, distribution och användning av energi. Exempelvis genom att använda "Vägledning för energiplanering" framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland. Samt tillsammans med andra relevanta aktörer årligen genomför åtgärder som minskar klimatpåverkan i energiförsörjningen. Översiktsplanen kan kompletteras med tematiska tillägg som Vindbruksplan och Solstrategi.*

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) så ska varje kommun ha en aktuell

energiplan. Herrljunga kommuns energiplan är från 2013 och behöver uppdateras. Energiplanen är även ett viktigt underlag för eventuell uppdatering av Översiktsplanen. Miljöstrategerna i Sjuhäradskommunerna har redan startat upp en arbetsgrupp för att gemensamt se över vardera kommuns energiplan. Eventuellt kan det även tas fram gemensam och kommunspecifik statistik. Genom att arbeta parallellt tillsammans så får vi samsyn, gemensamt vokabulär och en jämförbarhet mellan kommunerna.

9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling. *Det innebär att kommunen identifierar vilka upphandlingar under perioden som har störst klimatpåverkan och arbetar strategiskt och systematiskt för att minska klimatpåverkan årligen. Arbetet och utfallet följs upp och dokumenteras.*

Ett arbete har redan upprättats utifrån tidigare års klimatlöften där kontinuerlig avstämning sker mellan miljöstrateg och upphandlingsenheten för att identifiera upphandlingar som är lämpliga för att ställa utökade miljö-, klimat- och hållbarhetskrav.

10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn. *Det innebär att kommunens har kompetens och resurser att ställa och följa upp klimatkrav i kommunens upphandlingar. Vid val av leverantör ska både klimatpåverkan och ekonomi vägas in i beslutet. Insatser för att säkra kompetensen görs årligen exempelvis genom utbildning, samverkan internt eller med andra kommuner.*

För att kunna upphandla med klimathänsyn behövs tillräcklig kompetens vilket behöver tillgodoses. Detta kan ske genom extern aktör eller med intern kompetensutveckling. Det finns även ett behov av att upprätta adekvata dokument som klargör hur prioriteringen mellan klimatpåverkan och ekonomi ska se ut. Därför behöver vi jobba med detta löfte under perioden.

11. Vi gör klimatsmarta inköp. *Det innebär att kommunen tar ett helhetsgrepp kring inköpen och under perioden fastställer en inköpsorganisation som arbetar för att minska klimatpåverkan. Exempelvis genom att inköpare och beställare får ökad kunskap och utbildning, inköpssystem som underlättar klimatsmarta val eller löpande dialog med upphandlare och miljö/klimatkompetens i eller utanför organisationen.*

Inköparen har ofta dålig kunskap och/eller små ekonomiska marginaler att röra sig med. Därför behöver fokus läggas på frågan. Exempelvis skulle det kunna bli aktuellt med utbildning eller ett inköpssystem som kan hjälpa användaren att välja rätt.

12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle. *Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle. Det innebär att kommunens översiktsplan samt alla program- och detaljplaner under perioden ska bidra till att andelen hållbara resor i kommunen ökar mätt som andel gång, cykel och kollektivtrafik av totalt antal utförda resor. Detta görs genom att beräkna planernas klimatpåverkan och jämföra alternativ, exempelvis med Hållbarhetsverktyget eller liknande.*

Detta sker redan idag utifrån de förutsättningar som Herrljunga har, men utan att föreslagna verktyg används. Samhällsbyggnad har dock identifierat att det troligtvis kommer att bli aktuellt med liknade beräkningsverktyg under tidsperioden och att vi därmed kan anta

löftet.

16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas. *Det innebär att alla nya avtal vid köp och hyra av personbilar till kommunal verksamhet ska vara bilar som körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Endast undantagsvis väljs andra personbilar som då ska uppfylla Upphandlingsmyndighetens baskrav, efter intern dispens.*

Vi har under tidigare antagna löften identifierat flertalet frågeställningar som behöver fortsatt arbete vad gäller fordonsfrågan. En sak som uppmärksammats är att vi inför framtidens utveckling och elektrifiering behöver jobba på hur vi ska nå en fossilfri fordonsflottan och var hur ansvarsfördelningen ska se ut. Genom att anta löftet sänder vi en tydlig signal att det är prioriterat att jobba vidare med frågorna brett i organisationen.

17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal. *Det innebär att kommunen ställer miljö- och klimatkrav i alla avtal där transporter upphandlas, exempelvis postleveranser och avfallstransporter. Kommunen ställer också miljökrav i mer än 50 procent av upphandlingar av varor och tjänster som kräver omfattande transportarbete, exempelvis matleveranser, städ- och kontorsmaterial och parkeringsövervakning.*

Även för transportdelen i avtal så finns ett redan upprättat system med kontinuerlig avstämning mellan miljöstrategen och upphandlingsenheten för prioritering av aktuella upphandlingar/avtal. Flertalet av förvaltningarna tänker redan på att ställa dessa krav vid transportupphandlingar, men kraven skulle kunna förbättras och skärpas över tid genom vägledande insatser.

18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader. *Det innebär att alla nya arbetsmaskiner och arbetsredskap som köps in till kommunens organisation (inklusive kommunala bolag) kan drivas av förnybara drivmedel eller är elektrifierade. Det innebär också att miljö- och klimatkrav ställs på nya entreprenadavtal där arbetsmaskiner och transporter ingår.*

Många av våra arbetsmaskiner finns på entreprenad och dess fossilfrihet regleras därmed genom upphandling där vi kan ställa krav. Arbetsmarknadsenheten innehar ett visst antal arbetsmaskiner och ställer sig positiva till att, när det är dags för detta, byta ut dessa till elektrifierade versioner. De har redan i dagsläget köpt in ett arbetsfordon som är eldrivet.

20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda. *Det innebär att kommunens egen organisation (minst 20% av kommunens förvaltningar och/eller bolag) är med i Cykelvänlig arbetsplats (cykelvanligast.se) och når minst 3 stjärnor under perioden. Alternativt att kommunen som arbetsgivare erbjuder årskort för kollektivtrafik med löneavdrag till anställda på kommunens förvaltningar och bolag.*

Herrljunga kommun har mycket goda pendlingsmöjligheter med tåg. Kommunen erbjuder redan idag årskort för kollektivtrafik med löneavdrag för sina anställda och vi kan därmed anta löftet. Herrljunga kommun kan dock inte i dagsläget gå med i Cykelvänlig arbetsplats.

21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål. *Det innebär att kommunen mäter matsvinnet med ett uppsatt mål på max 35 g/portion i genomsnitt för skola och förskola, och ett mål*

på max 100 g/portion för äldre-omsorgen. I siffrorna ingår samtliga mätfraktioner: kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. I äldreomsorgen mäts lunch eller middag.

Det uppsatta målet är det samma som måltidsenheten redan jobbar mot, men då med slutåret 2030. För äldreomsorgen har kommunen redan kommit mycket längre än efterfrågad nivå. Idag ligger genomsnittliga matsvinnet på 69 g/portion. För skola och förskola finns en bit kvar för att nå i mål. Idag är den genomsnittliga siffran på matsvinn 51 g/portion, men vi är på god väg och frågan arbetas med aktivt och kontinuerligt.

22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål. *Det innebär att kommunen i sitt arbete med menyplanering och råvaruval beräknar måltidens klimatpåverkan och når målet att klimatpåverkan ska vara maximalt 0,8 kg CO₂e/måltid i snitt under minst en månad. Alternativt når målet att nyckeltalet för samtliga inköpta livsmedel ska minska till 1,6 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel.*

Idag kan man inom kommunen inte beräkna mängden koldioxidekvivalenter per måltid eftersom man saknar rätt verktyg. Planer finns dock på att införskaffa detta verktyg och då kan beräkning genomföras. Vad gäller CO₂e/inköpta livsmedel så ligger kommunen idag på 1,79. Måltidsenheten beräknar nyckeltal och är på god väg att nå målet. Frågan är aktuell för måltidsenheten och jobbas redan med för att kunna nå målet, tillsammans med övriga prioriteringar vad gäller menyplanering (så som svenskt, lokalt, ekologiskt osv.) där huvudsyftet med den offentliga måltiden ändå är att få mat i magen hos mottagarna.

23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden. *Det innebär att kommunen förlänger livslängden på mobiltelefoner, surfplattor och bärbara datorer genom minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Detta görs genom att exempelvis inte ställa krav på fabriksnya produkter i upphandling, att ha avtal om reparationer/uppdateringar och att samla in samt återbruka produkter.*

IT-enheten jobbar redan med förlängd livslängd på elektronik. Bland annat genom: upphandlingskrav, supportpacks, energiförbrukningssynvinklar och att produkterna återbrukas när elektroniken är uttjänt. Detta goda arbete är bra och bör inte tappas bort utan fortgå och prioriteras.

24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder. *Det innebär att kommunen undersöker hur vi kan arbeta med cirkulära flöden i minst 50% av kommunens verksamheter som använder arbetskläder. Samt genomför minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Exempel på åtgärder kan vara att: köpa arbetskläder av god kvalitet som lätt kan lagas/justeras, minska antal modeller/färger, ta bort eller använda flexibla loggor, nyttja reparationstjänster, skapa möjligheter för återbruk intern eller externt.*

Detta löfte har vi tidigare identifierat som något att jobba med, men då saknar resurser för att faktiskt kunna driva frågan framåt. Klimat 2030 har kommit långt i sin stöttning i frågan som är prioriterad från deras sida. Nu vill socialförvaltningen plocka upp stafettpippen och se över hur vi har det med våra arbetskläder i kommunen och hur vi kan jobba med dessa på ett strategiskt och cirkulärt, och i längden ekonomiskt sätt.

25. Vi använder cirkulära möbler. *Det innebär att kommunen inreder minst två*

kontor/arbetsplatser med cirkulära möbler och annan cirkulär inredning. Samt under perioden har ett system med cirkulära möbler för kommunens arbetsplatser. Med cirkulära möbler menas att de repareras och används på nytt, köps begagnade eller återbrukas internt.

Här har kommunen redan upprättat ett gott arbete. Arbetsmarknadsenheten samlar in, fixar upp och re-distribuerar möbler inom organisationen. Priset att köpa en begagnad möbel är lågt och till för att motivera den arbetsinsats som lagts på den. Det är ekonomiskt, socialt och ekologisk hållbart. Framöver skulle det kunna vara aktuellt att sprida kunskapen mer om att det finns begagnade möbler att tillgå inom organisationen samt att det är ett ekonomiskt och hållbart alternativ vid renoveringar/ombyggnationer.

28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd. *Det innebär att kommunen (inklusive kommunala bolag) gör ambitiösa energibesparingar i kommunens fastighetsbestånd, minst tre objekt under perioden. Vid åtgärder i egna fastigheters klimatskal eller värme- och energisystem studeras alltid möjliga åtgärds paket för energieffektivisering med hjälp av Totalmetodiken från BeLok eller motsvarande.*

Ett sådant arbete har redan genomförts inom kommunens organisation. Det skulle vara aktuellt att under perioden se om föreslagen metodik bör genomföras samt om det är dags för en ny genomgång av fastighetsbeståndet för att hitta lämpliga energieffektiviseringsobjekt. Kommunen prövar även om solceller är aktuella vid ny- eller ombyggnationerna och har identifierat att detta är gynnsamt vid några objekt. Detta hjälper till med effektivisering och energiförsörjningen av byggnaderna.

29. Vi bygger i trä. *Det innebär att kommunen prövar trä som byggnadsmaterial i all kommunal ny-, om- eller tillbyggnation. Samt under perioden ställer krav på minst 50 procent trästomme i minst tre byggnadsprojekt. Merparten av detaljplanerna som tas fram ska ha byggnadshöjder som medger trähusbyggande med plats för trästommar och träbjälklag.*

Detta är något som redan sker vid projektering av byggnationer. När nya Hagen byggdes användes korslimmade trästommar. Löftet klingar väl med de tillvägagångssätt för prövning som redan beslutas i kommunen och de framtidsplaner som finns för Herrljunga. Antalet projekt får anpassas utifrån vad/hur många som infaller under perioden.

Förvaltningen föreslår att vi *inte* antar följande löften:

3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet. *Det innebär att kommunen bjuder in invånarna, inklusive de yngre, till dialog om klimatåtgärder för att skapa mer delaktighet och skynda på omställningen. Detta kan ske i form av dialogmöten, medborgarjury eller workshops dit allmänheten och organisationer bjuds in. Kommunen ska dokumentera och återkoppla resultatet. Under perioden ska en mer varaktig plattform för klimatdialog (fysisk eller digital) skapas.*

Det har identifierats att det, på grund av resursbrist, saknas någon som kan arbeta strategiskt med frågan under projektperioden utifrån hur den är beskriven och formuleras från Klimat 2030. Förhoppningen finns om att skolan ändå jobbar med detta på ett annat sätt.

6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimatomställning. *Det innebär att kommunen arbetar aktivt med att främja en dialog mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv minst två gånger per år, samt under perioden samverkar i minst ett konkret projekt med syfte att minska utsläppen.*

Här skulle det behövas en projektansvarig för att upprätta ett sådant arbete. Det skulle kunna vara en kommunekolog eller naturvårdsanvarig, vilket kommunen saknar, alternativt någon på en mer strategisk position som allokerats arbetstid för att driva ett sådant projekt. Viljan från Herrljunga kommun som organisation om att samverkar med gröna näringen inom dessa frågor finns, men i nuläget saknas resurserna.

13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet. *Det innebär att kommunen under perioden genomför åtgärder för ökad attraktivitet med minskad biltrafik, särskilt i centrala områden. Antingen genom att sänka hastigheten för fordonstrafiken till 30 och 40 km/h i minst en tätort eller att kommunen anpassar minst ett gaturum till gång- och cykelfart där stadslivet har potential att utvecklas.*

Vi har redan sänkt hastigheten i våra tätorter och arbetar med utbyggnationen av cykelinfrastruktur i den mån som är lämpligt och möjligt. I Herrljunga är bilen fortfarande ett viktigt transportmedel och i nuläget har förvaltningen i samråd med andra förvaltningar inte kunnat identifiera att föreslagna åtgärder skulle bidra med positiva vinster för Herrljunga kommun. Stadslivet har potential att utvecklas i befintlig miljö.

14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering. *Det innebär att kommunen årligen genomför åtgärder kring parkering. Exempelvis möjliggör samnyttjande av parkeringsanläggningar, prioriterar besöks- och handelsparkering i centrala områden framför annan parkering, ser till att gatuparkering inte är subventionerad jämfört med parkeringshus, möjliggör flexibla parkeringstal med stimulans av bilpooler eller att frikoppla parkeringskostnaden från hyran av lägenheter.*

Herrljunga har ingen tydlig parkeringspolicy och arbetar inte med styrning genom parkeringsavgifter. Vi saknar även en utbyggs laddinfrastruktur. Löftet är inte passande för oss att anta utifrån kommunens förutsättningar.

15. Vi klimatväxlar tjänsteresor. *Det innebär att kommunen har ett klimatväxlingsystem där klimatbelastningen från kommunanställdas flyg- och bilresor i tjänsten beräknas minst årligen och ges ett monetärt värde som speglar exempelvis samhällsekonomisk värdering. Avsatta medel för klimatbelastningen används (växlas) för att kunna stimulera önskvärda klimatinvesteringar och/eller driftåtgärder internt i organisationen.*

Vi klimatväxlar inte tjänsteresor idag och det finns inga planer på att ett system för detta kommer att upprättas under projektperioden. Därför föreslår förvaltningen att detta löfte inte antas.

19. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer och når angiven poängnivå. *Det innebär att kommunen deltar i kommunvelometern varje år, jobbar metodiskt med förbättringar och når upp till angiven poängnivå ett av åren. Liten kommun (<50 000 invånare) 50 poäng, mellanstor kommun (50 000–100 000 invånare) 60 poäng, stor kommun (>100 000 invånare) 70 poäng.*

Vi har tidigare tackar nej till att anta detta löfte. Kommunvelometern innebär en avgift för kommunen, men ger ingen reell förbättring för cykelinfrastrukturen, som på sina håll är bristfällig i kommunen. Det är inte lämpligt att kommunen medverkar i detta löfte.

26. Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning. *Det innebär att kommunen genom minst tre insatser varje år möjliggör fastighetsnära inlämning av produkter för återanvändning. Exempelvis genom mobil ÅVC, plats för återanvändning på befintlig ÅVC, teckna avtal med återanvändningsorganisationer eller liknande. Under perioden säkerställs att kommunens invånare har tillgång till inlämning för återanvändning av produkter.*

Fastighetsnära insamling är inget som kommunen i nuläget eller under projektperioden kan erbjuda. Kommunen erbjuder dock gratis inlämning av kläder, möbler med mera på våra återvinningstationer där inlämnat material bland annat går till second hand butiken Reprisen. Denna drivs av arbetsmarknadsenheten och bidrar till att människor kommer ut i arbetslivet igen i vår kommun. En stor vinst i social hållbarhet.

27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa. *Det innebär att kommunen kan visa att minst en insats pågår varje år. Under perioden ska minst tre olika insatser testas och utvärderas med sikte på långvarig insats för invånarna att låna/hyra/laga produkter i stället för att köpa. Det kan ske genom samverkan med näringslivet för att erbjuda fler hållbara tjänster, att skapa cirkulära möjligheter i bostadsområde eller att kommunen erbjuder platser att dela eller reparera.*

Förvaltningen har inte kunnat identifiera att det skulle vara möjligt att driva och utvärdera tre olika projekt under perioden. Det finns även en del lagkrav att beakta för detta löfte, om man ser till att kommunen inte får konkurrera med näringslivet. Det skulle krävas utredning eller prövning för att se vilka typer av projekt som är, eller inte är, lämpligt att bedriva. Kommunen har dock startat upp Fritidsbanken, där invånare gratis kan låna sportutrustning. Sportutrustning som lämnas in via kommunens återvinningscentral går numera även direkt till Fritidsbanken och inte ut i second hand-butiken Reprisen. Ett bra exempel på återbruk samt lån av produkter istället för att köpa.

30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial. *Det innebär att kommunen möjliggör återbruk genom att ta hänsyn till återbrukets egenskaper i form av tillgänglighet, variation med mera i planeringen av ny-, om- eller tillbyggnation. Löftet innebär att kommunen tillgängliggör byggmaterial för återbruk samt använder återbrukat material i fastigheter varje år.*

Det skulle krävas resurser för att arbeta med att starta upp återbruk av byggmaterial samt yta/lokal för lagring av dessa. Det är inget vi bör prioritera att göra nuläget. Det man skulle kunna se över framöver är vilka krav vi ställer i upphandling. Där kan man efterfråga återbruk av byggmaterial eller användandet av återbrukade material till fastigheterna eller projekten.

Slutsats:

Klimat 2030 och kommunernas klimatlöften har gett en tydlig ram för arbetet med klimatfrågor och ett forum för diskussion av ett område som till sin natur är väldigt brett

och innefattar flera förvaltningar, vilket även ses i bredden av ämnen och fokusområden hos klimatlöftena. Satsningen på kommunernas klimatlöften har varit framgångsrik och haft stor effekt i pådrivandet av klimatarbetet och att de upplevs som positiva från politiker och tjänstemän inom Herrljunga kommuns organisation. Förvaltningen menar att det är angeläget för Herrljunga kommun att fortsätta delta aktivt i det regionala arbetet med Klimat 2030 för att bidra till att ställa om till ett mer klimatsmart samhälle. Förvaltningen bedömer att de löften som föreslås är relevanta för Herrljunga kommun samt möjliga att genomföra eller arbeta aktivt med under tidsperioden 2024-2026.

KOMMUNERNAS KLIMATLÖFTEN

2024-
2026

Svarsformulär inför 2024–2026

Länsstyrelsen
Västra Götaland

**KLIMAT
2030**
VÄSTRA GÖTALAND
STÄLLER OM

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om...

... är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Alla kommuner i länet har undertecknat målet att Västra Götaland till 2030 ska vara en fossiloberoende region.

För att stötta kommunerna i klimatarbetet och genomföra gemensamma åtgärder bjuds alla kommuner i länet in att delta i **Kommunernas klimatlöften 2024–2026**.

Svarsformulär

Detta svarsformulär ska användas när ni rapporterar in era klimatlöften för 2024–2026 till Klimat 2030. Det kan också användas som formulär till det politiska beslut som krävs för att kommunen ska ha antagit klimatlöftena. Fyll i direkt i filen och spara sedan som PDF, namnge med vilken kommun det gäller.

Inför denna period vill vi be er att fylla i vilken avdelning/enhet som ansvarar för genomförandet samt minst en e-postadress till en kontaktperson för de löften ni antar. Detta hjälper oss att hitta rätt personer för stöttningen i genomförandet.

Senast den 30 september 2023 skickar ni in svarsformuläret till:

klimat2030@vgregion.se

Svarsalternativ

När ni antar klimatlöften kan ni svara ja eller nej på respektive löfte:

- **Ja, detta ska vi göra 2024–2026.** Kryssa ja om kommunen kommer att arbeta med löftet under perioden. Oavsett om det är en ny aktivitet/beslut eller något ni redan arbetar med. Ni behöver inte veta HUR ni ska kunna uppfylla löftet när ni antar, Klimat 2030 stöttar kommunerna på denna resa som vi gör tillsammans.
- **Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.** Kryssa nej om ni inte har möjlighet att arbeta med åtgärden under perioden.

På www.klimat2030.se/klimatloften har vi samlat *Frågor och svar*. Läs gärna igenom det materialet.

Frågor kan ställas till Klimat 2030:s processledare:

- Svante Sjöstedt, Länsstyrelsen, svante.sjostedt@lansstyrelsen.se
- Lise Nordin, Västra Götalandsregionen, lise.nordin@vgregion.se

- 1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet.** Det innebär kommunens politiska ledning har en årlig genomgång av klimatarbetet i kommunen inklusive klimatlöftena samt följer upp utsläppen i förhållande till kommunala, regionala och nationella mål. Exempelvis med utgångspunkt i den regionala analysen som erbjuds från Klimat 2030.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Strategisk Planering

Kontaktperson 1 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post):

- 2. Vi har en koldioxidbudget.** Det innebär att kommunen har en politiskt antagen koldioxidbudget som årligen följs upp för att visa hur mycket av utsläppsutrymmet som finns kvar.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Strategisk Planering

Kontaktperson 1 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Maja_Sallander (maja.sallander@herrljunga.se)

- 3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.** Det innebär att kommunen bjuder in invånarna, inklusive de yngre, till dialog om klimatåtgärder för att skapa mer delaktighet och skynda på omställningen. Detta kan ske i form av dialogmöten, medborgarjury eller workshops dit allmänheten och organisationer bjuds in. Kommunen ska dokumentera och återkoppla resultatet. Under perioden ska en mer varaktig plattform för klimatdialog (fysisk eller digital) skapas.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

- 4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation.** Det innebär att kommunen gör minst en investering genom grön obligation eller via gröna lån per år och att minst 50% av all nybyggnation och större ombyggnation av bostäder och lokaler har grön finansiering.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Ekonomienheten / Samhällsbyggnad

Kontaktperson 1 (e-post): Kaisa Lundqvist (kaisa.lundqvist@vargarda.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Emil Hjalmarsson (emil.hjalmarsson@herrljunga.se)

- 5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet.** Det innebär att kommunen årligen gör insatser tillsammans med näringslivet. Exempelvis genom att initiera samtal mellan företag kring industriell symbios, driver gemensamma projekt eller på andra sätt samverkar med näringslivet för minskade utsläpp.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Näringslivsansvarig

Kontaktperson 1 (e-post): Morgan Fihn (morgan.fihn@fokusherrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

- 6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimat-omställning.** Det innebär att kommunen arbetar aktivt med att främja en dialog mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv minst två gånger per år, samt under perioden samverkar i minst ett konkretprojekt med syfte att minska utsläppen.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

- 7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn.** Det innebär att kommunerna fokuserar på energi och klimat i miljötillsynen genom minst två satsningar under perioden. Med detta menas att kommunen väljer ut lämpliga tillsynsobjekt för att genomföra miljötillsyn med fokus på energi och klimat. Löftet kan handla om att i tillsynen efterfråga energikartläggning och/eller en handlingsplan samt genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och energikonverteringar, till exempel fasa ut oljepannor. Det kan även innebära att informera om olika investeringsstöd eller att samverka med kommunens energi- och klimatrådgivare.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Miljöenheten

Kontaktperson 1 (e-post): Elaine Larsson (elaine.larsson@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan. Det innebär att kommunen har en uppdaterad energiplan som är kopplad till översiktsplaneringen och som omfattar lokal produktion, tillförsel, distribution och användning av energi. Exempelvis genom att använda "Vägledning för energiplanering" framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland. Samt tillsammans med andra relevanta aktörer årligen genomför åtgärder som minskar klimatpåverkan i energiförsörjningen. Översiktsplanen kan kompletteras med tematiska tillägg som Vindbruksplan och Solstrategi.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Strategisk Planering / Samhällsbyggnad

Kontaktperson 1 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Emil Hjalmarsson (emil.hjalmarsson@herrljunga.se)

9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling. Det innebär att kommunen identifierar vilka upphandlingar under perioden som har störst klimatpåverkan och arbetar strategiskt och systematiskt för att minska klimatpåverkan årligen. Arbetet och utfallet följs upp och dokumenteras.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Ekonomienheten

Kontaktperson 1 (e-post): Zango (upphandling@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn. Det innebär att kommunen har kompetens och resurser att ställa och följa upp klimatkrav i kommunens upphandlingar. Vid val av leverantör ska både klimatpåverkan och ekonomi vägas in i beslutet. Insatser för att säkra kompetensen görs årligen exempelvis genom utbildning, samverkan internt eller med andra kommuner.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig: Ekonomienheten. Kontaktperson 1: Zango (upphandling@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Kaisa Lundqvist (kaisa.lundqvist@vargarda.se)

Kontaktperson 3 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

11. Vi gör klimatsmarta inköp. Det innebär att kommunen tar ett helhetsgrepp kring inköpen och under perioden fastställer en inköpsorganisation som arbetar för att minska klimatpåverkan. Exempelvis genom att inköpare och beställare får ökad kunskap och utbildning, inköpssystem som underlättar klimatsmarta val eller löpande dialog med upphandlare och miljö/klimatkompetens i eller utanför organisationen.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Ekonomienheten

Kontaktperson 1 (e-post): Kaisa Lundqvist (kaisa.lundqvist@vargarda.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Zango (upphandling@herrljunga.se)

12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle. Det innebär att kommunens översiktsplan samt alla program- och detaljplaner under perioden ska bidra till att andelen hållbara resor i kommunen ökar mätt som andel gång, cykel och kollektivtrafik av totalt antal utförda resor. Detta görs genom att beräkna planernas klimatpåverkan och jämföra alternativ, exempelvis med Hållbarhetsverktyget eller liknande.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Samhällsbyggnad

Kontaktperson 1 (e-post): Emil Hjalmarsson (emil.hjalmarsson@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post):

13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet. Det innebär att kommunen under perioden genomför åtgärder för ökad attraktivitet med minskad biltrafik, särskilt i centrala områden. Antingen genom att sänka hastigheten för fordonstrafiken till 30 och 40 km/h i minst en tätort eller att kommunen anpassar minst ett gaturum till gång- och cykelfart där stadslivet har potential att utvecklas.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering. Det innebär att kommunen årligen genomför åtgärder kring parkering. Exempelvis möjliggör samnyttjande av parkeringsanläggningar, prioriterar besöks- och handelsparkering i centrala områden framför annan parkering, ser till att gatuparkering inte är subventionerad jämfört med parkeringshus, möjliggör flexibla parkeringstal med stimulans av bilpooler eller att frikoppla parkeringskostnaden från hyran av lägenheter.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

15. Vi klimatväxlar tjänsteresor. Det innebär att kommunen har ett klimatväxlingssystem där klimatbelastningen från kommunanställdas flyg- och bilresor i tjänsten beräknas minst årligen och ges ett monetärt värde som speglar exempelvis samhällsekonomisk värdering. Avsatta medel för klimatbelastningen används (växlas) för att kunna stimulera önskvärda klimatinvesteringar och/eller driftåtgärder internt i organisationen.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Det innebär att alla nya avtal vid köp och hyra av personbilar till kommunal verksamhet ska vara bilar som körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Endast undantagsvis väljs andra personbilar som då ska uppfylla Upphandlingsmyndighetens baskrav, efter intern dispens.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Arbetsmarknadsenheten / Zango

Kontaktperson 1 (e-post): Mirnes Voloder (mirnes.voloder@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Zango (upphandling@herrljunga.se)

17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal. Det innebär att kommunen ställer miljö- och klimatkrav i alla avtal där transporter upphandlas, exempelvis postleveranser och avfallstransporter. Kommunen ställer också miljökrav i mer än 50 procent av upphandlingar av varor och tjänster som kräver omfattande transportarbete, exempelvis matleveranser, städ- och kontorsmaterial och parkeringsövervakning.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Strategisk Planering / Ekonomienheten

Kontaktperson 1 (e-post): Zango (upphandling@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Sandra Palmqvist (sandra.palmqvist@herrljunga.se)

18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader. Det innebär att alla nya arbetsmaskiner och arbetsredskap som köps in till kommunens organisation (inklusive kommunala bolag) kan drivas av förnybara drivmedel eller är elektrifierade. Det innebär också att miljö- och klimatkrav ställs på nya entreprenadavtal där arbetsmaskiner och transporter ingår.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Arbetsmarknadsenheten / Samhällsbyggnad

Kontaktperson 1 (e-post): Mirnes Voloder (mirnes.voloder@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Claes-Håkan Elvesten (claes-hakan.elvesten@herrljunga.se)

19. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer och når angiven poängnivå.

Det innebär att kommunen deltar i kommunvelometern varje år, jobbar metodiskt med förbättringar och når upp till angiven poängnivå ett av åren. Liten kommun (<50 000 invånare) 50 poäng, mellanstor kommun (50 000–100 000 invånare) 60 poäng, stor kommun (>100 000 invånare) 70 poäng.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda. Det innebär att kommunens egen organisation (minst 20% av kommunens förvaltningar och/eller bolag) är med i Cykelvänlig arbetsplats (cykelvanligast.se) och når minst 3 stjärnor under perioden. Alternativt att kommunen som arbetsgivare erbjuder årskort för kollektivtrafik med löneavdrag till anställda på kommunens förvaltningar och bolag.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.
Ansvarig avdelning/enhet: HR-avdelningen
Kontaktperson 1 (e-post): kristian.larsson@vargarda.se
Kontaktperson 2 (e-post):

21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål. Det innebär att kommunen mäter matsvinnet med ett uppsatt mål på max 35 g/portion i genomsnitt för skola och förskola, och ett mål på max 100 g/portion för äldreomsorgen. I siffrorna ingår samtliga mätfraktioner: kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. I äldreomsorgen mäts lunch eller middag.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.
Ansvarig avdelning/enhet: Måltidsenheten
Kontaktperson 1 (e-post): Marita Lundgren (marita.lundren@herrljunga.se)
Kontaktperson 2 (e-post):

22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål. Det innebär att kommunen i sitt arbete med menyplanering och råvaruval beräknar måltidens klimatpåverkan och når målet att klimatpåverkan ska vara maximalt 0,8 kg CO₂e/måltid i snitt under minst en månad. Alternativt når målet att nyckeltalet för samtliga inköpta livsmedel ska minska till 1,6 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.
Ansvarig avdelning/enhet: Måltidsenheten
Kontaktperson 1 (e-post): Marita Lundgren (marita.lundren@herrljunga.se)
Kontaktperson 2 (e-post):

23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden. Det innebär att kommunen förlänger livslängden på mobiltelefoner, surfplattor och bärbara datorer genom minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Detta görs genom att exempelvis inte ställa krav på fabriksnya produkter i upphandling, att ha avtal om reparationer/uppdateringar och att samla in samt återbruka produkter.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.
Ansvarig avdelning/enhet: IT-enheten
Kontaktperson 1 (e-post): Susanne Ljungqvist (susanne.ljungqvist@herrljunga.se)
Kontaktperson 2 (e-post): Mikael Andersson (mikael.andersson@herrljunga.se)

24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder. Det innebär att kommunen undersöker hur vi kan arbeta med cirkulära flöden i minst 50% av kommunens verksamheter som använder arbetskläder. Samt genomför minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Exempel på åtgärder kan vara att: köpa arbetskläder av god kvalitet som lätt kan lagas/justeras, minska antal modeller/färger, ta bort eller använda flexibla loggor, nyttja reparationstjänster, skapa möjligheter för återbruk intern eller externt.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Socialförvaltningen

Kontaktperson 1 (e-post): Jennie Turunen (jennie.turunen@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post):

25. Vi använder cirkulära möbler. Det innebär att kommunen inreder minst två kontor/arbetsplatser med cirkulära möbler och annan cirkulär inredning. Samt under perioden har ett system med cirkulära möbler för kommunens arbetsplatser. Med cirkulära möbler menas att de repareras och används på nytt, köps begagnade eller återbrukas internt.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Arbetsmarknadsenheten

Kontaktperson 1 (e-post): Mirnes Voloder (mirnes.voloder@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post):

26. Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning. Det innebär att kommunen genom minst tre insatser varje år möjliggör fastighetsnära inlämning av produkter för återanvändning. Exempelvis genom mobil ÅVC, plats för återanvändning på befintlig ÅVC, teckna avtal med återanvändningsorganisationer eller liknande. Under perioden säkerställs att kommunens invånare har tillgång till inlämning för återanvändning av produkter.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.

Det innebär att kommunen kan visa att minst en insats pågår varje år. Under perioden ska minst tre olika insatser testas och utvärderas med sikte på långvarig insats för invånarna att låna/hyra/laga produkter i stället för att köpa. Det kan ske genom samverkan med näringslivet för att erbjuda fler hållbara tjänster, att skapa cirkulära möjligheter i bostadsområde eller att kommunen erbjuder platser att dela eller reparera.

Ja, detta ska vi göra 2024–2026.

Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd. Det innebär att kommunen (inklusive kommunala bolag) gör ambitiösa energibesparingar i kommunens fastighetsbestånd, minst tre objekt under perioden. Vid åtgärder i egna fastigheters klimatskal eller värme- och energisystem studeras alltid möjliga åtgärds paket för energieffektivisering med hjälp av Totalmetodiken från BeLok eller motsvarande.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Fastighet

Kontaktperson 1 (e-post): Tobias Odsvik (tobias.odsvik@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post):

29. Vi bygger i trä. Det innebär att kommunen prövar trä som byggnadsmaterial i all kommunal ny-, om- eller tillbyggnation. Samt under perioden ställer krav på minst 50 procent trästomme i minst tre byggnadsprojekt. Merparten av detaljplanerna som tas fram ska ha byggnadshöjder som medger trähusbyggande med plats för trästommar och träbjälklag.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet: Samhällsbyggnad

Kontaktperson 1 (e-post): Caroline Fridén (caroline.friden@herrljunga.se)

Kontaktperson 2 (e-post): Emil Hjalmarsson (emil.hjalmarsson@herrljunga.se)

30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial. Det innebär att kommunen möjliggör återbruk genom att ta hänsyn till återbrukets egenskaper i form av tillgänglighet, variation med mera i planeringen av ny-, om- eller tillbyggnation. Löftet innebär att kommunen tillgängliggör byggmaterial för återbruk samt använder återbrukat material i fastigheter varje år.

- Ja, detta ska vi göra 2024–2026.
 Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.

Ansvarig avdelning/enhet:

Kontaktperson 1 (e-post):

Kontaktperson 2 (e-post):

Kommun: Herrljunga kommun

Kontaktperson för svarsformuläret: Sandra Palmqvist

Befattning: Miljöstrateg

E-postadress: sandra.palmqvist@herrljunga.se

Datum: 2023-10-02

Skicka in svarsformuläret senast den 30 september 2023 till:

klimat2030@vgregion.se

Vi ser fram emot att ta del av era löften!

KOMMUNERNAS KLIMATLÖFTEN

2024-
2026

30 klimatlöften för 2024–2026

Länsstyrelsen
Västra Götaland

**KLIMAT
2030**
VÄSTRA GÖTALAND
STÄLLER OM

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Beskrivning av Kommunernas klimatlöften 2024–2026

Bakgrund

Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Kraftsamlingen samlar företag, kommuner, högskolor och andra organisationer i Västra Götaland som vill bidra i omställningen till en klimatsmart region. Alla kommuner i länet har undertecknat målet att Västra Götaland till 2030 ska vara en fossiloberoende region. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Samt att utsläppen från västsvenskarnas konsumtion ska minska med 30 procent till 2030 jämfört med 2010 års nivå. Sedan 1990 har utsläppen hittills minskat med cirka 27 procent. Nu, med knappt 7 år kvar, måste vi öka takten för att det ska vara möjligt att nå målen.

För att stötta kommunerna i klimatarbetet och genomföra gemensamma åtgärder bjuds alla kommuner i länet in att delta i Kommunernas klimatlöften 2024–2026.

Syfte

Kommunerna har en strategiskt viktig roll för att klimatmålen ska nås. Kommunernas klimatlöften består av 30 konkreta åtgärder där kommunen har rådighet, som är beprövade och som kan ge stor utsläppsminskning. Dessa 30 klimatlöften täcker inte in alla viktiga klimatfrågor i en kommun, utan är ett urval. Mycket arbete görs redan i kommunerna, delvis andra åtgärder än de som finns med bland klimatlöftena.

Klimat 2030 vill bidra till att kommunerna kan öka tempot genom att anta löften och få stöd i genomförandet. Under kommande år arrangeras kunskapshöjande insatser kring alla löften, som ett stöd i kommunernas arbete. Samordnarna inom Klimat 2030:s fokusområden kan ge expertstöd och vi kommer även stötta kommuner genom att samlas kring åtgärderna och möjliggöra erfarenhetsutbyte. Genom satsningen sprids goda exempel, både från vår region och från andra delar av Sverige, vilket kan spara tid och resurser för kommunerna och underlätta arbetet. Kommunernas klimatlöften vill förstärka klimatarbetet i kommunerna och åstadkomma något storartat tillsammans.

Hur

Kommunstyrelsen tar beslut om vilka och hur många åtgärder som ska genomföras. Beslut om vilka klimatlöften kommunen vill anta skickas senast den 30 september 2023 till klimat2030@vgregion.se.

När ni antar klimatlöften kan ni svara ja eller nej på respektive löfte:

- **Ja, detta ska vi göra 2024–2026.** Kryssa ja om kommunen kommer att arbeta med löftet under perioden. Oavsett om det är en ny aktivitet/beslut eller något ni redan arbetar med. Ni behöver inte veta HUR ni ska kunna uppfylla löftet när ni antar, Klimat 2030 stöttar kommunerna i denna resa som vi gör tillsammans.
- **Nej, detta kan vi inte göra 2024–2026.** Kryssa nej om ni inte har möjlighet att arbeta med frågan under perioden.

Genomförande

Kommunen har ansvar för att de antagna klimatlöftena genomförs under kommande år. Flera kommunala förvaltningar och bolag kommer sannolikt ha en roll i genomförandet av de olika åtgärderna. Ett flertal av åtgärderna kan kräva att resurser avsätts. Klimat 2030 erbjuder stöd i genomförandet via samordnare och andra nyckelpersoner, kommunerna kan även stötta varandra. Vi ser gärna att kommunen uppger en ansvarig avdelning/enhet samt en kontaktperson för varje antaget löfte, för att kunna bjuda in och ha dialog med rätt personer.

Mer information om stödaktiviteter publiceras löpande under perioden på www.klimat2030.se/klimatloften.

Uppföljning

Kommunerna rapporterar årligen in hur det har gått med genomförandet av de klimatlöften som kommunen har antagit. Uppföljningen görs inte för att jämföra enskilda kommuners arbete, utan detta är en satsning vi gör tillsammans.

Hösten 2026 görs en mer utförlig uppföljning av genomförandet och satsningen i stort.

Hur förhåller sig nya klimatlöften till de gamla?

Nu går vi in i en ny omgång med klimatlöften och lämnar de gamla bakom oss. Under 2023 finns dock möjlighet att fortsätta arbeta med löften som antogs inför 2022.

Nya klimatlöften

Klimat 2030 har tillsammans med samordnarna inom Klimat 2030s fokusområden tagit fram en lista med 30 nya klimatlöften. Ambitionsnivån är högre än tidigare eftersom klimatlöftena är fleråriga och ligger närmare måläret för våra regionala klimatmål.

Hälften av löftena har funnits med tidigare men har skärpts och hälften är helt nya. Ni hittar mer information, bakgrund och stödmaterial på www.klimat2030.se/klimatloften.

Frågor kan ställas till Klimat 2030:s processledare:

- Svante Sjöstedt, Länsstyrelsen, svante.sjostedt@lansstyrelsen.se
- Lise Nordin, Västra Götalandsregionen, lise.nordin@vgregion.se

Kommunernas klimatlöften 2024–2026

1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet.
2. Vi har en koldioxidbudget.
3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.
4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation.
5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet.
6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimatomställning.
7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn.
8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan.
9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling.
10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn.
11. Vi gör klimatsmarta inköp.
12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle.
13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet.
14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering.
15. Vi klimatväxlar tjänsteresor.
16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas.
17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal
18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på
entreprenader.
19. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer och når angiven poängnivå.
20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda.
21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål.
22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål.
23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden.
24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder.
25. Vi använder cirkulära möbler.
26. Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning.
27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.
28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd.
29. Vi bygger i trä.
30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial.

- 1. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet.** Det innebär kommunens politiska ledning har en årlig genomgång av klimatarbetet i kommunen inklusive klimatlöftena samt följer upp utsläppen i förhållande till kommunala, regionala och nationella mål. Exempelvis med utgångspunkt i den regionala analysen som erbjuds från Klimat 2030.
- 2. Vi har en koldioxidbudget.** Det innebär att kommunen har en politiskt antagen koldioxidbudget som årligen följs upp för att visa hur mycket av utsläppsutrymmet som finns kvar.
- 3. Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.** Det innebär att kommunen bjuder in invånarna, inklusive de yngre, till dialog om klimatåtgärder för att skapa mer delaktighet och skynda på omställningen. Detta kan ske i form av dialogmöten, medborgarjury eller workshops dit allmänheten och organisationer bjuds in. Kommunen ska dokumentera och återkoppla resultatet. Under perioden ska en mer varaktig plattform för klimatdialog (fysisk eller digital) skapas.
- 4. Vi finansierar investeringar genom grön obligation.** Det innebär att kommunen gör minst en investering genom grön obligation eller via gröna lån per år och att minst 50% av all nybyggnation och större ombyggnation av bostäder och lokaler har grön finansiering.
- 5. Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet.** Det innebär att kommunen årligen gör insatser tillsammans med näringslivet. Exempelvis genom att initiera samtal mellan företag kring industriell symbios, driver gemensamma projekt eller på andra sätt samverkar med näringslivet för minskade utsläpp.
- 6. Vi inkluderar lantbruket som samarbetspart i kommunens klimat-omställning.** Det innebär att kommunen arbetar aktivt med att främja en dialog mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv minst två gånger per år, samt under perioden samverkar i minst ett konkretprojekt med syfte att minska utsläppen.

7. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn. Det innebär att kommunerna fokuserar på energi och klimat i miljötillsynen genom minst två satsningar under perioden. Med detta menas att kommunen väljer ut lämpliga tillsynsobjekt för att genomföra miljötillsyn med fokus på energi och klimat. Löftet kan handla om att i tillsynen efterfråga energikartläggning och/eller en handlingsplan samt genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och energikonverteringar, till exempel fasa ut oljepannor. Det kan även innebära att informera om olika investeringsstöd eller att samverka med kommunens energi- och klimatrådgivare.

8. Vi arbetar aktivt med vår energiplan. Det innebär att kommunen har en uppdaterad energiplan som är kopplad till översiktsplaneringen och som omfattar lokal produktion, tillförsel, distribution och användning av energi. Exempelvis genom att använda "Vägledning för energiplanering" framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland. Samt tillsammans med andra relevanta aktörer årligen genomför åtgärder som minskar klimatpåverkan i energiförsörjningen. Översiktsplanen kan kompletteras med tematiska tillägg som Vindbruksplan och Solstrategi.

9. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling. Det innebär att kommunen identifierar vilka upphandlingar under perioden som har störst klimatpåverkan och arbetar strategiskt och systematiskt för att minska klimatpåverkan årligen. Arbetet och utfallet följs upp och dokumenteras.

10. Vi säkerställer kompetens och resurser för att upphandla med klimathänsyn. Det innebär att kommunen har kompetens och resurser att ställa och följa upp klimatkrav i kommunens upphandlingar. Vid val av leverantör ska både klimatpåverkan och ekonomi vägas in i beslutet. Insatser för att säkra kompetensen görs årligen exempelvis genom utbildning, samverkan internt eller med andra kommuner.

11. Vi gör klimatsmarta inköp. Det innebär att kommunen tar ett helhetsgrepp kring inköpen och under perioden fastställer en inköpsorganisation som arbetar för att minska klimatpåverkan. Exempelvis genom att inköpare och beställare får ökad kunskap och utbildning, inköpssystem som underlättar klimatsmarta val eller löpande dialog med upphandlare och miljö/klimatkompetens i eller utanför organisationen.

12. Vi säkrar att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle. Det innebär att kommunens översiktsplan samt alla program- och detaljplaner under perioden ska bidra till att andelen hållbara resor i kommunen ökar mätt som andel gång, cykel och kollektivtrafik av totalt antal utförda resor. Detta görs genom att beräkna planernas klimatpåverkan och jämföra alternativ, exempelvis med Hållbarhetsverktyget eller liknande.

13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet. Det innebär att kommunen under perioden genomför åtgärder för ökad attraktivitet med minskad biltrafik, särskilt i centrala områden. Antingen genom att sänka hastigheten för fordonstrafiken till 30 och 40 km/h i minst en tätort eller att kommunen anpassar minst ett gaturum till gång- och cykelfart där stadslivet har potential att utvecklas.

14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering. Det innebär att kommunen årligen genomför åtgärder kring parkering. Exempelvis möjliggör samnyttjande av parkeringsanläggningar, prioriterar besöks- och handelsparkering i centrala områden framför annan parkering, ser till att gatuparkering inte är subventionerad jämfört med parkeringshus, möjliggör flexibla parkeringstal med stimulans av bilpooler eller att frikoppla parkeringskostnaden från hyran av lägenheter.

15. Vi klimatväxlar tjänsteresor. Det innebär att kommunen har ett klimatväxlingssystem där klimatbelastningen från kommunanställdas flyg- och bilresor i tjänsten beräknas minst årligen och ges ett monetärt värde som speglar exempelvis samhällsekonomisk värdering. Avsatta medel för klimatbelastningen används (växlas) för att kunna stimulera önskvärda klimatinvesteringar och/eller driftåtgärder internt i organisationen.

16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Det innebär att alla nya avtal vid köp och hyra av personbilar till kommunal verksamhet ska vara bilar som körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Endast undantagsvis väljs andra personbilar som då ska uppfylla Upphandlingsmyndighetens baskrav, efter intern dispens.

17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal. Det innebär att kommunen ställer miljö- och klimatkrav i alla avtal där transporter upphandlas, exempelvis postleveranser och avfallstransporter. Kommunen ställer också miljökrav i mer än 50 procent av upphandlingar av varor och tjänster som kräver omfattande transportarbete, exempelvis matleveranser, städ- och kontorsmaterial och parkeringsövervakning.

18. Våra nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader. Det innebär att alla nya arbetsmaskiner och arbetsredskap som köps in till kommunens organisation (inklusive kommunala bolag) kan drivas av förnybara drivmedel eller är elektrifierade. Det innebär också att miljö- och klimatkrav ställs på nya entreprenadavtal där arbetsmaskiner och transporter ingår.

19. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer och når angiven poängnivå. Det innebär att kommunen deltar i kommunvelometern varje år, jobbar metodiskt med förbättringar och når upp till angiven poängnivå ett av åren. Liten kommun (<50 000 invånare) 50 poäng, mellanstor kommun (50 000–100 000 invånare) 60 poäng, stor kommun (>100 000 invånare) 70 poäng.

20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda. Det innebär att kommunens egen organisation (minst 20% av kommunens förvaltningar och/eller bolag) är med i Cykelvänlig arbetsplats (cykelvanligast.se) och når minst 3 stjärnor under perioden. Alternativt att kommunen som arbetsgivare erbjuder årskort för kollektivtrafik med löneavdrag till anställda på kommunens förvaltningar och bolag.

21. Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål. Det innebär att kommunen mäter matsvinnet med ett uppsatt mål på max 35 g/portion i genomsnitt för skola och förskola, och ett mål på max 100 g/portion för äldreomsorgen. I siffrorna ingår samtliga mätfraktioner: kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. I äldreomsorgen mäts lunch eller middag.

22. Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål. Det innebär att kommunen i sitt arbete med menyplanering och råvaruval beräknar måltidens klimatpåverkan och når målet att klimatpåverkan ska vara maximalt 0,8 kg CO₂e/måltid i snitt under minst en månad. Alternativt når målet att nyckeltalet för samtliga inköpta livsmedel ska minska till 1,6 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel.

23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden. Det innebär att kommunen förlänger livslängden på mobiltelefoner, surfplattor och bärbara datorer genom minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Detta görs genom att exempelvis inte ställa krav på fabriksnya produkter i upphandling, att ha avtal om reparationer/uppdateringar och att samla in samt återbruka produkter.

24. Vi möjliggör cirkulära arbetskläder. Det innebär att kommunen undersöker hur vi kan arbeta med cirkulära flöden i minst 50% av kommunens verksamheter som använder arbetskläder. Samt genomför minst en ny åtgärd per år för att förlänga livet och skapa möjligheter till cirkulära flöden. Exempel på åtgärder kan vara att: köpa arbetskläder av god kvalitet som lätt kan lagas/justeras, minska antal modeller/färger, ta bort eller använda flexibla loggor, nyttja reparationstjänster, skapa möjligheter för återbruk intern eller externt.

25. Vi använder cirkulära möbler. Det innebär att kommunen inreder minst två kontor/arbetsplatser med cirkulära möbler och annan cirkulär inredning. Samt under perioden har ett system med cirkulära möbler för kommunens arbetsplatser. Med cirkulära möbler menas att de repareras och används på nytt, köps begagnade eller återbrukas internt.

26. Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning. Det innebär att kommunen genom minst tre insatser varje år möjliggör fastighetsnära inlämning av produkter för återanvändning. Exempelvis genom mobil ÅVC, plats för återanvändning på befintlig ÅVC, teckna avtal med återanvändningsorganisationer eller liknande. Under perioden säkerställs att kommunens invånare har tillgång till inlämning för återanvändning av produkter.

27. Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.

Det innebär att kommunen kan visa att minst en insats pågår varje år. Under perioden ska minst tre olika insatser testas och utvärderas med sikte på långvarig insats för invånarna att låna/hyra/laga produkter i stället för att köpa. Det kan ske genom samverkan med näringslivet för att erbjuda fler hållbara tjänster, att skapa cirkulära möjligheter i bostadsområde eller att kommunen erbjuder platser att dela eller reparera.

28. Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd. Det innebär att kommunen (inklusive kommunala bolag) gör ambitiösa energibesparingar i kommunens fastighetsbestånd, minst tre objekt under perioden. Vid åtgärder i egna fastigheters klimatskal eller värme- och energisystem studeras alltid möjliga åtgärdspaket för energieffektivisering med hjälp av Totalmetodik från BeLok eller motsvarande.

29. Vi bygger i trä. Det innebär att kommunen prövar trä som byggnadsmaterial i all kommunal ny-, om- eller tillbyggnation. Samt under perioden ställer krav på minst 50 procent trästomme i minst tre byggnadsprojekt. Merparten av detaljplanerna som tas fram ska ha byggnadshöjder som medger trähusbyggande med plats för trästommar och träbjälklag.

30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial. Det innebär att kommunen möjliggör återbruk genom att ta hänsyn till återbrukets egenskaper i form av tillgänglighet, variation med mera i planeringen av ny-, om- eller tillbyggnation. Löftet innebär att kommunen tillgängliggör byggmaterial för återbruk samt använder återbrukat material i fastigheter varje år.

2 mars 2023

Till kommunstyrelsen

Kommunernas klimatlöften

För att nå klimatmålen och skapa ett konkurrenskraftigt och attraktivt län behöver vi öka takten i klimatarbetet. Klimat 2030 är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Klimat 2030 är en del i genomförandet av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 och också en del av åtgärdsprogrammet för de regionala miljömålen.

Nu bjuds kommunerna in till en ny omgång med Kommunernas klimatlöften.

Under 2022 deltog alla länets 49 kommuner i satsningen och under 2021 och 2022 genomförde kommunerna tillsammans klimatlöften som beräknas minska utsläppen med drygt 75 000 ton koldioxidekvivalenter – en helt unik prestation som vi nu hoppas kunna överträffa!

Från 2024 höjs ambitionerna, antalet löften och tiden för genomförande. Kommunernas klimatlöften består nu av 30 konkreta åtgärder där kommunen har rådighet, som är beprövade och som kan ge stor utsläppsminskning. Kommunstyrelsen tar beslut om vilka och hur många löften som ska genomföras under mandatperioden 2024–2026. Klimat 2030 arrangerar kunskapshöjande insatser och samlar kompetens och goda exempel kring alla löften, som ett stöd för kommunernas genomförande.

Vi ser fram emot att ta del av era klimatlöften och under kommande år följa arbetet i er kommun.

Sten Tolgfors
Landshövding Västra Götaland

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Klimat 2030 är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Kraftsamlingen samlar kommuner, företag, högskolor och andra organisationer i Västra Götaland som vill ta ställning och bidra i omställningen till en klimatsmart region. Läs mer på klimat2030.se.

Ärende 7

Från: Amanda Martling för Klimat2030 <klimat2030@vgregion.se>
Skickat: 2023-03-02 10:39
Till: Undisclosed recipients;; <>
Ämne: Kommunernas klimatlöften 2024-2026
Bilagor: Inbjudan Kommunernas klimatlöften brev till kommunstyrelsen 2024-2026.pdf, 30 löften och beskrivning Kommunernas klimatlöften 2024-2026.pdf, Svarsformulär Kommunernas klimatlöften 2024-2026.docx

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Till kommunstyrelsen

Hej!

Nu bjuds er kommun in till en ny omgång med Kommunernas klimatlöften!

Klimat 2030, en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland, har tagit initiativ till satsningen Kommunernas klimatlöften.

Under 2022 deltog alla länets 49 kommuner i satsningen och under 2021 och 2022 genomförde kommunerna tillsammans klimatlöften som beräknas minska utsläppen med drygt 75 000 ton koldioxidekvivalenter – en helt unik prestation som vi nu hoppas kunna överträffa!

Från 2024 höjs ambitionerna, antalet löften och tiden för genomförande. Kommunernas klimatlöften består nu av 30 konkreta åtgärder som är beprövade och kan ge stor utsläppsminskning, inom områden där kommunen har rådighet.

Kommunstyrelsen i er kommun tar beslut om vilka löften som ska genomföras under mandatperioden 2024–2026.

Klimat 2030 arrangerar kunskapshöjande insatser och samlar kompetens och goda exempel kring alla löften, som ett stöd för kommunernas genomförande.

Vi ser fram emot att ta del av era klimatlöften och under kommande år följa arbetet i er kommun!

Bifogat finns:

- Inbjudan till kommunstyrelsen från landshövding Sten Tolgfors och regionstyrelsens ordförande Helén Eliasson
- Beskrivning av Kommunernas klimatlöften och lista med 30 klimatlöften 2024-2026
- Svaresformulär (sista dag att rapportera in antagna klimatlöften är den 30 september 2023)

Med vänliga hälsningar,

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om

Klimat 2030 är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland i samverkan med andra aktörer. Kraftsamlingen samlar kommuner, företag, högskolor och andra organisationer i Västra Götaland som vill ta ställning och bidra i omställningen till en klimatsmart region.

Läs mer på klimat2030.se

Delrapport 2 från projektet En kommun fri från våld

Sammanfattning

Delrapport 2 En kommun fri från våld berättar om det arbete skett under perioden april-september 2023, i syfte att uppnå projektets tre delmål. Dessutom görs en omvärldsbevakning med beskrivning av förändringar inom lagstiftningen på området och erfarenheter från andra kommuner.

Arbetet inom projektets delmål går stadigt framåt och vi ser fina exempel på våldspreventiva insatser i kommunen. Men projektledningen lägger fortsatt stor kraft på att arbetet ska prioriteras av chefer. I verksamheter som investerat tid för utbildning har det lett till att de fått syn på möjliga förändringar i befintliga strukturer och processer.

Förvaltningarna har, i enlighet med beslut i Kommunstyrelsen i april 2023, inkommit med beskrivningar av aktiviteter och insatser kopplade till våldsprevention. Överlag visar beskrivningarna, förutom de som gäller implementerade metoder i skolorna, att insatser primärt är kopplade till våld som redan har skett, vilket blir ett åtgärdande perspektiv istället för det universellt förebyggande som projektet har fokus på.

Projektledningen ser positivt på möjligheten att uppnå de uppsatta delmålen under projekttiden, men vill redan nu peka på vikten av fortsatt förändringsledning på området efter projekttidens slut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-28

Delrapport 2 En kommun fri från våld (bifogat dokument)

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-03

Delrapport 1 En kommun fri från våld (bifogat dokument)

Tjänsteskrivelse i ärendet ”Projektplan En kommun fri från våld” daterad 2022-09-02

Projektplan En kommun fri från våld (bifogat dokument)

Tjänsteskrivelse i ärendet ”Förslag för våldspreventivt arbete i Herrljunga kommun” daterad 2021-05-07

Beslut från Kommunstyrelsen ”Initiativärende avseende satsning på våldspreventivt arbete” daterad 2021-03-22

Förslag till beslut

Delrapport 2 från projekt En kommun fri från våld godkänns.

Johanna Linnaro
Projektledare

Bakgrund

Projektplanen för En kommun fri från våld beskriver hur satsningens andra år skulle innehålla fortsatta utbildningsinsatser riktade till kommunens verksamheter, föreningar och näringsliv. Fokus skulle även ligga på att systematisera insatserna i syfte att implementera i ordinarie strukturer.

På det stora hela ligger projektet väl i fas med projektplanen. Delrapport 1 beskrev utmaningar när det gäller att få verksamheter att avsätta tid och hitta former för implementering i ordinarie processer. Dessa utmaningar består fortsatt, men att förvaltningarna, i enlighet med beslut i Kommunstyrelsen i april 2023, ska inkomma med beskrivningar av aktiviteter och insatser kopplade till våldsprevention, gör att projektledningen får en bättre överblick och möjlighet att påtala luckor.

I de verksamheter som gått grundutbildning om att förebygga våld eller utbildning i våldsförebyggande metoder fortsätter arbetet med implementering i ordinarie strukturer. Projektet verkar också för att lägga grunder för fortsatt lärande och upprätthållande av arbetet.

Under rapporttiden har den ombudsgrupp som utgör projektledning slutfört utbildning till processledare inom våldsprevention, vilket utgör en resurs för kommunen som vi hoppas tas tillvara.

Samverkan kan göra det våldsförebyggande arbetet starkare och vi är därför glada att externa aktörer, som Fokus Herrljunga och RF Sisu ställer sig positiva och erbjuder stöd i att nå ut till näringsliv och föreningar.

I samhället sker en stor utveckling inom områdena våld och våldsprevention. Särskilt aktuellt just nu är den nya *Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete* samt förslaget om *Lag med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn*, som båda handlar om kommuners ansvar i fråga om förebyggande av våld och främjande av trygghet. Herrljunga kommun har, genom sin våldspreventiva satsning och projektet En kommun fri från våld, redan slagit in på den väg som lagstiftningen och lagförslaget pekar på. Men det krävs fortsatt samordning på området för att utföra det som lagen och lagförslaget beskriver.

Bedömning av måluppfyllelse

Projektets huvudmål är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats.

Det våldspreventiva arbetet är något som berör kommunens befintliga arbete genom följande övergripande kommunmål:

3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.
6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Projektets delmål är formulerade för att möta problem kopplade till kunskap, attityder och beteende kring våld.

1. En systematisk kunskapsförsörjning inom våldsprevention används i kommunens samtliga verksamheter och erbjuds till civilsamhälle och näringsliv.
2. Våldspreventiva metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.
3. Styrande dokument formuleras så att de stödjer aktivt åskådarskap i verksamheterna och aktiviteter om våldsprevention ingår i strukturen för arbetsplatsträffar.

Ekonomisk bedömning

Delrapporten redogör även för den ekonomiska prognosen för projektet, där budget hittills följs väl. Förutom lönekostnader, som budgeterats för tre år och löper enligt planerat, har de största kostnaderna i projektet rört de större insatserna Processledarutbildning för de fyra ombuden samt grundutbildning i MVP Mellanstadiet (tidigare Agera tillsammans) för mellanstadieskolorna.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen, som är del av svensk lag, skyddar barns rättigheter och barns rätt till ett liv fritt från våld i sin helhet men förtydligande görs också genom artiklarna 5, 6, 9, 19, 20, 26, 29, 34. Genom att arbeta med våldsprevention riktat till små barn lär sig barn tidigt att sätta ord på vad våld är, få kunskap om känslor och att respektera varandra, vilka är goda förutsättningar för minskade riskfaktorer för att begå våld senare i livet. Våldsprevention handlar också om att verka för barns rätt att leva fria från våld.

Jämställdhetsbeskrivning

Att arbeta våldspreventivt är ett sätt att förstå hur destruktiva könsnormer leder till våld där män oftare är förövare och kvinnor oftare är utsatta för våld i sina nära relationer. En genusförändrande ansats på arbetet bidrar till att pojkar kan växa upp utan föreställningar om att vara de som utövar våld. Ett långsiktigt och lyckat arbete med våldsprevention kan leda till ett mer jämställt samhälle fritt från våld.

En kommun fri från våld

Delrapport 2
April 2023 – September 2023

Herrljunga
kommun

Innehåll

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Sammanfattning	3
2. Aktiviteter och implementeringsarbete	4
2.1 Rapporter från förvaltningarna	4
2.2 Projektledning.....	6
2.3 Kunskapsspridning	7
2.4 Implementeringsarbete	8
3. Ekonomisk rapport	8
4. Omvärldsbevakning	8
4.1 Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete	8
4.2 En uppväxt fri från våld – förslag om lagstiftning för kommuners ansvar	9
4.3 Erfarenheter från andra kommuner	10
4.4 Aktuella rapporter	10
5. Prognos	12

1. Inledning

1.1 Sammanfattning

Målet för projektet En kommun fri från våld är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola, samt med en *hela kommunen*-ansats. En projektplan antogs av Kommunstyrelsen i september 2022, med tillägget att rapportering ska ske var sjätte månad. Denna delrapport avser spegla de aktiviteter som genomförts och det implementeringsarbete som utförts under perioden april-september 2023, i syfte att uppnå projektets tre delmål. Dessutom görs en omvärldsbevakning med beskrivning av förändringar inom lagstiftningen på området och erfarenheter från andra kommuner.

Förvaltningarna har, i enlighet med beslut i Kommunstyrelsen i april 2023, inkommit med beskrivningar av aktiviteter och insatser kopplade till våldsprevention. Överlag visar beskrivningarna, förutom de som gäller implementerade metoder i skolorna, att insatser primärt är kopplade till våld som redan har skett, vilket blir ett åtgärdande perspektiv istället för det universellt förebyggande som projektet har fokus på. De visar också på ett fortsatt stort behov av kunskap kring vad universell våldsprevention är.

Den ombudsgrupp som utgör projektledning har nu slutfört utbildning till processledare inom våldsprevention, vilket utgör en resurs för kommunen som vi hoppas tas tillvara. Utbildningen har lagt en grund för att leda ett långsiktigt och strukturerat utvecklingsarbete i kommunen för att förebygga våld.

I de verksamheter som gått grundutbildning om att förebygga våld eller utbildning i våldsförebyggande metoder fortsätter arbetet med implementering. Projektet verkar också för att lägga grunder för fortsatt lärande och upprätthållande av arbetet. Det är fortsatt många verksamheter och enheter som inte tagit del av kunskapsförsörjningen och projektledningen uppväntar enhetschefer med erbjudande om utbildningar och workshops.

Delrapporten redogör även för den ekonomiska prognosen för projektet, där budget hittills följs väl. Förutom lönekostnader, som budgeterats för tre år och löper enligt planerat, har de största kostnaderna i projektet rört de större insatserna Processledarutbildning för de fyra ombuden samt grundutbildning i MVP Mellanstadiet (tidigare Agera tillsammans) för mellanstadieskolorna.

I samhället sker en stor utveckling inom områdena våld och våldsprevention. Det kommer ständigt nya forskningsrapporter och lagstiftningen ses över. Särskilt aktuellt just nu är den nya *Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete* samt förslaget om *Lag med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn*, som båda handlar om kommuners ansvar i fråga om förebyggande av våld och främjande av trygghet. Herrljunga kommun har, genom sin våldspreventiva satsning och projektet En kommun fri från våld, redan slagit in på den väg som lagstiftningen och lagförslaget pekar på. Men det krävs fortsatt samordning på området för att utföra det som lagen och lagförslaget beskriver.

Arbetet inom samtliga projektets delmål går stadigt framåt och vi ser fina exempel på våldspreventiva insatser i kommunen. Men projektledningen lägger fortsatt stor kraft på att arbetet ska prioriteras av chefer och att tid ska avsättas för att göra förebyggande insatser och att implementera ett våldspreventivt perspektiv. I de verksamheter som investerat tid för utbildning om våldsprevention har det också lett till att de fått syn på möjliga förändringar i befintliga strukturer och processer.

Samverkan kan göra det våldsförebyggande arbetet starkare och vi är därför glada att externa aktörer, som Fokus Herrljunga och RF Sisu ställer sig positiva och erbjuder stöd i att nå ut till näringsliv och föreningar.

Projektledningen ser positivt på möjligheten att uppnå de olika delmålen under projekttiden, men vill redan nu peka på vikten av fortsatt förändringsledning på området efter projekttidens slut. Det kommer kunna finnas ett systematiskt våldspreventivt arbete på plats i kommunen, men för att upprätthålla och fortsatt utveckla det strategiskt och operativt krävs stöd, samordning och ledning i processen.

2. Aktiviteter och implementeringsarbete

2.1 Rapporter från förvaltningarna

Vid Kommunstyrelsens sammanträde 24 april 2023 beslutades följande:

- *Kommunstyrelsen understryker vikten av att projektet ska arbetas med i hela kommunen, och att det därför är centralt att förvaltningar, verksamheter och personal deltar i projektets olika insatser.*
- *Samtliga förvaltningar ska inkomma med beskrivning av aktiviteter och insatser i förvaltningens verksamheter till folkhälsostateg och projektledare inom projektet "En kommun fri från våld". Denna information ska inkomma senast en månad innan projektet ska rapporteras till kommunstyrelsen, detta gäller samtliga kvarvarande rapporter.*

Förvaltningarna har, genom en enkät, inkommit med följande beskrivningar.

1. Följande enheter inom förvaltningen har utbildats i våldsförebyggande arbete under perioden 20220301–20230830. Ange också vilka utbildningar som avses.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Samtliga enhetschefer har gått utbildningen.

Socialförvaltningen:

Inget svar angivet.

Bildningsförvaltningen:

Våra skolor deltar i projekten: Agera tillsammans samt Machofabriken. Samtliga rektorer/chefer inom förvaltningen har deltagit utifrån sin tid och möjlighet, på den kommunövergripande kompetensutveckling som projektet bjudit in till. På fritidsgården Freetime (och Sportcenter) finns medarbetare som utbildats till processledare inom våldsprevention. Det innebär att de kan utbilda och stötta verksamheter i att implementera ett våldsförebyggande arbete.

2. Följande enheter inom förvaltningen har påbörjat ett systematiskt våldsförebyggande arbete.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Alla enheter har diskuterat det våldsförebyggande arbetet på APT och använt den powerpoint som finns. Bygg/Miljö har också fått en dragning av projektledarna, fler enheter ska boka in detta i samband med APT.

Socialförvaltningen:

Ja utifrån kommunens ansats en kommun fri från våld har vi infört fråga på medarbetarenkät om man som enskild blir utsatt eller "utsätter" för våld, frågan ställs varje år på medarbetarsamtal.

Bildningsförvaltningen:

Jag har en förväntan på att de processledare som utbildats nu ska leda ett arbete i våra verksamheter, främst inom våra F-6 skolor samt åk 7–9 , Altorpskolan. Men de måste presentera sig och sitt uppdrag inom projektet så att rektor kan boka in dem till aktuella verksamheter.

3. Beskriv de våldsförebyggande insatser och aktiviteter som skett i förvaltningen under perioden 20220301–20230830.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Alla enheter har diskuterat det våldsförebyggande arbetet på APT och använt den powerpoint som finns. Bygg/Miljö har också fått en dragning av projektledarna, fler enheter ska boka in detta i samband med APT.

Socialförvaltningen:

Utbildningar i våldsprevention har skett kommunövergripande där chefer deltagit. På IFO har även våld utifrån medarbetarperspektiv varit ett regelbundet tema på våra APT under 2022–2023. Verksamheten har också gjort en revidering av de insatser som erbjuds i både förebyggande skedde och som stöd vid förekomst av våld, både för våldsutövare och för våldsutsatta. Ett arbete har också pågått i samverkan med skolan för att skapa strukturerad samverkan för tidigt indikerat behov av våldsprevention hos elever. På Socialt stöd har Sysselsättningsenheten påbörjat ett arbete ihop med Johanna Linnaro med våldsförebyggandearbete.

Bildningsförvaltningen:

- Agera tillsammans - Machofabriken - Medvetna samtal och högläsning på våra förskolor - Deltagit i kommunövergripande kompetensutveckling - Aktiva dialoger inom ledningsgruppen - Medvetna medarbetarsamtal med nya frågor kring medarbetarens livssituation, ang våld i nära relationer - som alla chefer lyfter här.

4. Planeras några kommande utbildningar, insatser eller aktiviteter kring våldsförebyggande arbete? Om ja, vilka?

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Ledningsgruppen för samhällsbyggnadsförvaltningen planerar att bjuda in projektledarna.

Socialförvaltningen:

Våld utifrån medarbetarperspektiv kommer fortsatt vara ett regelbundet tema på alla APT. IFO och Bildning ska tillsammans delta på en av Skolverket och Socialstyrelsen anordnad nationell konferens om tidiga insatser, där ett fokus är tidiga insatser i brottsförebyggande syfte. Arbetet i samverkan med skolan för att skapa strukturerad samverkan för tidigt indikerat behov av våldsprevention hos elever kommer att fortgå genom samverkan i SSPF. Även det individfokuserade brottspreventiva arbete i samverkan med Polisen kommer att stärkas under 2024.

Bildningsförvaltningen:

Vi fortsätter med aktuella aktiviteter - se svar på fråga 3.

Kommentar från projektledningen:

Bildningsförvaltningen anger att rektorer och chefer inom förvaltningen har deltagit utifrån sin tid och möjlighet i den chefsutbildning som ägde rum i slutet av 2022. Det var en obligatorisk chefsutbildning, men det saknades chefer från flera förvaltningar. Projektledningen avser erbjuda en ny möjlighet till chefsutbildningen för de som missade första tillfället, samt att, tillsammans med HR, säkerställa att nyrekryterade chefer får till sig kunskapen.

Att projektets operativa ombud lyfts fram som en resurs, i och med deras kompetens inom processledning i våldsprevention, är positivt. Det står verksamheterna fritt att tillvarata resursen, utöver den tid som är avsatt inom ramen för projektet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen hänvisar till användande av APT-material. I dagsläget finns inget APT-material om våldsprevention. De som finns handlar om Våld och hot i arbetsmiljön, Diskriminering, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt Våld i nära relationer. Inom ramen för projektet planeras en genomlysning av dessa material, i syfte att de ska innehålla ett våldspreventivt perspektiv.

Socialförvaltningen och Bildningsförvaltningen beskriver att medarbetare får frågan om våld under medarbetarsamtalen. Det är en viktig insats för att upptäcka utsatthet och utövande, men implementeringen av det har skett utanför projektets ramar. Socialförvaltningen beskriver också utveckling och revidering av insatser till våldsutsatta och våldsutövare på en indikerad nivå. En kommun fri från våld har fokus på universell våldsprevention, alltså brett riktad prevention med tidiga insatser innan våld uppstår.

Gemensamt för förvaltningarna är att de, förutom de implementerade metoderna i skolorna, lämnat beskrivningar på aktiviteter och insatser som är viktiga och som berör våld, men primärt våld som redan har skett, vilket blir ett åtgärdande perspektiv istället för det universellt förebyggande som projektet har fokus på. Projektledningen ser därför fortsatt förankring och fler utbildningsinsatser som betydande för att få en systematisk våldsprevention på plats. Men det krävs också ett eget ansvarstagande inom förvaltningarna kring att själva initiera och genomföra aktiviteter och insatser.

2.2 Projektledning

Projektledningen består av en projektledare samt en ombudsgrupp där även folkhälsostateg samt representanter från Freetime-Altorpskolan och Herrljunga Sportcenter ingår.

Enligt Riktlinje för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete som fastställdes 2023-06-07 organiseras ombudsgruppen för En kommun fri från våld som en operativ grupp under Styrgrupp för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.

I september 2023 avslutades den processledarutbildning i våldsprevention som projektets ombudsgrupp deltagit i. Utbildningen har lagt en grund för att leda ett långsiktigt och strukturerat utvecklingsarbete i kommunen för att förebygga våld. Utbildningen pågick under ett år och deltagarna har under året genomfört praktiska tillämpningsmoment som en integrerad del av kommunens förändringsarbete. Deltagarna har tränats i teori och praktisk tillämpning av förändringsarbete i kommunen, samt kunskaper om våld, genus och våldsprevention.

Ombudsgruppen har fastslagit en uppdragsbeskrivning för de operativa ombuden och förankrat hos berörda chefer. Från hösten 2023 genomförs ombudgruppens möten med fokus på handledning kring operativa och konkreta våldsförebyggande insatser på Freetime och Sportcenter.

- Processledarutbildning 2 heldagar
- Handledning med MÄN, 2 tillfällen
- Ombudsgruppsmöten, 3 tillfällen

2.3 Kunskapsspridning

En av de tre förändringsfaktorer som ligger till grund för den våldspreventiva satsningen är att sprida kunskap om våld och sambandet mellan lindrigt och grovt våld. Under rapportperioden har arbetet med att nå ut med grundutbildningar om att förebygga våld fortsatt. Kortare utbildningsdragningar har också gjorts på APT för några enheter. Utdelning av bokpaket till de förskolor som fick grundutbildning i augusti 2022 har slutförts. I samband med utdelningen har vi erbjudit handledning och projektet arbetar i nuläget för att skapa ett lärande förskolorna emellan, utifrån det arbete de gör med bokpaketen. Familjecentralen har utbildats i ABC, som är den metod för föräldraskapsstöd som visat mest lovande resultat ur ett våldsförebyggande perspektiv. Utbildning i metoden MVP Mellanstadiet (hette tidigare Agera tillsammans) för mellanstadieskolorna har slutförts. Metoden används sedan vårterminen 2023 i kommunens alla mellanstadieskolor och handledning sker i tvärgrupp med alla skolor representerade. För mellanstadiets åk 5 genomfördes en Trygghetsdag där En kommun fri från våld höll pass om våldsprevention. Arbetet med kunskapsspridning även till näringsliv och föreningar är påbörjat och vi planerar insatser tillsammans med Fokus Herrljunga och RF Sisu, förutom de utbildningar av föreningar som redan sker inom certifieringen Utmärkt förening. De kyrkliga samfundet i Herrljunga är också tillfrågade och vi hoppas få till en samverkan, då de är viktiga aktörer som både når ut till många, men som också har en stor kompetens på området.

- Utdelning av bokpaket med våldspreventiva övningar samt handledning för förskolor, Påskliljan, Molla, Horsby
- Utbildning ABC Föräldraskapsstöd, Familjecentralen
- Grundutbildning Att förebygga våld, Rättighetsnätverket, 3 tillfällen, fortsätter under ht 2023
- Grundutbildning Att förebygga våld, Elevhälsa, avslutande 2
- Trygghetsdag åk 5, 4 maj
- Dragning på APT, Bygg och miljö, 11 maj
- Grundutbildning Att förebygga våld del 1, Sysselsättningsenheten 15 maj
- MVP Mellanstadiet (tidigare Agera tillsammans), grundutbildning del 3, 15 juni
- Dragning för samtlig personal, Altorskolan, 17 augusti

2.4 Implementeringsarbete

Projektledningen lägger fortsatt stor kraft på implementering, i syfte att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en *hela kommunen*-ansats.

- Dialog med biblioteket
- Dialog med HR om genomlysning av APT-material och fortsatt systematisk utbildning av chefer
- Dialog med Bildningsförvaltningen
- Dialog med Familjecentralen
- Dialog med mellanstadierna
- Dialog med gymnasiet
- Dialog med högstadieskolan
- Dialog med Fokus Näringsliv
- Fortsatt arbete kring systematisk kartläggning av våld

3. Ekonomisk rapport

Kostnader	Budget 2022–2024	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Lön inkl. PO	1 270 000	348 000	439 000	466 000
Övr. personalkostn.	100 000	312 000	44 000	10 000
Förbrukningsmaterial	10 000	1 000	1 000	1 000
Främmande tjänster	420 000	63 000	50 000	30 000
Övriga kostnader	0	9 000	16 000	10 000
Totalt	1 800 000	733 000	550 000	517 000

Sammanfattningsvis följer projektet budget väl. Lönekostnader har budgeterats för tre år och löper enligt plan. Projektets första tid har haft kostnader för utbildningsinsatser (ryms i posten Främmande tjänster), med tillhörande resor och logi, (ryms i Övriga personalkostnader). Det har handlat om Processledarutbildning för ombudsgruppen och grundutbildning i metoden MVP Mellanstadiet för alla mellanstadielärare. För 2024 planeras inga utbildningsinsatser i samma kostnadsnivåer. I övrigt har projektet hittills köpt in tryckmaterial och kampanjmaterial (ryms i posten Övriga kostnader), anlitat föreläsare och låtit filma utbildningar i syfte att använda i webbutbildningar samt bekostat årslicenser för metodmaterial (ryms i posten Främmande tjänster).

4. Omvärldsbevakning

4.1 Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

1 juli 2023 trädde den nya *lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete* i kraft. Kommuner ska, enligt lagstiftningen, ta fram en lägesbild över brottsligheten inom kommunens geografiska område. Lägesbilden ska innehålla en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser, annan information av betydelse i sammanhanget samt en analys av kartläggningen och informationen. Kommuner ska vidare, med lägesbilden som underlag, besluta om en plan för vilka åtgärder som kommunen avser att vidta för att förebygga brott (åtgärdsplan). Kommuner ska minst vartannat år uppdatera lägesbilden och följa upp åtgärdsplanen.

Herrljunga kommun har, i enlighet med den nya lagstiftningen, fastslagit Riktlinje för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Riktlinjen beskriver hur kommunens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete, i samverkan med andra viktiga aktörer, ska ledas, organiseras, bedrivas och följas upp. Den visar också kopplingen till kommunens arbete med mänskliga rättigheter och våldsprevention.

4.2 En uppväxt fri från våld – förslag om lagstiftning för kommuners ansvar

Utredningen [En uppväxt fri från våld](#) har förslagit en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Den nationella strategin har fem långsiktiga mål som anger inriktningen för arbetet mot det övergripande målet att varje barn ska ha en uppväxt fri från våld:

1. Våld mot barn ska förebyggas.
2. Barns våldsutsatthet ska upptäckas.
3. Barn ska få det skydd och stöd samt den behandling de har rätt till.
4. Barns rättigheter i brottmålsprocessen ska tillgodoses.
5. Kunskaps- och metodutvecklingen ska stärkas.

Utredningen menar att kommunerna har såväl ett stort ansvar som goda möjligheter att arbeta främjande och förebyggande, att upptäcka barns våldsutsatthet samt att identifiera och ge det skydd och stöd som behövs. En ny lag föreslås: *Lagen med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn*. Lagen, som föreslås träda i kraft 1 januari 2024, ska förtydliga hur kommunerna ska arbeta mot våld mot barn genom kommunövergripande kartläggning, analys och planering. Syftet med lagen är att säkerställa att kommunerna utifrån ett kunskapsbaserat underlag fortlöpande tar ställning till behovet av åtgärder för att säkerställa varje barns rätt till bland annat skydd från våld enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Enligt lagförslaget ska kommunerna minst var tredje år ta fram en lägesbild, som med utgångspunkt i den nationella strategin, ger en uppdaterad bild av situationen och behovet av ytterligare åtgärder inom kommunens ansvarsområden för att uppfylla de fem långsiktiga ovan angivna målen. Med lägesbilden som underlag ska kommunen besluta om en åtgärdsplan för att säkerställa ett effektivt arbete inom ovan nämnda områden.

Den nationella strategin lägger stor vikt vid ett främjande och förebyggande arbete mot våld. Det handlar om att skapa trygga miljöer för barn. Alltså att göra insatser som främjar trygga förskole-, skol-, fritids- och institutionsmiljöer, trygga stadsmiljöer och digitala miljöer, men också trygga hemmiljöer. Det handlar också om att öka barns och vuxnas kunskaper, att synliggöra och avnormalisera våld samt att motverka attityder och värderingar som riskerar att legitimera våldshandlingar av olika slag. Arbetet behöver omfatta så väl tidiga insatser som når ut brett till hela befolkningen, som insatser som riktas till avgränsade grupper som har förhöjd risk att utöva eller utsättas för våld.

Det finns utmaningar kopplade till samverkan när det gäller det främjande och förebyggande arbetet, menar utredningen. Den potential som finns hos verksamheter och aktörer tas inte till vara fullt ut. Exempelvis nyttjas inte skolans möjligheter att nå barn med kunskaper om våld och rätt till hjälp fullt ut och hos socialtjänsten finns utmaningar att bedriva ett främjande och förebyggande arbete.

Herrljunga kommun har, genom sin våldspreventiva satsning och projektet En kommun fri från våld, redan slagit in på den väg som den nationella strategin pekar ut. Fokus på skolor och förskolor samt

en *hela kommunen*-ansats ger förutsättningar att implementera ett främjande och förebyggande arbete som kan leda till trygghet i de olika miljöer där barn och unga vistas. Om lagen träder i kraft krävs en fortsatt samordning på området för att utföra den kommunövergripande kartläggning, analys och planering som lagförslaget beskriver.

4.3 Erfarenheter från andra kommuner

Projektledningen har inhämtat erfarenheter från andra kommuner som implementerat systematiskt våldspreventivt arbete, dels genom nätverksarbete och direktkontakt med kommuner, dels genom organisationen MÄN, som följt ett stort antal kommuner. Här beskrivs några av de faktorer som framhållits som särskilt viktiga för att kunna hålla i ett sådant arbete över tid.

Förändringsledning behövs i framtagandet av ett systematiskt våldspreventivt arbetssätt. Inom En kommun fri från våld Herrljunga utförs förändringsledningsarbetet av projektledningen. Från flera kommuner uttrycks ett fortsatt behov av förändringsledning, även efter ett inledande projekt. Utan några ansvariga som fortsätter arbeta strategiskt och initiera operativt utvecklingsarbete, riskerar satsningar att rinna ut i sanden. Alla förvaltningar och verksamheter kan ansvara för att leda sitt våldspreventiva arbete vidare, men det krävs stöd, samordning och ledning i förändringsprocessen. Det blir ett sätt att förvalta den investering som gjorts i arbetssättet.

Socialstyrelsen beskriver i sin publikation [Om implementering \(2012\)](#) vad forskningen säger om vad som krävs för ett lyckat implementeringsarbete. Organisationen MÄN uttrycker att deras erfarenheter av att följa kommuner inom våldsprevention bekräftas av skriften. För att få framgång i att börja använda nya metoder krävs kompetens hos användarna, en stödjande organisation och ett effektivt ledarskap. När en metod eller ett arbetssätt implementerats och sen ska vidmakthållas krävs det ytterligare två år innan "det nya" blivit rutin och kan utgöra en systematisk grund för arbetet. Vidare beskriver Socialstyrelsen fem vanliga missförstånd om implementering: 1. Effektiva metoder sprider sig själva. 2. Information räcker för att åstadkomma förändring. 3. Utbildning leder till användning. 4. Förändring sker snabbt. 5. Det räcker att man tror på det man gör för att det ska bli bra. Organisationen MÄN vill uppmärksamma kommuner på dessa missförstånd, i syfte att kunna undvika dem och istället bygga upp en långsiktig och varaktig struktur för det våldsförebyggande arbetet.

Fortsatt kartläggning av problematiken, men också risk- och skyddsfaktorer, är något annat som beskrivs som grundläggande för det våldspreventiva arbetet. Därigenom går det att få en bild av vilka insatser som är viktiga att prioritera och vilka målgrupper som behöver nås. Våldsprevention är ett väldigt långsiktigt arbete, men det är genom att göra fortlöpande kartläggningar som det går att följa utvecklingen och få en bild av vad insatserna leder till.

4.4 Aktuella rapporter

[Våld mot barn 2022 – En nationell kartläggning, Stiftelsen Allmänna Barnhuset \(2023\)](#)

Denna studie har genomförts av Stiftelsen Allmänna Barnhuset på uppdrag av regeringen i syfte att följa upp tidigare kartläggningar av våld mot barn avseende förekomst, attityder till så kallat uppfostningsvåld och riskfaktorer för våld. [Kort film som sammanfattar rapporten.](#)

[Föräldraskap, våld och stöd, Stiftelsen Allmänna barnhuset \(2023\)](#)

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har på uppdrag av regeringen genomfört en enkätundersökning om föräldraskap, våld och stöd riktad till ett nationellt slumpmässigt urval av föräldrar i Sverige. Föräldrar har svarat på frågor om våld mot sitt barn inklusive försummelse, partnervåld, attityder till våld i uppfostningssyfte samt frågor om ekonomi, hälsa och föräldraskap.

[När ett barn varit utsatt för våld, Stiftelsen Allmänna Barnhuset \(2023\)](#)

Föräldrars berättelser om våldets konsekvenser och vägen till stödinsats. Stiftelsen Allmänna Barnhuset har på uppdrag av regeringen genomfört en intervjustudie med föräldrar till barn som varit utsatta för våld. Syftet med studien var att undersöka erfarenheter av stöd till våldsutsatta barn och deras familjer utifrån ett föräldraperspektiv.

[Mer utsatta än andra, Stiftelsen Allmänna Barnhuset \(2023\)](#)

Om våld och övergrepp mot barn med funktionsnedsättningar. Våld mot barn är ett allvarligt samhällsproblem och en rättighetskränkning som alltför många barn i Sverige har erfarenhet av. Rapporten belyser den särskilda utsatthet för våld som drabbar barn och ungdomar med funktionsnedsättning inklusive kronisk sjukdom.

[Våld i ungas nära relationer & det ideella stödet, Stockholms universitet \(2023\)](#)

Forskare vid Stockholms universitet har på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten utforskat det ideella stöd som unga söker utifrån våld i en egen nära relation. Rapporten visar att för unga som utsätts för våld i en nära relation har stödet de kan få online från ideella tjej-, ungdoms- och transjourer stor betydelse. Viktigt är också möjligheten att få tillgång till stödet anonymt.

[Skolfaktorerers betydelse för om ungdomar begår våldsbrott, Brottsförebyggande rådet \(2023\)](#)

En statistisk analys utifrån Skolundersökningen om brott. Syftet med den här kortanalysen är att undersöka om det finns samband mellan faktorer hos skolan och ifall ungdomar begår något våldsbrott. Med skolfaktorer avses vilken skolkontext som ungdomen befinner sig i.

[Skolfaktorerers betydelse för elevers utsatthet för hot och våld i skolmiljö, Brottsförebyggande rådet \(2023\)](#)

En statistisk analys utifrån Skolundersökningen om brott. Skolan är en av de vanligaste platserna som elever utsätts för brott på. Syftet med den här kortanalysen är att studera vilka skolfaktorer som kan påverka elevers risk att utsättas för hot eller våld i skolmiljö. Skolfaktorer kan handla om allt från skolans storlek till den samlade uppfattningen om relationen mellan lärare och elever på skolan.

[Nationella trygghetsundersökningen – ett metodstöd för resultat på kommunal nivå, Brottsförebyggande rådet \(2023\)](#)

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årligen återkommande brottsoffer- och trygghetsundersökning. Resultaten från NTU på kommunal nivå kan fungera som ett stöd för lokala brottförebyggande aktörer, eftersom de ger en grundläggande statistisk bild av självrapporterad utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott samt förtroende för rättsväsendet.

[Se mig – rätten till stöd tidigt i livet, BRIS \(2023\)](#)

Med rapporten vill Bris lyfta de yngsta barnen, deras behov och röster. Rapporten synliggör samhällets ansvar att förebygga, stödja och skydda barn i utsatthet. Den belyser också hur vuxna som i sitt yrke möter små barn och deras föräldrar kan bli bättre på att upptäcka och agera när barn riskerar att fara illa.

[Idrottens ansvar att förebygga mäns våld mot kvinnor, Centrum för idrottsforskning \(2023\)](#)

Idrotten kan vara en riskmiljö för mäns våld mot kvinnor. Samtidigt är idrottsrörelsen en viktig aktör för att minska detta allvarliga samhällsproblem. Det visar regeringsrapporten från Centrum för idrottsforskning.

5. Prognos

I projektets förra delrapportering beskrevs behov av fortsatt uthållighet i förankringsarbete, i syfte att uppnå delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Här står vi på många sätt kvar i samma position, där vi behöver lägga mycket fokus på att arbetet ska prioriteras från chefer. I de verksamheter som investerat tid för utbildning om våldsprevention har det också lett till att de fått syn på möjliga förändringar i befintliga strukturer. Det gör att vi får positiva exempel att lyfta fram, som Sportcenter som började titta på sina rutiner vid otrygghet eller Syssele enheten som vill implementera ett arbete med samtalsfrågor om våld i befintliga brukarmöten.

Arbetet med de våldspreventiva metoderna i skolorna går framåt, men behöver fortsatt stöttning, då de ännu inte kan sägas vara helt implementerade. Enligt Socialstyrelsens skrift Om implementering, som nämndes ovan, kan vi nu sägas stå i ett läge där det finns risk att metoderna börjar förändras av de som ännu inte känner sig helt bekväma i användningen. Därför stärker vi upp med handledning och gör regelbundna avstämningar om hur arbetet går. Under hösten har vi påbörjat ett arbete för lärande förskolor emellan, i syfte att fortsätta utveckla deras våldsförebyggande aktiviteter. Inom det här området ser vi mycket utvecklingspotential och fler möjliga spår att slå in på, exempelvis att erbjuda insatser till vårdnadshavare, kopplat till MVP Mellanstadiet, att starta ABC Föräldraskapsgrupper på fler orter än i centrala Herrljunga och att utveckla insatser för att främja en trygg fritid fri från våld för barn och unga i Herrljunga.

Arbetet med kunskapsspridning även till näringsliv och föreningar är påbörjat och vi planerar insatser tillsammans med Fokus Herrljunga och RF Sisu, förutom de utbildningar av föreningar som redan sker inom certifieringen Utmärkt förening. De kyrkliga samfundet i Herrljunga är också tillfrågade och vi hoppas få till en samverkan, då de är viktiga aktörer som både når ut till många, men som också har en stor kompetens på området.

Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och arbetsplatsträffar fortsätter. Policy mot våld i nära relationer är fastställd och kommande revidering av Jämställdhetspolicy föreslås innefatta ett våldsförebyggande perspektiv. Det kommer även utvecklas ett förslag på Handlingsplan mot våld i nära relationer, där förebyggande aktiviteter inkluderas. HR är positiva till att göra en genomlysning av befintliga APT-material och tydliggöra det förebyggande perspektivet.

Inför kommande kampanjer om våld, såsom En vecka fri från våld i november och Svartsjuka är inte romantiskt i februari-mars, har fler verksamheter än förra året visat intresse för att göra aktiviteter eller på andra sätt uppmärksamma budskapen. Det ger bättre möjligheter att nå ut till både medarbetare, brukare, besökare och allmänhet.

Projektledningen ser positivt på möjligheten att uppnå de olika delmålen under projekttiden, men vill redan nu peka på vikten av fortsatt förändringsledning på området efter projekttidens slut. Det kommer kunna finnas ett systematiskt våldspreventivt arbete på plats i kommunen, men för att upprätthålla och fortsatt utveckla det strategiskt och operativt krävs stöd, samordning och ledning i processen.

Verksamhetsplan och budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2024

Sammanfattning

Enligt samverkansavtal mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra ska en årlig verksamhetsplan och budget tas fram, som beskriver kommande års folkhälsoarbete utifrån gemensamma prioriterade områden, samt hur hälsoläget ser ut i Herrljunga kommun.

Prioriterade grupper och områden för 2024 års folkhälsoarbete:

Grupper:

- Barn och unga
- Personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap
- Äldre

Områden:

- Fullföljda studier
- Psykisk hälsa
- Levnadsvanor

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-29.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2024.

Budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2024.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att budget och verksamhetsplan 2024 för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun godkänns.

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Expedieras till: Li Johansson Nyström, folkhälsostrateg, KS förvaltning

Bakgrund

Ett samverkansavtal är slutet mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra. Avtalet avser samverkan och samfinansiering av lokalt folkhälsoarbete samt folkhälсотjänst. Samverkansavtalen ligger till grund för folkhälsoinsatser som ska utföras på årlig basis. Genom samverkansavtal ska ett lokalt hälsoläge synliggöras i verksamhetsplanen samt ligga till grund för de planerade insatserna för kommande år. För 2024 är prioriterade områden att fokusera på: fullföljda studier, psykisk hälsa, levnadsvanor. Folkhälsoarbetet 2024 ska även särskilt prioritera följande grupper: barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap, äldre.

Folkhälsa

En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle. FN:s Agenda 2030 med 17 globala mål har en direkt koppling till jämlik hälsa samt social, miljömässig och ekonomiskt hållbar samhällsutveckling. Främjande och förebyggande insatser för en god och jämlik folkhälsa är integrerade i målens alla delar. Målen förenar även ett stort antal etablerade principer och perspektiv centrala för folkhälsoarbetet, så som mänskliga rättigheter, jämställdhet, specifika gruppers villkor eller rättigheter och enskilda sakfrågor. I det längre perspektivet har folkhälsoarbete som mål att sluta de påverkbara hälsoskillnaderna inom en generation. Det är i linje med Agenda 2030 och utgångspunkterna för att öka jämlikheten inom och mellan länder samt säkerställa att ingen lämnas utanför.

Bedömning av måluppfyllelse

Lokalt folkhälsoarbete 2024 bidrar till måluppfyllelse för kommunens övergripande mål genom delmål:

- Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
- Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
- Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.
- Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Ekonomisk bedömning

Parterna svarar gemensamt för finansiering av insatser utifrån verksamhetsplanen samt folkhälsoinsatser. Fördelningsprincipen för finansieringen av folkhälsoinsatser är hälften vardera för båda parterna, med samverkansavtalen som grund. För folkhälsoinsatser 2024 utbetalas 14 kronor/invånare, beräknat från sista december föregående år. 133 238 kronor läggs därav från vardera part. Totalt finns 266 476 kronor till folkhälsoinsatser 2024. Delregional nämnd södra betalar ut 414 000 kronor för folkhälsoinsatser, under 2024. Kommunen står för resterande del, vilket är 349 000 kronor. För 2024 uppgår Herrljunga kommuns totala finansiering av folkhälsoinsatser till 482 238 kronor.

FN:s barnkonvention

Från 1 januari 2020 är FN's Barnkonvention del av svensk lag, vilket gör att vi är skyldiga att förhålla oss till barns rättigheter. Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2024 behandlar och prioriterar arbete som rör frågor om barns rättigheter, genom att lyfta barn och unga som en prioriterad grupp samt genom insatser för ökade kunskaper inom Barnkonventionen samt ökat inflytande och delaktighet för barn och unga.

Jämställdhetsbeskrivning

Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2024 behandlar och prioriterar arbete som rör frågor om jämställdhet. Jämställd, jämlik hälsa är ett övergripande prioriterat område, samt genom att lyfta frågorna i samverkansarbete samt visa på statistik för hur hälsoläget skiljer sig mellan män och kvinnor samt pojkar och flickor men även genom Herrljunga kommuns satsning på våldspreventivt arbete.

Samverkan

För att möjliggöra goda förutsättningar att nå ut med folkhälsoarbete och insatser är en god samverkan grundläggande. Samverkansarbete och nätverkande, med interna och externa aktörer, är del av folkhälsans dagliga arbete. Målet för folkhälsoarbetet är att mycket ska ske ute i verksamheternas vardagliga arbete, för regelbundenhet och långsiktighet, där folkhälsan finns med som stöd och resurs.

Herrljunga kommun - Verksamhetsplan för lokalt folkhälsöarbete 2024

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete

Delregionala nämnden södra (DRNS) har tagit över de samverkansavtal som södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) tecknade med varje kommun inom sitt geografiska område. Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete är det avtal som gäller det lokala folkhälsoarbetet. Det innebär lokala systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och att utjämna skillnader i hälsa. Samverkansavtal avseende folkhälsotjänst är det avtal som gäller tjänsten som driver det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärspektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft.

En verksamhetsplan för det lokala folkhälsoarbetet tas fram årligen enligt överenskommen mall. Verksamhetsplanen, med budget och planerade insatser, sammanställs av kommunens folkhälsostrateg i dialog med ansvarig kontaktpersonen på koncernkontoret, Västra Götalandsregionen. Folkhälsostrategen ansvarar för att planen skickas via e-post till delregional.namnd.sodra@vgregion.se med kopia till lars.paulsson@vgregion.se, senast den 31 oktober. Planen blir giltig först när både kommunens ansvariga styrelse/nämnd och DRNS beslutat om planen.

Styrning och ledning

I Herrljunga kommun ligger folkhälsoarbetet organiserat under Kommunstyrelsens förvaltning, med syfte att folkhälsostrategen ska ha lättillgänglig dialog med kommunledningen. Folkhälsostrategen sitter placerad nära såväl kommunalråd (Kommunstyrelsens ordförande samt Folkhälsopolitiska rådets ordförande) samt kommundirektör, vilket underlättar för kommunikation och dialog. Folkhälsostrategens chef är kommundirektören. Folkhälsopolitiska rådet är det forum där folkhälsostrategen tillsammans med ordförande från de tre nämnderna (bildningsnämnden, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden), kommunalråd, oppositionsråd samt kommundirektör för dialog om frågor som rör folkhälsa. Adjungerande bjuds in vid behov. Ärenden kan gå vidare till Kommunstyrelsen för politiska beslut.

Utöver Folkhälsopolitiska rådet och regelbunden dialog med kommundirektör sitter folkhälsostrategen med i styrgrupper för Familjecentralen och det brottsförebyggande/trygghetsfrämjande arbetet. Folkhälsostrategen är också sammankallande för och leder kommunens Rättighetsnätverk.

Förutom insatser som arbetas med under året arbetar folkhälsostrategen kontinuerligt för att främja samverkan med och mellan andra aktörer, interna och externa, samt att stötta verksamheter med information, kunskap och annat relevant underlag. Folkhälsostrategen jobbar också för att lyfta och utveckla folkhälsoarbetet till mer strategiskt och långsiktigt hållbart genom att försöka ”knyta ihop trådar” för att skapa tydlighet samt regelbundenhet, där målet är att mycket ska ske kunna ute i verksamheternas dagliga arbete. Genom dialog med kommunledning samt att tidigt planera långsiktigt är målet också att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen.

Herrljunga kommun vill stärka inflytande och delaktighet för prioriterade grupper genom att försöka nå målgrupper, samverka med brukardialoger samt föra dialog med målgrupperna själva i den mån det är möjligt för att lyssna in gruppernas uttryckta behov. Herrljunga kommun jobbar även med kunskapshöjande utbildning och arbetsmetod för tillgänglighet och inkludering i och med det rättighetsbaserade arbetet som kommunen driver genom Rättighetsnätverket. Herrljunga kommun satsar på det våldspreventiva arbetet, med fokus på både förskola/skola samt en ”hela kommunen-ansats”. Folkhälsoinsatser, rättighetsbaserat arbete samt våldspreventivt arbetet kopplas till kommunens övergripande mål, genom delmål:

- ❖ Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
- ❖ Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
- ❖ Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.
- ❖ Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Utgångspunkter för samverkansavtal och verksamhetsplan

Internationella och nationella styrande dokument anger riktningen för folkhälsoarbetet medan regionala och lokala styrande dokument, tillsammans med dialoger mellan kommunen och DRNS, utgör grunden för prioriteringar och insatser inom samverkansavtalet.

Internationella och nationella styrande dokument som anger riktningen för folkhälsoarbetet

- Det övergripande nationella folkhälsomålet ”*att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*”.
- FN:s Agenda 2030 med 17 Globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och agendans grundläggande princip om att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.

Exempel på regionala/lokala styrande dokument och uppdrag som ligger till grund för prioriteringar och insatser

Regionala dokument

- Regionfullmäktiges budget
- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030.
Av särskild relevans är den långsiktiga prioriteringen ökad inkludering och kraftsamling fullföljda studier.

Kommunala dokument

- Herrljunga kommuns Budget och verksamhetsplan 2024
- Herrljunga kommuns övergripande mål
- Reglemente för Herrljunga kommuns folkhälsopolitiska råd

Ökad jämlikhet i hälsa en förutsättning för hållbar utveckling

En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle. FN:s Agenda 2030 med 17 globala mål har en direkt koppling till en jämlik hälsa och en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar samhällsutveckling. Främjande och förebyggande insatser för en god och jämlik folkhälsa är integrerade i målens alla delar. Målen förenar även ett stort antal etablerade principer och perspektiv centrala för folkhälsoarbetet, så som mänskliga rättigheter, jämställdhet, specifika gruppers villkor eller rättigheter och enskilda sakfrågor.

I det längre perspektivet har folkhälsoarbete som mål att sluta de påverkbara hälsoskillnaderna inom en generation. Det är i linje med Agenda 2030 och utgångspunkterna för att öka jämlikheten inom och mellan länder samt säkerställa att ingen lämnas utanför.

Bestämningsfaktorer för hälsa

För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att människor ges likvärdiga villkor och förutsättningar. Dessa villkor och förutsättningar benämns ofta som hälsans bestämningsfaktorer.

Hälsans bestämningsfaktorer består av både livsvillkor och levnadsvanor. I modellen nedan markerar gul färg de samhälleliga förutsättningar som är avgörande för de individuella (grå) bestämningsfaktorerna för hälsa. Sambanden mellan hälsans bestämningsfaktorer och hälsan är komplexa. Politiska beslut påverkar invånarnas livsvillkor som i sin tur påverkar invånarnas möjlighet till hälsosamma levnadsvanor. Ojämlikhet i hälsa skapas

när olika grupper systematiskt har olika livsvillkor och levnadsvanor, vilket resulterar i ojämlika möjligheter till ett gott liv.

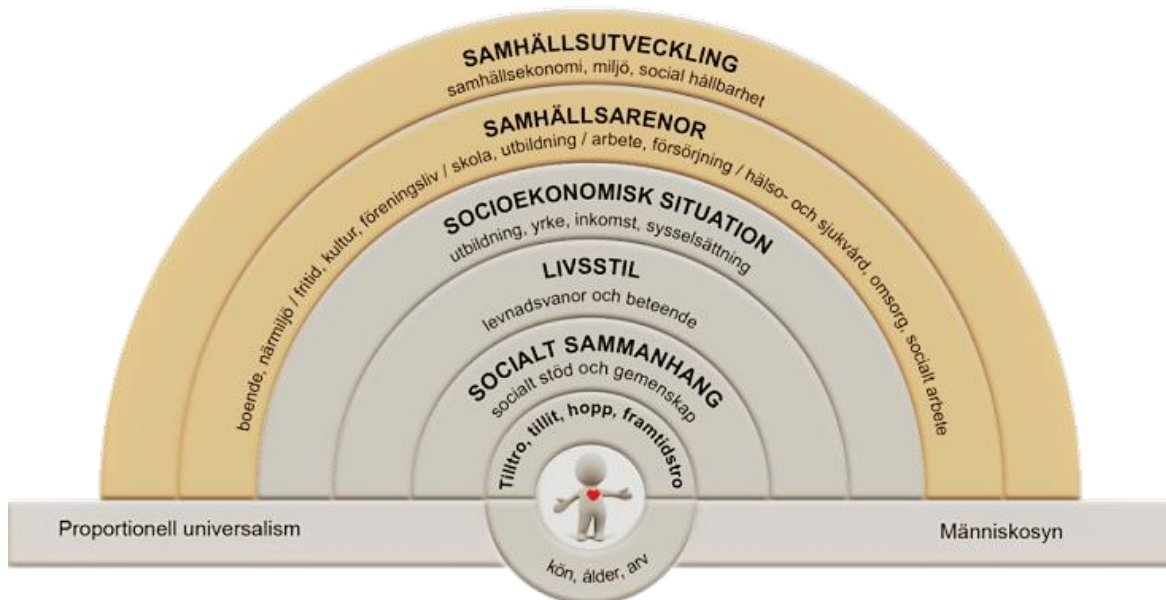

Bild 2. "Östgotamodellen för jämlik hälsa – ett samspel mellan individ, miljö och samhälle". Framtagen av Jolanda van Vliet och Margareta Kristenson, 2014, baserad på hälsans bestämningsfaktorer av Dahlgren och Whitehead, 1991.

Hälsoläget

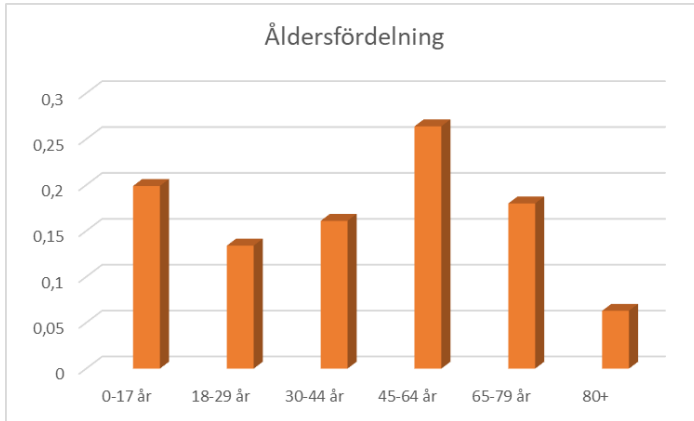
Hälsoläget syftar till att ge ett underlag som övergripande beskriver vilka kommunens utmaningar inom folkhälsoområdet är. Beskrivningen ger stöd i dialoger och vid val av prioriterade områden, insatser, målgrupper för att främja utvecklingen av en mer jämlik hälsa.

Kommunala bakgrundsfakta

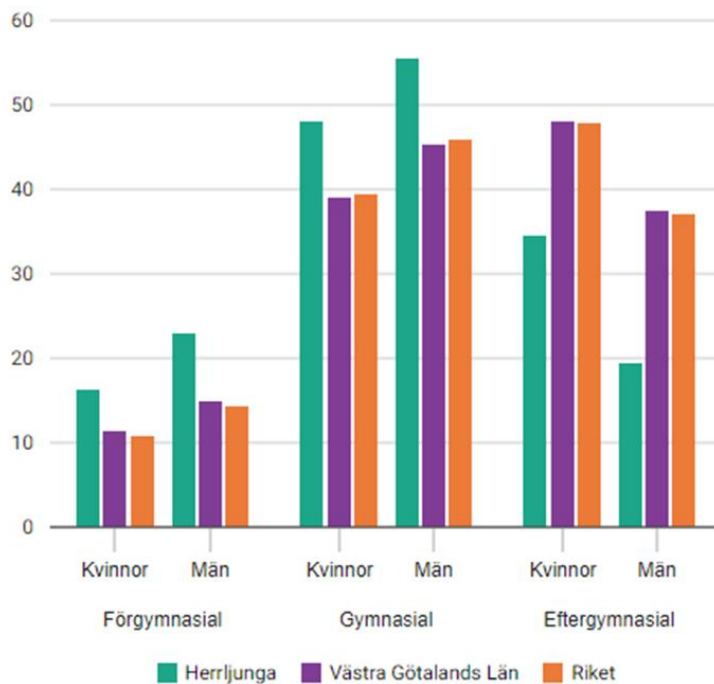
I Herrljunga kommun bor 9517 invånare, varav 48,7 % kvinnor. 12,4 % är födda utomlands. I Herrljunga bor 56,5 % i tätort och 43,5 % på landsbygd ¹

¹ SCB kommunen i siffror

Medellivslängden är 84 år för kvinnor och 80,2 år för män vilket ligger något under genomsnittet i Västra Götaland. Åldersmässigt är ungefär 19,9 % under 18 år, 13,4 % mellan 18-29 år, 30-44 år 16,1 %, 45-64 år 26,4 %, 65-79 år 18 %, 80+ 6,3 % ².

När det gäller utbildningsnivån så har 16,2 % av kvinnorna och 22,9 % av männen förgymnasial utbildning, 39 % av kvinnorna och 55,4 % av männen har gymnasial utbildning och 34,5 % av kvinnorna och 19,5 % av männen har eftergymnasial utbildning³.

³ Folkhälsomyndighetens kommunfakta

76,3 % av flickorna och 89,5 % av pojkarna är behöriga till gymnasiets yrkesprogram⁴.

I Herrljunga förvärvsarbetar 79,8 % av kvinnorna och 84,2 % av männen i åldern 20-64 år⁵. 16 % har någon gång de senaste tolv månaderna haft svårigheter att betala löpande utgifter för mat, hyra, räkningar med mera. 22 % saknar kontantmarginal vilket innebär att inte kunna betala en oväntad utgift på 12 000 kronor utan att låna eller be om hjälp⁶. 5,6 % av invånarna mellan 0-19 år lever i ekonomiskt utsatta hushåll.⁷

Hälsodata

Hälsodata	Kommunens namn	Jämfört med
Hälsodata	Herrljunga kommun	Jämfört med
Upplevd hälsa (hälsotillstånd, framtidstro)	God framtidstro, 66% "Dålig hälsa" 8%	Sjuhärad 66-75, VGR 73% 3-8 %, VGR 6%
Psykisk hälsa (ängslan, oro eller ångest, stress, övervägt eller försökt a sitt liv)	Psykiska välbefinnande 86 % Ängslan, oro, ångest 41 % Själv mordstankar 4 %	Sjuhärad 85-90 % Ängslan, oro, ångest 35-43% VGR 4 %
Fetma (övervikt)	21 % högt BMI (över 30)	Sjuhärad 16-23 %
Levnadsvanor Daglig rökning Alkoholvanor Fysisk aktivitet (matvanor?)	Andel fysiskt aktiva 61 %, Motionerar minst en timme om dagen 31 % Äter frukt, grönsaker, bär 3 ggr/dag 23 % Riskabla alkoholvanor 12 % Skolungdomars intensivkonsumtion alkoholvanor 14 %	Sjuhärad 60-67% Sjuhärad 31-42% Sjuhärad frukt m.m. 15-24 % Riskabla alkoholvanor 11- 16% Ung. int.alk. 8-16%

⁴ Kolada jämföraren 2021

⁵ SCB kommunen i siffror

⁶ Hälsoläget 2020

⁷ Kolada jämföraren 2020

	Andel narkotikaerfarenhet 6 % Daglig rökning 7% Tobaksbruk gravida 13,9 %	Sjuhärad narkotika 5-14% Daglig rökning 6-8 % Tobaksbruk gravida riket 4,6 %
Trygghet, tillit (kränkningar, våld)	Upplevd otrygghet 20 %	Sjuhärad 17-33%, VGR 28%
Sociala relationer (ofrivillig ensamhet)	Relativ isolering 14 % Känner sig ofta ensam 6 %	7-14 %, VGR 8,6% 3-7% VGR 6,5%
Meningsfull fritid	Deltagit i offentlig tillställning 36 % Deltagartillfällen i idrottsföreningar 13-20 år 11	36-43%, VGR 38 % Riket 25
Delaktighet och inflytande	Kommunval 86, 5 % Riksdag 87,4%	Riket 80 % Riket 84%

Utmaningar och prioriteringar

Utmaningarna när det gäller folkhälsoarbetet i Herrljunga kommun är bland annat att andelen elever med gymnasiebehörighet fortsätter sjunka. För att främja elevers skolgång är det därför viktigt att fortsätta arbetet med fullföljda studier i kombination med meningsfull fritid i kombination och föräldraskapsstöd samt att öka kunskaper om barns rättigheter och främja samverkan för barns bästa, som en del av arbetet med fullföljda studier. Deltagartillfällen i idrottsföreningar har minskat de senaste åren och Herrljunga är bland de kommunerna med lägst antal deltagartillfällen, behov ses därför för att fortsätta stärka samverkan och stötta de lokala föreningarna.

Att främja goda levnadsvanor är fortsatt prioriterat för att möta den höga andelen för ohälsotal bland samtliga åldersgrupper samt relativt låg andel som är fysiskt aktiva. Fortsatt arbete för att förebygga ANTDS-bruk bör också ske som del av arbetet för att främja goda levnadsvanor.

Det är också motiverat att skapa insatser för att förebygga psykisk ohälsa samt ofrivillig ensamhet. Under 2024 kommer samtliga insatser riktade mot allmänheten

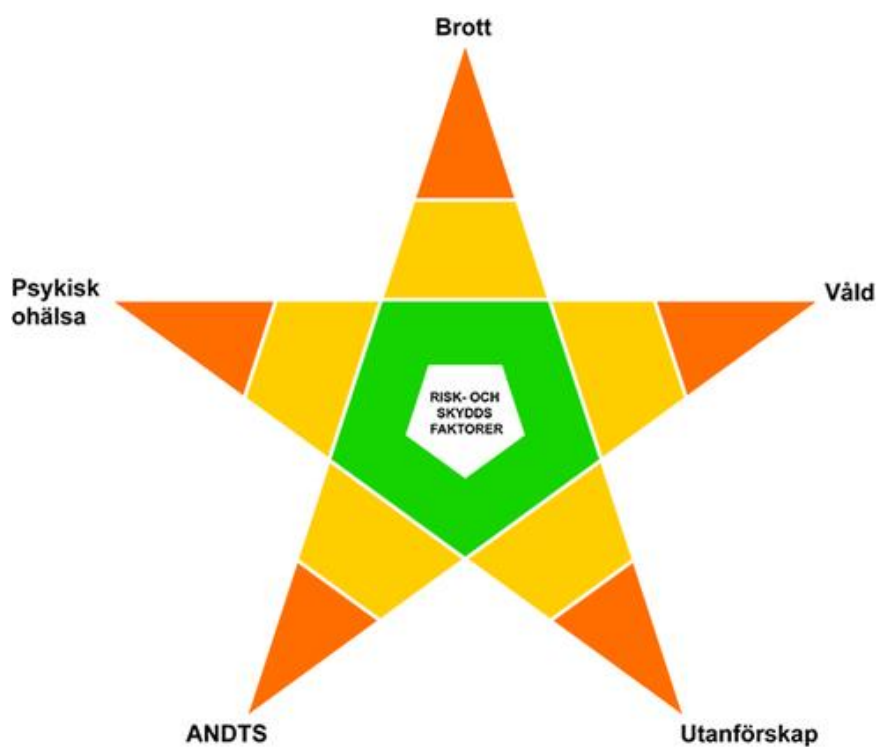
integrera ett inkluderande fokus för ofrivillig ensamhet. Genom att inte skapa särskilda insatser med detta fokus utan i stället integrera ett inkluderande arbetssätt förebyggs stigmatisering och ”stuprör”.

Att fortsätta arbeta för en jämställd, jämlik hälsa genom det rättighetsbaserade arbetet som Herrljunga kommun driver med syfte att öka tillgänglighet och inkludering av grupper som generellt kan ha svårare att få information anpassat efter behov (som personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap) är något som motiveras genom rapporter från verksamheter som möter grupperna samt från allmän kännedom om att grupper som står längre ifrån samhället har sämre förutsättningar till hälsa och goda livsvillkor (Folkhälsomyndigheten ”livsvillkor & levnadsvanor”, VGR ”folkhälsa”).

Insatser som görs för att förebygga våld samt ANDTS-bruk ingår också i det främjande arbetet för fullföljda studier, med syfte att skapa trygga relationer och hemmiljö, vilket är en skyddsfaktor för barn och ungas hälsa och skolgång (Skolverket ”skolutveckling”).

För att prioritera folkhälsoarbetet och se dess olika områden och som del av en helhet används preventionsstjärnan. Genom att utgå från stjärnans ”mitt” blir det tydligt att främjande av skyddsfaktorer och förebyggande av riskfaktorer ger utslag på flera områden samtidigt. Exempel på viktiga skyddsfaktorer för barn och unga är trygga relationer till vuxna, det kan vara vårdnadshavare eller andra vuxna i närheten. Meningsfull fritid och fullföljda studier är en annan skyddsfaktor för goda förutsättningar i livet. Exempel på riskfaktorer är risk- och missbruk av alkohol och droger, våld (både i utövarperspektiv och att vara utsatt), psykisk ohälsa och kognitiv funktionsnedsättning hos vårdnadshavare.⁸

⁸ <https://www.rikshandboken-bhv.se/livsvillkor--levnadsvanor/identifiera-skydds--och-riskfaktorer/>

Gemensamma prioriteringar utifrån hälsoläge och vårdialog

- Grupper:
 - Barn och unga
 - Personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap
 - Äldre

- Områden:
 - Fullföljda studier
 - Psykisk hälsa
 - Levnadsvanor

Gemensam budget för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälsotjänsten finansieras enligt separat avtal. Den gemensamma folkhälsobudgeten görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med verksamhetsplanen.

Det är i första hand de insatser som genomförs inom avtalet, med gemensamma medel, som ska finnas med i verksamhetsplan och budget. Insatserna ska utgå från utgångspunkterna för samverkansavtalet och verksamhetsplanen, hälsoläget och de gemensamma prioriteringarna. Insatser som helt finansieras av kommunen, eller via medel från annan part, kan skrivas in i matrisen. Dessa insatser särskiljs genom att texten "Insatsen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel" (eller annan part). skrivs längst ner i rutan "Genomförande". I budget skrivs dessa medel in i kolumnen "Övrigt".

Folkhälsoinsatser

Område: Barn och ungas uppväxtvillkor	
Insats/målgrupp	Genomförande
<p>Insats: Föräldraskapsstöd</p> <p>Målgrupp: Vårdnadshavare/Familjer</p>	<p>Fortsätta den evidensbaserade metoden ABC på Familjecentralen (materialkostnader).</p> <p>Fortsatt arbete med ”Lilla gruppen” (familjer/vårdnadshavare med extra behov av stöd).</p> <p>Sker i samverkan med Närhälsan, barnmorskemottagning, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen.</p>
<p>Insats: kunskapshöjande inom barns rättigheter och Barnkonventionen</p> <p>Målgrupp: chefer och medarbetare inom förskola och kultur/fritid samt föreningsliv</p>	<p>Gemensam kunskapshöjande insats för att stärka kunskaper inom barns rättigheter och barnkonventionen.</p> <p>Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, föräldrakooperativ, kultur och fritid samt civilsamhället</p>
<p>Insats: Stärkt samverkan för fullföljda studier</p> <p>Målgrupp: Berörd profession samt familjer</p>	<p>Stärka samverkan mellan skola och hem genom projektet Skola-hem, som syftar till att tidigt förebygga problematisk skolfrånvaro.</p> <p>Sker i samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen.</p>
<p>Insats: ”Rörelse på rast”</p> <p>Målgrupp: Barn (elever via skola)</p>	<p>”Rörelse på rast” är ett projekt för att främja skolgång och fullföljda studier genom fysisk aktivitet för elever i låg- och mellanstadiet.</p> <p>Sker i samverkan med bildningsförvaltningen och RF-SISU.</p> <p>Belastar inte budget för lokalt folkhälsoarbete.</p>
<p>Insats: Delaktighet och inflytande</p> <p>Målgrupp: Barn och unga</p>	<p>Öka barn och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande i kultur och fritid.</p> <p>Sker i samverkan med kultur och fritid, bildningsförvaltningen, civilsamhället.</p>
<p>Meningsfull fritid via lovaktiviteter</p> <p>Målgrupp: Barn och unga</p>	<p>Skapa tillgång till aktiviteter under lov med koppling till det lokala föreningslivet. Lovaktiviteterna ska ske löpande under året och vara gratis för alla barn i skolålder samt göras tillgängliga för fler att ta del av genom att arrangeras där barn är, dvs på flera olika platser i kommunen.</p>

	<p>Skер i samverkan med bildningsförvaltningen, samhällsförvaltningen och lokala föreningar.</p> <p>Belastar inte budget för folkhälsoarbete.</p>
--	---

Område: Levnadsvanor	
Insats/målgrupp	Genomförande
<p>Förebygga bruk av ANDTS</p> <p>Målgrupp: Kommunens verksamheter samt civilsamhället.</p>	<p>Informations- och föreläsningsinsatser med utgångspunkt i ett livsloppsperspektiv. Insatsen syftar till att öka kännedom om risk- och missbruk, bruk av ANDTS som riskfaktorer samt konsekvenser av bruk av ANDTS.</p> <p>Skер i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, Familjecentralen samt RF-SISU.</p>
<p>Insats: främja fysisk aktivitet</p> <p>Målgrupp: Allmänheten</p>	<p>”Hälsans dag” för att uppmärksamma och främja fysisk aktivitet.</p> <p>Skер i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, Familjecentralen.</p>

Område: Jämställd, jämlik hälsa	
Insats/målgrupp	Genomförande
<p>Insats: Utbildningsinsatser inom rättighetsbaserat arbete</p> <p>Målgrupp: Medarbetare, chefer, förtroendevalda</p>	<p>Kunskapshöjande insatser med syfte att sprida kunskap och förståelse för hur rättighetsbaserat arbetssätt kan genomföras. Syftet med insatsen är att ligga till grund för att kommande kommunövergripande strategi för det rättighetsbaserade arbetet.</p> <p>Skер genom samverkan med kommunens Rättighetsnätverk (representanter från samtliga förvaltningar).</p>
<p>Insats: Utmärkt förening</p> <p>Målgrupp: föreningar/barn och unga/familjer</p>	<p>Fortsatt arbete med ”utmärkt förening”. Föreningar erbjuds certifiering som genomförs via utbildningar och workshops med teman som trygg föreningsmiljö, jämställdhet och inkludering, alkohol och drogpolicy.</p> <p>Skер i samverkan med kultur och fritid samt RF-SISU.</p>
<p>Insats: äldres hälsa</p> <p>Målgrupp: invånare över 65 år.</p>	<p>Fokus på att främja äldres hälsa med fokus på fysisk aktivitet samt psykisk hälsa.</p> <p>Skер i samverkan med socialförvaltningen och ABF.</p>

Område: Psykisk hälsa	
Insats/målgrupp	Genomförande
Namn på insats: Suicidprevention	Genomföra aktiviteter från lokal handlingsplan i förebyggande arbete mot suicid.
Målgrupp: Internt samt civilsamhället	Sker i samverkan med socialförvaltningen, bildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Område: Trygghetsfrämjande arbete	
Insats/målgrupp	Genomförande
Insats: Synliggöra våldsprevention genom kampanjarbete Målgrupp:	Kampanjer under året: - Svartsjuka är inte romantiskt - En vecka fri från våld Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, RF-SISU, Polis.
Insats: Trygghetsdag åk 5 Målgrupp: elever i åk 5	Utbildning och informationsdag för alla elever i åk 5 med fokus på våldsprevention och relationer. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, Köpmannaföreningen, Polis, Räddningstjänst.
Insats: Samverkansarbete för trygghet Målgrupp: internt samt allmänheten	Fortsatt samverkansarbete i frågor som rör trygghetsskapande arbete. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, Polis, kommunala bostadsbolaget.

Övrigt
I samtliga insatser riktade mot allmänheten finns ett fokus mot ofrivillig ensamhet integrerat. Genom att inte skapa särskilda insatser med detta fokus utan i stället integrera ett inkluderade arbetssätt förebyggs stigmatisering och ”stuprör”.

XX kommun	
Budget folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2024	Resultat folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2024

Medel för folkhälsotjänst	Budget			Utfall			Resultat		
	DRNS	Kommun		DRNS	Kommun		DRNS	Kommun	
Tjänst folkhälsotjänst (lön inkl. lönebikostnader)	414 000	349 000					414 000	349 000	Noll (0) innebär medlen använts enligt budget
Eventuell motfinansiering av folkhälsotjänst via annan typ av tjänst							0	0	
Totalsumma tjänst/tjänster	414 000	349 000		0	0		414 000	349 000	
Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:				Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:					

Medel för lokala folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	DRNS	Kommun	Övrigt	DRNS	Kommun	Övrigt	DRNS	Kommun	Övrigt
Folkhälsoinsatser 14 kronor/nvånare och part	133 238	133 238					133 238	133 238	
Överflyttade medel från 2023 till 2024 på eget initiativ enligt avtal*									
Överflyttade medel från 2023 till 2024 efter av DRNS beviljad ansökan*.									
Eventuella andra medel									
Summa totala folkhälsomedel	133 238	133 238	0	0	0	0	133 238	133 238	0

*=Medel som inte används under året ska återbetalas till respektive part.

Om redovisningen är preliminär skickas det slutliga in senast 15 februari.

Redovisningen är:

Preliminär		Slutlig	
------------	--	---------	--

Eventuella kommentarer till budget

Skriv här om ni motfinansierar DRNS medel för folkhälsoinsatser via tjänst, vilken typ av tjänst det är samt omfattning i %.
31 oktober - sista datum att skicka in verksamhetsplan och ansökan om att föra över medel.
Kommandot för att byta rad i rutan är Alt+Retur.

Eventuella kommentarer till utfall och resultat

Skriv här om ni kommer att återbetala, föra över medel på eget initiativ eller ansöka om att föra över medel till kommande år.
25 januari är sista datum för preliminärt resultat och 15 februari är sista datum för slutlig ekonomisk redovisning.

XX kommun

Detaljbudget folkhälsoinsatser 2024

Folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	DRNS	Kommun	Övrigt	DRNS	Kommun	Övrigt	DRNS	Kommun	Övrigt
Barn och ungas uppväxtvillkor									
Föräldraskapsstöd	5 000	5 000					5 000	5 000	
Barns rättigheter	15 000	10 000					15 000	10 000	
Stärkt samverkan för fullföljda studier	10 000	5 000					10 000	5 000	
Inflytande och delaktighet	5 000	5 000					5 000	5 000	
Levnadsvanor									
Förebygga bruk av ANDTS	5 000	5 000					5 000	5 000	
Främja fysisk aktivitet	15 000	20 000					15 000	20 000	
Jämställd, jämlik hälsa									
Utbildningsinsats för rättighetsbaserat arbete	15 000	15 000					15 000	15 000	
Utmärkt förening	10 000	10 000					10 000	10 000	
Äldres hälsa	15 000	10 000					15 000	10 000	
Psykisk hälsa									
Suicidprevention	10 000	15 000					10 000	15 000	
Trygghetsfrämjande arbete									
Våldsprevention	15 000	15 000					15 000	15 000	
Trygghetsdag åk 5	5 000	5 000					5 000	5 000	
Samverkansarbete för trygghetsarbete	5 000	5 000					5 000	5 000	
Övrigt	3 238	8 238					3 238	8 238	
Summa	133 238	133 238	0	0	0	0	133 238	133 238	

Eventuella kommentarer till detaljbudget

Eventuella kommentarer till utfall och resultat i detaljbudget

--	--

Revidering av handlingsplan för jämställdhet

Sammanfattning

Revidering av Herrljunga kommuns handlingsplan för jämställdhet. Den reviderade handlingsplanens nya delar innefattar en bredare förankring med grund i de hållbara målen i Agenda 2030, sex nationella politiska delmål för jämställdhet, samt de lagstadgade diskrimineringsgrunderna, våldspreventivt arbete samt ny brottsförebyggande lag som trädde i kraft 1 juli 2023.

Handlingsplanen syftar till det externa arbetet, det vill säga arbetet som riktar sig mot medborgarna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-29.
Handlingsplan för jämställdhet.

Förslag till beslut

Reviderat handlingsplan för jämställdhet antas att gälla tills vidare.

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Bakgrund

Jämställdhet handlar om att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i samhället. Det omfattar bland annat frågor som inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. Jämlikhet är ett vidare begrepp, där jämställdhet ingår. Att främja jämställdhet och jämlikhet för kommunens invånare är en viktig del i arbete med mänskliga rättigheter.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning 2020, och ställer krav på flickor och pojkars lika rättigheter bland annat genom artikel 2: alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Att främja jämställdhet innebär att arbeta för flickor och pojkars lika rättigheter. Barnkonventionen ställer också krav på offentlig verksamhet för att stärka samverkan och en helhetssyn på barns rättigheter. Handlingsplan för jämställdhet tar hänsyn till barns rättigheter då beslut på politisk nivå, samt för förvaltningschefer ska ske med barnrättsperspektiv i beaktning. Barnrättsperspektivet ska även tas hänsyn till i handlingsplanens samtliga aktiviteter och insatser.

Jämställdhetsbeskrivning

Handlingsplan för jämställdhet behandlar jämställdhetsarbete genom aktiviteter och insatser som berör hela kommunens organisation med syfte att främja jämställdhet ut i samhället för våra medborgare. Det beskrivs i handlingsplanen bland annat genom att visa på statistik uppdelat på kön, att genomföra analys ur ett genusperspektiv, att styrdokument granskas ur ett jämställdhetsperspektiv. Aktiviteterna förankras i kommunens jämställdhetsmål, de sex nationella politiska delmål, mål 5 jämställdhet samt mål 10 minskad ojämlikhet från Agenda 2030's globala hållbarhetsmål, samt diskrimineringslagen där två av de sju diskrimineringsgrunderna är kön samt könsöverskridande identitet eller uttryck.

Samverkan

För att nå kommunens jämställdhetsmål och utföra de aktiviteter som handlingsplan för jämställdhet uttrycker krävs regelbunden samverkan mellan förvaltningar och verksamheter. En samverkansgrund i arbetet för ökad jämställdhet och mänskliga rättigheter är Rättighetsnätverket, med tio representanter från olika verksamheter och förvaltningar.

DIARIENUMMER: KS-2020-244

FASTSTÄLLD: 2016

VERSION: 2

GILTIG TILL: Tills vidare

DOKUMENTANSVAR: Folkhälsstrateg

Handlingsplan för jämställdhet

För att säkerställa en säker och jämlik service till alla invånare samt att genusperspektiv ska prägla beslut för medborgarna.

Gäller för Herrljunga kommuns nämnder och verksamheter.

Innehållsförteckning

Bakgrund	1
Definitioner	2
Jämställdhetsintegrering	3
Struktur, inriktning och insatser	4
Aktiviteter	5

Handlingsplanen revideras vid behov, och ses över årligen i samband med att folkhälsostrategen redovisar till Folkhälsopolitiska rådet hur arbetet fortlöper med att förverkliga handlingsplanens intentioner.

Bakgrund

Jämställdhet handlar om att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i samhället. Jämställdhet handlar också om att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar och makt att forma samhället och sina egna liv. Det omfattar bland annat frågor som inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. Jämlikhet är ett vidare begrepp, där jämställdhet ingår och är en viktig del.

Globalt

Världens länder har anslutit sig till FN's globala mål, också kallat Agenda 2030, för hållbar utveckling. Agenda 2030 innehåller 17 hållbara mål, varav två av de särskilt rör arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet: Mål 5 jämställdhet, Mål 10 minskad ojämlikhet

Nationellt

Det övergripande jämställdhetspolitiska målet för Sverige är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att förverkliga målet finns sex delmål:

- Mål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
- Mål 2: Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Mål 3: Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Mål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mål 5: Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. 2

Lokalt

Herrljunga kommuns arbete för att främja jämställdhet är förankrat i kommunens mål och vision, och betyder att alla verksamheter och nämnder ska arbeta med jämställdhet i syfte att säkerställa en säker och jämlik service till alla invånare samt att genusperspektivet ska prägla alla beslut. Herrljunga kommun förhåller sig också till riktlinjer för kommunövergripande dokument, fastställd av KS och som gäller till och med 2021. För att kunna säkerställa att kommunens olika styrdokument får en bred förankring bland politiker och tjänstemän finns det ett par grundregler som gäller vid utformning och upprättande av styrdokument, där ingår granskning av styrdokument utifrån jämställdhetsperspektiv. Denna handlingsplan belyser det externa jämställdhetsarbetet, som riktas mot kommunens invånare. Det interna jämställdhetsarbetet, för medarbetare i kommunens förvaltningar, hanteras i en särskild plan: Handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier samt

Policy mot kränkande behandling, diskriminering och sexuella trakasserier. Mäns våld mot kvinnor hanteras bland annat i Herrljunga kommuns handlingsplan Våld i nära relationer. Där står att läsa kommunens mål och beskrivningar gällande arbetet mot våld i nära relationer.

Lagstiftning

Jämställdhet ingår i mänskliga rättigheter. I Sverige skyddas de mänskliga rättigheterna genom grundlag, andra lagar, som diskrimineringslagen samt genom förordningar. Dessutom gäller den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som lag i Sverige sedan år 1995. De mänskliga rättigheterna reglerar i grunden förhållandet mellan staten och individen. De utgör en begränsning av statens makt över individen och slår samtidigt fast vissa skyldigheter för staten. Ett exempel är att staten är skyldig att skydda individens rättigheter från att kränkas av andra enskilda. Ett annat är att staten ska se till att varje människa kan förverkliga och utkräva sina rättigheter enligt konventionen.¹ Sveriges diskrimineringslag innefattar sju diskrimineringsgrunder: kön, könsöversridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder. Barnkonventionen, som integrerades i svensk lagstiftning 2020, ställer också krav på flickor och pojkars lika rättigheter bland annat genom artikel 2: alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Att främja jämställdhet innebär att arbeta för flickor och pojkars lika rättigheter. Barnkonventionen ställer också krav på offentlig verksamhet för att stärka samverkan och en helhetssyn på barns rättigheter.

Definitioner och begrepp

Nedan listas definitioner och begrepp som kan vara bra att känna till i jämställdhets- och jämlikhetsarbetet.

Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i samhället.

Jämlikhet är ett vidare begrepp än jämställdhet med innebörden att alla människor ska ha samma rättigheter och skyldigheter oavsett kön, etnicitet, social tillhörighet, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning etc. Jämställdhet är en viktig del i jämlikhetsbegreppet.

Kön avser biologiska skillnader mellan kvinnor och män.

Genus med begreppet genus avses inte det biologiska könet, utan de aspekter av kön som är socialt och kulturellt konstruerade, det vill säga de föreställningar, idéer och handlingar som formar våra sociala kön. Vad som uppfattas som ”kvinnligt” respektive ”manligt” är inte något definitivt, utan något föränderligt som vi ständigt skapar och omförhandlar.

Feminism är ett samlingsbegrepp för den samhällsanalys och rörelse som menar att kvinnor generellt sett är underordnade män i samhället och vill förändra detta.

Hen är ett könsneutralt personligt pronomen som kan användas om personer vars kön är obekant eller irrelevant i sammanhanget. Hen kan användas om personer som varken identifierar sig som kvinnor eller män.

HBTQI är en samlingsbeteckning för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera. Homo- och bisexualitet är sexuella läggningar. Begreppet transperson har ingenting med sexuell läggning att göra, utan är en beteckning för individer vars könsidentitet och/eller könsuttryck skiljer sig från normen för det kön som de registrerats som vid födseln. Queer innebär kritik av heteronormen. Queer problematiserar det som anses vara normalt, istället för att fokusera på varför vissa människor avviker från normen. Intersex är då ens medfödda kropp bryter mot normer kring kön. Ett antal olika tillstånd och diagnoser faller in under detta begrepp. Intersexvariationer är ett medfött tillstånd i vilket könskromosomerna, könskörtlarna (testiklar eller äggstockar) eller könsorganens utveckling inte följer det förväntade. Någon som har en intersexvariation kan kalla sig för intersexperson. Du som har en intersexvariation kan t.ex. vara man, kvinna eller ickebinär. Intersex säger inte någonting om en persons sexuella läggning.

Heteronormativitet genomsyrar vårt samhälle och innebär att heterosexualitet ses som det normala vilket gör att allting annat ses som avvikande och onormalt. Heteronormen leder till uteslutning och isolering av de människor som inte räknar sig till denna. 2 Jämställt Västra Götaland; Länsövergripande strategi för jämställdhetsintegrering, Handlingsplan för Länsstyrelsens arbete med jämställdhet och jämlikhet 2014 - 2017 4

Stereotyp är en förenklad framställning av kvinnor eller män, där grupperna kvinnor och män framställs som olika och med olika egenskaper – exempelvis män som starka och aktiva, kvinnor ofta omvårdande och passiva.

Normer är ett slags handlingsregler för accepterat beteende i en grupp. En del av samhällets normsystem uttrycks i lagar, andra normer är oskrivna. Att uppfylla gruppens normer leder till sociala fördelar, medan brott mot normen ofta får negativa konsekvenser.

Normkritik handlar om att synliggöra de normer som leder till att vissa ses som avvikande och andra som normala.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är en politisk strategi för att uppnå ett jämställt samhälle. Strategin innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i alla beslut, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som deltar i beslutsfattandet. Eftersom jämställdhet skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas måste ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet. Jämställdhetsintegrering innebär därför att ett jämställdhetsperspektiv finns med i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen – från förslag, till genomförande och utvärdering. I arbetet med jämställdhetsintegrering ska vi systematiskt synliggöra och analysera vilka konsekvenser förslag får för kvinnor respektive män.

Jämställdhetsintegrering motverkar att jämställdhetsarbetet bedrivs i skymundan eller vid sidan av annan verksamhet. Jämställdhetsarbetet blir i stället en del i det ordinarie arbetet och det ska utföras av medarbetarna i organisationen och inte utav speciellt utsedda eller speciellt anställda personer. I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin för att

uppnå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt och möjlighet att påverka samhället och sina egna liv.¹

Struktur, inriktning och insatser

Att jämställdhetssäkra verksamheten innebär att kvalitetssäkra verksamheten så att den svarar mot allas villkor och behov samt att säkerställa att hög kvalitet och goda resultat uppnås för kvinnor, män, flickor och pojkar. Hänsyn ska också tas till de personer som varken definierar sig som flickor/kvinnor eller pojkar/män, och personer som biologiskt inte entydigt kan kategoriseras som flickor/kvinnor eller pojkar/män.

Herrljunga kommun använder jämställdhetsintegrering som strategi för att skapa jämställd medborgarservice och för att förbättra kvalitén i verksamheten för flickor och pojkar, kvinnor och män. Detta innebär att alla har ett gemensamt ansvar för jämställdhetsarbetet. En del av organisering och strukturering i arbetet med jämställdhetsintegrering sker genom Rättighetsnätverket med representanter från samtliga förvaltningar. Rättighetsnätverket arbetar aktivt med att främja rättighetsbaserat arbetssätt, däribland jämställdhet.

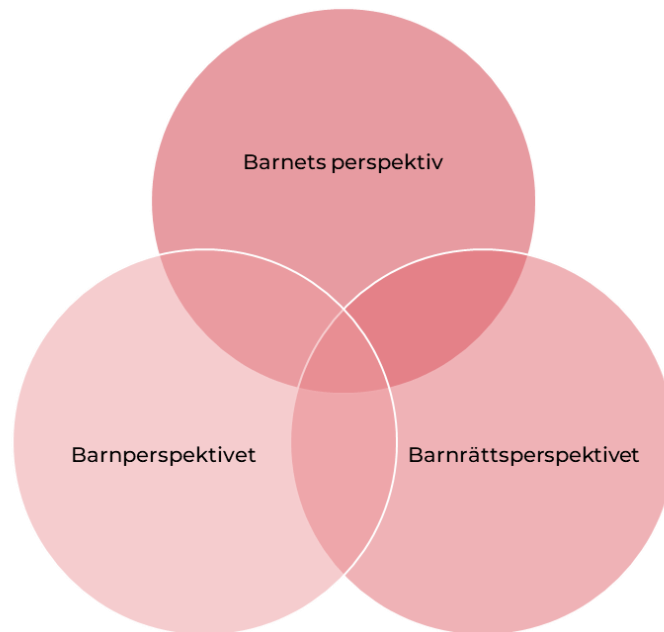
Jämställdhetsintegrering är även en del av kommunens arbete med våldsprevention samt den nya brottsförebyggande lagen som trädde i kraft 1 juli 2023. I det våldspreventiva arbetet förmedlas tydligt att jämställdhet och genusperspektiv är ett av de tre förändringsfaktorerna som behöver arbetas aktivt och systematiskt med för att förebygga våld. Att arbeta våldspreventivt är ett sätt att förstå hur destruktiva könsnormer leder till våld där män oftare är förövare och kvinnor oftare är utsatta för våld. Ett långsiktigt och lyckat arbete med våldsprevention kan leda till ett mer jämställt samhälle fritt från våld.

Som stöd vid framtagande eller revidering av styrdokument används checklistan för jämställdhetsperspektiv som finns i kommunens riktlinjer för kommunövergripande styrdokument.

¹ Jämställdhetsmyndigheten

Aktiviteter

För att kvalitetssäkra en säker och jämlik service till alla invånare samt att genusperspektivet ska prägla beslut som tas i Herrljunga kommun har en aktivitetsplan tagits fram som tydliggör vad som ska göras, när det ska göras samt vem som är ansvarig för aktiviteten. Arbetet ska nå såväl vuxna som barn genom aktiviteter och insatser, därför ska hänsyn till barns rättigheter tas, utifrån ett barnrättsperspektiv, i enlighet med Barnkonventionen, med grund i de tre olika barnrättsperspektiven: barnperspektivet, barnets perspektiv, barnrättsperspektiv.

Ärende 10

Aktivitet	Målgrupp	Ansvarig	Tidsplan
Årlig utbildning inom barns rättigheter och barnkonventionen.	Internt samt civilsamhälle.	Folkhälsopolitiska rådet samt Rättighetsnätverket	Löpande
Vid beslutstagande ska barnrättsperspektiv tas i beaktning (enligt Barnkonventionen).	Barn i Herrljunga kommun	Förvaltningschefer, KS och KF	Löpande
Implementera checklista för rättighetsbaserat arbete, som internt stöd med jämställdhetsintegrering.	Politik, chefer, medarbetare.	Förvaltningschefer med hjälp av Rättighetsnätverket	Löpande
Utbildning och kunskapshöjande insats inom jämställdhet (exempelvis via våldspreventivt arbete).	Politik, chefer, medarbetare	Folkhälsopolitiska rådet samt Rättighetsnätverket	Löpande
Vid framtagande eller revidering av styrdokument används checklistan för jämställdhetsperspektiv som finns i kommunens riktlinjer för kommunövergripande styrdokument.	Chefer, medarbetare	Förvaltningschefer samt berörda tjänstepersoner	Löpande

Remissvar gällande förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, Havs- och vattenmyndighetens samråd

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram förslag på ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Herrljunga kommun har inbjudits att lämna synpunkter i samrådsskedet som pågår under perioden 14 september till 15 december 2023. Allt samrådsunderlag samt information om samrådet finns att tillgå via Havs- och vattenmyndighetens hemsida: <https://www.havochvatten.se/planering-forvaltning-och-samverkan/havsplanering/samrad-om-forslag-till-andrade-havsplaner.html>. En havsplan ger vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet. Planerna ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. En havsplan är en strategisk plan med stora drag och få detaljer. Den 10 februari 2022 tog regeringen beslut om de första svenska havsplanerna. Samtidigt fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till ändrade havsplaner med syftet att skapa förutsättningar för ökad energiutvinning i havet, i form av havsbaserad vindkraft. Det är resultatet av detta uppdrag som nu är på samråd. Herrljunga kommun har ingen havskust och berörs därför endast indirekt av förslagen. Förvaltningen föreslår att kommunen väljer att avstå från att yttra sig i ärendet och meddelar Havs- och Vattenmyndigheten detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet (daterad 2023-09-15)

Remissbrev "Inbjudan till samråd om förslag till ändrade havsplaner, Havs- och vattenmyndigheten" (daterat 2023-09-14)

[Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, samrådsversion, Havs- och vattenmyndighetens dnr 2168-23 \(daterad 2023-09-14\)](#)

[Konsekvensbeskrivning av förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, samrådsversion, Havs- och vattenmyndighetens dnr 2168-23 \(daterad 2023-09-14\)](#)

Förslag till beslut

Förvaltningen ges i uppdrag att, i för ändamålet särskilt avsett webbformulär, svara Havs- och vattenmyndigheten att kommunen inte avser yttra sig i ärendet med hänvisning till att kommunen endast berörs indirekt av förslagen.

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Datum: 2023-09-14

Dnr: 2168-23

Inbjudan till samråd om förslag till ändrade havsplaner

Den 10 februari 2022 tog regeringen beslut om de första svenska havsplanerna. Samtidigt fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till ändrade havsplaner med syftet att skapa förutsättningar för ökad energiutvinning i havet, i form av havsbaserad vindkraft.

Nu bjuder vi in er till samråd för ändrade havsplaner. Havsplanerna är vägledande för myndigheter och kommuner när de planlägger, ger tillstånd eller förvaltar havet. Näringsidkare kan också få vägledning av planerna. Därför vill vi gärna att ni ger förbättringsförslag och berättar om sådant vi bör veta.

Om havsplaner

Sverige tar fram tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. En havsplan ger vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet. Planerna ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. En havsplan är en strategisk plan med stora drag och få detaljer. Havsplanerna finns i ett samlat dokument.

Så går samrådet till

Samrådet pågår från den 14 september till den 15 december 2023. I november kommer förslag till havsplaner ut på samråd med grannländer. Under samrådet arrangerar Havs- och vattenmyndigheten en serie informationsträffar med representanter för olika grupper.

Synpunkter lämnar ni skriftligt, senast den 15 december 2023. Ni får gärna lämna era synpunkter via vårt webbformulär som ni hittar på samrådssidorna som finns på vår webbplats havochvatten.se/havsplanering

Ni kan också lämna synpunkter via mail. Skicka dem gärna i ett redigerbart format, till exempel i en Word-fil. Då kan vi behandla dem snabbare.

I ämnesraden märker ni ert mail med diarienummer: 2168-23

Mejla synpunkter till: havochvatten@havochvatten.se

Frågor som vi gärna vill ha svar på i samrådet

- Hur ser ni på förslagen till energiområden samt alternativa energiområden?
- Finns det ytterligare konsekvenser som behöver uppmärksammas, utöver de som tas upp i miljökonsekvensbeskrivningarna? I så fall vilka?
- Hur kan vi förbättra förslagen i övrigt?

Här finns förslaget till ändrade havsplaner

Samrådshandlingar hittar ni på samrådssidorna som finns på vår webbplats havochvatten.se/havsplanering. Där finns också och en webbkarta, som är ett stöd för att utforska förslaget.

Samrådshandlingar är de dokument med namnen:

- Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet
- Konsekvensbeskrivning av Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om ni har frågor. Ni hittar kontaktuppgifter på sidan www.havochvatten.se/havsplanering

Vänliga hälsningar

Mats Svensson
Avdelningschef, avdelningen för havsförvaltning
Havs- och vattenmyndigheten

Fyllnadsval ordförande och ersättare kultur- och fritidsutskottet

Sammanfattning

Bert-Åke Johansson (S) inkom 2023-09-29 med avsägelse av uppdrag som ersättare i kommunstyrelsen och därigenom valda uppdrag. Ett sådant uppdrag är ordförandeskap i kultur- och fritidsutskottet. Enligt arbetsbeskrivningen för kultur- och fritidsutskottet ska dess ledamöter och ersättare väljas bland kommunstyrelsens ersättare. Kommunfullmäktige valde genom § 159/2023-10-03 Lars Gabrielsson (S) till ny ersättare i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslutar enligt § 39 kommunstyrelsens reglemente om utskott organiserade under kommunstyrelsen och ska därför utse ny ordförande och ny ledamot till kultur- och fritidsutskottet.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-10-02

Kommunfullmäktige § 159/2023-10-03

Ordförandens förslag till beslut

- Kari Hellstadius (S) väljs till ordförande i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026.
- Lars Gabrielsson (S) väljs till ledamot i kultur- och fritidsutskottet för mandatperioden 2023–2026.

Mats Palm (S)

Ordförande kommunstyrelsen

För kännedom Kultur- och fritidsutskottet
till:

Val av representanter till SmåKoms höstmöte 23–24 november 2023

Sammanfattning

SmåKom har bjudit in till höstmöte 23–24 november. Mötet hålls på Wårdshuset Lasse Maja i Järfälla och årets program har bland annat fokus på framtidens VA och utjämningsutredningen.

Kommunstyrelsen bör därför välja två representanter från kommunen att delta på mötet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet 2023-09-29

Program höstmöte SmåKom 23–24 november 2023

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen utser _____ och _____ att delta på SmåKoms höstmöte 23–24 november 2023.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: SmåKom

HÖSTMÖTE 2023

23 nov kl. 08.20 - 24 november kl. 13.00

Torsdagen den 23 november

Miniseminarier

08.20 **CVE** – Centrum för Våldsbevakande Extremism, Robert Kindroth, biträdande chef

09.00 **AI Sweden** – Stina Liivamäe, AI Change Agent

09.45 **ADDA** – Inköpscentral, Peo Bengtsson, inköpsstöd

10.30 *Fika*

11.00 **Välkommen** – Peter Lindroth, ordförande

11.15 **Medlemsmöte** – Prioriterade frågor och Budget 2024

12.30 *Lunch*

13.30 **Inledning** – Peter Lindroth, ordförande

13.40 **Framtidens VA – möjligheter och lösningar** – Pär Dalhielm, vd, Svenskt Vatten

14.30 *Fika*

15.00 **Kommunexempel; Vingåker** – Digitalt socialt ekosystem för smart landsbygdsutveckling,
Camilla Andersson, enhetschef och Regina Westas Stedt, landsbygdsutvecklare

15.30 **Kommunexempel; Mellerud-Bengtstors** – Gemensam socialchef, Tanja Mattsson

16.05 *Paus*

16.20 **Utjämningsutredningen**, Håkan Sörman, utredare, Emelie Värja, huvudsekreterare

17.00 Dagen avslutas

18.30 *Middag*

Fredagen den 24 november

08.30 **Kommunal ekonomi**, Annika Wallenskog, chefsekonom SKR

09.30 *Fika*

09.50 **Arbetsförmedlingen**, Lars Löow, vik. generaldirektör

10.45 *Paus*

11.00 **Infrastruktur- och bostadsminister** Andreas Carlson

12.15 Avslutning

12.30 *Lunch*

10.30-12.30

Kommunchefsnätverk

Samverkan

Katrin Siverby, Färgelanda

Kalle Petersson, Mellerud

Nödvändiga åtgärder för omstrukturering av underkoncernen Herrljunga Elektriska AB

Sammanfattning

Sedan den 1 juli 2022 gäller att ett elnätsföretag inte längre får bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet. Det tidigare kravet på juridisk åtskillnad mellan elnät och annan verksamhet har således skärpts ytterligare genom en ändring av ellagen. Denna åtskillnad ska vara genomförd senast 31 december 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-04

Ellagen (1997:857), 3 kap, 12 §, Tillåten verksamhet för ett nätföretag (2022:596).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att styrelsen för Nossan Förvaltnings AB, styrelsen för Herrljunga elektriska AB, styrelsen för Herrljunga Vatten AB och styrelsen för Herrljunga Elkraft AB ges i uppdrag att genomföra nödvändiga åtgärder för att omstrukturera underkoncernen Herrljunga Elektriska AB så att nätverksamheten blir juridiskt åtskild i enlighet med ellagen.

Anders Mannikoff
VD Herrljunga elektriska

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Nossan Förvaltning AB, Herrljunga elektriska AB, Herrljunga vatten AB, Herrljunga Elkraft AB

Bakgrund

I dagsläget bedrivs nätverksamhet som ett av flera affärsområden inom underkoncernens moderbolag Herrljunga Elektriska AB. Detta förhållande är inte längre i enlighet med nya lydelse i ellagen varför nätverksamheten inom Herrljunga Elektriska AB behöver ges en juridisk åtskillnad senast 31 december 2023.

En omstrukturering av underkoncernen Herrljunga Elektriska AB enligt ovanstående lagkrav medför att befintliga verksamheter i underkoncernen behöver omfördelas mellan underkoncernens bolag så att nätverksamheten blir juridiskt åtskild. Omstruktureringen medför inte att någon verksamhet tillkommer eller försvinner.

Enligt bolagsordningarna ska berörda bolag bereda kommunfullmäktige i Herrljunga kommun möjlighet att ta ställning, innan sådana beslut i verksamheten, vilka är av större principiell betydelse eller annars av större vikt, fattas.

Bolagens styrelser gör bedömningen att en omstrukturering av underkoncernen Herrljunga Elektriska AB är en fråga av principiell betydelse och att kommunfullmäktige därmed ska ges möjlighet att ta ställning.

Omstruktureringen kan i praktiken genomföras på några olika sätt. En utredning pågår om för- och nackdelar med olika koncernstrukturer. Utredningen sker i samarbete med PwC Sverige.

Berörda styrelser ber kommunfullmäktige i Herrljunga kommun ge styrelserna uppdraget att, med stöd av utredningens resultat, vidta nödvändiga åtgärder för att omstrukturera underkoncernen Herrljunga Elektriska AB så att nätsverksamheten blir juridiskt åtskild i enlighet med ellagen.

Ekonomisk bedömning

Den ekonomiska effekten bedöms bli begränsad. Åtgärden måste i vilket fall genomföras.

Juridisk bedömning

Bindande krav enligt ellag (1997:857), 3 kap, 12 §, Tillåten verksamhet för ett nätföretag (2022:596).

Miljökonsekvensbeskrivning

Ej tillämpligt.

Samverkan

Samverkan sker mellan styrelserna i berörda bolag samt med PwC Sverige.

Bolagsordning Herrljunga Elkraft aktiebolag

Sammanfattning

Det vilande dotterbolaget Herrljunga Elkraft AB till Herrljunga Elektriska AB behöver ges en reviderad bolagsordning. Beskrivningen av bolagets verksamhet och syfte behöver vidgas för att medge omflyttning av verksamheter mellan bolagen i koncernen Herrljunga Elektriska AB. Behovet av omflyttning av verksamheter är föranlett av en ändring i ellagen som nu kräver juridisk åtskillnad mellan elnätsverksamhet och annan verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-04

Utkast Bolagsordning Herrljunga Elkraft AB med färgmarkerade textavsnitt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa bolagsordning för Herrljunga Elkraft AB.

Anders Mannikoff

VD Herrljunga elektriska

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Herrljunga Elkraft AB

Ärende 15

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Anders Mannikoff

Tjänsteskrivelse
2023-10-04
DNR KS 2023/355 520
Sid 2 av 2

Bakgrund

Bakgrunden ges av behovet att vidta nödvändiga åtgärder för omstrukturering av underkoncernen Herrljunga Elektriska AB, se även DNR KS 2023/354 520.

Ekonomisk bedömning

Den ekonomiska effekten bedöms bli obetydlig.

Juridisk bedömning

Åtgärden är ett led i nödvändiga åtgärder för att uppfylla bindande krav enligt ellag (1997:857), 3 kap, 12 §, Tillåten verksamhet för ett nätföretag (2022:596).

Miljökonsekvensbeskrivning

Ej tillämpligt.

Samverkan

Samverkan sker mellan styrelserna i berörda bolag samt med PwC Sverige.

DIARIENUMMER: KS 17/2015 520
FASTSTÄLLD. 2015-03-10
VERSION: 1
Tills vidare
GILTIG TILL:
Kommunchef DOKUMENTANSVAR:

Bolagsordning

Utkast Bolagsordning Herrljunga Elkraft Aktiebolag

Orgnr: 556525-9206

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Bilaga till tjänsteskrivelse DNR KS 2023/355 520

Blått är ursprunglig text

Gult är inklippt, **rött** modifierad text från bolagsordning för Herrljunga Elektriska AB

Saknas färgmarkering är texterna lika i respektive bolagsordning

1. Bolagets Firma

Bolagets firma är Herrljunga Elkraft Aktiebolag

2. Styrelsens säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Herrljunga kommun, Västra Götaland

3. Verksamhet

Bolaget ska bedriva handel med elenergi och därtill förenlig verksamhet.

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamhet idka annan förenlig verksamhet.

Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel, stadsnäts- och VA-verksamhet i dotterbolag.

4. Ändamål med bolagets verksamhet

Ändamålet för bolagets verksamhet är främja kommunens tillväxt och utveckling genom verksamheterna

Bolagets verksamhet ska bedrivas på affärsmässig grund.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Herrljunga kommun genom moderbolaget Herrljunga Elektriska AB.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av verksamheterna enligt 3.

Bolagets verksamheter ska, med undantag för VA-verksamhet, bedrivas på affärsmässig grund.

VA-verksamhet ska bedrivas med iakttagande av lokaliserings-, likabehandlings- och självkostnadsprincipen.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna.

5. Aktiekapitalgränser

Aktiekapitalet ska vara minst 500 000 kr och högst 2 000 000 kr.

Aktiekapitalet ska vara minst 450 000 kr och högst 1 800 000 kr.

6. Aktieantal

Antalet aktier ska vara minst 5000 st och högst 20 000 st.

Antalet aktier ska vara minst 9 000 st och högst 36 000 st.

7. Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Herrljunga kommun möjlighet att ta ställning, innan sådana beslut i verksamheten, vilka är av större principiell betydelse eller annars av större vikt, fattas.

Kommenterad [AM1]: Krävs det en ny ändring av bolagsordningen i samband med namnbyte till det gamla namnet "Herrljunga Elektriska AB"?

Beslut av principiell betydelse eller annars av större vikt är bland andra, större investeringar, bildande/förvärv/avyttring av dotterbolag.

8. Styrelsen

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun utser styrelse för Herrljunga Elkraft Aktiefbolag Herrljunga Elektriska AB, för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter att val till kommunfullmäktige förrättats, intill tiden för den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens oberoende tillsyn och tillsynsplikt över nämnder och bolagsstyrelser är av hög vikt för Herrljunga kommun.

Därav följer att kommunstyrelsens ordförande, vice ordförande och kommunstyrelsens övriga ledamöter inte ska ingå i kommunens bolagsstyrelser.

För styrelse i bolag utses endast ordförande.

För styrelse i bolag utses endast ordinarie ledamöter.

Styrelsen ska bestå av 7 ledamöter.

Styrelsen ska bestå av 7-9 ledamöter.

9. Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Styrelsen har möjlighet att besluta om medverkan i styrelsen för arbetstagarorganisation inom verksamhetsområdet.

Styrelsen ska tydliggöra arbetstagarorganisationens mandat i styrelsearbetet genom särskilt avtal.

9. 10. Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor.

Revisor utses på bolagsstämma för tiden till slutet av den ordinarie bolagsstämman, som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

10. 11. Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska Herrljunga kommunfullmäktige utse två lekmannarevisorer och en suppleant.

11. 12. Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom brev med posten till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före bolagsstämman.

12. Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden förekomma till behandling

1. Stämmans öppnande

2. Val av ordförande vid stämman

3. Upprättande och godkännande av röstlängd

4. Val av en eller två justeringsmän

5. Prövning av om stämman har blivit behörigen sammankallad

6. Godkännande av dagordning

7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport

8 Beslut om;

8.1 Fastställande av resultat- och balansräkningen och i förekommande fall koncernresultat- och koncernbalansräkningen

8.2 Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

8.3 Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören

9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor IO. Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse

11. I förekommande fall, anmälan och fastställande av val av revisor

12. I förekommande fall, anmälan och fastställande av lekmannarevisor

13. Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

13. Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden förekomma till behandling

1. Stämmans öppnande

2. Val av ordförande vid stämman

3. Upprättande och godkännande av röstlängd

4. Val av en eller två justeringsmän

5. Prövning av om stämman har blivit behörigen sammankallad

6. Godkännande av dagordning

7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport

8. Beslut om;

8.1 Fastställande av resultat- och balansräkningen och i förekommande fall koncernresultat- och koncernbalansräkningen

8.2 Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

8.3 Ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören

8.4 Fastställande av tidpunkt för utbetalning till aktieägare

8.5 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor

8.6 Anmälan och fastställande av kommunfullmäktige vald styrelse

8.7 I förekommande fall, anmälan och fastställande av val av revisor

8.8 I förekommande fall, anmälan och fastställande av lekmannarevisor

8.9 Annat ärende som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

13. 14. Rösttal

Vid bolagsstämman får varje röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och företrädda aktier, utan begränsning i röstetalet.

14. 15. Räkenskapsår

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår

15. 16. Offentlighet

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i kap 2, Tryckfrihetsförordningen och Offentlighets- och sekretesslagen.

Frågan om utlämnande av handling avgörs av styrelseordförande eller efter dennes bestämmande.

Vägran att utlämna handling ska på sökandes begäran, prövas av styrelsen.

16. 17. Firmateckning

Bemyndigande att teckna bolagets firma får endast avse två personer i förening.

Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot och VD att teckna bolagets firma.

För löpande förvaltning av bolaget kan VD ingå och teckna avtal för den löpande verksamheten där aktiebolagets åtagande inte överstiger ett av styrelsen fastställt belopp och inte är av större principiell betydelse.

17. 18. VD instruktion

Styrelsen fastställer VD instruktion.

I VD instruktion ska bland annat framgå att för löpande förvaltning av bolaget, kan VD ingå och teckna avtal för den löpande verksamheten där aktiebolagets åtagande inte överstiger ett av styrelsen fastställt belopp och inte är av större principiell betydelse.

18. 19. Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

Detta gäller dock endast i den man hinder inte uppstår på grund av författningsreglerad sekretess.

20. Hembudsskyldighet

Har en aktie övergått från en aktieägare till en person som inte är aktieägare i aktiebolaget har övriga aktieägare rätt att lösa aktien. Lösningrätten ska kunna utnyttjas även för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar. Den nye ägaren av aktien ska genast skriftligen anmäla övergången till aktiebolagets styrelse. Han ska också visa på vilket sätt han har fått äganderätt till aktien. När anmälan om en akties övergång har gjorts ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är känd för aktiebolaget. Styrelsen ska uppmana de lösningsberättigade att skriftligen framställa lösningsanspråk hos aktiebolaget, senast inom två månader räknat från anmälan hos styrelsen om övergången.

Företräde mellan flera lösningsberättigade

Anmäler sig fler än en lösningsberättigad ska samtliga aktier så långt det är möjligt fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare innehav av aktier i aktiebolaget. Återstående aktier fördelas genom lotning av aktiebolagets styrelse eller, om någon lösningsberättigad begär det, av notarius publicus.

Lösenbelopp och betalning

Har en aktie som är underkastad lösningrätt överlåtit mot vederlag ska lösenbeloppet motsvara vederlaget om inte särskilda skäl föranleder annat. Lösenbeloppet ska erläggas inom en månad från den tidpunkt lösenbeloppet blev bestämt.

Tvist

Talan i en fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag da lösningsanspråket framställdes hos aktiebolaget.

19. 21. Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun.

Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga industrilokaler avseende uppförande av byggnad på Ljung 1:7

Sammanfattning

Stiftelsen Herrljunga industrilokaler inkom 2023-09-30 med tillståndsansökan om att uppföra en lagerhall och kontor på industrivägen i Ljung (fastighet Ljung 1:7) åt Annelund Tak AB/Ljungs Sedum Entreprenad AB.

Tomten på hela fastighetsbeteckningen Ljung 1:7 är cirka 2,8 hektar och har en inhägnad grusplan på ca 5000 m². Planen är att på del av grusplan upprätta en byggnad på 814 m², bestående av en lagerhall (545 m²) och ett kontor (268 m²). Samt en asfalterad yta på 500 m². Konstruktion: Stålstomme med en fasad av Sandwichpaneler i plåt-stenull-plåt placerad på en betongsockel.

Beräknad kostnad för byggnationen är 11 000 000 kr och anpassningen ryms under befintlig borgensram.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet 2023-10-02
Tillståndsansökan inkommen 2023-09-30

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bevilja Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler tillstånd att genomföra anpassningar av fastigheten Ljung 1:7 upp till en kostnad om 11 mkr.

Mats Palm (S)

Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Stiftelsen Herrljunga industrilokaler

Tillståndsansökan Kommunfullmäktige

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ansöker om tillstånd att uppföra byggnad åt Annelund Tak AB / Ljungs Sedum Entreprenad AB

Annelund Tak och Ljungs Sedum Entreprenad vill bygga en lagerhall och kontor på Industrivägen i Ljung, fastighet Ljung 1:7. De vill genomföra detta med hjälp av ett hyrköp genom Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler (SHI). Viss del av arbetena kommer de utföra själva för att hålla nere de totala kostnaderna (bl.a. takarbeten och montering av solceller). Främsta anledningen investeringen är att de har växt ur sina gamla lokaler och även fått ändrade ägarförhållanden.

Ljungs Sedum/ Annelundstak kommer slås ihop i början av 2024. Bolagen ägs sedan i sin tur av Soltech Energy Sweden AB

Tomten på hela fastighetsbeteckningen Ljung 1:7 är ca 2,8 hektar och har en inhägnad grusplan på ca 5000m². Planen är att på del av grusplan upprätta en byggnad på 814m² bestående av en Lagerhall (545m²) och ett Kontor (268m²). Samt en asfalterad yta på 500m². Konstruktion: Stålstomme med en fasad av Sandwichpaneler i plåt-stenull-plåt placerad på en betongsockel.

Beräknad kostnad: 11 000 000 kr

Anpassningen rymms under rådande borgensram

Som förslaget ligger nu så är det de ihop slagna bolagen Annelund Tak AB / Ljungs Sedum Entreprenad AB som kommer stå för hyrköpskontraktet.

SHI bedömer att konstellationen kommer kunna bära kostnaderna.

För ytterligare information se bolagsöversikt på allabolag:

Annelund Tak AB: <https://www.allabolag.se/5566601299/annelunds-tak-ab>

Ljungs Sedum Entreprenad AB: <https://www.allabolag.se/5568963986/ljungs-sedum-entreprenad-ab>

Soltech Energy Sweden AB: <https://www.allabolag.se/5567099436/soltech-energy-sweden-ab-publ>

Kartlänk:

<https://minkarta.lantmateriet.se/plats/3006/v1.0/?e=385418&n=6428342&z=13&mapprofile=flygbildmedgranser&boundaries=true&name=Ljung%201%3A7>

SHI önskar med kommunfullmäktiges godkännande att genomföra anpassningen.

Svar på ansökan från Fokus Herrljunga om ekonomiskt stöd för att marknadsföra och arrangera evenemanget "Walk of Fame" 2023

Sammanfattning

Herrljunga kommun har som tradition att i samverkan med Herrljunga köpmannaförening, under "Flammande höstkväll" avtäckta årets Walk of fame på Storgatan. I år har Herrljunga kommun fått en förfrågan om att även i år kunna medfinansiera detta evenemang. Ansökan från Fokus Herrljunga är på 20 tkr och ska täcka de kostnader för kommunikation som evenemanget innebär. Ordföranden bedömer att ansökan ska beviljas då det är ett årligt återkommande evenemang som lyfter kommunens handelsgata och skapar positiva signaler inom och utom kommunen. I relation till utgiften, bedöms aktiviteten ha ett starkt värde i att skapa samhörighet och gemenskap vid ett tillfälle då hela samhället är på plats, inklusive mediabevakningen. Herrljunga köpmannaföreningens "Walk of Fame" stärker bilden av Herrljunga på ett positivt sätt och lyfter fram personer som bidrar och har bidragit till kommunens utveckling.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-10-02

Ansökan från Fokus Herrljunga om ekonomiskt stöd för att marknadsföra och arrangera evenemanget "Walk of Fame" 2023

Ordförandens förslag till beslut

Ansökan om 20 000 kr från Herrljunga köpmannaförening beviljas. Kostnaden belastar kommunstyrelsens konto för utvecklingsmedel.

Mats Palm (S)
Ordförande
kommunstyrelsen

Ärende 17

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Mats Palm (S)

Ordförandeskrivelse
2023-10-02
DNR KS 229/2023 993z
Sid 2 av 2

Bakgrund

Herrljunga kommun har som tradition att i samverkan med Herrljunga köpmannaförening, under "Flammande höstkväll" avtäckta årets Walk of fame på Storgatan.

I år har Herrljunga kommun fått en förfrågan om att även i år kunna medfinansiera detta evenemang. Ansökan från Fokus Herrljunga är på 20 tkr och ska täcka de kostnader för kommunikation som evenemanget innebär. Köpmannaföreningen har kompletterat ansökan med följande kostnadsberäkning:

Benämning	SEK	Kommentar
Markplatta med intarsia (ink. Markmontage)	10 000	Per styck
Blåsorkester	3 000	Totalt
Diplom	500	Per styck
Blommor	300	Per styck
Annonsering print	10 000	Totalt
Annonsering digitalt	8 000	Totalt
Middag	8 000	Totalt
Röda mattor / huvor att lyfta vid ceremoni	500	Per styck
Arbetstid	9 000	20 timmar
Totalt	49 300	

Ordföranden bedömer att ansökan ska beviljas då det är ett årligt återkommande evenemang som lyfter kommunens handelsgata och skapar positiva signaler inom och utom kommunen. I relation till utgiften, bedöms aktiviteten ha ett starkt värde i att skapa samhörighet och gemenskap vid ett tillfälle då hela samhället är på plats, inklusive mediabevakningen. Herrljunga köpmannaföreningens "Walk of Fame" stärker bilden av Herrljunga på ett positivt sätt och lyfter fram personer som bidrar och har bidragit till kommunens utveckling.

Bedömning av måluppfyllelse

Stärker kommunens möjligheter att nå målet om en öppen och välkomnande kommun.

Ekonomisk bedömning

Inom ramen för Kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Miljökonsekvensbeskrivning

Initialt ej aktuellt.

FN:s barnkonvention

Ej aktuellt i detta ärende.

HERRLJUNGA AB
Kommunstyrelsen
2023 -08- 1 1
Dnr Beteckning
2023/293 993

Till Kommunstyrelsen,

Fokus Herrljunga AB och Herrljunga Köpmannaförening ansöker om 20.000 sek i ekonomiskt stöd för att marknadsföra och arrangera evenemanget "Walk of Fame 2023" i Herrljunga 2023.

Vårt mål är att skapa en bestående hyllning som lyfter fram individers prestationer och positiva påverkan inom Herrljunga kommun. Genom att etablera "Walk of Fame" försöker vi uppmärksamma lokala invånares exceptionella prestationer och inspirera framtida generationer. Evenemanget kommer att fungera som en plattform för att fira framgångarna för våra samhällsmedlemmar/företag och främja en känsla av stolthet och enighet bland invånarna.

Evenemanget börjar med en gemensam middag med den hedrade, dess närmaste, representanter från ev. företag och representanter från kommun/näringsliv/köpmannaförening.

Det bestående från evenemanget "Walk of Fame" är en markplatta med inskription, där den hedrades namn blir förevigat på marken.

Denna marksten avtäckes ceremoniellt, ackompanjerat av tal inför publiken – och ackompanjerat av blåsorkester. Välbesökt och uppskattat.

För att framgångsrikt organisera och marknadsföra eventet "Walk of Fame" beräknar vi att vi kommer att kräva en total budget på 20 000 SEK. Detta belopp kommer att täcka följande väsentliga utgifter:

- Evenemangslogistik: Vi kommer att behöva säkra en lämplig lokal, ordna med nödvändiga tillstånd, ev. audiovisuell utrustning och säkerställa ett smidigt genomförande av avtäckningsceremonin.
- Marknadsföring och publicitet: För att skapa medvetenhet och maximera deltagandet planerar vi att lansera en marknadsföringskampanj. Detta kommer att involvera att skapa reklammaterial, samt att använda digitala plattformar och lokala medier för att sprida budskapet om evenemanget – och den positivitet som vi "får på köpet".

Genom att stödja "Walk of Fame" spelar Herrljunga kommun en viktig roll för att främja de positiva aspekterna av Herrljungabygden. Evenemanget kommer inte bara att hedra våra medlemmars anmärkningsvärda prestationer utan också locka besökare, vilket stärker lokala företag och turism.

Kommunens bidrag till "Walk of Fame 2023" kommer att ha en bestående inverkan på Herrljungabygden och skapar en känsla av stolthet bland dess invånare.

Med vänliga hälsningar,

Herrljunga Köpmannaförening

Jessica Pehrson
Ordförande

Fokus Herrljunga AB

Morgan Fihn
Näringslivsutvecklare

Verksamhetsdialoger 2023-09-13

Närvarande

- Mats Palm (S) ordförande kommunstyrelsen
- Gunnar Andersson (M), 2:e vice ordförande kommunstyrelsen
- Sandra Säljö, tf. kommundirektör kl. 15.45-16.45
- Moa Andersson, nämndsamordnare
- Johnny Carlsson (C), ordförande internservicenämnden kl. 13.00-13.45
- Ingemar Fredriksson (M), vice ordförande kl. 13.00-13.45
- Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef kl. 13.00-14.30
- Klara Källström, controller internservicenämnden och samhällsbyggnadsnämnden kl. 13.00-14.30
- Eva Larsson (C), ordförande samhällsbyggnadsnämnden kl. 13.45-14.30
- Carin Martinsson (M), vice ordförande bildningsnämnden kl. 14.45-15.45
- Annica Steneld, bildningschef kl. 14.45-15.45
- Markus Ögren, controller bildningsnämnden kl. 14.45-15.45
- Carina Fredriksen (S), ordförande socialnämnden kl. 15.45-16.45
- Malin Rickardsson, controller socialnämnden kl. 15.45-16.45
- Hanna Larsson, controller socialnämnden 15.45-16.45

Syfte och upplägg

Verksamhetsdialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna enligt kommunallagen 6 kap. 1 §. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, nämndernas presidier, kommundirektör, nämndernas förvaltningschefer och controllers.

September månads verksamhetsdialog består av diskussioner om nämndernas delårsrapporter per 2023-08-31, prognoser för 2023, det pågående arbetet med 2023 års 0,9 % effektivisering, bedömning av måluppfyllelse i förhållande till budgetläget, budgetförutsättningar för 2024 samt nämndernas egna reflektioner.

Internservicenämnden

Delårsrapporter per 2023-08-31

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 202208	Utfall 202308	Budget 202308	Avvikelse utfall budget	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Nämnd	134	154	141	-13	212	212	0
Övergripande internservice	559	583	294	-289	471	621	-150
Fastighet	3 653	-1 064	1 781	2 845	3 032	2 032	1 000
Måltider	-1 975	-1 681	-574	1 107	120	-780	900
Lokalvård	-403	-286	-178	108	87	-13	100
Summa verksamhet	1 967	-2 293	1 464	3 757	3 923	2 072	1 851

Delårsutfallet beror på lägre personalkostnader under våren för fastighetsenheten, mindre löpande underhåll än budgeterat samt intäkter för nya Hagen där verksamheten börjat flytta in. Måltid visar på en stor positiv avvikelse mot budget vilket beror på lägre personalkostnader än budgeterat, vilka grundas på låga timkostnader.

Det övergripande resultatet för internservicenämnden visar på underskott i förhållande till budget. Underskottet beror dels på bilpoolen som infördes för ett antal år sedan och testades men som inte har följts upp.

Lokalvård har ett besparingsuppdrag som enligt prognos kommer att hållas.

Prognos 2023

Internservicenämnden prognosticerar ett resultat om 2 072 tkr för 2023, vilket är en avvikelse på 1 851 tkr mot budget.

Prognosen baseras på följande faktorer:

- Nytt elavtal
- Det finns en viss osäkerhet kring budget för investeringsprojekt då dessa är satta för flera år sedan.
- Förvaltningens projektorganisation motsvarar inte mängden projekt som nu är i gång. Det kommer att krävas konsulthjälp för att färdigställa pågående projekt.
- Fortsatt arbete kring reinvesteringar i fastigheter efter plan.
- Från och med 2024 införs lagkrav på laddinfrastruktur i anslutning till fastigheter, detta gäller såväl nybyggda som äldre fastigheter.
- Förvaltningen arbetar vidare med digitala e-tjänster i syfte att i högre utsträckning automatisera arbetsmoment.

Bedömning av måluppfyllelse i förhållande till budgetläget

Internservicenämnden bedömer att måluppfyllelsen är god.

Internservicenämnden är en ny nämnd sedan 2023-01-01 och tidigare mål

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

upplevs inte anpassade efter den nya nämndens uppdrag. Internservicenämnden påbörjar under september månads sammanträde ett arbete med att ta fram mål för 2024.

Budgetförutsättningar för 2024

Internservicenämnden har inför 2024 en minskad ram om 1,5 mkr. Förvaltningen genomför nu en översyn av det kommunala fastighetsbeståndet för att få en bild av i vilka fastigheter det bedrivs kommunal verksamhet och vilka fastigheter som eventuellt kan övertas av andra aktörer. Förvaltningen bevakar vidare kostnaderna för pågående investeringsprojekt samt utreder vidare strukturen för kommunens bilpool.

Förvaltningen arbetar vidare med en jämlik finansiering av kaffe till personalen.

De ökade livsmedelspriserna har ännu inte påverkat internservicenämnden nämnvärt detta då nämnden har bra avtal som löper minst ett år till.

Lagkravet om laddinfrastruktur bedöms inte påverka 2024 års budget utan belastar snarare kommande års budgetar.

Nämndens reflektioner

Internservicenämnden ser ett behov av nya nyckeltal som i högre utsträckning är anpassade efter den nya nämndens uppdrag.

Nämnden har genomlyst kommunens fastighetsbestånd.

Diskussion om de bidrag som kommunen tillställer olika föreningar i kommunen, vilket utbyte kommunen får för de pengar som betalas.

Samhällsbyggnadsnämnden

Delårsrapporter per 2023-08-31

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 202208	Utfall 202308	Budget 202308	Avvikelse utfall budget	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Nämnd	476	230	217	-13	325	325	0
Förvaltningsledning	436	-289	1 870	2 159	3 052	1 603	1 450
Gata Park	8 041	9 086	9 390	304	13 445	13 445	0
Plan o Bygg	518	1 403	1 793	390	2 643	2 443	200
Miljö	741	811	915	104	1 461	1 461	0
Räddningstjänst*	9 391	6 752	6 614	-138	6 614	6 764	-150
Summa verksamhet	19 602	17 992	20 799	2 807	27 540	26 041	1 500

Delårsutfallet om 17,9 mkr utgör en avvikelse om +2, 8 mkr om mot budget som beror främst på avverkad skog. Samhällsbyggnadsnämnden har även en

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

buffert för oväntade utgifter som inte har utnyttjats och inte heller kommer att utnyttjas under resten av året.

Gatu- och parkenheten har en 0-prognos som beror på en viss osäkerhet kring vintern mängden snö.

Plan- och byggenheten visar på ett överskott om 390 tkr som främst beror på lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster.

Det organisatoriska ansvaret för räddningstjänsten flyttades i juni efter beslut i kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.

Prognos 2023

Samhällsbyggnadsnämnden prognosticerar ett resultat om 26 mkr. Förvaltningen kommer fortsatt att prioritera planering för nya bostadsområden och verksamhetsområden trots nedgång i byggnation, detta då såväl exploateringsprojekt som planprocesser är tidskrävande. Förvaltningens mål är att ha 50 villatomter samt 100 000 kvm industrimark till försäljning i kommunen.

Förvaltningen ser ett ökat antal klagomålsärenden vilket är en tidskrävande form av ärenden.

Från och med oktober får förvaltningen en ny entreprenad för renhållning vilket kommer att innebära en 30 %-ig höjning av renhållningstaxan.

Förvaltningen kommer fortsatt ha fokus på service och bemötande gentemot kommunens medborgare. Målet är att vara så tillgängliga som möjligt.

Arbetet med digitala e-tjänster fortsätter, bland annat pågår ett projekt avseende en AI-tjänst för bygglov. Syftet är att i så hög utsträckning som möjligt automatisera de processer där detta är möjligt för att frigöra tid och resurser i verksamheten.

Bedömning av måluppfyllelse i förhållande till budgetläget

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att måluppfyllelsen är god. Förvaltningen har i samverkan med nämnden arbetat fram nya mål och målintikatorer. Målen ska fastställas vid nämndens kommande sammanträde i september.

Budgetförutsättningar för 2024

Samhällsbyggnadsnämnden får för 2024 en ramminskning om 750 tkr. För att anpassa verksamheten efter den nya ramen ser förvaltningen bland annat över bidragen för vinterväghållning av enskild väg. En del i arbetet är att omvärldsbevaka hur närliggande kommuner arbetar med dessa bidrag. Även det pågående digitaliseringsarbetet förväntas frigöra tid och resurser i verksamheten.

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

Utifrån det ekonomiska läget i Sverige och i kommunen råder hög osäkerhet kring vilken påverkan detta får för byggnationen under 2024.

Förvaltningen kommer under 2024 att utveckla samarbetet med arbetsmarknadsenheten. Tidigare har goda exempel av sådan samverkan visats på bland annat gatu- och parkenheten.

Kommunens skogsbruksplan kommer under 2024 att behöva revideras. Kommunen har under tidigare år haft goda intäkter från skogsbruk. Kommunen äger ett stort bestånd runt Orraholmen. Just nu pågår en utredning avseende att omvandla Orraholmen till kommunalt naturreservat, förvaltningen övervakar hur en sådan förändring kan komma att påverka verksamheten.

Svenska förpackningsinsamlingen (FTI) upphör efter årsskiftet, kommunen kommer då att ta över ansvaret för de mindre återvinningsstationerna. Nytt insamlingssystem införs 2027.

Förvaltningen fortsätter att planera för nya exploateringsområden i ett osäkert läge.

Klimatförändringar ställer nya krav på planering och byggnation. Detaljplaner kommer bli mer beroende av översiktsplanering.

Förvaltningen arbetar vidare med Attraktiv kommun och investerar för att öka attraktiviteten samt för att locka nya invånare och minska utflyttningen från kommunen.

Nämndens reflektioner

Nämnden uppskattar det arbete som genomfördes för att ta fram nya mål och målkriterier för samhällsbyggnadsnämnden. Arbetet gav en tydligare bild av nämndens uppdrag i förhållanden till de arbeten som pågår inom förvaltningen.

Nämnden belyser den professionella hanteringen av tillsynsärenden på miljöenheten.

Bildningsnämnden

Delårsrapporter per 2023-08-31

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2022-08-31	Bokslut 2023-08-31	Budget Helår 2023	Prognos Helår 2023	Avvikelse 2023
Nämnd	320	378	485	485	0
Förvaltningsledning	9 543	9 106	13 707	14 107	-400
Elevhälsa inkl familjecentral	4 279	4 729	7 999	7 849	150
Förskola inkl ped oms.	34 007	35 403	53 771	51 971	1 800
Fritidshem	12 035	11 669	18 078	18 928	-850
Grundskola inkl modermål	63 646	69 688	113 019	111 319	1 700
Anpassad grundskola	2 968	3 576	7 679	7 479	200
Gymnasieskola	19 252	18 965	30 014	29 814	200
Gymnasieskola interk.	6 766	8 326	9 576	10 476	-900
Anpassad gymnasieskola	1 173	1 939	3 100	3 100	0
Vuxenutbildning	3 678	3 646	5 477	5 477	0
Fritidsgård	500	469	749	749	0
Kulturskolan	1 658	1 611	2 673	2 573	100
Summa verksamhet	159 825	169 505	266 328	264 328	2 000
<i>Intäkter</i>	-30 947	-33 669	-44 254	- 47 374	3120
<i>Kostnader</i>	193 548	203 174	314 532	315 652	-1120
Nettokostnader	162 601	169 505	270 278	268 278	2000

Bildningsnämnden har ett delårsutfall på 169,5 mkr.

Förvaltningsledning har en negativ avvikelse om – 400 tkr som beror på merkostnader för programmet Schoolsoft samt kostnader för interimchef under pågående rekrytering av ny rektor till Altorpskolan. Förvaltningen utreder merkostnaderna för programmet Schoolsoft och Tyra, utredningens resultat kommer att påverka prognosen för 2023.

Inom verksamheten förskola finns en positiv avvikelse om 1,8 mkr som beror på högre intäkter (skattebidrag) för kvalitetshöjare, lägre kostnader för timvikarier, lägre personalkostnader till följd av vakanser samt färre barn än budgeterat inom de kooperativa förskolorna.

Verksamheten fritidshem har en negativ avvikelse om 850 tkr. Inom verksamheten sticker två fritidshem ut (Eggvena och Horsby) på grund av högre personalkostnader till följd av ett ökat stödbehov inom verksamheterna. Fritidshem Eggvena har cirka 10–15 fler barn än budgeterat, motsvarande siffra för fritidshem Horsby är cirka 10 barn.

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

Grundskoleverksamheten visar en positiv avvikelse om 1,7 mkr som delvis beror på högre intäkter än budgeterat avseende interkommunal ersättning (IKE) som uppgår till 1,5 mkr.

Verksamheten anpassad grundskola visar en positiv avvikelse om 200 tkr till följd av högre intäkter för korttidstillsyn (KTS), ökade intäkter för interkommunal ersättning (IKE) samt kostnad för en placering.

Gymnasieskolan har ett överskott 200 tkr till följd av lägre personalkostnader samt en negativ avvikelse om 900 tkr avseende interkommunal ersättning (IKE) till följd av att kommunen har ett större antal köpta platser och lägre antal sålda platser än budgeterat.

Särskilda händelser under 2023 som påverkat bildningsnämndens verksamhet:

- Rektorsbyte på Altorpskolan – interims kostnader under rekryteringsperioder
- Interkommunal ersättning (IKE) för grundskolor och gymnasiet
- Omorganisering, ansvar för bibliotek och kulturhus flyttades till kommunstyrelsen. Ansvar för personal och rekrytering låg kvar på bildningsnämnden fram tills ny kultur- och fritidschef var på plats.
- Tillsyn av Arbetsmiljöverket och Skolinspektionen
- Byggprojekt på Altorpskolan, befinner sig nu i upphandlingsfasen.
- Genomlysning av Deloitte, KPMG
- Pågående upphandling av skolskjutssystem, Optiplan samt nytt skolskjutsavtal på gång.
- Implementering av system Schoolsoft och Tyra
 - stor osäkerhet kring kostnader inom projekten
- Vakanser i grundskolan och förskolan
 - vakanser beror efter samtal med rektorerna på naturliga rörelser på arbetsmarknaden
 - bemanning/ det saknas vikarier

Prognos 2023

Bildningsnämnden prognosticerar ett resultat om 264 mkr för 2023. Förvaltningen ser en utmaning i den osäkerhet som råder kring huruvida om vakanser kan ersättas samt möjligheten att finna behöriga ersättare till de vakanta tjänsterna.

Vidare ser förvaltningen en utmaning kopplad till de potentiella merkostnader som kan uppkomma kopplat till implementeringen av de nya systemen Schoolsoft, Tyra och Optiplan.

Förvaltningen ser att den interkommunala ersättningen (IKE) kan utgöra såväl en utmaning som en möjlighet för förvaltningen under resterande delar av 2023.

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

Förvaltningen ser en möjlighet till större intäkter av statsbidrag samtidigt som förändringar i omvärlden och förändrade lagkrav kan komma att påverka vilka statsbidrag som betalas ut till förvaltningen.

Arbetet med 2023 års 0,9% effektivisering

Förvaltningen har genomfört effektiviseringar upp till 2,5 mkr, bland annat genom tilläggsbelopp, minskade datorkostnader, minskade kostnader för gemensam kompetensutveckling samt genom att de hade skrivit upp skolskjuts till 800 tkr, men kostnaden har minskat till 500 tkr.

Regeringen utlovade genom Tidöavtalet ett statsbidrag om 1,2 mkr som nämnden budgeterat för men som ännu inte betalats ut. Osäkert om bidraget kommer att betalas ut.

Bedömning av måluppfyllelse i förhållande till budgetläget

- Ökat resultat på Altorpskolan för åk 9
- Ökad andel gymnasieelever med examen inom 3 år
- Andelen upplevd trygghet på kommunens förskolor och fritidshem har ökat
- Positiv trend kring ökad närvaro
- Goda resultat medarbetarenkäten
- God följsamhet kring enheternas analys och budgetarbete

Budgetförutsättningar för 2024

Förvaltningen ser demografiförändringar och gör anpassningar efter verkligt elevantal.

Förvaltningen minskar nyttjandet av flyktingbufferten som nu är en halvering mot föregående år. Förvaltningen ser även detta som en framtida utmaning att ta hänsyn till under 2025.

Förvaltningen beräknar merkostnader för digitala system och dess implementering i verksamheterna. Det råder osäkerhet kring kostnaderna.

Det råder även osäkerhet kring utbetalningen av statsbidrag, något som påverkar förvaltningens budgetförutsättningar för 2024.

Förvaltningen arbetar vidare utifrån rådande budgetförutsättningar genom att upprätthålla god dialog mellan alla parter inom förvaltningen och politiken i syfte att främja hanteringen av de utmaningarna om identifierats.

Nämndens reflektioner

Nämnden glädjs åt att våren har visat på goda resultat för Altorpskolans årskurs 9.

Förvaltningen gör ett bra arbete med budget och effektivisering av verksamheten.

Inflationen påverkar budgeten direkt. Nämnden uppmanar till kommunövergripande samarbete.

Nämnden poängterar utmaningen med den rådande osäkerheten kring det enligt Tidöavtalet utlovade statsbidraget om 1,2 mkr.

Socialnämnden

Delårsrapporter per 2023-08-31

Ansvarsområde	Utfall 220831	Utfall 230831	Budget 230831	Avvikelse utfall vs budget	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse prognos vs budget
Nämnd	297	388	381	-7	571	571	0
Förvaltningsledning	9 035	7 393	10 427	3 033	15 952	13 502	2 450
Individ och familjeomsorg	21 953	28 152	28 131	-22	43 056	43 006	50
Vård och omsorg	86 213	89 744	84 867	-4 877	131 487	139 037	-7 550
Socialt stöd	30 873	35 804	31 564	-4 240	48 413	54 963	-6 550
	148 370	161 482	155 369	- 6 133	239 479	251 079	-11 600

Delårsutfallet är 161,5 mkr vilket ger en negativ avvikelse om 6 mkr i förhållande till budget.

Prognos 2023

Socialnämnden prognosticerar ett resultat om 251 mkr för 2023, vilket innebär en negativ avvikelse om 11 600 tkr i förhållande till budget. Detta är en förbättring från den prognosticerade avvikelsen i april som var 3 335 tkr större.

Verksamheten vård och omsorg prognosticerar ett resultat på 139 mkr vilket innebär en negativ avvikelse om 7 550 tkr.

Verksamheten socialt stöd prognosticerar ett resultat om 54,9 mkr vilket ger en negativ avvikelse på 6 550 tkr i förhållande till budget. Avvikelsen beror delvis på lägre behov av korttid för LSS.

Verksamheten IFO prognosticerar ett resultat om 43 mkr vilket ger en positiv avvikelse på 50 tkr i förhållande till budget.

Förvaltningsledning prognosticerar ett resultat på 13,5 mkr vilket ger en positiv avvikelse på 2 450 tkr. Flyktingbufferten resultatförs under förvaltningsledningen.

Herrljunga
Onsdag den 13 september 2023

Bedömning av måluppfyllelse i förhållande till budgetläget

Förvaltningen bedömer måluppfyllelsen som delvis god. I vissa fall är målen helt uppfyllda och i vissa fall inte alls. Framåt planerar förvaltningen en målworkshop tillsammans med nämnden.

Budgetförutsättningar för 2024

Inför 2024 har socialnämnden en ramminskning om 5,7 mkr som dels består i 2023 års 0,9% effektivisering, dels 3,5 mkr. Hemtjänstbudgeten minskades enligt tidigare beslut med 4,2 mkr. Av underskottet om 7 mkr beror cirka hälften på ökad demografi och hälften på effektivitet. Drygt 4 mkr kommer förvaltningen ha svårt att hämta upp på grund av demografi.

Hagens nya demenscentrum saknar drift till hyran med 2,2 mkr samt drift till en ny avdelning med 3 mkr som behöver tas i bruk utifrån demografi.

Det saknas täckning för hyreskostnader om 2,2 mkr samt för gruppbostad om 1 mkr för Lyckan. Detsamma gäller för korttidsvistelsen med en hyreskostnad om 1,3 mkr och del av drift om 2,2 mkr. Eventuellt finns möjligheten att sälja platser.

Det saknas kostnadstäckning om 2,2 mkr för placerade barn.

11 timmars dygnsvila – i nuläget oklart utfall. Det finns behov av en gemensam hemtjänst, för att kunna använda arbetskraften mer effektivt.

En ny rutin har införts där handläggarna tar hjälp av jurist vid beslut om personlig assistans. Tidigare beslut har inte varit tidsbegränsad, nu tidsbegränsas alla beslut.

De insatser som nu genomförs inom förvaltningen bidrar till att minska budgetunderskottet och kan inte användas för att anpassa budget efter den minskade ramen om 5,7 mkr. Förvaltningen ser en möjlighet att effektivisera i hemtjänsten men har i övrigt svårt att se var i verksamheten underskottet ska hämtas hem.

Ägardialoger 2023-09-25

Närvarande

- Mats Palm (S) ordförande kommunstyrelsen
- Emma Blomdahl Wahlberg (C), 1:e vice ordförande kommunstyrelsen
- Gunnar Andersson (M), 2:e vice ordförande kommunstyrelsen
- Josefine Andersson, nämndsamordnare
- Kaisa Lundquist, ekonomichef
- Morgan Fihn, näringslivschef kl. 13.00-13.45
- Mikael Källström (S), ordförande stiftelsen Herrljunga industrilokaler kl. 13.45-14.30
- Alf Sanfridsson (C), ledamot stiftelsen Herrljunga industrilokaler kl. 13.45-14.30
- Anders Mannikoff, VD Herrljunga elektriska kl. 15.45-16.25
- Claes Unosson (UPAR), ordförande Herrljunga elektriska kl. 15.45-16.25
- Eva-Lena Helge Egsonius, verkställande tjänsteperson Nossan förvaltningsaktiebolag kl. 13.00-16.25
- Gunnar Ingvarsson (C), ordförande Nossan förvaltningsaktiebolag kl. 14.45-16.03, 16.19-16.25

Syfte och upplägg

Ägardialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagen 6 kap § 1 över den kommunala verksamhet som i enlighet med KL 10 kap §§ 2–6 bedrivs av kommunala bolag eller stiftelser. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, ordföranden i respektive bolags/stiftelses styrelse, VD i respektive bolag, kommundirektör samt ekonomichef. Ägardialoger genomförs två gånger per år, i januari och i september.

Fokus Herrljunga

Ekonomi, utfall delår 2023 samt helårsprognos

Fokus Herrljunga har 44 medlemsföretag som betalar medlemsavgift vilket innebär intäkter på 335 000 sek/år. Herrljunga kommun bidrar med 4000 000 sek/år. Således totalt 730 000 sek/år i intäkter. Det finns därmed en utmaning då man har lönekostnader på 995 000 sek/år ink sociala avgifter.

Ambitionen framöver är att få med ännu fler medlemsföretag. Medlemsavgiften, som är viktig att den är tydlig och transparent, kommer att bli ännu tydligare framöver.

Väsentlig verksamhetsinformation

ERUF-projektet (europeiska regionala utvecklingsfonden) är ett samarbete avseende etableringar för grön omställning i Västra Götaland. En bra möjlighet där man kommer hitta bra synergier för att kommunen ska må så bra som möjligt.

Mål och tillväxt

En näringspolitisk strategi har arbetats fram där målbild, arbetssätt och fokusområden har lyfts fram och konkretiserats.

Utvecklingsprocesser

Fokus Herrljunga har samma mål och ambitioner som näringslivskontor har, i största allmänhet. Ambitionen kan inte variera speciellt mycket mellan kontoren, eftersom uppdragen är väldigt lika.

Fokus bedriver löpande omvärldsbevakning och analys för att positionera näringslivskontoret i framkant gällande stimulans av innovationskraft, samverkan, nyföretagande och nyetableringar. En jämförelse görs för att hitta en rimlig ambition utifrån tillgängliga resurser.

Fokus har arbetat fram en ny grafisk profil för Fokus Näringsliv. En ny hemsida har tagits fram där fokuset har varit att skapa en lättförståelig och tydlig hemsida där man lyfter fram vilka medlemsföretagen är.

Planer finns på att renovera mötesplatsen. Medel kommer att sökas för att möjliggöra en uppfräschning av lokalen. Detta för att skapa en mötesplats dit många vill komma och samverka.

Övrig information

För tillfället ser man över hur ett framtida samarbete mellan upphandlingskonsult och Fokus hade kunnat fungera. Det finns en önskan om att bjuda in upphandlingskonsult oftare till olika typer av nätverksträffar. Detta för att företagare ska få möjligheten att lära sig mer om hur upphandlingsprocessen går till och hur man bör gå tillväga om man vill lägga anbud.

Ett etableringsråd har initierats där Morgan Fihn, Emil Hjalmarsson (förvaltningschef), Herrljunga elektriska och stiftelsen industrilokaler kommer att träffas en gång i månaden. Detta blir ett forum där möjlighet ges att informera varandra om vad som pågår i kommunen och i de olika verksamheterna.

Stiftelsen Herrljunga industrilokaler

Ekonomi, utfall delår 2023 samt helårsprognos

Det ekonomiska läget i år ser bra ut än så länge men man avvaktar och se hur ränteläget utvecklar sig.

Övrig information

Några nya ärenden på väg upp, bland annat ett ärende som ska upp till Kommunstyrelsen.

För tillfället inväntar man respons från ett företag som visat intresse av att etablera sig i Herrljunga.

Angående stationshuset finns det önskemål från stiftelsens sida att få mer stöttning från kommunen. Höga el och värmekostnader samt stora kostnader för underhåll. Presidiet önskar få återkoppling kring kostnader för driften av stationshuset.

Stiftelsen inväntar svar från räddningstjänsten angående om att vara anläggningsskötare för stationshuset.

Stiftelsen Herrljunga industrilokaler byter adress till Fokus lokal.

Under mötet lyftes frågan hur dialogen mellan kommunen och stiftelsen fungerar där stiftelsen kunde konstatera att den fungerar bra.

Nossan

Ekonomi, utfall delår 2023 samt helårsprognos

Det ekonomiska läget ser i nuläget bra ut både för i år samt nästa år. På grund av ränteturbulensen har man lagt sig rörligt tills räntan blir mer stabil. Då är avsikten att bygga portfölj utifrån olika bindningstyper. På sikt förväntas det vara möjligt att göra betydande amorteringar.

Väsentlig verksamhetsinformation

Nossans huvudsyfte är finansförvaltningen. Rent ägarmässigt är det kommunen som äger bolagen och Nossan som följer upp verksamheterna och agerar bollplank kring olika frågor

De utgifter som finns är arvoden till styrelsen (vilken består av tre personer) samt revision.

Herrljunga elektriska/Herrljunga vatten

Ekonomi, utfall delår 2023 samt helårsprognos

En uppsiktsrapport som bland annat rör kommunala befogenheter har tagits fram.

Herrljunga elektriska/Herrljunga vatten uppvisar ett starkt delårsresultat men här förväntas en viss normalisering under återstoden av hösten.

Herrljunga elektriska

Elenergiteknik var nästan överhettat ett tag, men börjar återgå mer till det normala.

Bedömningen är att det här året hamnar mer i ett normalläge men det är svårt att bedöma hur 2024 kommer att se ut. Det finns fortsatta osäkerheter kring kostnadsutvecklingen och kronans värde. Det finns förutsättningar att det kan bli extremt periodvis, speciellt under vintern.

Bolaget har fått ett driftel-elstöd från Skatteverket på 100 tkr.

Bränslepriser till fjärrvärme har ökat till 80 %. Kunderna ser inte detta nu men det kommer att märkas 2024.

Herrljunga vatten

Herrljunga vatten har haft två pensionsavgångar vilket resulterat i en underbemanning personalmässigt under stora delar av 2023.

Hittills har det varit ett fåtal vattenläckor, endast 5 st.

På grund av elnätsförluster ses inköpsstrategin över. För närvarande har bolaget dock köpt allt som bedöms gå åt till februari 2024.

Herrljunga vatten har fått stöd av Skatteverket på 650 tkr. Bolaget har även fått stöd från energimyndigheten för elintensiva verksamheter på 70 tkr.

Väsentlig verksamhetsinformation

En avgångselev från kunskapskällan anställdes nu efter sommaren. Ytterligare en rekrytering har gjorts av en ny drifttekniker som kommer vara på plats i mitten av oktober.

Herrljunga
Måndagen den 25 september 2023

Koncernen Herrljunga elektriska genomgår en omstrukturering. Detta på grund av en lagändring som innebär att all elnätsverksamheten ska vara renodlad.

Utbyte av elmätare ska vara klart till 2025, hittills har man bytt 2000 av 5000 mätare. Elnätet är annars i gott skick.

Stadsnät IT- i Fåglavik är man nu färdiga med fiberutbyggnaden. Alla som har önskat att få en anslutning har fått det och siffran kommer troligtvis att växa allt eftersom.

Mål och tillväxt

Herrljunga elektriska/Herrljunga vatten upplever själva att de bygger det som behövs för att andra ska lyckas. De anser att samverkan med kommunen är viktigt och försöker därför i alla avseenden där det är möjligt att samarbeta på olika sätt.

Övrig information

Utbyggnaden vid Norra Säm går in i en ny fas.

Herrljunga vatten har haft två incidenter där det krävts nöddrifter. De extra kostnader som uppstått i samband med detta har fakturerats och en anmälan har gjorts till tillsynsmyndigheten. En dialog har genomförts med företagets ledning och en plan har därefter upprättats för hur man ska komma till rätta med problemet.

Process kring ökad överföringskapacitet

Vattenfall planerar att bygga en ledning, färdigställande av ledningen är dock beroende av ansökningsprocessen. Förväntas ge 10 extra megawatt till Herrljunga och detsamma för Vårgårda.

Vattenfall planerar även nya mottagningsstationer i Herrljunga 2027.

Organ **Förbundsstyrelsen för Sjuhärads Samordningsförbund**
Tid **Onsdag den 13 september, kl 13.00-16.00.**
Plats **Kansliets konferensrum, Bryggaregatan 8 i Borås**

Beslutande

Ann-Charlotte Angren, Arbetsförmedlingen
Lars-Erik Olsson (S), Bollebygds kommun
Leif Dahl (S), Västra Götalandsregionen
Sofia Sandängers, Försäkringskassan

Ersättare

Annette Carlson (M), Västra Götalandsregionen
Arne Olsson (KD), Vårgårda kommun
Eva-Karin Haglund (S), Tranemo kommun
Helen Eriksson (S), Marks kommun
Ireen Wolter (L), Ulricehamns kommun
Marie Samuelsson (S), Borås Stad

Övriga

Anna Fagefors, Förbundschef
Pernilla Andersson, Biträdande förbundschef
Lisbeth Lorentzon, personal Gröna Vägen Framåt (inför mötets öppnande)
Sofia Ambjörnsson, personal Gröna Vägen Framåt (inför mötets öppnande)

Omfattning

§§ 38-49

Sekreterare Anna Fagefors

Ordförande Sofia Sandängers

Justerare Ann-Charlotte Angren

§§ Ärenden Beslut

38	Mötet öppnas, godkännande av dagordning Gröna Vägen Framåt tackas för presentationen inför mötet.	Dagordningen godkänns.
39	Val av justerare	Ann-Charlotte Angren
40	Föregående protokoll, den 31/5 2023 Föregående protokoll är anslaget: www.sjusam.se Uppföljning av punkter fristående från dagens möte Förbundsordning, Avslagen projektansökan, att Män i hälsa förbereds i andra kommuner och att ett förslag till avtal med VOC ligger hos dem.	Protokollet godkänns och läggs till handlingarna.
41	Internkontroll Stickprov av utbetalningar har genomförts. Vice ordförande rapporterar om utförd kontroll där ett antal datum valts för kontroll.	Årets andra internkontroll fastställs utan anmärkning.
42	Ekonomi, delårsrapport, Bilaga Avstämning av nuläge och budget. Samtal om fortsatt styrning mot att balansera projektdrift. Lämpligt att EK minskas enligt budget, med tanke på preliminära uppgifter om minskad tilldelning minskar även ram för eget kapital. Det bör tydliggöras att delar av kostnader på kansliet härrör till tidigare projekt.	Styrelsen fastställer rapport för att informera medlemmar om delåret 2023, med en notering om att till kommande årsredovisning tydliggöra balansen mellan kostnader för projekt och kansli.
43	Verksamhetsuppföljning A, Aktiv kraft med Pulsstöd Verksamhet rullar kontinuerligt. Delvis har personer utanför Puls målgruppen beviljats motsvarande stöd efter samråd med kanslipersonal och presidiet. B, Gröna vägen framåt redogjorde konkret kring verksamheten inför mötet. C, Studiesteget. Färre deltagare och färre kommuner representerade. Är	A-C, Styrelsen tar del av informationen och C, Styrelsen hänvisar en fråga till beredningsgruppen om eventuella möjligheter att integrera innehållet i Aktiv kraft basverksamhet.
44	Projekt, konkretisering enligt föregående möte en ESF-utlysning , dnr 23-025, är öppen inom POA1 kompetensutveckling för yrkesverksamma för att öka möjligheten till ett inkluderande och hållbart arbetsliv för alla. Föredragning av projektplanering. Styrelsen diskuterar medverkande kommuners önskade inriktning och möjligheter och noterar att Borås stad är finskt förvaltningsområde. Noteras	Styrelsen står bakom att gå vidare med ansökan. Förbundschef utses som behörig företrädare för projektet. Förslag till ansökan skickas till styrelsen och presidiet avgör slutligt.

45	Beredning verksamhetsplan Preliminär tilldelning från staten pekar mot minskad budget, -10%. Styrelsen diskuterar förutsättningar och anvisar eventuella frågor att bereda inför beslut om verksamhetsplan 29/11. Noterar återigen medskick från verksamheter.	Styrelsen ber beredningsgruppen se över hur mål, målgrupp och/eller verksamheter kan anpassas utifrån beräknad budget med i övrigt bibehållen inriktning.
46	Aktuellt från förbundschef Beredningsmöte genomfört. Projektförberedelser pågår och medför möten med främst kommunerna. Kort rapport om hur en synnerligen arbetsför person kan hamna i stora stödbehov och behöva mycket stöd av det offentliga och med det falla mellan stolarna och med det få ett utökat stödbehov.	Styrelsen noterar informationen och flyttar med till ett kommande möte att fortsätta samtalen kring ett case om hur individer kan komma i kläm.
47	Information från presidiet Lönesamtal är genomförda med personalen.	Styrelsen noterar informationen.
48	Aktuellt från parterna	Ingen särskild information att vidareförmedla.
49	Övriga frågor, mötet avslutas	Mötet avslutas.

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Kommunerna Bollebygd | Borås | Herrljunga | Mark | Svenljunga | Tranemo | Ulricehamn | Vårgårda och

Delårsrapport januari-augusti 2023

Rapporten är en kortfattad summering om delårets utförda individriktade arbetslivsrehabiliterande aktiviteter och strukturövergripande insatser.

Inom Sjuhärads samordningsförbund finansierar och beslutar ägarparterna tillsammans om insatser som ingen enskild part har ansvar för att göra, men som kan bidra till att lösa problem, effektivisera användning av samhällsresurser, och få fler att kunna förvärvsarbeta. I det arbetet behövs och sker både direkt individriktade insatser och insatser riktat till personal och organisationer vars uppdrag ska samverka i positiv riktning för individerna. Nedanstående uppställning visar vilka aktiviteter och projekt som pågått under perioden, och därefter finns en kortfattad summering om delårets väsentliga händelser och generella drift.

Basverksamheten Aktiv Kraft har som avtalat utförts på plats i varje kommun, med hänsyn till att möta och anpassas efter individuella behov hos deltagande. Insatserna sker i nära samverkan med respektive kommuns arbetsmarknadsenheter. Inriktningen har liksom tidigare varit pre-rehabilitering som ska verka tillsammans med parternas egna resurser och göra att fler närmar sig arbete. Evidensbaserade metoder och profilverktyg (ACT, Jobmatch Talent samt Progressionsmätning mfl) används för att rusta deltagare till utveckling. Den kompletterande delen PULS, inom Aktiv Kraft innebär ett mer långtgående stöd för ett mindre antal personer som ännu inte är 30 år och vars funktionsnedsättningar medför behov av mer tid och stöd för att individerna ska närma sig förvärvsarbete.

Studiesteget utförs enbart i Borås, öppet för deltagare från samtliga Sjuhäradskommuner. Aktiviteten har grund i den evidensbaserade Supported Education, med pedagogiskt stöd för att underlätta övergångar till studier för kvinnor och män som står långt från arbete.

Gröna Vägen Framåt är lokaliserad vid Rya Åsar i Borås för deltagare från hela Sjuhärad. Personer med stressutlöst psykisk ohälsa får naturbaserade aktiviteter, samtal mm som hjälper dem till insikter om egna beteenden. Även i denna aktivitet nyttjas evidensbaserade metoder och profilverktyg (ACT, Progressionsmätning samt Jobmatch talent mfl) för att deltagare ska kunna återvända till arbete efter sjukskrivning eller arbetslöshet.

Ovanstående tre verksamhetsområden är grundutbudet av den individriktade drift som finansierats genom förbundet. För alla förbundets aktiviteter gäller att individer får delta i den Sjuhäradskommun där de önskar. Enbart ett litet antal individer deltog över kommungränser, och då i högst grad vid Gröna vägen framåt. Verksamheterna har ett lägre inflöde av ansökningar till deltagande jämfört med föregående år. 2022 summerade antalet deltagare under perioden till 416 unika individer som registrerats i SUS, men förbundet har inte längre tillgång till deltagaruppgifter registrerade på motsvarande sätt. Det dåvarande nationella uppföljningssystemet SUS har upphört och ersatts av ett nytt system, uppföljning Finsam, där enbart volymantal får registreras. Begränsade rapporter har under 2023 hittills sammanställts med stöd av kommunernas arbetsmarknadsenheter där uppdragen utförts. Summeringen hittills under året visar att 224 deltagare genomfört en första

progressionsmätning under 2023. Notera att dessa antal per år ej är jämförbara och att deltagarantalet är högre än det antal som registrerats i progressions-sammanställningar.

Förbundet har under perioden sökt ett ESF-projekt i programområde A2 som dock inte blev prioriterat av Strukturfondspartnerskapet. (Flera projekt fick avslag då antal ansökningar och budgetomfattning var högre än de medel som fanns tillgängliga att söka inom utlysningen.) Förbundet har under delåret avslutat ESF-projektet PRIA och Undersköterskeutbildningen Män i Hälsa med finansiering i projektform genom Leader. Efter kommunernas olika deltagande i kompetensutvecklingsinsatser har Sutarbetsliv axlat ansvaret för projektets nätverk kring verktyget Chefoskopet. Göteborg och Varbergs kommun har visat intresse för att tillämpa metoden Män i hälsa för undersköterskeutbildningar och material för fortsatt drift av Vårdskapet till redan anställd personal är överlämnat till Vård-och omsorgscollege.

Förbundet har under perioden stöttat parterna i arbetet med den så kallade SGI-noll-processen kring ett kunskapsunderlag med flödesschema som underlättar för handläggare på olika myndigheter att styra sin samverkan.

Anställningsperiod och omfattning har förlängts för personal som arbetat med projektledning och administration av projekt, senast för kompetensutveckling riktad till parternas egna anställda. Anställning finansierades först med medel från projekt och övergick senare till att bekostas med förbundets egna medel för att stödja implementering och fortsatt utveckling. Förbundet har hållit ett antal samverkansmöten och har bekostat kompetensutveckling till parternas personal att kunna använda det evidensbaserade analysverktyget Jobmatch Talent. Det mindre uppdraget om processtöd till det angränsande Samordningsförbundet Insjöriket har avslutats och visst samarbete i båda parter intresse har fortsatt utan kostnadsersättning.

En ny mandatperiod har inletts och med det har tio platser av fjorton i styrelsen ersatts av nya representanter. Den nya styrelsen har tagit sig an och bearbetat ett flertal styrdokument och medlemsorganisationerna har under delåret fått ett utkast till ny förbundsordning samt getts möjlighet att inkomma med förslag om andra skrivningar önskas. Förutsättningar kring ny förbundsordning diskuterades inför detta i samband med årligt medlemsråd. Ändring avser exempelvis antal ledamöter i styrelsen mm. Vid samrådet diskuterade medlemmarna även önskad omfattning av förbundsdrift och hur mycket medel som skulle äskas från staten. Efter detta har preliminära besked inkommit om att tilldelning av statliga medel kan komma att sänkas med 10%. Vice ordförande har i enlighet med internkontrollplan granskat stickprov bland förbundets utbetalningar. Kostnaderna bedöms ha relevans till drift och vara i enlighet med avtal och styrdokument.

Januari-Augusti	Antal deltagare som gjort sin första progressionsmätning under 2023							
	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Kvinna 2023	11	76	10	31	5	8	20	7
Man 2023	5	22	2	13	2	3	5	4
Totalt antal 2023	16	98	12	44	7	11	25	11

Januari-Augusti	Antal deltagare inskrivna deltagare som registrerades i SUS 2022							
	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Antal	12	207	21	62	25	24	36	27

Meddelande 3

Sjuhäradssamordningsförbund,

Delårsrapport, januari-augusti 2023

RESULTATRÄKNING	jan-aug 2022	jan-aug 2023
<i>Intäkter</i>		
Män i Hälsa, ESF	0,00	665 324,79
PRIA, ESF	983 631,00	1 642 775,00
PR hälsa i hållbart arbetsliv	829 726,00	0,00
Puls, ESF	247 079,00	0,00
Moves, SKR	705 635,00	54 068,00
Övriga intäkter	-9,79	124 992,63
Summa Verksamhetens intäkter	2 766 061,21	2 487 160,42
<i>Kostnader</i>		
Arvoden	-78 052,00	-121 181,70
Reseersättning	-787,5	-11 692,18
Sociala avgifter	-20 993,00	-33 077,00
Övriga Personalkostnader	-661 157,59	-1 403 759,20
Verksamhetsanknutna kostnader	-13 609 595,62	-12 007 159,43
Lokalkostnader	-80 000,00	-93 080,00
Övriga kostnader	-220 013,63	-225 841,04
Summa Verksamhetens kostnader	-14 670 599,34	-13 895 790,55
RES1 Verksamhetens nettokostnad	-11 904 538,13	-11 408 630,13
Erhållna bidrag från huvudmännen	12 688 000,00	12 674 001,00
Övriga finansiella intäkter	0,00	0,00
Övriga finansiella kostnader	-3 689,27	-3 254,20
Summa Finansiella intäkter/kostnader	12 684 310,73	12 670 746,80
RES2 Res före extraordinära poster o spec beslut	779 772,60	1 262 116,67
Extraordinära intäkter	0,00	0,00
Extraordinära kostnader	0,00	0,00
RES3 PERIODENS RESULTAT	779 772,60	1 262 116,67
<i>Not 1 Verksamhetsanknutna kostnader</i>	jan-aug 2022	jan-aug 2023
5538 Verksamhetsanknutna IT-kostnader	-9 823,47	-1 188,00
5539 Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-13 216 829,45	-11 843 063,62
5540 Övriga verksamhetsanknutna kostnader	-16 769,51	-20 870,00
5541 Verksamhetsanknutna personalkostnader	-3 750,00	0,00
5542 Verksamhetsanknutna resekostnader	-248 237,85	-3 511,03
5544 Verksamhetsanknutna utbildn-, kurs- o konferens	-79 791,29	-138 526,78
5545 Verksamhetsanknutna trycksaker	-28 550,00	0,00
5548 Verksamhetsanknutna telefonkostnad, mobil	-5 844,05	0,00
Summa	-13 609 595,62	-12 007 159,43
<i>Not 2 Övriga kostnader</i>		
6230 Datakommunikation	-18 900,00	-22 015,50
6351 Konstaterade förluster på kundfordringar	0	0
6419 Övriga förbrukningsinventarier	-12 374,32	-1 717,60
6451 Kontorsmaterial	-6 369,44	-5 384,36
6911 Kostnader för information och licenser	-8 536,28	-16 672,95
7071 Representation (ej personal)	-1 604,10	-3 241,24
7212 Tele, mobil	-5 173,64	-8 620,63
7251 Postbefordran	-52	-40
7541 IT-tjänster	-6 918,38	0,00
7551 Konsultarvoden spec utredn	-68 456,25	-72 345,00
7599 Övriga tjänster	-80 796,63	-82 820,39
7619 Övriga kostnader	-10 832,59	-12 983,37
Summa:	-220 013,63	-225 841,04

Meddelande 3

Sjuhäradssamordningsförbund,

Delårsrapport, januari-augusti 2023

Not 3	Övriga intäkter.		
3740	Öres- och kronutjämning	-9,79	-7,37
	Summa:	-9,79	-7,37

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	Ingående balans 2023-01-01	Förändring	Utgående balans 2023-08-31	
Anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar	4 172 039,00	-968 220,93	3 203 818,07	Not 1
Likvida medel	8 629 863,46	-2 532 238,92	6 097 624,54	Not 2
Summa omsättningstillgångar	12 801 902,46	-3 500 459,85	9 301 442,61	
SUMMA TILLGÅNGAR	12 801 902,46	-3 500 459,85	9 301 442,61	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	3 842 877,86	0,00	3 842 877,86	
Periodens resultat	0,00	0,00	1 262 116,67	
Summa Eget kapital	3 842 877,86	0,00	5 104 994,53	
Skulder				
Kortfristiga skulder	8 959 024,60	-4 762 576,52	4 196 448,08	Not 3
Summa skulder	8 959 024,60	-4 762 576,52	4 196 448,08	
SUMMA EK, AVS. och SKULDER	12 801 902,46	-4 762 576,52	9 301 442,61	

NOTER	jan-aug 2022	jan-aug-2023
Not 1: Kortfristiga fordringar		
1511 Kundfordringar	94 378,00	0,00
1610 Kortfristiga fordringar hos ledamöter	0,00	288,07
1687 Redovisningskonto, Ludvikamoms	14 235,00	35 029,00
1712 Upplupna intäkter	1 672 237,26	3 168 501,00
Summa:	1 780 850,26	3 203 818,07

Not 2: Likvida medel		
1920 Plusgiro Nordea	27 113,23	48 044,57
1930 Bankgiro	8 274 531,75	3 826 882,51
1970 Särskilda bankkonton	2 218 783,77	2 222 697,46
Summa:	10 520 428,75	6 097 624,54

Not 3: Kortfristiga skulder		
2411 Leverantörsskulder	5 084 018,62	2 344 920,00
2711 Innehållen personalskatt	0	0
2931 Upplupna sociala avgifter	0,00	0,00
2991 Upplupna kostnader	1 841 881,30	1 851 528,08
2992 Förutbetalda intäkter	752 667,00	0,00
Summa:	7 678 566,92	4 196 448,08

Meddelande 3

Sjuhäradets samordningsförbund,

Delårsrapport, januari-augusti 2023

Ekonomisk uppföljning och prognos, per kostnadsställe::

	Utfall	Ack budget	Avvikelse	Budget	Prognos
Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	delår	delår	delår,snitt	Helår	Helår
Styrelse (arvoden, konferenser, bilers etc)	-186	-153	-33	-230	-260
Revisionskostnader	-66	-43	-22	-65	-66
Ekonomiservice, arvodesservice	-72	-77	4	-115	-115
Kansli (personal, hyra, IT, informationdiv mtrl)	-1 562	-2 027	464	-3 040	-3600
Aktiv Kraft Borås	-4 050	-4 033	-17	-6 050	-6050
Utbildning/Utveckling	-389	-253	-135	-380	-770
Gröna Vägen Framåt	-1 303	-1 303	0	-1 955	-1955
Aktiv Kraft Mark	-790	-1 580	790	-2 370	-2370
Aktiv Kraft Bollebygd	-433	-433	0	-650	-650
Aktiv Kraft Svenljunga och Tranemo	-1 036	-1 033	-3	-1 550	-1550
Aktiv Kraft Ulricehamn	-1 100	-1 100	0	-1 650	-1650
Aktiv Kraft Vårgårda	-267	-533	267	-800	-800
Aktiv Kraft Herrljunga	-433	-433	0	-650	-650
Studiesteget i Borås	-450	-467	17	-700	-700
	-12 138			-20 205	-21186

Rapporten omfattar faktiskt utfall utan uppbokningar vilket ger en liten eftersläpning där utförda, upparbetade kostnader i vissa fall ännu inte reglerats fullt ut.

Flertalet kostnader är avtalade som en fast summa för året och några är delvis kontrakterade, eller baseras på avtal som är personbundna.

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		jan-aug 2023
3041-42	Moves, Faktiska & Schablonbaserade	0
3043	PRIA, Faktiska	-439
3044	PRIA, Schablonbaserade	-1 032
3046	Leader Män i hälsa	-286
3047	Positiv Rörelse -faktiska	0
3048	Positiv Rörelse -Schablonbaserade	-1
3049	Puls	0
	varav förbundet medfinansierar	0
Summa		-1 758

Prognosen visar högre kostnader är budgeterat, vilket främst är relaterat till projekt och de personalkostnader som knutits till projektdrift. Delar av mellanskillnad kan räknas tillgodo med medel som ej förbrukats inom ramen för tidigare projekt.

Prognosen är att vid årets slut kommer det egna kapitalet att minska inom ramen för budget där det anges ett intervall på 469-1069tkr i underskott.

ANSLAG/BEVIS

Protokollet från styrelsemöte för Sjuhärads samordningsförbund är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på medlemskommunernas anslagstavlor samt på Västra Götalandsregionens anslagstavla.

Sammanträdesdatum: 2023-09-13

Justeringsdatum: 2023-09-13

Anslaget sätts upp: 2023-09-15

Anslaget tas ned: 2023-10-06

Protokollet finns tillgängligt på

www.sjusam.se

Originalprotokollet förvaras hos Sjuhärads samordningsförbund, Bryggaregatan 8, Borås.

Sjuhärads Samordningsförbund

Anna Fagefors
Förbundschef

kontakt

anna.fagefors@sjusam.se

0708-854176

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samtliga kommuner i Västra Götalands län
Kommunstyrelsen

Reviderat förslag till kommunal för Västra Götalands län 2024

Under vecka 36 har en statistisk felaktighet framkommit i Migrationsverkets statistik för länstal och kommunal. Statistiken är nu korrigerad och länstalet för Västra Götaland har reviderats till 507 anvisningsbara platser (från tidigare 505 anvisningsbara platser). Länsstyrelsen Västra Götalands län har därefter reviderat sitt förslag för kommunal 2024 (bilaga 1). Förslaget till kommunal för år 2024 är detsamma som Migrationsverkets förslag. Observera att förslaget kan komma att revideras beroende på regeringens beslut om länstal.

Fram till **25 oktober** har länets kommuner möjlighet att lämna synpunkter på förslaget genom att maila till: esh.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Önskemål om omfördelningar mellan kommuner ska vara förankrade på kommunledningsnivå i samtliga berörda kommuner.

Med vänliga hälsningar

Pia Falck

Enhetschef Enheten för integrationsfrågor
Länsstyrelsen Västra Götalands län

**Bilaga 1: Reviderat förslag till kommunal för 2024 i Västra Götaland.
Kommuner med förändrade tal är gulmarkerade.**

Kommun	Förslag till kommunal
Ale	20
Alingsås	19
Bengtsfors	2
Bollebygd	5
Borås	11
Dals-Ed	2
Essunga	1
Falköping	7
Färgelanda	4
Grästorp	2
Gullspång	0
Göteborg	94
Götene	8
Herrljunga	3
Hjo	6
Härryda	24
Karlsborg	3
Kungälv	26
Lerum	27
Lidköping	15
Lilla Edet	3
Lysekil	0
Mariestad	15
Mark	18
Mellerud	0
Munkedal	0
Mölnadal	30
Orust	10
Partille	13
Skara	4
Skövde	25
Sotenäs	3
Stenungsund	12
Strömstad	4
Svenljunga	0

Tanum	8
Tibro	1
Tidaholm	10
Tjörn	15
Tranemo	4
Trollhättan	15
Töreboda	0
Uddevalla	12
Ulricehamn	6
Vara	8
Vårgårda	3
Vänersborg	0
Åmål	3
Öckerö	6

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

2023-09-14

Samtliga kommuner i Västra Götaland län
Kommunstyrelsen

Reviderat förslag till fördelningstal för anvisning av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet 2024

Under vecka 36 har en statistisk felaktighet framkommit i Migrationsverkets statistik kring fördelningstal för skyddsbehövande från Ukraina. Statistiken är nu korrigerad och Migrationsverket har reviderat sitt förslag för fördelningstal för Västra Götalands län för 2024 (bilaga 1). Antalet anvisningsbara platser är reviderat till 1 087 anvisningsbara platser för länet (från tidigare 1 080). Observera att förslaget kan komma att revideras beroende på regeringens beslut om fördelningstal.

Fram till **25 oktober** har länets kommuner möjlighet att lämna synpunkter på förslaget genom att maila till: esh.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Önskemål om omfördelningar mellan kommuner ska vara förankrade på kommunledningsnivå i samtliga berörda kommuner.

Med vänliga hälsningar

Pia Falck

Enhetschef Enheten för integrationsfrågor
Länsstyrelsen Västra Götalands län

**Bilaga 1. Reviderat förslag till fördelningstal för skyddsbehövande
2024. Kommuner med förändrade tal är gulmarkerade.**

	Kommun	Förslag till fördelningstal
	Härryda	31
	Partille	28
	Öckerö	12
	Stenungsund	18
	Tjörn	17
	Orust	13
	Sotenäs	2
	Munkedal	6
	Tanum	10
	Dals-Ed	0
	Färgelanda	6
	Ale	27
	Lerum	34
	Vårgårda	9
	Bollebygd	7
	Grästorp	3
	Essunga	2
	Karlsborg	7
	Gullspång	2
	Tranemo	9
	Bengtstors	6
	Mellerud	6
	Lilla Edet	6
	Mark	25
	Svenljunga	4
	Herrljunga	7
	Vara	8
	Götene	11
	Tibro	7
	Töreboda	6
	Göteborg	318
	Mölnadal	49
	Kungälv	39
	Lysekil	0
	Uddevalla	31
	Strömstad	8
	Vänersborg	21

	Trollhättan	37
	Alingsås	31
	Borås	64
	Ulricehamn	16
	Åmål	4
	Mariestad	21
	Lidköping	25
	Skara	7
	Skövde	43
	Hjo	7
	Tidaholm	14
	Falköping	23

KF § 127
KS § 137

DNR KS 2023/269

Revidering av kommunstyrelsens reglemente

Sammanfattning

Enligt nuvarande bestämmelse i kommunstyrelsens reglemente tillåts ersättare i utskott endast närvara vid utskottets sammanträde då ordinarie ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Kultur- och fritidsutskottet föreslår därför genom § 16/2023-06-21 att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra kommunstyrelsens reglemente så att även icke tjänstgörande ersättare tillåts närvara vid utskottets sammanträden. Förvaltningen har tagit fram ett förslag på ändring i § 40 i form av att även icke tjänstgörande ersättare tillåts närvara vid utskottets sammanträden dock utan arvode enligt förslag från kommunstyrelsens presidium.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-08-16
Förslag på reviderat reglemente för kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsutskottet § 16/2023-06-21

Förslag till beslut

Förvaltningen förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att reglemente för kommunstyrelsen fastställs.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderat reglemente för kommunstyrelsen fastställs.

I kommunfullmäktige yrkar Gunnar Andersson (M) bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Mats Palm (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Reviderat reglemente för kommunstyrelsen fastställs.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

KF § 121
KS § 148

DNR KS 2023/310

Revidering av budgetramar för kommunstyrelsen år 2023

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade beslut om revidering av samhällsbyggnadsnämndens reglemente vid sammanträdet 2023-06-20 § 104. Revideringen innebär att ansvaret för räddningstjänsten flyttas från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsens verksamhetsansvar.

Beslutet om räddningstjänstens organisatoriska tillhörighet medför att samhällsbyggnadsnämndens budgetram för driftbudget och investeringsbudget justeras ned med räddningstjänstens del av respektive budget från och med 2023-07-01, och att kommunstyrelsens budgetram justeras upp med motsvarande belopp från och med samma datum.

Förvaltningens förslag innebär att 6 474 tkr av räddningstjänstens driftbudget på 13 089 tkr flyttas från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens nya budgetram blir 67 291 tkr. Årets investeringsbudget för räddningstjänsten omfattar 250 tkr för räddningsmateriel och 800 tkr för en insatsledarbil. Dessa investeringar flyttas i sin helhet från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens nya investeringsram beräknas därmed till 13 754 tkr.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut 2023-06-20 § 104

Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-23

Beräkningsunderlag Belopp ramväxling Räddningstjänsten

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås besluta att från och med 2023-07-01 ändra innevarande års budgetram för kommunstyrelsen driftbudget till 67 291 tkr och investeringsbudget till 13 754 tkr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige föreslås besluta att från och med 2023-07-01 ändra innevarande års budgetram för kommunstyrelsen driftbudget till 67 291 tkr och investeringsbudget till 13 754 tkr.

Meddelande 6

HERRLJUNGA KOMMUN
KOMMUNFULLMÄKTIGE

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2023-09-11

Sid.
12

Fortsättning KF § 121

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Innevarande års budgetram ändras för kommunstyrelsens driftbudget till 67 291 tkr och investeringsbudget till 13 754 tkr från och med 2023-07-01.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

SN § 107

DNR SN 2023/6

Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023

Sammanfattning

I februari presenterade socialförvaltningen i sin första prognos för helåret 2023 ett underskott på -12 450 tkr. Utifrån denna prognos har socialnämnden gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan, med de åtgärder som behöver vidtas för att få en budget i balans under 2023.

I april visade socialförvaltningens ett underskott om – 13 550 tkr en försämring med 1 100 tkr. Försämringen berodde till stor del på att tidigare prognos varit för optimistisk och att det varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget.

I augusti uppvisar socialförvaltningen en förbättrad prognos och utfallet prognosticeras till – 11 600 tkr.

Handlingsplanen presenterades till socialnämnden första gången i maj med förnyat uppdrag att presentera uppföljning på åtgärdsplanen i juni och september. I den nya prognosen finns verksamheter som gör ett bättre resultat än i april och de som har ett försämrat resultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar handlingsplan för budget i balans 2023 och skickar informationen vidare till kommunstyrelsen.
- Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att presentera en uppföljning av handlingsplanen på socialnämnden i november.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Handlingsplan för budget i balans 2023 antas och informationen skickas vidare till kommunstyrelsen.
2. Förvaltningen uppdras att presentera en uppföljning av handlingsplanen på socialnämnden i november.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

Handlingsplan för budget i balans för socialnämnden 2023

Sammanfattning

I februari presenterade socialförvaltningen i sin första prognos för helåret 2023 ett underskott på **-12 450 tkr**. Utifrån denna prognos har socialnämnden gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan, med de åtgärder som behöver vidtas för att få en budget i balans under 2023.

I april visade socialförvaltningens ett underskott om **-13 550 tkr** en försämring med 1 100 tkr. Försämringen berodde till stor del på att tidigare prognos varit för optimistisk och att det varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget.

I augusti uppvisar socialförvaltningen en förbättrad prognos och utfallet prognosticeras till **-11 600 tkr**.

Handlingsplanen presenterades till socialnämnden första gången i maj med förnyat uppdrag att presentera uppföljning på åtgärdsplanen i juni och september. I den nya prognosen finns verksamheter som gör ett bättre resultat än i april och de som har ett försämrat resultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-09-15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar handlingsplan för budget i balans 2023 och skickar informationen vidare till kommunstyrelsen.
- Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att presentera en uppföljning av handlingsplanen på socialnämnden i november.

Sandra Säljö
Tf. kommundirektör

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till:

Bakgrund

Socialnämnden har gett socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan som presenterar de åtgärder som måste vidtas för att försöka nå en budget i balans under 2023. Handlingsplanen togs fram efter första prognosen i februari.

Under rubriken åtgärdsplan presenteras de verksamheter som per sista augusti uppvisar en negativ prognos för 2023. Då socialförvaltningen arbetar med biståndsbedömda beslut som förändras efter faktiska behov hos kommunens medborgare, beslut som förvaltningen enligt lag är skyldiga att verkställa, kan förändringar i behovsunderlaget påverka prognosen. Förvaltningen arbetar för effektiviseringar inom samtliga verksamheter för att förbättra prognosen, utöver det som redovisas nedan.

Förvaltningen har sedan januari en anställningsprövning där alla anställningar prövas av förvaltningsledningen innan de tillsätts. Från 2023-05-17 har ytterligare beslut fattats, beslutet har samverkats på extra FSG. Följande gäller: Verksamheter som har en budget i balans eller ett överskott hjälper till att balansera upp övriga enheters underskott. Enhetschefer med ett budgetunderskott skall arbeta aktivt med sina åtgärdsplaner för budget i balans som följs upp veckovis av verksamhetschef.

Utifrån detta förtydligas beslut om:

- Anställningsprövning, alla tjänster prövas och godkänns innan de läggs ut av förvaltningschef enligt tidigare beslut 2023-01. Avstämning skall alltid ha skett med ansvarig verksamhetschef innan det skickas till socialchef av verksamhetschef för prövning.
- Stopp för konsulter i ordinarie verksamhet som inte redan är inplanerade, omstrukturering och planering av arbetsuppgifter av ordinarie personal skall ske
- Inköpsprövning (undantaget är de inköp som planeras på investeringar i innevarande år). Övriga inköp som är nödvändiga utifrån verksamhet skall godkännas av VC.
- Stopp för alla externa utbildningar som är förenade med en kostnad och som inte är inbokade per datumet 2023-05-17
- Stopp för all extern lokalhyra som är förenad med en kostnad, aktiviteter får ske i våra egna lokaler eller utomhus.
- All schemaläggning är enhetschefens ansvar.
- Innan VAB och tillfällig sjukfrånvaro ersätts av vikarie (korttidsfrånvaro) skall bedömning om arbetsuppgifter kan omstruktureras göras och prövas av enhetschef. Kontakt med övriga enheter skall tas för att hjälpa varandra om möjlighet finns.
- Budget kommer att följas som stående punkt varje vecka på alla ledningsgruppsmöten för både VC och FC.
- Risk och konsekvensanalyser görs när situationer uppstår då det kan innebära risk.

Förvaltningen söker alla aviserade statsbidrag, hittills har **21 110 tkr** tillförts budgetåret 2023 av dessa är 5 363 tkr överflyttade statsbidrag från 2022 som redan finansierar ordinarie verksamhet. Statsbidrag rekviderade 2023 är således **15 747 tkr**. Flera av statsbidragen för 2023 kan inte användas till redan pågående befintlig verksamhet utan är öronmärkta till specifika aktiviteter som innebär utökad verksamhet

Verksamheter som tagits bort ur åtgärdsplanen per sista augusti men som fanns med i april då de prognosticerade ett underskott men per sista augusti har en budget i balans är:

- Korttid/Bemanning som i april prognosticerade ett underskott om – 400 tkr har i augusti en budget i balans med tillförda statsbidrag. Utan statsbidrag hade underskottet varit – 800 tkr på helåret.

Åtgärdsplan

INDIVID OCH FAMILJEOMSORGEN (IFO)

- IFO BARN OCH FAMILJ (BoF)
Prognostiseras - **2650 tkr** (förbättrad med 1 350 tkr).

Detta på grund av kostnader för familjehemsvård, budgeten täcker kostnaden för 24 av kommunens pågående placeringar och den 31 augusti pågår **29** (32 i maj) placeringar i familjehem och **en** på HVB hem. Av dessa är sex vårdnadsöverflyttade med samma kostnad, 20 placeringar i egna familjehem och tre i konsulentstödda familjehem. Förvaltningen använder konsulentstödda på grund av att det inte har gått att rekrytera egna familjehem. Dessa placeringar är som regel tre gånger så dyra som att ha familjehem i egen regi.

Viktigt att påpeka att EKB-bufferten år 2023 finansierar kostnader för sex placeringar som inte inkluderas ovan, en på HVB hem, fyra i familjehem och en kostnad för särskilt förordnad vårdnadshavare. Till en kostnad av 2 200 tkr. År 2024 är EKB-bufferten slut och dessa **sex** placeringar skall då inkluderas i ordinarie budget. Förvaltningen kommer då att ha 36 placerade barn totalt (inkluderat familjehem, HVB och vårdnadsöverflyttade) men en budget som rymmer färre.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Månadsvisa uppföljningar, genomgång av planeringen och eventuell möjlighet till omförhandling av dygnspris på individnivå för alla pågående placeringar av enhetschef, handläggare och controller.
- Prisalternativ till nytillkomna placeringar ses över och följs upp av enhetschef och handläggare.
- Ett riktat arbete pågår nu för att minska kostnaderna för befintliga placeringar. Verksamheten arbetar för att hitta egna familjehem i de individärenden där hemgång inte bedöms rimlig på kort sikt och där det är möjligt ur ett barnperspektiv med ett byte av familjehem.
- Ett omfattande arbete med tidiga och kvalitativa insatser är inlett med behandlingsteamet som ett led i arbetet med att minska risken för nya placeringar och ett arbete pågår också för att skapa en tydlig struktur i samverkan för att kunna erbjuda förstärkt familjehemsvård i egen regi och därmed kunna minska risken för ökade kostnader i form av konsulentstödda och förstärkta familjehem i extern regi.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare. Inga nya åtgärder har vidtagits sedan april.

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Redan vidtagna åtgärder sker kontinuerligt och tillsvidare. Inga nya åtgärder har vidtagits sedan maj. Åtgärderna har fått effekt på utfallet och det prognosticerade underskottet har minskat.

VÅRD OCH OMSORG

- **SÄRSKILT BOENDE (SÄBO)**

SÄBO har en prognos på – **3550 tkr** (försämrad prognos med - 2150 tkr). Tidigare prognos har varit för optimistisk och det har varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget. Alla enheter har dessutom haft en högre bemanning än vad budget tillåter. Underskottet fördelar sig på följande sätt på våra två SÄBO:

Nya Hagen dit Hemgården demens flyttat uppvisar ett underskott på helår med **-1050 tkr** detta beror helt på att förvaltningen fått en hyreskostnad för sista halvåret för nya Hagen som förvaltningen inte har budget för.

Hemgården demens (nu flyttat till Nya Hagen) visar ett underskott om **-600 tkr** (förbättring med 400 tkr) på grund av personalkostnader.

Hagen demens visar en prognos om – **1300** (försämring med -900 tkr) på grund av personalkostnader.

Hemgården omvårdnad visar en prognos om – **600 tkr** (försämring med -600 tkr) på grund av personalkostnader.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Rehabiliterande insatser pågår tillsammans med HR för berörda medarbetare
- Personalkostnaderna följs upp noggrant, schema- och resursplanering sker tätare
- Planering för att minska personalresurserna

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Åtgärderna från april pågår som ovanstående
- Nya uppföljningsmallar har tagits fram tillsammans med controller för att på ett bättre sätt kunna följa hur mycket personaltimmar som finns att använda i budget i jämförelse med hur många timmar som används i verksamheten. Detta för att skapa underlag som enhetscheferna lätt kan följa och förstå samt snabbt sätta in åtgärder om personaltimmarna ökar.
- Åtgärder pågår för att komma tillbaka till årsarbetare enligt tilldelad budget
- Regelbunden uppföljning på verksamhetschefers ledningsgrupp kring ekonomi

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Oförändrade åtgärder från april-maj.
- Schemaläggning utifrån budget har tydliggjorts för enhetschef. De nya personaluppföljningsmallarna underlättar för enhetschefer att få bättre överblick och kan lättare hantera överkapacitet mot budget.
- Planering för att minska personalresurserna pågår över hela vård och omsorg.

- **HEMTJÄNST**

Hemtjänsten har en prognos på **-7000 tkr** (försämring med – 2 500 tkr). Tidigare prognos har varit för optimistisk och det har varit svårt att kvalitetssäkra utfallet jämfört med budget. Underskottet beror ungefär hälften på ökade behov (demografi) och hälften på att effektiviteten inte är optimal. Effektiviteten har dock förbättrats till 59,3% (genomsnitt

januari-juli). Underskottet utifrån demografi motsvarar till stor del det effektiviseringsbeting på 4 200 tkr som hemtjänsten tidigare fått.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Det pågår ett effektiviseringsprojekt inom hemtjänsten som har fokus på möjliga effektiviseringar samt ändrade arbetssätt.
- Timmarna och effektiviteten följs månad för månad tillsammans med projektledare, controller, EC, VC och FC
- Ruttoptimering och schemaanalys ses över för att nyttja befintliga resurser på bästa sätt.
- Revidering av riktlinjer för äldreomsorgen pågår
- Införandet av en brytpunkt vid 100 timmars hemtjänst pågår
- Hanteringen av serviceinsatser ses över
- Hantering av ledsagning ses över
- Dubbelbemanning följs månadsvis och övervägs noggrant
- Hantering av inköp ses över
- Införandet av social dagträff ses över med möjliga statsbidrag 2023

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april
- Nya uppföljningsmallar har tagits fram tillsammans med controller för att på ett bättre sätt kunna följa hur mycket personaltimmar som finns att använda i budget i jämförelse med hur många timmar som används i verksamheten. Detta för att skapa underlag som enhetscheferna lätt kan följa och förstå samt snabbt sätta in åtgärder om personaltimmarna ökar.
- Kvalitetsstrateg har deltagit på medarbetarnas APT för att ha en dialog om effektivitet och arbetssätt samt vad som pågår strategiskt

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Oförändrade sedan april-maj
- De nya uppföljningsmallarna för personaltid har vidareutvecklats och visar på ett tydligare sätt om avvikelser är baserade på volymförändringar eller på effektivitet.
- Nya riktlinjer för äldreomsorgen har beslutats och implementering pågår i handlägningsprocessen samt information på APT till medarbetarna.
- Brytpunkt på 100 timmar införs och mallar för utredningsmetodik samt beräkningar tas fram för handläggning av detta.
- Nytt mötesforum för avstämning/uppföljning ytterfall (brukartid >100 timmar) med EC bistånd samt EC hemtjänst.
- Nya mötesstrukturer gällande teamträffar för en effektivare uppföljning.
- Översyn av planeringsstruktur i TES.

SOCIALT STÖD

- FUNKTIONSHINDER 1

Funktionshinder 1 prognostiserar ett underskott på totalt – **5 850 tkr** (förbättrad med 1 800 tkr). Den stora förändringen i den förbättrade prognosen är att ett externt ärende from oktober kommer verkställas på hemmaplan, förändringen medför en förbättrad prognos med ca 1000 tkr. Även Ringvägens gruppbofastad har gjort avsevärd förbättring i personalbudgeten. En bättre prognos från

Meddelande 7

HERRLJUNGA KOMMUN

SOCIALFÖRVALTNINGEN
Sandra Säljö

Tjänsteskrivelse
2023-09-15
DNR SN 2023/6
Sid 6 av 7

-200 till +100 tkr. Arbetet med personalen har verkligen gett effekt. Även lägre kostnader för kortidsvistelse än beräknat som medför ca 300 tkr.

I verksamheten finns en gruppbostad LSS, placeringar LSS extern regi, samt boende socialpsykiatri (externa platser).

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Arbetet har påbörjats för att flytta hem de externa placeringarna, Detta är ett omfattande arbete och ger ekonomiskt effekt först 2024 när ny gruppbostad i Herrljunga står klar.
- Möjligheten till att omförhandla avtalen pågår för pågående placeringar
- Gruppboستaden arbetar aktivt med bemanningskrav och schemaläggning. Nytt schema som beräknas ge effekt efter juni månad ger en minskning av bemanningen med 50%. Enhetschef och medarbetare ser samtidigt över hur personalstyrkan skall vara framöver utifrån förändrade behov.
- Samplanering mellan Ringvägens gruppbostad och andra enheter sker inom socialt stöd för att minska personalkostnaderna.
- Anställningar övervägs noga vid uppsägningar.
- Enhetschef följer upp frånvaro från första sjukdagen samt kontinuerligt under frånvaron.
- Beställning av timvikarier tas med enhetschef innan personalen lägger en beställning till bemanningen.
- Täta uppföljningar med personal som är på plats gällande vikarietillsättning, tex om möjligt utifrån behov ej tillsätta alla timmar.
- Semesteransökningar sker utifrån kommande schemaperiod och inte i den perioden som är låst.
- Enhetschef följer omgående upp frånvaro, vad skall arbetsgivare göra, vad behöver individen själv göra, en dialog förs mellan arbetsgivare och arbetstagare.
- Enhetschef samt schemaansvarig träffas och går igenom ny schemaperiod var 14:e dag där schemaläggs planerad frånvaro såsom semester, utbildning.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april
- Samma åtgärder som är planerade för april kvarstår även för maj månad

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Ett externt ärende kommer from oktobermånad verkställas på hemmaplan
- Fortsatt arbete med bemanningskrav och schemaläggning på Ringvägen som ger ett positivt resultat.
- Fortsatt arbete med samplanering inom socialt stöd för att minska personalkostnaderna.
- Anställningar övervägs noga vid uppsägningar.

- **FUNKTIONSHINDER 2**

Funktionshinder 2 prognostiserar ett utfall på – **2 100 tkr** (försämring med - 750 tkr)

Stora förändringen i den försämrade prognosen utgörs av utökning av antal timmar i ett personligt assistans ärende som också gick över till extern utförare. I ärendet har den

enskilde fått en utökning av assistans timmar jmf med föregående prognos. Utökningen har stor påverkan på prognosen.

Enheten har även börjat verkställa fler kontaktpersonsärenden än tidigare under året vilket gör att den tidigare plusprognos nu i stället landar in på +/- 0.

Den tidigare ökade kostnaden för personlig assistans som en effekt av överanställning i samband med heltid som norm har även den minskat och visar på en plus prognos. Det intensiva arbetet med att fördela ut överskridande resurspass har gett effekt.

Personlig assistans är en ständigt föränderlig verksamhet och enheten har tom augusti månad startat upp ett nytt ärende, är i uppstart av två samt avslutat två (varav ett är i uppstartsfasen igen). Det nya/gamla ärendet beräknas starta upp under hösten. Enheten har fortsatt ett ärende som påverkar budgeten negativt där enheten erhåller lägre ersättning från Försäkringskassan än budgeterat.

Planerade och vidtagna åtgärder per april:

- Aktivt arbete pågår med schemaläggning och hur resurspass planeras ut och fördelas om till andra enheter.
- Aktivt arbete med att nå budget i balans avseende personalkostnader där samverkan inom främst socialt stöd sker med resurspass som används och fördelas om vilket lett till att enheterna ej behövt ta in lika mycket timvikarier.
- Vid avslut av anställningar ses behovet av exakt procent över och anställs utefter det.
- Personalrulljans har lett till att enheten kan anställa på de procent/sysselsättningsgrad som det finns beslutade timmar för vilket förväntas ge ett resultat på en minskning med 30% under juni månad.
- Ett intensivt arbete pågår fortsatt med att planera ut resterande resurspass. Nyttillkommet ärende gör att vissa resurspass kan förläggas där vilket lett till att nyanställning ej behövts.
- Överskottet av arbetade timmar som uppstår utifrån överkapaciteten utifrån heltid som norm skickas till bemanningsenheten där överskottet på personaltimmar skall användas för att täcka frånvaro inom socialförvaltningen.
- Behovet av nyanställningar ses över noggrant innan rekrytering sker.

Planerade och vidtagna åtgärder per maj:

- Oförändrade sedan april
- Avvaktar i ett assistansärende med att tillsätta en tillsvidare tjänst tills att de nya EU direktiven är klarlagda

Planerade och vidtagna åtgärder per augusti:

- Planerat ut resurspass
- Hanterat överskott av arbetade timmar både internt inom socialt stöd och förvaltningsövergripande
- Uppstart av två nya ärenden där intern samverkan ses över innan ny rekrytering sker